

IOAN SCURTU

CORNELIU MIHAIL LUNGU

Membri ai Academiei Oamenilor de Știință din România

**ISTORIA
ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ
DIN ROMÂNIA
1956 – 1996**

IOAN SCURTU

CORNELIU MIHAIL LUNGU

**ISTORIA
ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ
DIN ROMÂNIA
1956 – 1996**

CASETA CIP

Colectivul de redactori și tehnoredactori:

Căruțașu Mihail

Petrescu Andrei

Petică Cătălina

Petrescu Gabriela

CUPRINS

Cuvânt înainte	7
Notă asupra ediției	11
Capitolul I Înființarea Asociației Oamenilor de Știință (1956) și activitatea acesteia până în anul 1963	13
Capitolul II Activitatea Asociației Oamenilor de Știință în anii 1963-1975	92
Capitolul III Asociația Oamenilor de Știință sub coordonarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie (1975-1989)	164
Capitolul IV Reorganizarea și activitatea Asociației Oamenilor de Știință din România (decembrie 1989 – octombrie 1996)	253
Concluzii	353
Bibliografie selectivă	366
Index alfabetic	370

CUVÂNT ÎNAINTE

În **Introducerea** la primul volum privind **Istoria Academiei de Științe din România (1935-1948)** autorii își exprimau convingerea că publicarea unei lucrări dedicate evoluției oricărei instituții este oportună și chiar necesară, mai cu seamă, dacă tratarea se face prin prisma rolului și locului în sistemul instituțional național.

Întrucât demersul nostru științific, materializat în 2013, s-a oprit la anul 1948 am considerat pe deplin justificate continuarea cercetărilor și elaborarea unui nou volum care să prezinte istoria și evoluția Asociației Oamenilor de Știință, continuatoarea Academiei de Științe din România. În raport cu prima parte a istoriei instituției în favoarea continuării cercetării un argument special l-au oferit documentele create de Academie de-a lungul existenței sale.

Prelucrate după principiile și normele de specialitate și constituite într-un fond arhivistic ce dispune de instrumente de evidență, documentele pun la dispoziție informații valoroase ce ne-au fost de real folos în elaborarea prezentului volum.

Bogatul material documentar poate constitui sursă de investigație tuturor cercetătorilor, nu numai celor din domeniul istoriei, ci, în egală măsură, chiar și contestatarilor care, în necunoștință de cauză și din rea credință atacă în mod nejustificat o instituție ce s-a dovedit a fi ancorată în viața cultural-științifică a țării și în realitățile specifice fiecărei perioade pe care societatea românească le-a parcurs.

Documentele demonstrează, fără putință de tăgadă, că această instituție cu statut și obiective bine definite nu a concurat și nu și-a propus să stea în calea nimănui, mai cu seamă a forumului științific suprem: Academia Română.

Asemenea realități sunt susținute de numeroase surse arhivistice dintre care se impune a fi menționat **Statutul** Asociației Oamenilor de Știință adoptat de Adunarea Generală în ziua de 29 martie 1956.

Ideea de bază enunțată în respectivul document se referea la „activitatea de creație științifică a Asociației” care își propunea să contribuie la „dezvoltarea științei noastre și la întărirea legăturilor cu cercurile științifice din străinătate”, ceea ce corespundea pe deplin obiectivelor **Federației Mondiale a Oamenilor de Știință**. Aceleași orientări vor constitui temeiul activității A.O.Ș. regăsite în noile documente adoptate în decembrie 1963, când a fost votat Regulamentul de organizare și funcționare al instituției.

Principiile formulate nu au rămas doar la nivelul enunțului, ele fiind traduse în fapte prin activitatea concretă desfășurată și materializată în organizarea unor manifestări științifice, atât la nivel național, cât și pe plan internațional.

Demne de remarcat sunt, de asemenea, aria și complexitatea domeniilor abordate și dezbătute în cadrul sesiunilor științifice, simpozioanelor, colocviilor, conferințelor, congreselor organizate de Asociația Oamenilor de Știință: matematică, chimie, fizică, astronomie, geologie, istorie și arheologie, medicină, informatică, geografie, tehnică și tehnologie etc.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Studierea atentă a documentelor de arhivă, pe lângă activitatea bogată a instituției și realizările incontestabile scot în evidență alte aspecte care, în pofida faptului că nu pot fi incluse în categoria elementelor pozitive, trebuie menționate întrucât fac parte din viața și activitatea membrilor Asociației.

Este vorba de obstacolele și greutățile, provocările, într-un cuvânt, toate vicisitudinile cărora Asociația Oamenilor de Știință a fost nevoită să le facă față. Lipsa de fonduri, schema organizatorică de personal redusă, iar la o anumită dată limitată doar la cinci posturi, sediul asigurat într-un spațiu închiriat, mutat într-o cameră de 20 m.p., limitarea participării membrilor la manifestări științifice internaționale au afectat, desigur, activitatea în ansamblul ei, dar nu au reușit să ducă la încetarea existenței instituției.

Beneficiind de entuziasmul, inițiativa și priceperea unor oameni de certă valoare științifică, încrezători în rolul și menirea misiunii lor au reușit să redrezeze corabia, iar în octombrie 1990, în cadrul Adunării Generale s-a adoptat un nou **Statut** în care se definea că Asociația Oamenilor de Știință din România: „este o organizație neguvernamentală și independentă a oamenilor de știință. Ea militează pentru solidaritatea și demnitatea morală și socială a oamenilor de știință, pentru progresul cunoașterii pus în slujba salvagărdării ființei umane și a mediului său de existență și contribuie la dezvoltarea științei în România, la promovarea ideilor noi și a rezultatelor valoroase obținute de știința din țara noastră, în cercetare și în creația intelectuală”.

Făcând arc peste vremuri și urmărind evoluția Statutelor și a Regulamentelor adoptate de la înființare în anul 1935, până la noul Statut

votat în 1990 se poate concluziona că în activitatea instituției a existat, menținut și afirmat o **Tradiție** pe care cei de astăzi, inclusiv contestatarii trebuie să o respecte.

Nu ne rămâne decât să sperăm că prin modesta contribuție a celor două volume ale **Istoriei** ne alăturăm efortului celor ce încearcă să apere instituția și să ducă mai departe **Tradiția** de care România are nevoie mai mult ca oricând, astăzi, când se urmărește ștergerea identității ei naționale.

Congresul Asociației Oamenilor de Știință din România întrunit în mai 1996 a hotărât ca aceasta să-și schimbe numele în Academia Oamenilor de Știință din România. Se deschidea astfel o nouă perspectivă în istoria acestei instituții, a cărei activitate va fi analizată într-un volum distinct.

NOTĂ ASUPRA EDIȚIEI

Cartea de față prezintă istoria Asociației Oamenilor de Știință de la constituirea sa în 1956 până la schimbarea denumirii în Academia Oamenilor de Știință din România în 1996.

În cele patru decenii, omenirea a parcurs evenimente decisive: de la Războiul Rece, dominat de confruntarea între Uniunea Sovietică și Statele Unite ale Americii, la puterea unipolară - a S.U.A.; de la sistemul colonial la formarea a zeci de state independente; de la primul zbor al omului în Cosmos la debarcarea pe Lună și investigarea Planetei Marte.

Pe plan intern, s-a trecut de la ocupația sovietică la independența națională, de la dictatură la democrație, de la lichidarea analfabetismului la construirea centrului de fizică atomică de la Măgurele, de la manualele școlare elaborate sub supravegherea consilierilor sovietici la realizare tratatului de *Istoria Românilor*. Și exemplele ar putea continua.

Autorii lucrării de față s-au străduit să încadreze activitatea Asociației Oamenilor de Știință în ansamblul vieții interne și internaționale, evidențiind locul și rolul acesteia, realizările obținute și dificultățile pe care le-a avut de înfruntat.

Beneficiind de faptul că în anul 2015 a fost constituită și inventariată Arhiva Academiei Oamenilor de Știință din România, am inclus în volum mai multe copii după documente originale, oferind cititorilor posibilitatea de a veni în contact cu conținutul acestora, precum și cu spiritul și limbajul vremii.

De asemenea, am realizat un număr consistent de fișe biografice - unele mai largi, altele mai succinte - pentru a se observa faptul că în fruntea acestei organizații s-au aflat personalități marcante ale științei naționale și chiar universale.

Ne-am străduit să asigurăm o ilustrație sugestivă, care să completeze textul și să ofere o imagine a acestei perioade semnificative din istoria României.

Autorii își fac o datorie de onoare din a mulțumi domnului prof. univ. dr. Vasile Câdea, președintele Academiei Oamenilor de Știință, domnului inginer Mihai Căruțasu, domnului profesor Andrei Petrescu și celorlalți colegi de la A.O.Ș.R. care au susținut și participat la munca de realizare a acestei cărți.

Cele mai sincere mulțumiri domnului Ovidiu Enculescu și colaboratorilor domniei sale, care au făcut posibilă apariția acestui volum la prestigioasa Editură RAO în excelente condiții grafice.

Capitolul I

ÎNFIINȚAREA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ (1956) ȘI ACTIVITATEA ACESTEIA PÂNĂ ÎN ANUL 1963

Inițiativa înființării Asociației Oamenilor de Știință a aparținut lui Traian Săvulescu, președintele Academiei Republicii Populare Române. Evident, ca urmare a sugestiei primite din partea conducerii Partidului Muncitoresc Român și a guvernului Republicii Populare Române.

După moartea lui I. V. Stalin (martie 1953), conducerea de la București a început ample și subtile manevre vizând ieșirea României de sub dominația sovietică și promovarea unei politici de independență națională.

Pe de altă parte, în condițiile „războiului rece”, regimul de la București aprecia că trebuiau folosite toate pârghiile și toate oportunitățile pentru diminuarea tensiunilor internaționale și cultivarea unui climat de pace și cooperare între toate statele, indiferent de mărime, apartenență la blocuri militare sau neutre.

Conducătorii României, în frunte cu Gheorghe Gheorghiu-Dej, vizau și un obiectiv național, considerând că promovarea contactelor cu instituțiile științifice din străinătate, în primul rând cu Federația Mondială a Oamenilor de Știință, permitea stabilirea unor relații prin care să fie afirmată politica externă a României.

Academicianul Ștefan Milcu, într-un discurs rostit în 1956, aprecia¹:

După încetarea războiului, în 1946, s-a constituit, la Londra, Federația Mondială a Oamenilor de Știință. Este prima organizație internațională de acest fel. Ea s-a constituit după modelul Asociației Oamenilor de Știință britanici, care exista de mai bine de două decenii în Marea Britanie. Activitatea acestei asociații engleze, rezultatele obținute, au arătat necesitatea de a trece obiectivele ei și modelul ei organizatoric, pe plan internațional, de a-l perfecționa, de a-l ridica la nivel internațional.

Federația Mondială a Oamenilor de Știință cuprinde organizațiile științifice din numeroase țări. După datele pe care le avem noi, în momentul de față sunt afiliate 16 țări, cu un total de 141.370 membri. Scopul principal

¹ Arhiva Academiei Oamenilor de Știință din România (în continuare se va cita: Arh. AOȘR), dos. 3/1956, f. 12-17.

al F.M.O.Ş. este de a promova în permanenţă în conştiinţa oamenilor de ştiinţă şi, prin aceasta, în faţa opiniei publice mondiale în altul ţel moral al ştiinţei, obiectivele pe care un om de ştiinţă trebuie să le aibă în vederile sale, în afară de propria lui activitate tehnică, specializată.

F.M.O.Ş. a fost creată cu scopul de a servi numeroaselor organizaţii membre, la un ajutor reciproc pentru sprijinirea ridicării bunei stări a omenirii, prin metode ştiinţifice, pentru încurajarea libertăţii de cercetare ştiinţifică indispensabilă dezvoltării cu succes a ştiinţei în viitor. Se străduieşte Federaţia Mondială, în acelaşi timp, să îmbunătăţească condiţiile de lucru ale cercetătorilor, fără de care, precum ştim, nu se poate asigura o dezvoltare normală a ştiinţei, urmăreşte să ajute efectiv şi în mod diferit, nuanţat, fiecare organizaţie naţională, în probleme proprii ale ştiinţei în ţara respectivă, referitor la metode de lucru şi forme organizatorice, ajutând-o să ridice autoritatea, prestigiul şi posibilităţile efective ale organizaţiei naţionale.

Lucrările F.M.O.Ş. se îndreaptă mai ales în două direcţii principale: să adune, printr-o sinteză de ordin superior, care să se întoarcă după aceia analitic în fiecare sector, datele respective despre felul cum condiţiile sociale, economice şi politice influenţează aplicarea binefăcătoare a rezultatelor ştiinţifice, în interesul cel mai larg al societăţii, căutând să sugereze opiniei publice mondiale conştiinţa despre imensa însemnătate a influenţei ştiinţei, precum şi despre legătura indivizibilă a ştiinţelor naturale şi sociale; promovând în conştiinţa mondială necesitatea de acţiune conjugată a oamenilor de ştiinţă, să facă războiul imposibil, să împiedicăm abuzarea de ştiinţă pentru distrugerea oamenilor.

Aş putea enumera un şir de probleme înscrise în Constituţia F.M.O.Ş.:

a. Să lucreze pentru completa utilizare a ştiinţei în interesul păcii şi al bunei stări al omenirii şi, în special, pentru asigurarea că ştiinţa va fi folosită la soluţionarea tuturor problemelor actuale urgente.

b. Să sprijine colaborarea internaţională în ştiinţă şi tehnică, mai ales printr-o colaborare directă cu organizaţia pentru educaţie, ştiinţă şi cultură a Naţiunilor Unite (UNESCO).

c. Să propage schimbul internaţional de cunoştinţe şi rezultate ştiinţifice ale oamenilor de ştiinţă.

d. Să apere şi să sprijine libertatea şi coordonarea muncii ştiinţifice, atât pe scară naţională, cât şi internaţională.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

e. Să încurajeze eforturile pentru îmbunătățirea predării științei și să propage cunoștințele despre știință și importanța ei socială, între popoarele din toate țările.

f. Să obțină o legătură mai strânsă între științele naturale și cele sociale.

g. Să îmbunătățească situația profesională, socială și materială a omului de știință.

h. Să încurajeze pe oamenii de știință pentru ca să ia parte la viața publică și să exercite o influență asupra lor, pentru ca ei să-și dea seama de răspunderea ce au față de forțele progresiste ale societății.

Aceste obiective sunt înscrise în Statutul Federației.

Acum câteva cuvinte despre calitatea de membru al F.M.O.Ș.:

– Membru poate fi orice organizație de oameni de știință, sau o grupă de astfel de organizații din orice țară, care este de acord cu țelurile Federației, le sprijină și respectă Constituția ei.

– Ca om de știință se consideră persoana cu calificare corespunzătoare, a cărei ocupație este munca de specialitate în științele naturale sau sociale, de bază sau aplicate, inclusiv predarea științelor.

Ca persoană cu calificare corespunzătoare se consideră aceia care posedă o diplomă universitară sau o altă diplomă echivalentă; de asemenea, persoana care, fără a avea o diplomă universitară, este recunoscută ca om de știință de către Academia Națională de Științe din acea țară sau de către o altă instituție științifică echivalentă.

În fruntea F.M.O.Ș. s-a aflat Frédéric Joliot-Curie, – fizician și chimist francez, cu contribuții fundamentale în domeniul fizicii nucleare și radioactivității artificiale, laureat al Premiului Nobel (1935).

În 1967 președinte al F.M.O.Ș. avea să fie ales profesorul britanic Cecil Frank Powell, laureat al Premiului Nobel pentru fizică (1950).

Sediul organizației se afla la Londra, iar secretariatul la Paris (secretar general – Paul Bisquard).

Frédéric Joliot-Curie

Cecil Frank Powell

Constituția Republicii Populare Române, adoptată în 1952, prevedea la art. 86: „În conformitate cu interesele celor ce muncesc și în scopul dezvoltării activității politice și obștești a maselor populare, cetățenilor Republicii Populare Române li se asigură dreptul de asociere în organizații obștești, organizații de femei, de tineret, organizații sportive, asociații culturale, tehnice și științifice”².

Exista deci o bază legală pentru constituirea unor organizații ale oamenilor de știință. După anii de impunere a modelului sovietic, s-a ajuns la concluzia că România trebuia să pornească pe un drum propriu, să pună în valoare capacitățile și energiile naționale.

Acesta a fost contextul în care a luat ființă Asociația Oamenilor de Știință din Republica Populară Română.

Au fost parcurse procedurile legale specifice acestei acțiuni. În decembrie 1955 s-a constituit un *Comitet de organizare* a Asociației Oamenilor de Știință din R.P.R. sub președinția lui Traian Săvulescu, președintele Academiei Republicii Populare Române, care a convocat adunarea generală pentru ziua de 23 martie 1956.

Au fost invitate să participe la această adunare personalități marcante ale științei și culturii românești, precum și reprezentanți ai asociațiilor științifice existente.

Adunarea generală de constituire a Asociației Oamenilor de Știință din România s-a desfășurat în ziua de 23 martie 1956 în sala Asociației Științifice a Inginerilor și Tehnicienilor, din București, Calea Victoriei nr. 118.

Ștefan Milcu

Sediul Asociației Științifice a Inginerilor și Tehnicienilor

² „Buletinul oficial al Marii Adunări Naționale a Republicii Populare Române”, nr. 1 din 27 august 1952.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Președintele Adunării, Mihai Ralea a anunțat că Traian Săvulescu „care a depus un interes deosebit în constituirea acestei asociații”, nu putea fi prezent, deoarece era bolnav.

Apoi a dat cuvântul acad. Ștefan Milcu, în numele Comitetului de organizare, pentru a prezenta „o serie de date asupra Federației Mondiale a Oamenilor de Știință”.

Oliviu Rusu

Acesta a menționat că oamenii de știință și asociațiile științifice din România și-au manifestat în repetate rânduri dorința de a participa la activitatea F.M.O.Ș.

De asemenea, România „a fost invitată în nenumărate rânduri de Comitetul de Conducere al F.M.O.Ș., de a intra în această Federație”. Ca urmare, „din inițiativa Academiei R.P.R. și prin preocuparea personală a tovarășului acad. Traian Săvulescu”, s-a constituit un Comitet de organizare, pentru a îndeplini formele necesare de înființare a unei asociații naționale a oamenilor de știință din România, care să intre sub această formă în F.M.O.Ș.

Mihai Ralea

După ce a făcut o prezentare a F.M.O.Ș., Ștefan Milcu a conchis:

„Cred că cu aceste date informative sumare fiecare dintre dumneavoastră are elementele minime necesare ca să discute problemele F.M.O.Ș., așa cum se pun în legătură cu asociația noastră națională, în ședința de azi, permițând cred, la fiecare dintre noi să poată lua o hotărâre, care să conducă la o rezoluție comună a ședinței noastre de azi. Este primul act, nu numai de constituire, dar și de acțiune a asociației noastre a oamenilor de știință din R.P.R..”

La solicitarea lui Mihai Ralea a urmat prezentarea ***proiectului de Statut al Asociației Oamenilor de Știință din R.P.R..***

A luat cuvântul inginerul Oliviu Rusu care a folosit un limbaj puternic politizat³:

Datorită regimului de democrație populară, activitatea științifică în țara noastră a luat o mare dezvoltare. Cercetări de mare importanță pentru dezvoltarea economică și socială a țării se fac, în primul rând, în toate domeniile științei, în cadrul Academiei R.P.R.; pentru asigurarea perfecționării continue a producției industriale și agricole au fost create numeroase institute de cercetări tehnico-științifice ale ministerelor; pentru pregătirea cadrelor superioare necesare asigurării progresului continuu al patriei noastre în domeniul economiei, sănătății, culturii, funcționează institutele de învățământ superior; numai în anii primului plan cincinal au fost pregătiți aproape 50.000 tineri, pentru a deveni specialiști.

În aceste condiții, în țara noastră s-au format numeroase cadre de oameni de știință, care se preocupă de cercetarea științifică, de aplicarea în practică a științelor, sau de predarea lor în procesul de învățământ.

Obiectivele pe care le urmăresc Partidul și Guvernul: în interior – ridicarea nivelului de trai, material și cultural, al poporului; în exterior – menținerea și întărirea păcii, întrunesc consensul unanim al oamenilor de știință din țara noastră, care luptă neobosit pentru realizarea lor.

Pentru a stimula activitatea de creație științifică în mase mai largi, pentru a dezvolta interesul științelor și aplicarea lor în practica construcției socialiste, ființează societățile științifice cum sunt: Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor, Societatea Științelor Medicale, Societatea de Științe Naturale, Asociația Juriștilor, Societatea de Matematică și Fizică. Aceste societăți cuprind în conducerea lor și în colectivele care lucrează majoritatea cadrelor de oameni de știință și de specialiști, alături de care sunt atrași la activitate științifică numeroși practicieni, care contribuie prin experiența lor la progresul științelor aplicate.

³ Arhiva AOȘR, dos. 3/1956, f. 11-12

O problemă de mare însemnătate pentru activitatea oamenilor de știință de la noi din țară o constituie întărirea legăturilor cu cercurile științifice din străinătate; cultivarea unor astfel de legături va influența favorabil asupra dezvoltării științei noastre și asupra cunoașterii peste hotare a rezultatelor ei; legăturile științifice de colaborare între oamenii de știință din diferite țări contribuie în același timp la păstrarea păcii și la crearea unei opinii din ce în ce mai puternice, căci știința trebuie să fie folosită spre binele omenirii.

Pentru folosirea științei în acest scop, întărirea legăturilor de colaborare dintre oamenii de știință din toate țările, funcționează de aproape 10 ani Federația Mondială a Oamenilor de Știință, la care s-au afiliat organizațiile științifice din numeroase țări. Societățile științifice din țara noastră, cunoscând obiectivele pentru care militează Federația Mondială a Oamenilor de Știință și-au exprimat dorința de a adera. Pentru a coordona participarea oamenilor de știință de la noi din țară la lucrările Federației Mondiale a Oamenilor de Știință, pentru a contribui la întărirea legăturilor cu oamenii de știință din străinătate, va funcționa Asociația Oamenilor de Știință din R.P.R..

Aceste obiective sunt înscrise în proiectul de Statut al Asociației Oamenilor de Știință; din considerație față de Federația Mondială a Oamenilor de Știință, în a cărei Constituții sunt prevăzute, în Statut se propune să fie înscrise și alte obiective, care în fapt revin altor organizații, cum sunt Academia R.P.R. (pentru coordonarea activității științifice), sindicatele (pentru îmbunătățirea condițiilor de viață a oamenilor de știință), dar pentru rezolvarea cărora Asociația poate să-și aducă contribuția, să-și precizeze opinia, sau uneori chiar să intervină.

Ca măsuri pentru aducerea la îndeplinire a obiectivelor Asociației, în proiectul de Statut sunt prevăzute organizarea de congrese și dezbateri, în cadrul cărora să se discute problemele vieții științifice și ale legăturilor cu cercurile științifice din străinătate, cum ar fi, de pildă: organizarea unei documentări cuprinzătoare, schimburi de informații între oamenii de știință ș.a. În proiectul de Statut sunt prevăzute, de asemenea, organizarea

de vizite de studii în străinătate, participarea la congrese internaționale etc. Pentru dezbaterile unor probleme ale Asociației, este prevăzută editarea unui organ al Asociației.

Pentru ca activitatea Asociației să nu se suprapună celei a organizațiilor existente, care cuprind oamenii de știință, proiectul de Statut prevede două categorii de membri: în primul rând organizațiile de oameni de știință, care sunt Asociațiile Științifice, iar în al doilea rând membri individuali dintre oamenii de știință, care își însușesc Statutul Asociației și luptă pentru aducerea lui la îndeplinire. Asociația Oamenilor de Știință va influența organizațiile membre și le va ajuta să-și formeze metodele cele mai bune de muncă și cu consimțământul lor își va folosi autoritatea în numele și pentru interesele lor.

Unele organizații științifice cuprind și alți membri decât oamenii de știință; proiectul de Statut prevede în acest caz că ele se afiliază numai cu partea care cuprinde oamenii de știință.

În privința conducerii activității, proiectul de Statut prevede ca organ suprem Adunarea Generală; Adunarea Generală este alcătuită din reprezentanții organizațiilor membre ale Asociației și din membri individuali ai Asociației. Numărul oarecum restrâns de membri al Adunării Generale, față de numărul oamenilor de știință, îi dă caracterul unui Consiliu General de Conducere. Considerația față de Federația Mondială a Oamenilor de Știință, al cărei organ suprem de conducere alcătuit din reprezentanții Asociațiilor Naționale, poartă numele de Adunare Generală, cât și faptul că în Adunarea Generală organizațiile membre sunt reprezentate prin conducerile lor alese, îndreptățesc să se atribuie acest nume – Adunarea Generală – organului de conducere al Asociației.

Proiectul de Statut prevede, de asemenea, organele de conducere operativă a activității și competențele respective, care sunt cele obișnuite.

În ce privește fondurile, Asociația se bazează în primul rând pe aportul Asociațiilor Științifice membre.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Proiectul de Statut definind obiectivele, metodele de muncă, calitatea și conducerea Asociației, constituie un document, pe baza căruia se poate dezvolta activitatea.

Propunem Adunării Generale să-l aprobe, cu amendamentele pe care le consideră necesare și pe baza hotărârilor ce vor fi adoptate, el să fie aplicat.

La discuții au participat Iorgu Iordan, Constantin Vardeanu, Julius Erasmus Nyárády, T. Roman.

De asemenea, au vorbit reprezentanții societăților care au decis să adere la A.O.Ș.: Stelian Nițulescu (Asociația Juriștilor), Vasile Maciu (Societatea de Științe Istorice și Filologice), Octav Munteanu (Societatea de Științe Naturale și Geografie), Nicolae Teodorescu (Comitetul Oamenilor de Știință), Marius Nasta (Societatea de Științe Medicale), Ștefan Bălan (Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor).

Adunarea Generală a ales **Comitetul Executiv al A.O.Ș.**, alcătuit din 20 membri, dintre care: un președinte, trei vicepreședinți, un secretar general și 15 membri.

Președinte:

acad. **Traian Săvulescu;**

vicepreședinți:

acad. **Mihai Ralea,**

prof. univ. dr. ing. **Ștefan Bălan,**

acad. **Ștefan Milcu;**

secretar general

ing. Oliviu Rusu.

Între *membri* – academicienii Gheorghe Macovei, Simion Stoilov, Grigore C. Moisil, Alexandru Codarcea, Gheorghe Murgeanu, Radu Cernătescu, Constantin Budeanu, Ion Gheorghe Maurer, Iorgu Iordan, Petre Constantinescu-Iași, Julius Erasmus Nyárády, Eugen Bădărău, profesorii Emilian Bratu și Nicolae Sălăgeanu.

Comisia de Cenzori era formată din dr. Prodescu, Vasile Maciu și Octav Munteanu.

Adunarea Generală a împuternicit pe președintele Asociației ca, împreună cu secretarul general, să facă formalitățile necesare pentru obținerea personalității juridice a A.O.Ș.

În încheiere a fost semnat următorul document⁴:

ACT CONSTITUTIV
=====

al Asociației Oamenilor de Știință (A.O.S.) din RPR.

Comitetul de organizare al "Asociației Oamenilor de Știință din RPR", constituit în decembrie 1955 sub președinția tov. Acad. Traian Săvulescu, a convocat Adunarea Generală a "Asociației Oamenilor de Știință din RPR" în ziua de vineri 23 martie 1956, în sala ASIT din București Cal.Victoriei nr.118.

La ședința adunării generale constitutive din 23 martie 1956, au participat oameni de știință, membri ai Academiei RPR, delegați ai Asociațiilor Științifice: "Societatea Științelor Medicale", "Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor", "Societatea Juristilor", "Societatea de Științe Naturale și Geografie", "Societatea de Științe Matematice și Fizice", "Societatea de Științe Istorice și Filologice", profesori universitari din București și din alte orașe din țară, întrunindu-se numărul legal de membri.

Prezidează tov.Acad.Mihail Ralea, care a deschis adunarea generală.

În numele comitetului de organizare al Asociației Oamenilor de Știință din RPR, tov.Acad.St.Mîlcu a făcut o expunere asupra Federației Mondiale a Oamenilor de Știință, organizație a oamenilor de știință din lumea întreagă, care militează pentru folosirea științei spre binele omenirii și pentru creșterea unei colaborări internaționale între oamenii de știință. Politica de pace și colaborare internațională dusă de Republica Populară Română are consensul unanim al oamenilor de știință din țara noastră.

Pentru ca oamenii de știință din țara noastră să contribuie la creșterea unei și mai puternice opinii pentru folosirea științei spre binele omenirii, nu spre distrugerea ei, pentru a aduce o contribuție la realizarea unei colaborări internaționale între oamenii de știință, tov.Acad.Dr.St.Mîlcu propune constituirea în RPR a Asociației Oamenilor de Știință.

Tov.Acad.M.Ralea - președintele adunării, propune următoarea ordine de zi:

1. Prezentarea proiectului de Statut al Asociației Oamenilor de Știință din RPR.
2. Discuții asupra propunerii de constituire a Asociației Oamenilor de Știință și asupra proiectului de Statut.

⁴ Arh. AOȘR, dos. 3/1956, f. 56-58.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

3. Constituirea Asociației și aprobarea Statutului.

4. Alegerea Comitetului Executiv al Asociației Oamenilor de Știință.

Adunarea a aprobat în unanimitate ordinea de zi propusă.

La pct.1 al ordinei de zi, în numele comitetului de organizare, tov.ing.O.Rusu - Prim Secretar al Consiliului Central ASIT, a prezentat proiectul de Statut al Asociației Oamenilor de Știință din RPR.

Au urmat discuții asupra propunerii de constituire a Asociației și asupra proiectului de Statut.

Au luat cuvîntul: Acad.Iorgu Iordan, Acad.C.Budeanu, Acad. Nyaraday, Prof.T.Roman.

Vorbitorii au subliniat necesitatea constituirii Asociației Oamenilor de Știință din RPR și și-au exprimat acordul cu proiectul de Statut prezentat și hotărîrea de a sprijini, prin munca lor Asociația, de a milita pentru colaborarea științifică internațională în scopul folosirii științei pentru progresul societății.

În numele consiliilor de conducere al Societăților științifice, tov.P.Nițulescu (Asociația Juriștilor), tov.Maciu (Societatea de Științe Istoric și Filologice), tov.Munteanu (Societatea de Științe Naturale și Geografie), Prof.N.Teodorescu (COS), tov.Prof.M.Nasta (Societatea Științelor Medicale) și tov.Prof.St.Bălan (Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor), și-au exprimat adeziunea societăților științifice, la Asociația Oamenilor de Știință din RPR.

După discuții, în unanimitate, participanții au votat constituirea "Asociației Oamenilor de Știință din RPR", avînd ca membri fondatori individuali pe participanții la Adunarea Generală și au aprobat Statutul Asociației.

Adunarea Generală astfel constituită, a ales, conform Statutului, Comitetul Executiv al Asociației format din:

Președinte	- Acad.Traian Săvulescu
Vicepreședinte	- Acad.Mihail Ralea
Vicepreședinte	- Acad.Stefan Milcu
Vicepreședinte	- Prof.Dr.Ing.Stefan Bălan
Secretar General	- Ing.Oliviu Rusu
Membri:	✓ Acad.Gh.Macovei
	✓ Acad.S.Stoilov
	✓ Acad.Gr.Moisil
	✓ Acad.Al.Codarcea
	✓ Acad.Gh.Murgeanu
	✓ Acad.R.Cerătescu
	✓ Acad.C.Budeanu

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Demn de remarcat este faptul că Academia Republicii Populare Române s-a implicat direct, prin conducerea și prin membrii săi, în constituirea Asociației Oamenilor de Știință.

Vechile atacuri împotriva Academiei de Științe din România, care au mers până la contestarea în justiție a existenței acesteia, erau date uitării. În fond, conducerea Academiei R.P.R. primise o „sarcină de partid” – aceea de a înființa o organizație prin care oamenii de știință din România să participe la Federația Mondială a Oamenilor de Știință – iar aceasta s-a conformat.

Ca urmare, conducerea A.O.Ș. era asigurată, în covârșitoare majoritate, de membri ai Academiei R.P.R..

Din cei 20 de membri ai Comitetului Executiv al Asociației Oamenilor de Știință, 15 erau membri titulari ai Academiei Republicii Populare Române.

La aceștia se adăugau trei membri corespondenți: Nicolae Sălăgeanu (din 1948), Ștefan Bălan (1955), Remus Răduleț (1955), care aveau să devină, toți, membri titulari în 1963.

La rândul său, Bratu Emilian avea să fie ales membru corespondent în 1963 (titular în 1974).

Astfel, numai secretarul general, Oliviu Rusu, nu era (și nu avea să devină) membru al Academiei Române.

Aceștia reprezentau aproape toate domeniile științifice: medicină, matematică, fizică, biologie, geologie, agronomie, filosofie, psihologie, inginerie tehnică, drept, lingvistică.

Traian Săvulescu - biolog și botanist

(2 februarie 1889 - 29 martie 1963)

Absolvent al Facultății de Științe Naturale a Universității București (1908-1912), aspirant la titlul de doctor la Institutul Botanic din București, unde și-a susținut în 1916 teza de doctorat intitulată Studiul asupra speciilor de Campanula L. din secția Heterophyllae ce cresc în România. Lucrarea a fost apreciată și notată cu magna cum laude, Traian Săvulescu devenind astfel primul doctor în botanică al Universității București.

Între 1912 și 1921 a lucrat în cadrul Institutului Botanic de la Cotroceni (București), iar în 1918 a fost numit șef de lucrări la Catedra de Morfologie și Sistemă Vegetală a Institutului de Botanică.

Timp de un sfert de veac, și-a împărțit activitatea între Școala Superioară de Agricultură de la Herăstrău, unde a predat sistematica vegetală și fitopatologia, și Institutul de Cercetări Agronomice al României, înființat de Gheorghe Ionescu-Șișești.

Cercetările întreprinse de Traian Săvulescu au condus la dezvoltarea agriculturii românești și mondiale.

A organizat, pe tot cuprinsul României, o rețea de stații de avertizare pentru combaterea manei viței de vie. În 1929 a înființat Laboratorul pentru studiul substanțelor insecto-fungicide, transformat ulterior în Serviciul de Protecția Plantelor.

A inițiat prima lege de control și carantină fitosanitară din România. În 1928 a înființat publicația anuală „Starea fitosanitară a României”, în care a abordat probleme privind protecția plantelor.

La 25 mai 1936, Traian Săvulescu a devenit membru corespondent al Academiei Române.

În 1938 a fost turnat filmul documentar Expediția Traian Săvulescu în Delta Dunării, în care se prezentau imagini din expediția desfășurată în iunie 1938, pentru „recunoașterea florei” din Delta Dunării.

În perioada 29 noiembrie 1946 - 30 decembrie 1947 a fost ministru al agriculturii și domeniilor și vicepreședinte al Consiliului de Miniștri. A fost deputat în Mare Adunare Națională.

În 1948 a devenit membru titular activ și secretar general al Academiei Române.

A fost președintele Academiei Republicii Populare Române în perioada 1948-1959 și apoi președinte de onoare al acesteia, până la decesul său, în 1963.

Membru titular fondator al Asociației Oamenilor de Știință din România în martie 1956; președintele Asociației Oamenilor de Știință din România (1956-1959).

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Lucrări: Tratat despre flora Arabiei (1928); Tratat despre flora Palestinei (1935); Morfologia, anatomia și sistematica porumbului (în colaborare) (1937); Științele biologice și economia (1940); Aspectele actuale ale agriculturii românești (1946); De la practica domesticirii plantelor la principii de biologie generală (1949); Monografia uredinalelor din România (1953).

Afiliații: Președinte al „Societății pentru Răspândirea Științei și Culturii”. Membru al mai multor societăți savante din țară și străinătate: Societatea Linnéana din Lyon (1929); Societatea Botanică din Geneva (1926); Societatea Naturaliștilor din Elveția (1934); Societatea Austriacă de Micologie (1934); Societatea Franceză de Micologie (1934); Societatea Americană de Micologie (1935); Societatea „Torrey Botanical Club” din New York; Societatea Naturaliștilor din Moscova.

Gheorghe Macovei – geolog, profesor universitar

(25 septembrie 1880 - 31 mai 1969)

A absolvit Facultatea de Științe a Universității din Iași, în 1905. După susținerea tezei de doctorat în geologie (1909), și-a continuat studiile de specializare în Austria, Franța și Elveția.

În anul 1919 a fost numit profesor de geologie în învățământul tehnic superior. A activat în această calitate timp de 40 de ani, predând cursuri de geologie generală și stratigrafică, paleontologie și geologia petrolului la Politehnica din București, Institutul de Geologie și Tehnică Minieră, Institutul de Petrol, Gaze și Geologie din Capitală.

Gheorghe Macovei și-a desfășurat activitatea științifică în cadrul Institutului Geologic, al cărui membru a devenit în 1909, dedicându-se cercetărilor în domeniul stratigrafiei, paleontologiei, tectonicii și geologiei

petrolului și cărbunilor. După studii asupra terenurilor miocene, preocupările sale s-au îndreptat în special asupra stratigrafiei terenurilor cretacee, mai întâi în Dobrogea și apoi asupra acelor din Carpații Orientali, culminând în realizarea monografiei Evoluția geologică a României – Cretacicul (1934). Ulterior a publicat lucrarea Zăcămintele de petrol (1938). A continuat și terminat realizarea Hărții geologice a României la scara 1:500.000, începută încă sub direcția lui Ludovic Mrazec, care constituie un model de claritate și profunzime științifică, fiind apreciată și pe plan mondial. O bună parte din activitatea geologică a lui Gheorghe Macovei a fost consacrată rezolvării unor probleme de un interes deosebit pentru economia națională, cum sunt cele referitoare la alimentarea cu apă a Dobrogei Meridionale, proiectarea barajului de la Bicaz, cunoașterea zăcămintelor de petrol, gaze, cărbune, sare și altele.

A fost ales membru titular al Academiei Române (1939) și al unor academii și societăți științifice străine. Membru titular fondator și membru al Comitetului de Conducere din Asociația Oamenilor de Știință din România.

De asemenea, a mai elaborat alte lucrări științifice, fie singur, fie în colaborare, dintre care amintim: L'evolution geologique de la Roumanie, 1933, lucrare întocmită împreună cu fostul său prieten și coleg Ion Atanasiu.

Eugen Bădărău – fizician, profesor universitar

(19 septembrie 1887 – 11 martie 1975)

Și-a făcut studiile de inginerie în Austria la Technische Hochschule din Graz. După doi ani de studii politehnice (1905-1907), dorind să perfecționeze partea teoretică, a plecat în Italia, înscriindu-se la Facultatea de Fizică a Universității din Pisa. În 1911 a obținut licența în

fizică; a rămas în continuare la Pisa, ca asistent și doctorand al profesorului Angelo Battelli.

A obținut titlul de doctor în fizică în 1912, cu teza intitulată Constanta dielectrică a gazelor și amestecurilor gazoase. În lucrarea de doctorat a verificat experimental formula Clausius-Mossotti pentru aer și diverse amestecuri de gaze până la presiuni de 300 atmosfere. A fost apoi asistent la Institutul de Fizică Experimentală din Pisa (1912-1914).

În anul 1914 a părăsit definitiv Italia și a plecat în Rusia, la Petrograd, unde i-a fost oferit un post de asistent la Institutul de Fizică, la catedra profesorului Orest Chwolson.

În 1917 a devenit șef de secție la Institutul de Optică de Stat. Ulterior a obținut docența (1918) la Facultatea de Științe din Petrograd și a funcționat ca profesor la Institutul Fototehnic Superior (1918-1921).

Cercetările sale în timpul șederii în Rusia s-au concentrat asupra problemelor de optică. A studiat birefringența corpurilor izotrope în câmp magnetic și a pus la punct un nou tip de interferometru.

În 1921 a revenit în România în calitate de profesor agregat, apoi profesor și șef al Laboratorului de Fizică Experimentală, la Universitatea din Cernăuți, unde a fost și decan al Facultății de Științe (1926-1928). La Cernăuți a inițiat primele cercetări de fizica descărcărilor în gaze din România, devenind un deschizător de drumuri în domeniul fizicii plasmei.

În 1934 a fost chemat să preia conducerea Catedrei de Fizică Corpusculară, nou înființată în cadrul Facultății de Științe a Universității din București; un an mai târziu a trecut la Catedra de Acustică, Optică și Fizică Moleculară, unde a activat în perioada 1935-1962.

A funcționat și ca director tehnic al Radiodifuziunii Române (1940-1944). A fost directorul Secției de Optică și Spectroscopie din Institutul de Fizică al Academiei din București/Măgurele (1949-1956), apoi directorul Institutului de Fizică București al Academiei Române (1956-1975).

A fost membru fondator al Academiei de Științe din România (1935).

În 1948 a devenit membru titular al Academiei R.P.R. A fost membru al Comitetului de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință din România din 23 martie 1956.

Cercetările efectuate de Eugen Bădărău asupra descărcărilor electrice în gaze și în fizica plasmei i-au adus recunoașterea ca fondator al unei școli românești de cercetare în acest domeniu. A publicat studii devenite clasice despre izvoarele de ioni pozitivi, emisia secundară din

corpurile solide, căderea catodică, descărcările în gaze la presiuni joase, influența sarcinii la pereți asupra tensiunii de aprindere. A fost printre primii care au dovedit experimental existența emisiei electronice a metalelor sub influența bombardamentului cu ioni pozitivi. A urmărit îndeosebi măsurarea ionilor pozitivi în tuburile cu descărcări în gaze, izvoarele de ioni pozitivi, emisiunea secundară din solide, tensiunile de aprindere a efluviilor, luminozitatea remanentă a gazelor excitate.

A adus contribuții importante la optică și spectroscopie, acustică și ultraacustică. Din inițiativa sa a luat ființă în 1955 Comisia de Acustică a Academiei, al cărei președinte a fost. S-a ocupat de problema poluării sonore și de aplicarea ultrasunetelor în testarea materialelor de construcție. Unele cercetări se referă la obținerea parfumurilor și la influența ultrasunetelor asupra germinației plantelor.

Lucrări publicate: Bazele acusticii moderne (1952); Fizica descărcărilor în gaze (1957); Gaze ionizate. Descărcări electrice în gaze (1964) etc.

Iorgu Iordan – lingvist și filolog, profesor universitar

(29 septembrie/11 octombrie 1888 - 20 septembrie 1986)

Între 1908-1911 a urmat cursurile Facultății de Litere și Filosofie a Universității din Iași, avându-i ca profesori pe Alexandru Philippide și Garabet Ibrăileanu. Concomitent, a frecventat și cursurile Facultății de Drept. În 1919 își susține doctoratul în filologie modernă, sub conducerea lui Alexandru Philippide.

Se specializează la Universitățile din Bonn, Berlin și Paris. Devine profesor la Universitatea din Iași (1927-1946), apoi profesor la Universitatea

din București (1946-1962). A întemeiat și a editat la Iași „Buletinul Institutului de Filologie Română «Alexandru Philippide»” (1934-1945).

Între 1928 și 1930 a îndeplinit funcția de director al Teatrului Național din Iași. A fost decan al Facultății de Litere din Iași (1938-1939) și director al Institutului de Filologie Română „A. Philippide” din Iași.

A publicat lucrări din domeniul lingvisticii românești și al celei romanice, fiind preocupat îndeosebi de aspectele contemporane ale limbii române și de onomastică. Împreună cu Alexandru Graur și Ion Coteanu, a fost redactor responsabil al noii serii a Dicționarului limbii române (DLR).

A îngrijit și editat Letopisețul Țării Moldovei de Ion Neculce și opera lui Ion Creangă.

A fost redactor responsabil al publicațiilor „Revue Roumaine de Linguistique” (1956-1963) și „Limba română” (1964-1986).

Transferat la București a fost decan al Facultății de Filologie (1947-1950, 1956-1957), rector al Universității (1957-1958), director al Institutului de Lingvistică (1950-1952, 1958-1969).

Membru corespondent (1934), membru activ (1945) al Academiei Române, vicepreședinte al acesteia (1959-1966). Doctor Honoris Causa al Universităților din Iași, Berlin, Montpellier, Roma.

Membru corespondent al Academiei Saxone de Științe, al Academiei Germane de Științe din Berlin, al Academiei Austriece de Științe, al Academiei Bavareze de Științe, al Institutului Mexican de Cultură etc.

Dintre lucrările sale menționăm:

Introducere în studiul limbilor romanice.

Evoluția și starea actuală a lingvisticii romanice (1932); Gramatica limbii române (1937, ediția a II-a, 1946);

Limba română actuală. O gramatică a „greșelilor” (1943, ediția a II-a, 1947);

Stilistica limbii române (1944, ediția a II-a, 1975);

Lingvistica romanică. Evoluție. Curente. Metode (1962, ediția a II-a, 1970; tradusă în engleză, germană, spaniolă, rusă, portugheză și italiană);

Istoria limbii literare spaniole (1963); Introducere în lingvistica romanică (1965, în colaborare cu Maria Manoliu; tradusă în spaniolă);

Structura morfologică a limbii române contemporane (1967, în colaborare cu Valeria Guțu Romalo, Alexandru Niculescu);

Limba română contemporană (1978, în colaborare cu Vladimir Robu);

Dicționar al numelor de familie românești (1983);

Istoria limbii române. Pe-nțelesul tuturor (1983).

Alexandru Codarcea – geolog, profesor universitar

(12 ianuarie 1900 - 28 mai 1974)

Studii superioare la Facultatea de Științe a Universității din București (1918-1922). Studii de specialitate în Elveția, la Basel, sub îndrumarea prof. M. Reindhardt. Doctor în științe geologice-mineralogice la Universitatea din București (1931) cu teza Studiul geologic și petrografic al regiunii Ocna de Fier - Bocșa Montană. Profesor la Politehnică (1938), șef de catedră la Institutul de Mine (1952) și la Institutul de Petrol, Gaze și Geologie (1957), Președintele Comitetul Geologic (1960) și al Comisiei Republicane de Rezerve Geologice (1970).

Din 1948 este membru corespondent al Academiei Republicii Populare Române și al Societății Geologice a Franței. Membru de onoare al Asociației Cehoslovace pentru Geologie și Mineralogie de pe lângă Academia de Științe din Praga.

Membru al Academiei de Științe din România începând cu 21 decembrie 1935; membru titular fondator și membru al Comitetului de Conducere din cadrul Asociației Oamenilor de Știință din România 23 martie 1956.

Cercetări științifice în domeniul mineralogiei, petrografiei și stratigrafiei. Cu ocazia studiului privind regiunea Banatului și platoul Mehedinți, Codarcea a descoperit mai multe zone de facies, stabilind stratigrafia de amănunt a fiecăreia. A analizat geologia, petrografia și tectonica din vestul Banatului (Ocna de Fier, Oravița, Ciclova, Sasca, Moldova Nouă) și masivul Poiana Ruscă, cu mineralizația de fier. Totodată, a studiat structura geologică a regiunii Ocna de Fier – Dognecea. A introdus noțiunea de provincie banatică și a schițat evoluția proceselor de contact.

A pus accentul pe descifrarea straturilor și structura formațiunilor, pe separarea sistemelor cutate ce corespund succesiunii ciclurilor de orogeneză, ținând seama de principalele faze de metamorfism regional, de caracterul polimetamorfic al multor serii cristaline, elemente principale pentru reconstruirea acestor terenuri. În vederea stabilirii conținutului în minerale grele a realizat, împreună cu alți colaboratori, studii în masivul Ditrău.

Lucrări de referință:

Studiu geologic și petrografie al regiunii Ocna de Fier - Bocșa Montană (județul Caraș, Banat), (1931); Curs de mineralogie și cristalografie fizică (1940-1941); Structura internă a cristalelor, *partea a II-a* (1951); Geneza mineralelor și rocilor, *partea III* (1945); Contribuțiuni la studiul petrografic al rocilor eruptive și șisturilor cristaline de la Racovăț (județul Mehedinți) (1923); Vues nouvelles sur la tectonique du Banat Méridional et du Plateau de Mehedinți (1940); Eléments géosynclinaux mésozoïques dans le domaine gétique des Carpates Méridionales, *în colaborare cu G. Pop* (1970).

Gheorghe Murgeanu – geolog, profesor universitar

(30 iunie 1901 - 30 iulie 1984)

Studiile universitare între anii 1919-1922, la Facultatea de Științe, secția Geologie, București. În 1936 și-a susținut teza de doctorat Relațiile tectonice dintre terenurile care alcătuiesc regiunea din împrejurimile Comarnicului și Teșilei.

Profesor la Catedra de Geologie din cadrul Facultății de Mine și Metalurgie de pe lângă Școala Politehnică din București, în 1945, apoi șef de catedră și rector al Institutului de Petrol și Gaze (1948-1949).

Din 1949 devine șeful Catedrei de Geologie a Universității din București, unde a predat cursul de Geologie Generală.

Președinte al Societății de Științe Geologice și membru de onoare al Asociației Cehoslovace pentru Mineralogie și Geologie, membru al Societății Geologice din Polonia. Membru titular al Academiei Române, membru titular fondator și membru în Comitetul de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință din România din 1956.

A analizat tectonica și stratigrafia României, bazate pe cercetări geologice detaliate în regiunile Pietroșița - Bezdead - Pucioasa (1925-1927), Valea Prahovei (1927-1950), în flișul curburii Carpaților Orientali (1934-1961), Babadag (1934), Câmpulung Muscel - Corbișori - Valea Vâlsanului - Valea Doamnei (1937-1960), acestea toate sprijinite pe observații de teren.

Totodată, a făcut cercetări și în țările vecine precum și în unele zone alpine din Elveția, Italia și Franța.

Gheorghe Murgeanu a adus contribuții deosebite și în domeniul stratigrafiei, unele dintre elementele stratigrafice introduse de el având un mare răsunet internațional - declararea de numulitide (1929) și a formelor de Rosalina linnei, în depozitele Senoniene din nordul Munteniei, descoperirea speciei Calpionella carpathica etc.

A desfășurat și o intensă activitate geologică aplicativă legată de studiul extensiunii areale și a rezervelor de cărbuni plioceni din unele zone ale Depresiunii Getice, în văile Vâlsanului și Argeșului, în împrejurimile Doiceștilor, în stabilirea zonelor cu cele mai bune perspective de petrol din anumite regiuni ale Munteniei.

Din punct de vedere geologic, Gheorghe Murgeanu și-a adus contribuția la unele proiecte hidrotehnice (Bulboci, Zănoaga, Gâlma, Porțile de Fier). Totodată, a acordat un deosebit interes microfaunei existente în terenurile mezozoice (Cretacicul superior), determinând puținele forme de Globotruncana în marnele roșii ale faciesului de Puchov.

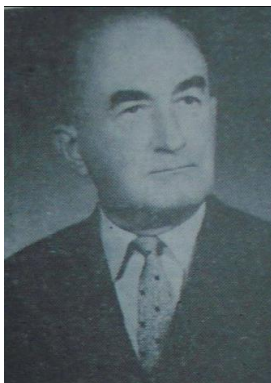
Împreună cu Miltiade Filipescu a stabilit prezența calpionellidelor în terenurile jurasic-cretacice din România, determinând o nouă specie de calpionellide - Calpionella carpathica. A făcut parte din Comitetul de redacție al primei ediții a Hărții privind tectonica Europei (1962), elaborată

în cadrul Congresului Internațional de Geologie, Subcomisia pentru harta tectonică a lumii.

Lucrări de referință: *La nappe interne du flysch dans les environs de Comarnic et de Tesila (Prahova)*, (1931); *Calpionella carpathica* N. Sp. dans les Carpathes roumains, în colaborare cu M. Filipescu, (1933); *Sur la présence des schistes cristallins dans Valea Iamurei (Bușteni - Poiana Țapului)*, (1933); *Sur la présence des Calpionellas dans les dépôts jurassiques et crétacés de Roumanie*, în colaborare cu M. Filipescu, (1933); *Sur une cordillère antisénonienne dans le géosynclinal du flysch Carpathique*, (1937); *Les Graptholites du Forage Bordei Verde (Roumanie)*, în „Izvestia na Gheologhiceskaia Institut”, seria Paleoecologhiia, vol. XVII, (1968); *La Paléozoïque de la Plateforme Moesienne*, Congresul „Asociației geologilor Carpato-Balcanici”, (1973).

Emilian Bratu - inginer și economist

(8 august 1904 - 30 martie 1991)

Emilian Bratu și-a asigurat pregătirea practică la Uzina Malaxa din București timp de doi ani (1939-1940) unde avea ca sarcină proiectarea, utilizarea, organizarea și conducerea Institutului de Cercetare al uzinei. Profesorul Emilian Bratu a fost creatorul și îndrumătorul primei școli de inginerie chimică din țara noastră. Numit conferențiar, în 1940 i se încredințează cursul de „Fizica industrială”, curs transformat în anul următor, la propunerea sa, în cel de „Aparate și instalații utilizate în industria chimică”. În puține țări europene se predă, la acea epocă, un asemenea curs.

Între anii 1944-1947 a predat cursul de „Aparate și Instalații în Industriile Alimentare” la Facultatea de Agronomie din București, demonstrându-se astfel că noțiunile fundamentale și metodele ingineriei chimice sunt comune tuturor industriilor de proces. În 1948 a devenit profesor suplinitor, fiind titularizat în 1951 și atestat în 1955.

Timp de 30 de ani, Emilian Bratu a fost profesor la Institutul Politehnic București. În mai multe rânduri a îndeplinit funcția de decan al Facultății de Chimie Industrială.

Membru titular și membru al Comitetului de Conducere în cadrul Academiei de Științe din România; membru corespondent al Academiei Române (1963) și membru titular (1974).

În perioada 1977-1990 a fost președinte al Secției de Științe Chimice al Academiei Române.

Lucrări publicate și comunicări: Izotopul greu al hidrogenului. Apa grea, în „Buletinul Societății Politehnice”, nr. 2, 1934; Ghid de laborator pentru lucrările practice de chimie tehnologică (1941), lucrare distinsă de Academia Română cu premiul „Gheorghe Lazăr” în 1942; Manualul inginerului chimist, vol. III și IV (1953-1954) – coordonator și coautor; Operații și utilaje în industria chimică, vol. I și II (1960-1961).

Analizând structura de conducere a Asociației Oamenilor de Știință aleasă în 1956, se poate constata că aceasta asigură o continuitate cu Academia de Științe din România la nivelul unor personalități remarcabile: Eugen Bădărău, Alexandru Codarcea, Grigore C. Moisil, Gheorghe Murgeanu și Julius Erasmus Nyárády.

În momentul înființării Asociației Oamenilor de Știință nu s-a făcut nici o referire la Academia de Științe din România. Era o chestiune de oportunitate politică. Academia de Științe a fost desființată în 1948 de același regim care în 1956 hotărârea crearea unei organizații similare.

Referirea la A.Ș.R. ar fi impus o explicație privind respectiva decizie, pe care oficialii români nu doreau să o ofere.

O analiză atentă a ultimului Statut al Academiei de Științe, din 1943, și a celui al Asociației Oamenilor de Știință din 1956 permite evidențierea unor elemente de continuitate, precum și a unor deosebiri între cele două organizații.

Principala asemănare – și elementele esențiale de continuitate - sunt reprezentate de obiectivele urmărite de A.Ș.R. și de A.O.Ș., anume de a asigura colaborarea oamenilor de știință din România în vederea stimulării cercetării științifice și a contribuției acestora la dezvoltarea economică, tehnică, teoretică a societății românești.

De asemenea, asupra *modalităților* concrete privind realizarea acestui obiectiv fundamental existau similitudini evidente.

În privința *membrilor* se constată o deosebire importantă, care ținea de concepția dominantă în epocile respective. Academia de Științe era o organizație a elitei intelectuale, cu un număr limitat de membri, în timp ce Asociația Oamenilor de Știință era o organizație largă, considerându-se că activitatea științifică era accesibilă unei mase mari de oameni.

În Academia de Științe existau patru categorii de membri: de onoare, donatori, titulari și corespondenți.

A.O.Ș. avea două categorii: membri colectivi (asociații ale oamenilor de știință) și membri individuali.

Numărul acestora era stabilit în Statutul A.Ș.R. la 120 de membri titulari, la celelalte categorii – de onoare, donatori, corespondenți - fiind nelimitat.

A.O.Ș. nu prevedea o restricție de ordin numeric, membrii asociațiilor științifice devenind membri ai acesteia.

Nici în privința membrilor individuali nu exista o precizare statutară.

Acest fapt a marcat o creștere aproape nelimitată a numărului de membri, A.O.Ș. tinzând să se transforme într-o organizație de masă.

O deosebire esențială exista și în privința *structurii* celor două organizații.

Academia de Științe era organizată pe 10 secții științifice, precis delimitate, cu președinte, vicepreședinte și secretar.

A.O.Ș. avea în structura sa societățile (asociațiile) științifice, cu propria lor organizare internă.

În ambele situații – din 1943 și din 1956 – Adunarea Generală avea rolul de principal organ de conducere.

În Academia de Științe, Adunarea Generală alegea Comitetul Central compus din președinte, trei vicepreședinți, secretar general, casier și bibliotecar.

În A.O.Ș., Adunarea Generală alegea Consiliul General de Conducere – în care erau reprezentate toate asociațiile, iar acesta alegea Comitetul Executiv, ca organ de conducere operativă.

Fondurile (veniturile) Academiei de Științe proveneau din cotizații, subvenții, donații, legate și orice alte sume întâmplătoare.

Asociația Oamenilor de Știință se baza pe cotizația societăților (asociațiilor) științifice membre.

Pentru activitățile externe, A.O.Ș. beneficia de alocații bugetare prin Secretariatul General al Consiliului de Miniștri, pe baza planului prezentat de conducerea acesteia, aprobat de Secția Relații Externe a Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

Pentru activitățile interne erau folosite sumele obținute din cotizațiile achitate de societățile (asociațiile) științifice care făceau parte din A.O.Ș.

Înființarea Asociației Oamenilor de Știință a fost autorizată prin *Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1012 din 30 mai 1956* semnată de Chivu Stoica.

Chivu Stoica

În document nu se făcea nici o precizare privind actele pe baza cărora s-a dat această decizie, nu se menționau obiectivele, structura, finanțarea, sediul, ceea ce avea să creeze multiple dificultăți în activitatea Asociației Oamenilor de Știință.

Redăm, în copie, acest document:

	
COLECȚIA	
DE	
HOTĂRIRI ȘI DISPOZIȚII ALE CONSILIULUI DE	
MINISTRI AL REPUBLICII POPULARE ROMINE	
Anul V. — Nr. 28	18 iunie 1956
S U M A R.	
Nr. publicației	Pagina
Hotărâri ale Consiliului de Miniștri	
913. — Hotărâre pentru aprobarea unor noi prețuri cu ridicata ale întreprinderii, pentru elementele componente ale tablourilor de distribuție electrice, montate pe plăci de marmură și pe plăci de pertinax . . .	235—243
995. — Hotărâre privind numirea generalului locotenent Tutoveanu Petre Ion în funcția de prim locțiitor al ministrului Forțelor Armate . . .	243
996. — Hotărâre privind numirea generalului maior Ion Petre Gheorghe în funcția de locțiitor al ministrului Forțelor Armate . . .	244
1.012. — Hotărâre privind autorizarea înființării Asociației Oamenilor de Știință din Republica Populară Română . . .	245
1.015. — Hotărâre privind numirea Comisiei Superioare de Diplome din cadrul Ministerului Învățământului . . .	245—247

— 245 —

HOTĂRIRE

**privind autorizarea înființării Asociației Oamenilor de Știință
din Republica Populară Română**

Consiliul de Miniștri al Republicii Populare Române,

1. Autoriză înființarea Asociației Oamenilor de Știință din Republica Populară Română.

București, 30 mai 1956.

**Președintele Consiliului de Miniștri,
Chivu Stoica**

Sediul provizoriu al Asociației Oamenilor de Știință a fost stabilit în localul Uniunii Societăților Medicale din strada Progresul (în prezent strada Ionel Perlea), aflată în zona centrală a Capitalei, între Calea Plevnei și Schitu Măgureanu.

Sediul provizoriu al Asociației Oamenilor de Știință aflat pe strada Progresul (în prezent strada Ionel Perlea)

După Adunarea Generală din 23 martie 1956, s-a desfășurat o intensă activitate de organizare a A.O.Ș., oficializându-se înscrierea de membri colectivi și individuali.

Pe parcursul anului 1956 au aderat la Asociația Oamenilor de Știință, devenind membri colectivi, următoarele societăți și uniuni⁵:

- Societatea de Științe Matematice, cu aproximativ 5000 membri
- Societatea de Științe Naturale și Geografie, cu 3.000 membri
- Uniunea Societăților Medicale – 21.052 membri
- Asociația Juriștilor – 7000 membri
- Uniunea Arhitecților, cu 1000 membri.

Duiliu Marcu

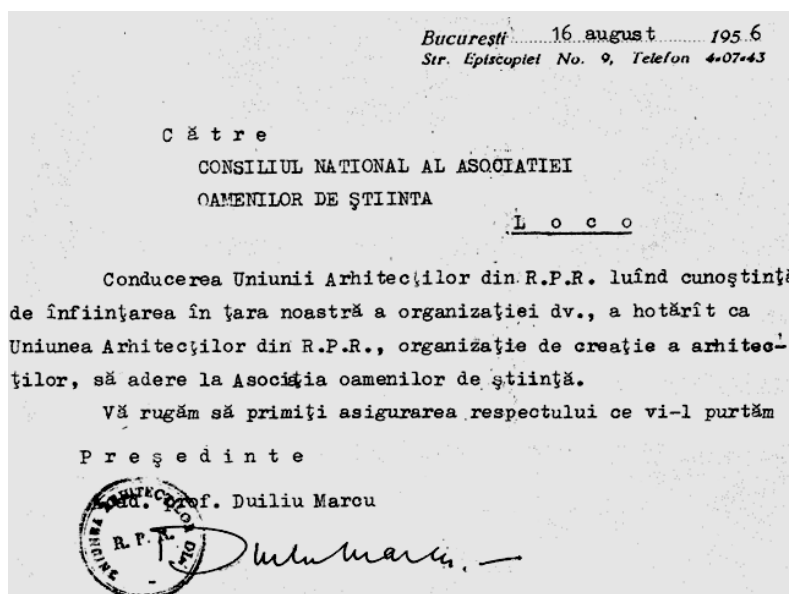
⁵ Arh. AOȘR, dos. 3/1964, f. 37-46.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Așadar, încă din primul an de existență, A.O.Ș. avea peste 41.000 de membri care, în mod evident, nu puteau fi, cu toții, oameni de știință.

La nivelul conducerii A.O.Ș. nu se făcea o selecție, ci doar se lua act de hotărârea respectivei societăți (asociații sau uniuni).

În fruntea acestora se aflau personalități marcante. Menționăm, cu titlul de exemplu, următorul document⁶, semnat de Duiliu Marcu, unul dintre cei mai valoroși arhitecți români.

Conform Statutului, numărul membrilor individuali nu era limitat, astfel că s-a înregistrat o adevărată avalanșă de cereri.

De exemplu, în 1956, Societatea de Științe Istorice și Filologice, a primit din partea filialelor sale solicitarea a 92 profesori, care au depus cereri individuale de înscriere în A.O.Ș. Analizându-se activitatea acestora, „s-a stabilit că numai 8 solicitanți nu îndeplinesc condițiile cerute, adică nu aveau activitate științifică și nici studii superioare”⁷. Așadar, numai această societate a recomandat 84 membri individuali, care îndeplineau „condițiile cerute”.

⁶ Ibidem, dos. 2/1954, f. 6-23.

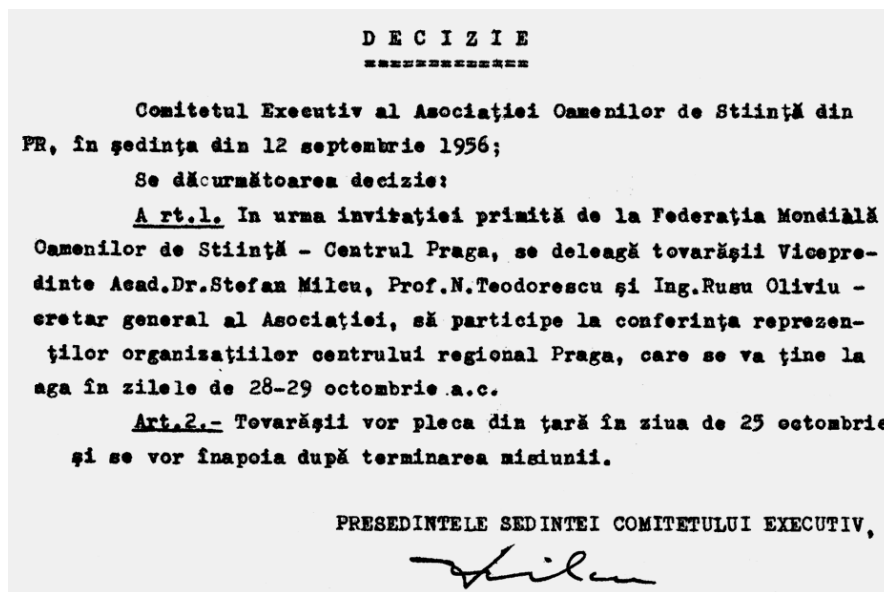
⁷ Nichita Adăniloie, *Monografia Societății de Științe Istorice din România*, București, 2009, (f.e.), p. 49.

Conducerea F.M.O.Ș. a primit cu satisfacție dorința A.O.Ș. de a se afilia, drept care i-a adresat invitația de a participa la activitatea acesteia. Inginerul Oliviu Rusu, secretarul A.O.Ș., a fost invitat la întrunirea Consiliului Executiv al F.M.O.Ș., care s-a desfășurat la Pekin (Beijing) în zilele de 1- 4 aprilie 1956⁸.

În prima sa ședință, din **1 aprilie 1956, Consiliul Executiv a aprobat primirea în F.M.O.Ș. a Asociațiilor Oamenilor de Știință din R.P. Albania, R. P. Română și R. P. Mongolă.**

La 13 iulie 1956 s-a comunicat hotărârea Consiliului Executiv al Federației Mondiale a Oamenilor de Știință ca Asociația Oamenilor de Știință din România să plătească o cotizație anuală în valoare de 500 de lire sterline⁹.

Reprezentanții A.O.Ș. au participat la activitatea F.M.O.Ș. pe baza unor decizii adoptate de Comitetul Executiv. Cităm un astfel de document:

Reprezentanții A.O.Ș. au avut o participare activă la conferințele și simpozioanele F.M.O.Ș.

Astfel, la Adunarea Generală a F.M.O.Ș. din 1957, desfășurată la Helsinki, A.O.Ș. a fost reprezentată de Ștefan Milcu – vicepreședinte, și

⁸ Arh. AOȘR, dos. 5/1956, f. 1-4.

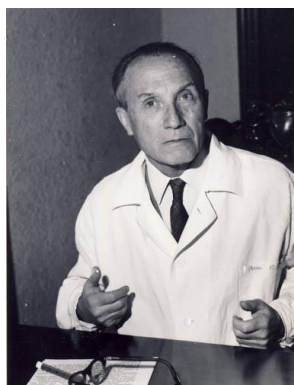
⁹ Ibidem, dos. 4/1956, f. 76.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Oliviu Rusu – secretar general. Academicianul Ștefan Milcu a prezentat referatul Planificarea științei în epoca contemporană, care s-a bucurat de atenția participanților.

Adunarea Generală a decis ***alegerea unui reprezentant al A.O.Ș. din România în funcția de membru al Comitetului Executiv al F.M.O.Ș.*** Pe baza propunerii transmise de conducerea A.O.Ș. în această calitate a fost ales **Ștefan Milcu**, vicepreședinte al A.O.Ș. și una dintre cele mai prestigioase în domeniul științelor medicale. Contribuțiile sale în privința tratamentelor aplicate bolnavilor cu probleme endocrinologice, de timus sau epifiză fiind larg cunoscute și pe plan mondial.

Ștefan-Marius Milcu – medic, biolog și antropolog
(15 august 1903 - 1 decembrie 1997)

Profesor la Institutul Medico-Farmaceutic din București, membru titular (1948) al Academiei Române. Membru titular fondator și vicepreședinte al Asociației Oamenilor de Știință din România.

Președinte al Comisiei de Studii Interdisciplinare a Asociației Oamenilor de Știință din România din 1990.

Ștefan Milcu este considerat, alături de Constantin I. Parhon, fondatorul școlii românești de endocrinologie. Este creatorul Grupului de reflexie „Noesis”. Autor al unor monografii de răsunet pe plan mondial, mai ales legate de timus sau epifiză. Este organizatorul primului program național pentru „gușa endemică”.

Autorul a două tratate de *Endocrinologie clinică*, din 1967 și din 1992 (ambele apărute la Editura Academiei).

O altă componentă a activității A.O.Ș.R a reprezentat-o stabilirea de *relații cu organizații similare din alte state*, în primul rând din cele socialiste.

Asemenea relații erau sprijinite financiar de guvernul României, preocupat să-și lărgască relațiile internaționale și de a oferi o imagine pozitivă asupra realizărilor obținute în anii regimului democrat-popular.

Se stabilea și un barem de cheltuieli, privind cazarea, masa, organizarea unor excursii, vizionarea de spectacole, mese colegiale, bani de buzunar, cadouri pentru fiecare membru al delegației respective.

Cităm, spre edificare, următorul document¹⁰:

Barem de cheltuieli pentru manifestări internaționale

(Vizite la noi în țară)

1. *Cheltuieli de cazare, masă, bani de buzunar:*
200 lei/zi și persoană
2. *Cheltuieli sociale (spectacole, vizite în oraș, muzee etc.):*
50 lei/zi și persoană
3. *Pentru excursii:*
 - a. *Transport cu autocarul la capacitatea totală a autocarului (cca. 35 pers.): 2000 lei/zi pentru toată grupa*
 - b. *Cazare (în ipoteza că rămâne angajată și camera din București): 60 lei/zi și persoană*
4. *Mese colegiale oferite: 100 lei/persoană*
5. *Cadouri oferite (albume, artizanat): 100 lei/persoană*

Pentru aprecierea a ceea ce reprezentau aceste sume, menționăm că în 1956 salariul mediu în România era de 593 lei pe lună.

De regulă, programul științific se împletea cu cel recreativ. Ilustrativ este programul delegației oamenilor de știință din Republica Populară Bulgară, care a vizitat România, la invitația A.O.Ș., în octombrie 1956¹¹:

22 septembrie – sâmbătă:

Ora 6:10 primire în gara Giurgiu de către doi tovarăși din conducerea A.O.Ș. și tovarășul Lecca Gheorghe cu tovarășul ing. Mîrza.

La gară se oferă flori și se ține un mic cuvânt de bun venit.

¹⁰ Arh. AOȘR, dos. 2/1962, f. 27.

¹¹ Ibidem, f. 17-20.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

La urcarea în tren se vor da coșulețe cu struguri. Coșurile cu struguri vor fi duse de la București la Giurgiu cu duba A.S.I.T. [Asociației Științifice a Inginerilor și Tehnicienilor].

Delegația română se va sui în tren pentru întoarcerea cu bulgarii.

În tren se va da plicul cu banii tovarășului Teodorof Eftimie.

În gara București excursioniștii vor fi primiți de către o delegație compusă din tovarășul secretar general Rusu O., doi membri ai Consiliului Executiv – prof. Romanovici și prof. Nica Th., care au făcut parte din excursia în R.P.B. [Bulgară] precum și alți tovarăși din conducerea asociațiilor științifice.

Se vor oferi flori și se va ține un cuvânt de bun venit. Se vor face fotografii de la AGERPRES [Agenția Română de Presă].

Grupul va fi condus la autobuz, care va fi garat la ieșirea cu coloane mari [spre Palatul CFR].

Cu autobuzul vor fi conduși la Hotel 7 Noiembrie, unde vor fi așteptați de tovarășa Bădăluță.

La gară vor fi de asemenea două turisme și autobuze A.S.I.T..

La hotel se vor pune în camere flori, țigări și fructe, un carnet – Block-notes cu creion.

La ora 13 vor fi luați cu autobuzul de la hotel și conduși la restaurantul „Macul Roșu”, unde vor fi așteptați de tovarășa Bădăluță.

După masă vor fi conduși la hotel cu autobuzul și vor avea odihnă până la ora 16, când vor fi luați cu autobuzul și conduși la Muzeul Satului și în Parcul de Cultură și Odihnă.

La ora 18 vor fi duși la hotel, unde se vor schimba și vor merge la recepția A.O.Ș. (din Calea Victoriei nr. 118), la ora 19, unde se va face întrevvedere cu tovarășii din specialitatea respectivă.

Se va servi la ora 20,30 un bufet.

23 septembrie – duminică:

Dimineața micul dejun la ora 8. Apoi la ora 9 o deplasare pe jos la Operă prin fața Facultății de Drept, apoi la Muzeul Simu și la Muzeul de Artă al R.P.R..

Pe jos la restaurantul „Macul Roșu”, pentru ora 13.

La ora 14 se pleacă pe jos la hotel, unde se odihnesc până la ora 16,30 când vor fi luați cu autobuzul și duși la lacul Snagov cu oprire la restaurantul Snagov, unde vor lua o mică gustare.

Seara, masa la terasa restaurantului „Macul Roșu”.

Întoarcere acasă pe jos.

București, Opera Română

24 septembrie – luni:

Mic dejun.

Dimineața, program pe specialități.

Masa de prânz la ora 14, la „Macul Roșu”.

Până la ora 16:30 odihnă, apoi vor fi conduși cu autocarul la Uzinele „23 August”, sau Fabrica de Confecții „Gh. Gheorghiu-Dej”.

Separat, la ora 18:30 se va ține conferința tovarășului din Bulgaria în sala din strada Mihail Eminescu.

Seara masă la ora 21, la terasa „Victoria” (fost Galeries Lafayette).

Brașov, Biserica Neagră

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

25 septembrie – marți:

Micul dejun la ora 7.

Plecare cu autobuzul la ora 8 la orașul Stalin [Brașov]. Oprire la Peleş.

Sosire și primire la hall-ul hotelului „Carpați” la ora 14.

Masă la restaurantul „Poiana” de la 15 la 16.

La ora 16:30 vizitare Biserica Neagră și Muzeul Cetății [Brașov]. Apoi vizitarea orașului.

La ora 20:30 masă la restaurantul „Carpați” cu tovarășii români din specialitățile respective.

26 septembrie – miercuri:

Plecare la Sibiu la ora 6.

Mic dejun la Făgăraș, la ora 8. La ora de sosire la Sibiu, primire la Biblioteca Centrală, apoi vizită la fabrica de creioane „Republica” până la ora 11,15, când se pleacă la Cisnădie (Fabrica de covoare) și Cisnădioara (Cetate).

Înapoiere la Sibiu prin Dumbrăveni. Masa la ora 14 la restaurantul „Păltiniș”. De la 15 la 16 vizitarea Muzeului Brukenthal.

Plecare spre orașul Stalin cu oprire la „Firul Roșu” Tâlmaciu (dacă mai este timp).

La ora 21 masa la restaurantul „Poiana” din Orașul Stalin.

27 septembrie – joi:

Mic dejun la restaurantul „Poiana”.

8 – 10 vizită Uzina Tractoare, afară de medici care vor avea program special de vizitare spitale.

La ora 10 plecare la Poiana până la Piața Prund, unde se urcă cu mașini speciale și apoi se urcă la telefericul până la Postăvarul unde se ia masa. După masă o scurtă plimbare, apoi se pleacă la Orașul Stalin, unde se face o scurtă oprire la hotel.

Se pleacă apoi la București cu o oprire la Predeal unde se ia masa de seară la restaurantul „Carpatic” la ora 20.

La București, cazare la hotel „7 Noiembrie”.

28 septembrie – vineri:

Mic dejun la ora 8.

Ora 9 vizitarea „Casa Scânteii” [Casa Presei] până la ora 11, apoi program liber.

Sibiu, Muzeul Brukenthal

Prânzul la „Macul Roșu” la ora 14.

Masa de adio cu tovarășii români; după masă program liber.

La ora 18 vor fi luați cu autobuzul și conduși la gară pentru tren. La gară vor primi pachete cu hrană rece.

București, Casa Scânteii

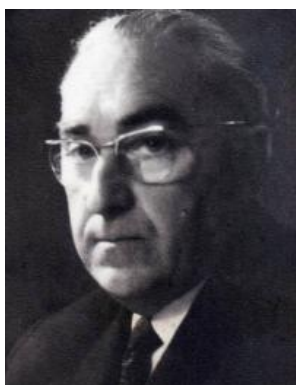
După cum se observă, oaspeților li se asigura posibilitatea de a vizita capitala (muzee, întreprinderi industriale, Casa Scânteii), parcul Snagov, orașele Brașov (Orașul Stalin), Făgăraș, Sibiu, Cisnădie – cu obiectivele culturale și economice.

Ponderea schimbului de experiență pe linia Asociațiilor Oamenilor de Știință era redusă – circa cinci ore în cele șapte zile .

De un tratament similar au avut parte și alte delegații ale oamenilor de știință care au vizitat România în acei ani.

De exemplu, o delegație din R. P. Cehoslovacă a venit să petreacă în România concediul de odihnă între 4-20 august 1956¹².

În București cazarea era asigurată la unul dintre cele mai luxoase hoteluri (*Ambasador*), masa la restaurante de elită (*Casa Oamenilor de Știință și Pescăruș*), iar sejurul pe litoralul Mării Negre.

Vasile Mârza

Emil Petrovici

Și membrii A.O.Ș. din România efectuau vizite, mai mult cu caracter turistic, în alte state.

Astfel, în 1956 s-au organizat asemenea vizite în Bulgaria și Cehoslovacia, în 1957 în Bulgaria și Republica Democrată Germană, în 1958 în U.R.S.S., în 1959 în Polonia și U.R.S.S. etc.

Structura organizatorică a A.O.Ș. s-a modificat începând din 1958 prin **înființarea de filiale în centrele universitare**, cu misiunea de a coordona activitatea societăților (asociațiilor, uniunilor) din zona respectivă.

În acel an s-au constituit filiale ale A.O.Ș. la Iași, Timișoara, Tg. Mureș și Cluj¹³.

La 30 martie 1958 s-a înființat Filiala din Iași, având sediul la Filiala Academiei R.P.R. din respectivul oraș. A fost ales un Comitet format din: acad. prof. dr. Vasile Mârza – președinte; prof. Ion Creangă, prof. dr. Oscar Franche, prof. dr. Cristofor Simionescu – vicepreședinți; conf. dr. T. Golgonțiu – secretar.

La 28 aprilie 1958 s-a constituit Filiala Timișoara, iar la 10 mai 1958 Filiala Târgu Mureș.

În ziua de 8 decembrie 1958 s-au pus bazele Filialei Cluj a A.O.Ș. condusă de acad. Emil Petrovici – președinte, acad. Raluca Ripan, acad. Constantin Daicoviciu și Ludovic Takács

¹² Arh. AOȘR, dos. 1/1956, f. 9.

¹³ Ibidem, dos. 3/1964, f. 40.

– vicepreședinți, prof. L. Csendes – secretar.

În 1958 Comitetul de Conducere a hotărât editarea unor **Caiete** în care să fie publicate comunicările prezentate de membrii A.O.Ș.

Caietul nr. 1 a publicat materialul intitulat *Problema cooperării internaționale între oamenii de știință*, realizat de un colectiv condus de acad. Ștefan Milcu.

Caietul nr. 2 a avut ca temă de bază *Folosirea energiei nucleare în scopuri pașnice*, coordonată de acad. Eugen Bădărău, și *Dezvoltarea colaborării dintre oamenii de știință din țara noastră și cei din alte țări*, de Mihai Ralea.

Caietul nr. 3 a avut un *caracter festiv*, dedicat colaborării și sprijinului științific primit din partea oamenilor de știință din U.R.S.S., realizat de un colectiv condus de Petre Constantinescu-Iași.

Caietul nr. 4 a avut ca temă *Automatizarea*, realizată de un colectiv condus de acad. Grigore C. Moisil.

Tirajul caietelor era de 1.500 de exemplare, fiind difuzate gratuit membrilor individuali și unor persoane juridice¹⁴.

Astfel erau cunoscute preocupările și realizările membrilor Asociației Oamenilor de Știință din România, *Caietele* respective putând fi studiate de un număr important de profesori, cercetători științifici, studenți etc.

În vara anului 1958 a avut loc un eveniment important din istoria României: retragerea trupelor sovietice¹⁵. Acestea ocupaseră România după 23 august 1944, și au rămas în țară pe baza Tratatului de pace din 10 februarie 1947, „pentru menținerea liniilor de comunicație ale Armatei Sovietice cu zona sovietică de ocupație în Austria” (art. 21)¹⁶.

Semnarea Tratatului de Stat cu Austria, la 15 mai 1955, prin care această țară își proclama neutralitatea – și retragerea trupelor străine de pe teritoriul său, făceau ca acea prevedere din Tratatul de pace să nu mai aibă valabilitate.

¹⁴ Ibidem, dos. 1/1958, f. 66.

¹⁵ Vezi pe larg, *România. Retragera trupelor sovietice. 1958*. Coordonator Ioan Scurtu, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996.

¹⁶ *Tratat de pace între România, Puterile Aliate și Asociate, semnat la Paris la 10 februarie 1947*, Ministerul Afacerilor Externe, București, 1947.

N. S. Hrușciiov

Emil Bodnăraș

Ca urmare, din inițiativa lui Gheorghe Gheorghiu-Dej, în același an, Emil Bodnăraș i-a propus lui N. S. Hrușciiov retragerea trupelor sovietice din România. Liderul de la Kremlin a reacționat vehement, dar după mai bine de doi ani a acceptat această propunere.

Astfel, România a fost singura țară din Tratatul de la Varșovia de pe teritoriul căreia s-au retras trupele sovietice (din celelalte state se vor retrage abia în 1991).

Retragerea trupelor sovietice din România, în iunie 1958, a permis conducerii de la București să promoveze o politică independentă, care avea să fie oficializată prin *Declarația Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român* din aprilie 1964.

Rolul decisiv în noua orientare politică a României l-a avut Gheorghe Gheorghiu-Dej, devenit în 1955 prim-secretar al C.C. al Partidului Muncitoresc Român, iar – din 1961 – și președintele Consiliului de Stat al R. P. Române. Un rol important a revenit lui Ion Gheorghe Maurer – președintele Consiliului de Miniștri, și lui Corneliu Mănescu – ministrul Afacerilor Externe, ambii aleși în aceste funcții în anul 1961.

Gheorghe Gheorghiu-Dej Ion Gheorghe Maurer Corneliu Mănescu

Trecerea la o nouă orientare în politica externă s-a realizat treptat, pentru a nu genera o reacție violentă din partea sovieticilor, așa cum se înregistrase în 1956, în Ungaria.

A.O.Ș. a urmat această linie politică, aproape insesizabilă la început și tot mai evidentă după 1964.

Participarea la activitatea F.M.O.Ș. constituia preocuparea fundamentală a conducerii A.O.Ș.

La Adunarea Generală a acesteia, desfășurată la Varșovia în zilele de 24-26 septembrie 1959, A.O.Ș. a fost reprezentată de acad. Eugen Bădăraș și B. Crețeanu.

Cu acel prilej s-au organizat secții de lucru, în cadrul cărora au fost dezbătute teme privind obligațiile și posibilitățile științelor fizice, chimice, geologice, biologice, medicale, agricole, științelor umane și științelor economice; formarea cadrelor științifice; relațiile științifice internaționale.

La întrunirea Comitetului Executiv al F.M.O.Ș. din 1960, care a avut loc la Budapesta, a participat Oliviu Rusu, temele principale de dezbateri fiind dezarmarea și independența popoarelor coloniale.

Cu acest prilej a fost adoptată o telegramă către Adunarea Generală a O.N.U. în care se cerea încheierea urgentă a unui acord pentru încetarea definitivă a exploziilor experimentale cu arme nucleare și începerea negocierilor în vederea dezarmării generale și complete.

Sesiunea Biroului F.M.O.Ș. și a Consiliului Editorial pe anul 1961 s-a desfășurat la Sofia, A.O.Ș. fiind reprezentată de Nicolae Teodorescu și Oliviu Rusu.

Cu acel prilej, **Asociației Oamenilor de Știință din Republica Populară Română i s-a încredințat misiunea de a edita ediția în limba franceză a revistei „Lumea științifică”, principala publicație a F.M.O.Ș.**

Această revistă apărea în limbile franceză, engleză, rusă, germană, spaniolă și chineză.

Ca urmare, în septembrie 1962, Corneliu Penescu a fost ales în Consiliul Editorial al F.M.O.Ș.

Corneliu Penescu – inginer, profesor universitar
(30 noiembrie 1919 - 19 aprilie 1982)

A urmat cursurile de inginerie din cadrul Institutului Politehnic din București. Inginer-șef la Întreprinderea de Rețele Electrice București (I.R.E.B.).

Din 1950 a activat la Institutul de Studii și Proiectări Energetice (I.S.P.E.). A desfășurat o bogată activitate didactică și de cercetare științifică.

Autor al unor lucrări de referință: Automatica și telemecanica sistemelor energetice (3 volume); Releu de distanță de mare selectivitate pentru linii de înaltă tensiune.

A contribuit la conceperea și punerea în practică a unei direcții de studiu în automatică. În 1962 a creat Secția de Automatică în cadrul Facultății de Energetică, devenită – un an mai târziu – Catedra de Automatică.

Membru corespondent la Academiei Române din 1963.

Membru titular al Asociației Oamenilor de Știință din România și secretarul general al acesteia.

Pentru editarea revistei „Le Monde Scientifique” au fost create două posturi în cadrul A.O.Ș. și s-a alocat suma de 2.000 lei de la bugetul Secretariatului General al Consiliului de Miniștri.

Revista se tipărea într-un tiraj de 3.200 de exemplare, care erau expediate de A.O.Ș. organizațiilor similare afiliate la F.M.O.Ș.¹⁷ De asemenea, erau difuzate câteva exemplare către filialele A.O.Ș. și către

¹⁷ Arh. AOȘR, dos. 2/1962, f. 11.

anumite personalități ale vieții științifice din România. În 1962 au fost editate trei numere, iar în 1963 – alte patru numere din această revistă.

A.O.Ș. nu desfășura doar o acțiune tehnică, ci își promova propria activitate pe plan internațional prin contribuțiile unora dintre cei mai prestigioși membri ai săi.

Astfel, Corneliu Penescu a publicat studiul *Noi direcții în cercetarea științifică în automatică*, Ștefan Bălan – *Perfecționarea cadrelor științifice, a inginerilor și a cadrelor didactice* (referat prezentat la Simpozionul de la Moscova din 1962); Horia Hulubei – *Rolul oamenilor de știință în cercetarea nucleară*; Costin D. Nenițescu – *Scopul și granițele științelor particulare ale naturii*.

Prin mai mulți dintre membrii săi, A.O.Ș. era implicată în viața politică și administrativă a României. Unii ocupau funcții ministeriale – Athanase Joja, Ilie Murgulescu, Bujor Almășan, Ștefan Bălan, iar mulți alții erau deputați în Marea Adunare Națională, sau reprezentau România în diferite organisme internaționale.

La 27 aprilie 1962 a fost organizată o sesiune extraordinară a Marii Adunări Naționale care s-a desfășurat la Pavilionul Expoziției Naționale din București, cu participarea a numeroși invitați. În sală s-au aflat, potrivit aprecierilor oficiale, 11.000 de persoane, adică o cifră care semnifica numărul țăranilor uciși în timpul răscoalei din 1907 (în realitate numărul acestora nu a putut fi stabilit, deoarece dosarele represiunii au fost preluate de regele Carol I care, probabil le-a distrus).

În cuvântarea rostită cu acest prilej, Gheorghiu-Dej a declarat: „În Republica Populară Română socialismul a învins definitiv la orașe și sate.”¹⁸

Dincolo de modalitatea în care s-a realizat acest proces – caracterizat prin numeroase acte represive – rămâne realitatea că în fața oamenilor de știință se deschidea o largă posibilitate de a contribui la modernizarea acestei ramuri esențiale a economiei naționale. Membrii A.O.Ș. s-au implicat plener în promovarea unei agriculturi moderne, de mare randament. Specialiștii în domeniul agriculturii au ocupat funcții de conducere în institutele de cercetare înființate, în primul rând în cel de la Fundulea.

Școala superioară românească devenea tot mai apreciată pe plan mondial, iar realizările concrete în domeniul științei, tehnicii, artelor etc. erau din ce în ce mai bine cunoscute.

¹⁸ Gheorghe Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvântări 1961-1962*, București, Editura Politică, 1962, p. 287.

Universitatea "Lomonosov", Moscova

În septembrie 1962 s-a desfășurat la Moscova Adunarea Generală a F.M.O.Ș. precedată de simpozionul cu tema Învățământul superior tehnic și științific. Au participat 300 de oameni de știință din 44 de țări.

Acad. Ștefan Bălan

România a fost reprezentată de cinci personalități: acad. Ștefan Bălan – șeful delegației, prof. Ion Nistor – președintele sindicatelor din învățământ, acad. Andrei Oțetea – directorul Institutului de Istorie al Academiei, prof. Corneliu Penescu – prorector al Institutului Politehnic din București, și lector Virgil Șoptereanu.

Lucrările secției privind învățământul superior tehnic au fost prezidate de profesorul C. F. Powell (Marea Britanie) – președintele F.M.O.Ș. Acad. Ștefan Bălan a susținut comunicarea Perfecționarea cadrelor științifice, inginerilor și cadrelor didactice. În raportul prezentat la întoarcerea delegației în țară se menționa că „mulți vorbitori, în timpul discuțiilor, s-au referit la metodele și rezultatele pozitive obținute de R.P.R. în această direcție. Unii delegați din alte țări au cerut date suplimentare și au fost deosebit de interesați de realizările noastre.”

Profesorul Corneliu Penescu a prezentat un referat privind ameliorarea planurilor de învățământ și a programelor de curs, cu referire specială la experiența României.

La secția „Învățământul științelor sociale și istorice”, Andrei Oțetea a prezentat raportul Relațiile între învățământul tehnic și cel practic, iar la Secția „Învățământul pedagogic” a luat cuvântul profesorul Ion Nistor.

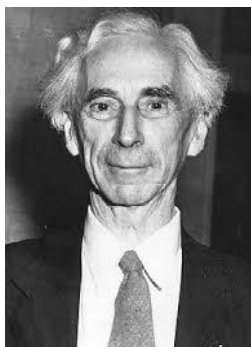
La Moscova a fost organizată și o amplă expoziție, la care România a prezentat cărți, reviste, planuri de învățământ etc.

În raportul prezentat la întoarcerea în țară delegația română conchidea că „lucrările simpozionului au fost foarte eficiente, atât prin ideile noi expuse și prin experiența arătată de diverse țări, cât și prin contactele personale dintre specialiști”¹⁹.

Congresul F.M.O.Ș. a decis alegerea acad. Ștefan Bălan în Comitetul Executiv și a profesorului Corneliu Penescu în Consiliul Editorial al F.M.O.Ș.

Cel mai activ pe plan internațional, din partea A.O.Ș., a fost Corneliu Penescu. Acesta a participat la ședințele Comitetului Executiv al F.M.O.Ș. desfășurate la Berlin (20-21 aprilie 1963) și Geneva (16-19 noiembrie 1963), în calitate de membru al Consiliului Editorial, cu statutul de observator. Cu acel prilej s-a discutat și adoptat o moțiune prezentată de delegația sovietică și de cea engleză în care se saluta încheierea tratatului de la Moscova între U.R.S.S., S.U.A. și Marea Britanie, la care au aderat mai multe state, între care și România, privind încetarea experiențelor nucleare în spațiul cosmic, în aer și în apă.²⁰

Din anul 1962, A.O.Ș. s-a implicat și în activitatea unei alte organizații internaționale, cunoscută sub numele de Mișcarea Pugwash.

Bertrand Russell

Aceasta a fost inițiată de lordul Bertrand Russell - filosof, matematician, literat și militant politic englez. În anul 1957, Bertrand Russell, împreună cu industriașul american Cyrus S. Eaton a organizat în localitatea canadiană Pugwash o conferință la care s-au pus bazele unei mișcări pentru o lume fără arme nucleare și alte arme de distrugere în masă.

Secretariatul General al Mișcării Pugwash a fost stabilit la Londra, având în frunte pe profesorul J. Rotblat.

România promova o politică de pace și cooperare internațională, milita pentru dezarmare,

¹⁹ Arh. AOȘR, dos. 2/1962, f. 122-124.

²⁰ Ibidem, f. 130-133.

în primul rând pentru dezarmare nucleară, iar Mișcarea Pugwash venea în întâmpinarea unor asemenea deziderate.

A.O.Ș. a avut o participare semnificativă la Mișcarea Pugwash, susținând inițiativele vizând asigurarea păcii și existenței umane fără amenințarea armelor de distrugere în masă.

Încă de la început, A.O.Ș. s-a confruntat cu o multitudine de **probleme materiale**.

Nu a existat, ca în cazul Academiei de Științe, un Christian Musceleanu care să pună la dispoziția acesteia laboratorul propriu și nici un decan sau rector care să ofere găzduire în spațiile Universității din București.

Au fost întreprinse demersuri pentru obținerea unui sediu propriu, întrucât cel provizoriu, din clădirea aparținând Uniunii Științelor Medicale, era cu totul insuficient pentru o instituție de anvergură nu doar națională, ci și internațională.

Situația financiară a A.O.Ș. era complicată. Veniturile proveneau, din cotizațiile membrilor colectivi, precum și din alocațiile bugetare pentru activitățile internaționale.

Nu exista o suficientă corelare între venituri și cheltuieli, fapt constatat din analiza execuțiilor bugetare.

În bilanțul contabil încheiat la 31 decembrie 1961, semnat de O. Rusu – secretar general și R. Demetrescu – contabil-șef, se menționa:²¹

Prevederi venituri și cheltuieli – 55.000 lei

Efectiv, s-au realizat venituri în sumă de 66.807 lei (procent 123%), ca urmare a faptului că s-a depășit suma la capitolul „cotizații colective”, unde inițial s-a prevăzut o sumă aproximativă, necunoscându-se cotizația fiecărui membru colectiv în parte.

Cheltuielile au fost de 20.482 lei (37%), deoarece s-a renunțat la contribuția în favoarea Fondului Afro-Asiatic și la Fondul Călătorii al F.M.O.Ș., astfel că s-a achitat numai cotizația anuală de 500 de lire (echivalent).

Ca urmare, a rezultat la finele anului un disponibil de 47.325 lei, sumă aflată în cont la Banca Republicii Populare Române.

Peste doi ani, în septembrie 1962, Mihai Popescu – responsabilul financiar al A.O.Ș. – informa Comitetul Executiv:

În 1961 încasările au fost de 96.000 lei, provenite din cotizațiile colective. Pentru 1962 s-a planificat suma de 95.000 lei din cotizații, dar „nu s-a încasat nimic”, ceea ce însemna că A.O.Ș. și-a desfășurat activitatea

²¹ Ibidem, dos. 1/1960, f. 28.

numai pe baza alocațiilor primite de la bugetul statului. În contul anului 1963 s-au prevăzut venituri din cotizații în valoare de 55.000 lei. De asemenea, „s-a cerut o dotație de la bugetul de stat de 250.000 lei”.

În privința cheltuielilor, s-au prevăzut:

- 20.000 lei - salarii fixe
- 2.000 lei - cheltuieli gospodărești
- 6.000 lei - deplasări în țară
- 5.000 lei - valută pentru deplasări externe (3.000 lei relații Est și 2.000 lei relații Vest) și anume: participarea a doi delegați la Conferința Pugwash, a unui delegat la Consiliul Editorial al Federației Mondiale a Oamenilor de Știință, a doi delegați la un simpozion al F.M.O.Ș., un delegat la Biroul Comitetului Executiv al F.M.O.Ș., un delegat la Consiliul Executiv al F.M.O.Ș.
- 10.000 lei - pentru invitarea a doi oameni de știință din străinătate (prof. Poward și prof. Bisquard)
- 1.000 lei - pentru sprijinirea Filialelor din Iași și Cluj
- 110.000 lei - pentru activitatea științifică
- 30.000 lei - cotizații la diverse asociații
- 40.000 lei - organizarea unui simpozion cu participarea a 50 de persoane din provincie.
- 10.000 lei - editarea Buletinului

Mihai Popescu, secretarul tehnic al A.O.Ș., a precizat că nu s-a mai încasat cotizația de la membrii individuali, deoarece nu a fost prevăzut cuantumul acesteia; cu acest prilej, Comitetul Executiv a stabilit suma de 25 lei pe an.

Aceste cifre arată o situație extrem de fluctuantă, neexistând o concordanță între estimări și realizări. Reține, totuși, atenția faptul că cea mai mare sumă era alocată pentru cercetarea științifică și valorificarea rezultatelor obținute. De asemenea, faptul că A.O.Ș. beneficia de alocații consistente de la buget pentru relații externe.

Dacă activitatea internațională a A.O.Ș. era intensă, oamenii de știință români fiind prezenți la numeroase reuniuni organizate de F.M.O.Ș., activitatea pe plan intern era deficitară, bizuindu-se pe ceea ce realizau societăților (asociațiile, uniunile afiliate). Filialele constituite la nivelul centrelor universitare nu-și găseau calea unor activități proprii, prin care să se impună în mediul științific și academic la nivel național.

Potrivit Statutului adoptat în martie 1956, Adunarea Generală urma să se desfășoare la fiecare patru ani. Acest for democratic trebuia să analizeze și

să aprobe darea de seamă, să traseze căile de evoluție în perioada următoare și să aleagă Consiliul General, iar acesta Comitetul Executiv.

A trecut anul 1960 și nu a avut loc o Adunare Generală, deoarece nu au fost obținute aprobările necesare. Totuși, o analiză se impunea, și ea s-a făcut la **ședința Comitetului Executiv din 26 septembrie 1962**.²² Cu acest prilej, Ștefan Milcu a apreciat că se impune „o activizare a AOȘ-ului și stabilirea unui plan de muncă”. În privința sediului, s-a obținut ca acesta să fie la Societatea de Științe Medicale „cu care are probleme de contingență și care va putea mai ușor să asigure efectuarea lucrărilor cu caracter tehnic”. Dar, evident, era necesar un sediu propriu. Prin reorganizarea A.S.I.T. (Asociația Științifică a Inginerilor și Tehnicienilor), inginerul Oliviu Rusu nu mai putea îndeplini funcția de secretar al Comitetului Executiv al A.O.Ș.R. Ca urmare a fost propus pentru această funcție profesorul Caius Iacob, care mai întâi a fost cooptat în Comitetul Executiv.

Caius Iacob – matematician și fizician, profesor universitar

(29 martie 1912-6 februarie 1992)

Specializat în mecanica fluidelor, doctor în științe matematice obținut la Paris (1935). Activitate didactică la Școala Politehnică din Timișoara și la Facultatea de Științe din Cluj, iar din 1939 la Universitatea din București. Contribuții științifice în domeniile analizei matematice, mecanicii generale a sistemelor, hidrodinamicii, aerodinamicii, teoriei elasticității. Unele descoperiri îi poartă numele („metoda aproximativă în planul fizic al lui Imai-Lamla-Iacob”, „metoda coardei lui Caius Iacob”).

²² Ibidem, dos. 2/1962, f. 206-209.

În 1952 a publicat volumul Introducere în mecanica fluidelor – prima lucrare de sinteză de acest fel din literatura de specialitate din România. Alte lucrări: Mecanica teoretică (1971), Matematici clasice și moderne (3 vol. 1978-1979).

Inginerul Oliviu Rusu a ținut să precizeze că pentru desfășurarea Adunării Generale a A.O.Ș. se putea oferi spațiul pe care A.S.I.T. îl ocupa în imobilul din Calea Victoriei nr. 118. Profesorul Ștefan Bălan a fost de acord cu cele propuse, dar a susținut că A.O.Ș. trebuie „să aibă un spațiu propriu și un aparat tehnic propriu”. Caius Iacob a mulțumit pentru onoarea de a fi ales secretar general, asigurând „să își dea toată silința pentru realizarea sarcinilor A.O.Ș.”.

În noua sa calitate, Caius Iacob a prezentat planul de activitate pe anul 1963, care prevedea: organizarea Adunării Generale, prilej pentru modificarea Statutului și alegerea Comitetului Executiv; acesta urma să țină câte o ședință pe trimestru; activizarea filialelor din Iași și Cluj; participarea a doi delegați la Consiliul Executiv al F.M.O.Ș.; participarea unui delegat la Consiliul Editorial al F.M.O.Ș.; participarea a doi delegați la un simpozion al F.M.O.Ș.; participarea a doi delegați la Conferința Pugwash; invitarea a doi oaspeți din străinătate - prof. Poward și prof. Bisquard; activizarea încasărilor individuale; precizarea condițiilor de înscriere în A.O.Ș.; colaborarea cu Comitetul de Luptă pentru Pace; folosirea științei în scopuri pașnice; organizarea unui simpozion anual cu participarea a 50 de delegați din provincie; menținerea legăturilor cu societățile științifice internaționale și sprijinirea înscrierii în societățile internaționale.

În ședința Comitetului Executiv din 21 ianuarie 1963 s-a hotărât convocarea Adunării Generale, care să analizeze activitatea A.O.Ș. în intervalul 1956-1963, să aprobe raportul financiar, să adopte un nou Statut al A.O.Ș., și să aleagă Comitetul Executiv.

Convocarea Adunării Generale era cu atât mai necesară în condițiile în care Traian Săvulescu, președintele A.O.Ș., grav bolnav, nu mai putea participa la activitatea acesteia. Traian Săvulescu a murit la 29 martie 1963, corpul său neînsuflețit fiind depus în holul Ateneului Român. Din ultima gardă la catafalca au făcut parte Alexandru Bărlădeanu – vicepreședinte al Consiliului de Miniștri, Ilie Murgulescu – președintele Academiei R. P. Române, Constanța Crăciun – președintele Comitetului de Stat pentru Literatură și Artă, Ștefan Bălan – ministrul Învățământului, Athanase Joja – membru al Prezidiului Academiei R. P. Române, Nicolae Giosan – președintele Consiliului Superior al Agriculturii.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

La mitingul de doliu, desfășurat la Cimitirul Bellu, au rostit cuvântări Ilie Murgulescu, Ștefan Bălan, Nicolae Giosan, Ion Lazăr (cercetător științific la Institutul de Biologie al Academiei), Crizante Zaharia (student la Facultatea de Biologie) și Panait Marin (președintele Gospodăriei Agricole Colective „23 August”, din comuna Sălcioara, raionul Lehliu)²³.

Traian Săvulescu a fost îngropat în cimitirul Bellu, alături de Mihai Eminescu, I. L. Caragiale, George Coșbuc și Mihail Sadoveanu.

Traian Săvulescu și-a legat numele de înființarea Asociației Oamenilor de Știință și de afirmarea ei pe plan internațional.

Încă pe timpul vieții lui Traian Săvulescu, funcția de președinte interimar a fost îndeplinită de Ștefan Milcu. În timp, A.O.Ș. a pierdut alți trei membri ai Comitetului Executiv: Constantin Budeanu (1959), Radu Cernătescu (1958), Simion Stoilow (1961).

București, Cimitirul Bellu
Mormântul lui Traian Săvulescu

Constantin Budeanu

Radu Cernătescu

Simion Stoilow

²³ *Funeraliile lui Traian Săvulescu*, în „Scânteia”, din 1 aprilie 1963.

Constantin Budeanu – inginer, profesor universitar

(16/28 februarie 1886 - 27 februarie 1959)

După studii în domeniul electrotehnicii efectuate în străinătate, revine în țară și începe lucrul la Atelierele CFR și la Societatea de Tramvaie București.

Curând după aceea devine director tehnic al Societății Electrice din București și în 1916 profesor de măsurări electrice și electrotehnică în Catedra de Electricitate și Electrotehnică a Școlii Naționale de Poduri și Șosele (care din 1920 devine Institutul Politehnic București).

În 1926 devine profesor titular la cursurile Măsurii și Tracțiune Electrică.

Membru fondator și membru al Comitetului de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință din România, membru în multe societăți științifice internaționale, ca Société Française d'Electriciens și Conférence Internationale des Grands Réseaux Electrique (CIGRE).

A participat activ la adoptarea sistemului internațional de unități SI și avut preocupări legate de metrologie.

A introdus noțiunile de „putere reactivă și deformantă”. De asemenea, a introdus o unitate de „putere electrică reactivă”, corespunzând unui curent alternativ de un amper sub tensiunea de un volt - VAR - de la inițialele $v(olt) + a(mper) + r(eactiv)$.

*Principala sa contribuție științifică a vizat stările electrice deformante. A publicat o monografie intitulată *Puissances réactives et fictives*, care este citată de majoritatea studiilor despre regimul deformant. Dintre lucrările sale menționăm Sistemul practic general de mărimi și unități (1957).*

Radu Cernătescu – chimist profesor universitar

(17 august 1894 – 17 ianuarie 1958)

În 1920 și-a susținut teza de doctorat la Universitatea din Iași cu tema Legea lui Dalton aplicată la soluții concentrate.

A fost profesor de chimie analitică (1932–1940) și de chimie anorganică (1940–1958) la Universitatea din Iași, profesor de chimie fizică și chimie analitică (1938–1940) la Școala Politehnică din Iași și director/fondator al Institutului de Chimie „Petru Poni” din Iași.

Membru corespondent (23 mai 1940) și membru titular activ (12 august 1948) al Academiei Române.

Membru corespondent al Academiei de Științe din România începând cu 21 decembrie 1935, și membru fondator al Asociației Oamenilor de Știință din România.

Radu Cernătescu a întemeiat la Iași o adevărată școală de polarografie și a adus contribuții semnificative în acest domeniu al științei, cu importante aplicații industriale, studiind pe această cale fierul, zincul, cuprul, plumbul, cadmiul, conținut în minereuri complexe, ca și complexii aminelor hidrosulfidului de nichel.

A cercetat structura a numeroase substanțe, promovând folosirea metodelor fizico-chimice și a sintetizat compuși noi cu acțiune bacteriostatică.

În cercetările sale a abordat diferite domenii ale științelor chimice: chimie fizică, chimie anorganică, chimie analitică, electrochimie, biochimie, chimia combinațiilor complexe.

În domeniul chimiei fizice, a făcut cercetări în legătura cu influența electroliților asupra solubilității apei în fenol și cu aplicarea legii lui Dalton la soluții concentrate; în domeniul complexilor, a studiat sulfocianatii complecși, complexii cu diamine ciclice, aminele hidrosulfidului de cobalt și nichel bivalent; în domeniul chimiei analitice, a elaborat metode originale pentru dozarea cadmiului, vanadiului, cationilor și anionilor; a făcut analiza apelor din râuri, lacuri și limanuri; în ramura chimiei biologice, a studiat acțiunea bacteriană in vitro a compușilor clorodici ai diferitelor baze organice cu azot în nucleu, iar în domeniul chimiei anorganice, sulfocianurile de argint cu amoniu și sodiu, formarea arseniților alcalini și a sărurilor complexe cu diaminele ciclice ale metalelor.

Dupa înființarea Institutului de Chimie din Iași, a studiat, pe cale polarografică, complexii aminelor hidrosulfidului de nichel și cobalt bivalent, precum și metodele de analiză polarografică a fierului, cuprului, plumbului și zincului din minereurile complexe.

Rezultatele cercetărilor sale se regăsesc în numeroase lucrări și studii, între care:

Nouvelle méthode de dosage du cadmium (1923); Le potentiel des métaux dans les liquides purs (1924); Potassium et calcium dans le sang du pigeon après résection et excitation électrique des nerfs de l'aile (1934); Sels simples et complexes des acides 5,5 diethyl et 5,5 phenylethyl barbiturique (1937); Sur le dosage de la phyridine dans ses combinaisons avec les sels métalliques (1937); Amines des Hydrosulfites de Cobalt et de Nickel bivalents (1943). În 1950 și 1951 i-au apărut două volume ale Tratatului elementar de chimie anorganică.

Simion Stoilow – matematician, profesor universitar

(14 septembrie 1887 – 4 aprilie 1961)

Profesor de matematică la Universitatea din Iași (1919-1921), iar în perioada 1921-1939 la Universitatea din Cernăuți. În 1939 s-a transferat în Capitală, activând mai întâi la Politehnică, iar din 1941 la Universitate. În perioada 1944-1945 a fost rectorul Universității din București, iar între 1948 și 1951 decan al Facultăților de Matematică și Fizică. În 1936 este ales membru corespondent al Academiei Române, iar în 1945 a devenit membru titular.

Membru fondator și membru al Comitetului de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință din România.

Simion Stoilow este unul din creatorii, pe plan mondial, al teoriei topologice a funcțiilor, inițiind, în același timp, orientări noi în matematică prin utilizarea metodelor topologice în studiul funcțiilor de variabilă complexă.

A publicat 102 lucrări, între care 62 conțin contribuții originale în cercetarea matematică, urmând apoi monografii, lucrări didactice, articole dedicate unor nume mari ale matematicii, precum Gh. Țițeica, J. Bolyai, N. Lobacevski, H. L. Lebesgue, S. Sanielevici, D. Pompeiu, David Emmanuel, Gh. Demetrescu, E. Borel, Alexandru Proca, sau lucrări despre gândirea matematică: axiomatizarea în matematica modernă, înfiniții mici.

În istoria universală a științei, numele matematicianului Simion Stoilow rămâne imortalizat prin „Teorema de descompunere Stoilow”, „Suprafețele Iversen-Stoilow” sau „Frontiera Kerekjarto-Stoilow”, conceptul de transformare interioară.

Dintre lucrările care au avut cel mai mare impact asupra cercetării matematice, menționăm:

Sur les transformations continues et la topologie des fonctions analytiques (1928); Sur la topologie des fonctions analytiques (1928); Du nombre des points de ramification d'une transformation intérieure sur une variété topologique à deux dimensions (1933); Sur les transformations continues des espaces topologiques (1933); Sur les fonctions analytiques dont les surfaces de Riemann ont des frontières totalement discontinues (1936); Sur les singularités des fonctions analytiques multiformes dont la surface de Riemann à sa frontière de mesure harmonique nulle (1943); Leçons sur les principes topologiques de la théorie des fonctions analytiques. Professées à la Sorbonne et à l'Université de Cernăuți (1938).

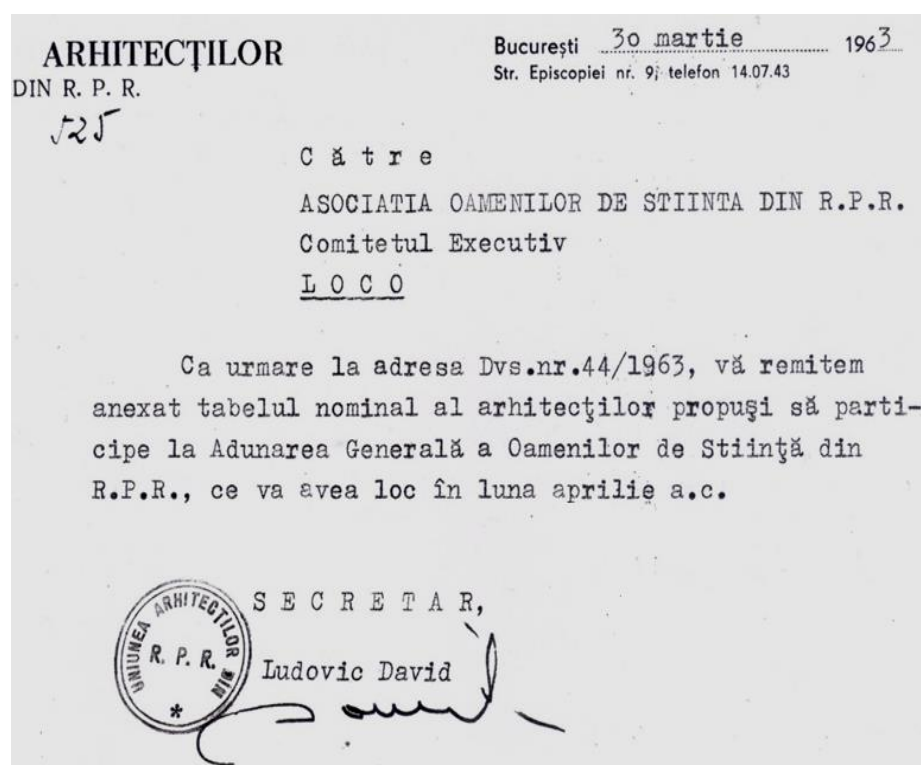
ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Pregătirea Adunării Generale a Asociației Oamenilor de Știință a durat aproape un an de zile.

S-au depus eforturi pentru realizarea unei evidențe a membrilor cât mai aproape de realitate. O atenție specială a fost acordată membrilor colectivi, proveniți din asociațiile și societățile profesionale deja constituite. Comitetul Executiv a solicitat ca acestea să desemneze câte 16 delegați pentru Adunarea Generală.

În lunile martie și aprilie 1963 la conducerea A.O.Ș. au fost transmise listele solicitate.

Menționăm câteva dintre acestea:²⁴

²⁴ Arh. AOȘR, dos. 2/1962, f. 175-184.

TABEL

cu participanții la Adunarea Generală a Oamenilor de Știință din R.P.R.
ce va avea loc în luna aprilie a.c.

Acad. Marcu Duiliu
Acad. Antonescu Petre
Prof. arh. Doicescu Octav
Prof. arh. Ascanio Damian
Prof. arh. Maicu Horia
îProf. arh. Locar Marcel
Prof. arh. Petrașcu Gheorghe
Prof. arh. Adler Ladislau
Prof. arh. Alifanti Mircea
Prof. arh. Ionescu Grigore
Prof. arh. Gusti Gustav
Arh. Grümberg Boris
Arh. Bilciurescu Virgil
Arh. Benedek Tiberiu
Arh. Caffé Mihail
Prof. arh. Laurian Radu Octav

Duiliu Marcu

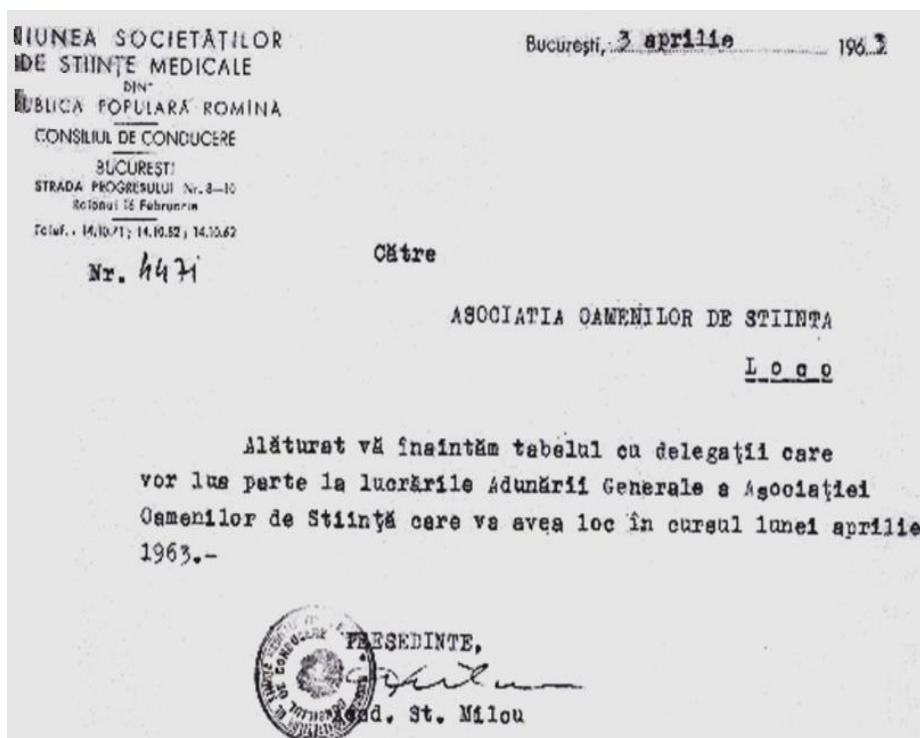

Petre Antonescu

Octav Doicescu

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

TABEL
cu participanții la Adunarea Generală a Oamenilor de Știință

Acad. Șt. Milcu
Acad. I. Făgărășanu
Acad. N. Nestorescu
Prof. M. Voiculescu
Prof. Ana Aslan
Prof. P. Teodorescu
Prof. C. Anastasatu
Prof. G. Ciogolea
Conf. N. Cajal
Conf. O. Costăchel
Conf. Petrescu-Coman
Conf. V. Predescu
Dr. V. Prodescu
Dr. M. Cristea
Dr. N. Vasilescu
Dr. Alexe Cristea

Ion Făgărășanu

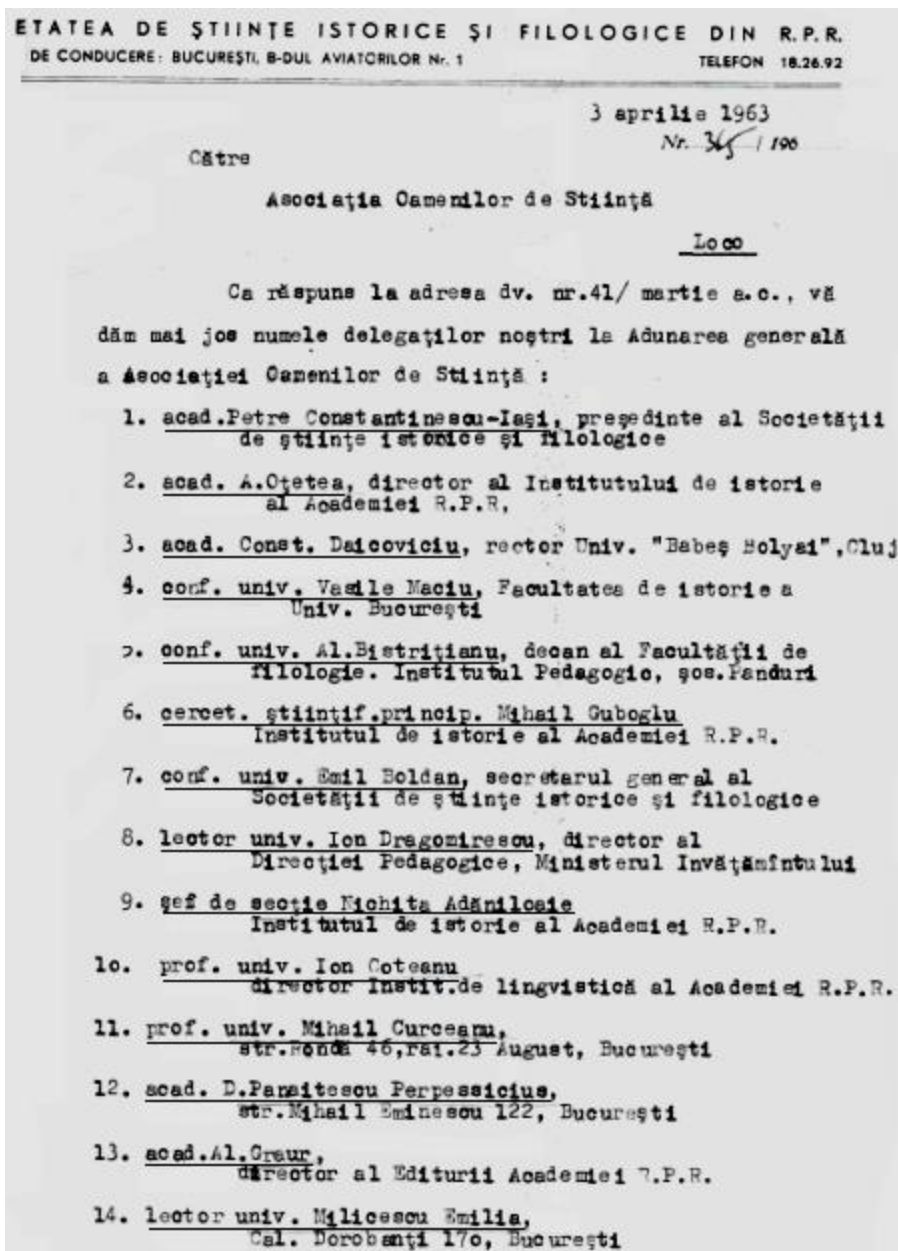

Ana Aslan

Nicolae Cajal

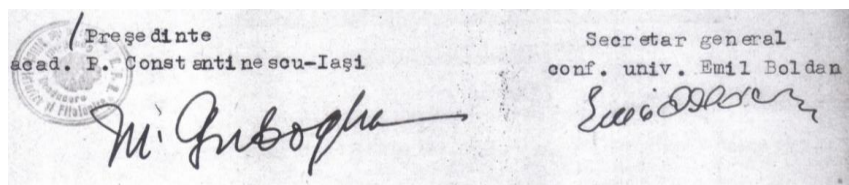
ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

TABEL

cu participanții la Adunarea Generală a Oamenilor de Știință

Acad. Petre Constantinescu-Iași
Acad. A. Oțetea
Acad. Constantin Daicoviciu
Conf. univ. Vasile Maciu
Conf. univ. Al. Bistrițeanu
Cercet. șt. princ. Mihail Guboglu
Conf. univ. Emil Boldan
Lect. univ. Ion Dragomirescu
Șef secție Nichita Adăniloie
Prof. univ. Ion Coteanu
Prof. univ. Mihail Curceanu
Acad. D. Panaitescu Perpessicius
Acad. Al. Graur
Lect. univ. Milicescu Emilia
Acad. Tudor Vianu
Prof. univ. Gavril Istrati

Petre Constantinescu - Iași

Andrei Oțetea

Constantin Daicoviciu

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

INSTITUTUL DE ȘTIINȚE NATURALE ȘI GEOGRAFIE DIN R. P. R.
CONSILIUL DE CONDUCERE
pau Măgureanu, 9 București Telefon: 14.75.26

Numot. Banca R. P. R. Suc. București, 3 aprilie 1963

Către Nr. 535

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN R. P. R.
COMITETUL EXECUTIV
București
Str. Progresului nr. 8-10

La scrisoarea Dvs. nr. 43 din 12.III.a.c. vă transmitem lista celor 16 delegați ai S.S.N.G. la adunarea generală a A.O.S. :

- Acad. prof. Nicolae Salăgeanu
- Prof. univ. Mihai Ionescu
- Prof. univ. Ion T. Tarnavachi
- Conf. univ. Ion Rădulescu
- Prof. univ. Virgil Iancovici
- Prof. Emil Santelevisci
- Conf. univ. Octav Munteanu
- Conf. univ. Bernard Schnapp
- Cercetător Vasile Cucu
- Prof. Constantin Petricu
- Conf. univ. Constantin Herbat
- Prof. Elena Antoci
- Prof. Silvia Rădulescu
- Conf. univ. Iancu Mihai
- Prof. Popescu Măhara
- Prof. Cornel Lupascu

SECRETAR GENERAL
Conf. univ. O. Munteanu

TABEL

cu participanții la Adunarea Generală a Oamenilor de Știință

Acad. prof. Nicolae Sălăgeanu
Prof. univ. Mihai Ionescu
Prof. univ. Ion T. Tarnavschi
Conf. univ. Ion Rădulescu
Prof. univ. Virgil Ianovici
Prof. univ. Emil Sanielevici
Conf. univ. Octav Munteanu
Conf. univ. Bernard Schnapp
Cercetător Vasile Cucu
Prof. Constantin Petricu
Conf. univ. Constantin Herbst
Prof. Elena Antoci
Prof. Silvia Rădulescu
Conf. univ. Iancu Mihai
Prof. Popescu Mohora
Prof. Cornel Lupașcu

Nicolae Sălăgeanu

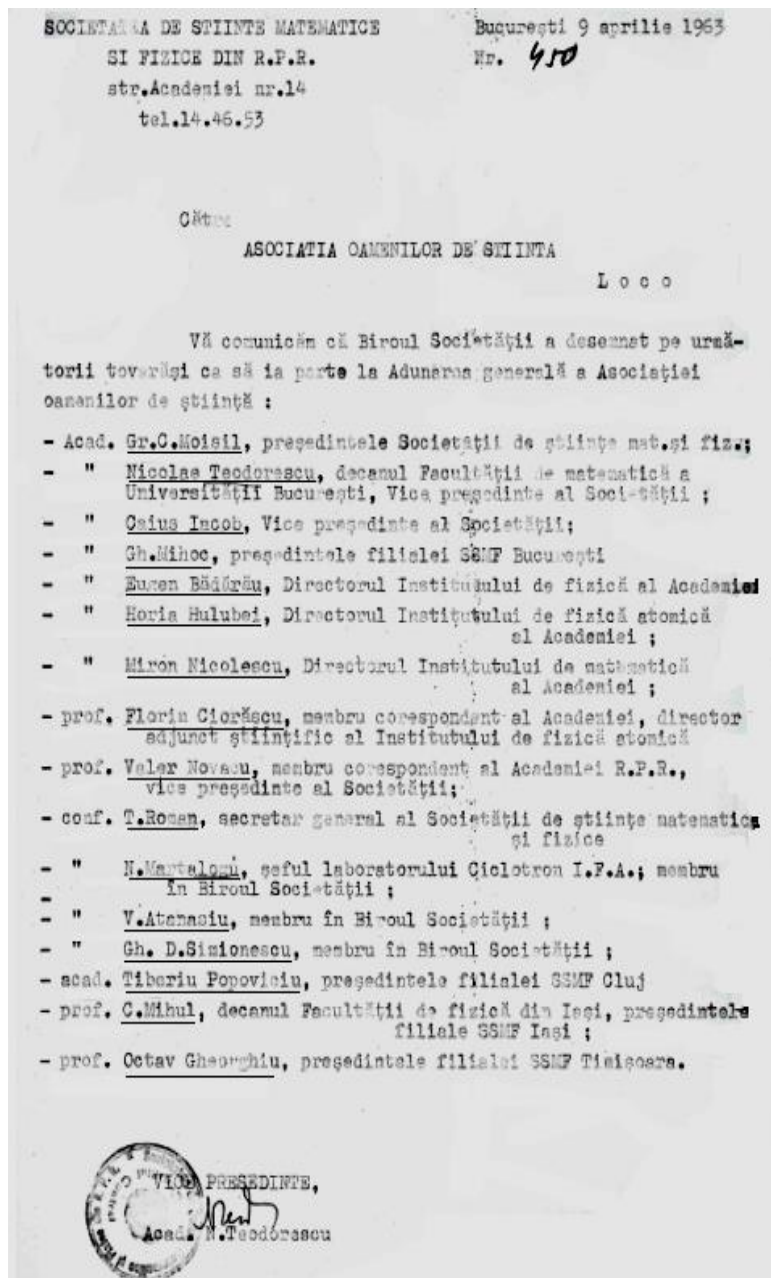

Virgil Ianovici

Ion Tarnavschi

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

TABEL

cu participanții la Adunarea Generală a Oamenilor de Știință

Acad. Grigore C. Moisil
Acad. Nicolae Teodorescu
Acad. Caius Iacob
Acad. Gh. Mihoc
Acad. Eugen Bădărău
Acad. Horia Hulubei
Acad. Miron Nicolescu
Prof. Florin Ciorăscu
Prof. Valeriu Novacu
Conf. T. Roman
Conf. N. Martalogu
Conf. V. Atanasiu
Conf. Gh. D. Simionescu
Acad. Tiberiu Popoviciu
Prof. C. Mihul
Prof. Octav Gheorghiu

Grigore C. Moisil

Gheorghe Mihoc

Horia Hulubei

Grigore C. Moisil – matematician, profesor universitar

(10 ianuarie 1906 - 21 mai 1973)

În anul 1924 a devenit student la Politehnica din București, secția construcții, dar a urmat și Facultatea de Matematică a Universității, unde i-a avut profesori pe Dimitrie Pompeiu, mentorul său, Gheorghe Țițeica, Traian Lalescu, Anton Davidoglu. În anul 1929 susține teza de doctorat Mecanica analitică a

sistemelor continue, în fața unei comisii conduse de Gheorghe Țițeica și având ca membri pe Dimitrie Pompeiu și Anton Davidoglu. Această teză este publicată, tot în 1929, la Editura Gauthier-Villars din Paris și va fi apreciată de savanții Vito Volterra, Tullio Levi-Civita, Paul Lévy. În 1930 studiază la Sorbona cu mari matematicieni și participă intens la viața științifică cu note remarcate de profesori. În anul 1931 susține examenul de docență, cu lucrarea *Sur une classe de systèmes d'équations aux dérivées partielles de la Physique mathématique*, este numit conferențiar la Facultatea de Matematică din Iași. În 1932 devine cadru didactic la Universitatea din Iași, unde ține primul curs de algebră modernă din România: "Logica și teoria demonstrației". Cercetările sale de logică au stat la baza unei puternice școli de matematică în țară și peste hotare (Argentina, Iugoslavia, Cehoslovacia, Ungaria). În perioada ieșeană realizează o operă fecundă de idei inovatoare în care se întrezărește concepția lui despre matematică și o tehnică personală de mănuire a instrumentului matematic, făcând apropieri între idei foarte îndepărtate, utilizând noțiuni din domenii complet deosebite.

Publică lucrări în domeniul mecanicii, analizei matematice, geometriei, algebrei și logicii matematice. A extins în spațiul cu mai multe dimensiuni derivata areolară a lui Pompeiu și a studiat funcțiile monogene de o variabilă hipercomplexă, cu aplicații la mecanică. A introdus algebre numite de el *Lukasiewicz trivalente și polivalente* (numite astăzi *algebre Lukasiewicz-Moisil*) și le-a întrebuințat în logica și în studiul circuitelor de comutație. A elaborat metode noi de analiză și sinteză a automatelor finite și a avut contribuții valoroase în domeniul teoriei algebrice a mecanismelor automate.

Moisil a participat la realizarea primelor calculatoare românești. A avut contribuții remarcabile la dezvoltarea informaticii și la formarea primelor generații de informaticieni. A primit premiul *Computer Pioneer Award* al Societății IEEE, în 1996 (post-mortem). A fost membru al Academiei Române, al Academiei din Bologna și al Institutului Internațional de Filosofie. A fost membru corespondent al Academiei de Științe din România începând cu 21 decembrie 1935 și membru titular din 3 iunie 1941. A făcut parte din Asociația Oamenilor de Știință din România ca membru titular fondator și membru în Comisia de Conducere (din 23 martie 1956).

Lucrări: *La mécanique analytique des systèmes continus* (1929); *Logique modale* (1942); *Introducere în algebră* (1954); *Teoria algebrică a mecanismelor automate* (1959); *Funcționarea în mai mulți timpi a schemelor cu relee ideale* (1960); *Circuite cu tranzistori* (1961-1962); *Încercări vechi și noi în logica neoclasică* (1965); *Elemente de logică matematică și teoria mulțimilor* (1968).

ASOCIAȚIA JURISTILOR
REPUBLICA POPULARĂ ROMÂNĂ
CONSELIU CENTRAL
Bd. G. Măgureș 22
TELEFON: 15.78.59
TELEFON: 15.78.67

București
Nr.

196

C ă t r e

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN R.P.R.
- Comitetul Executiv -

La adresa Dvs. nr.40 din 12 martie a.c., vă comunicăm numele și adresele delegaților Asociației Juristilor din R.P.R. la Adunarea generală a Asociației Oamenilor de Știință din R.P.R. :

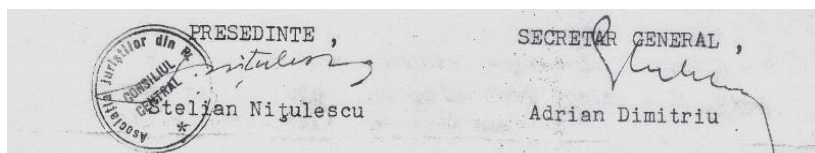
- 1.- CONSTANTIN PARASCHIVESCU-BALACEANU - Vicepreședinte al Asociației Juristilor din R.P.R., Președintele Colegiului de avocați al regiunii București și Capitalei R.P.R. ;
- 2.- Prof.Dr. TRAIAN IONASCU - Membru corespondent al Academiei R.P.R., Directorul Institutului de Cercetări Juridice al Academiei R.P.R. ;
- 3.- Prof. GHELMEGEANU MIHAI - Șef de sector la Institutul de Cercetări Juridice al Academiei R.P.R. ;
- 4.- IOAN FILIP - Judecător la Tribunalul Suprem al R.P.R. ;
- 5.- ION COMANESCU - Președintele Colegiului Civil al Tribunalului Suprem al R.P.R. ;
- 6.- Colonel de Justiție ION POHONTU - Locțiitorul șefului Procuraturii Principale Militare ;
- 7.- POPA LAZAR - Procurorul șef al orașului București ;
- 8.- Prof. EMIL CERNEA - Facultatea de Științe Juridice din București ;
- 9.- MIRCEA REBREANU - Judecător la Tribunalul Capitalei R.P.R. ;
- 10.- IOSIF FODOR - Redactor șef al revistei "Justiția Nouă";

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

TABEL

cu participanții la Adunarea Generală a Oamenilor de Știință

Constantin Paraschivescu-Bălăceanu
Prof. Dr. Traian Ionașcu
Prof. Ghelmegeanu Mihai
Ioan Filip
Ion Comănescu
Colonel de Justiție Ion Pohonțu
Popa Lazăr
Prof. Emil Cernea
Mircea Rebreanu
Iosif Fodor
Constantin Stătescu
Anița Naschitz
Luburici Momcillo
Yolanda Eminescu
Mircea Anghene
Papadopol Vasile

**Constantin
Paraschivescu-Bălăceanu**

Traian Ionașcu

Ghelmegeanu Mihai

Din parcurgerea acestor liste se observă limpede că erau delegate la Congres personalități marcante ale științei și culturii românești – academicieni, profesori universitari, președinți de societăți științifice, decani, directori ai unor institute de cercetare științifică etc.

Pe baza hotărârii Comitetului Executiv au fost constituite colective care au lucrat la îmbunătățirea proiectului de Statut al Asociației Oamenilor de Știință, elaborarea dării de seamă și a proiectului planului de activitate în următorii ani.

Au fost făcute demersuri și s-au obținut aprobări pentru cazarea delegațiilor din provincie, pentru sala de desfășurare a lucrărilor Adunării Generale etc.

Conform practicilor vremii, se impunea acordul conducerii de partid pentru organizarea Adunării Generale.

La 7 noiembrie 1963, academicianul Ștefan Milcu, președintele interimar al A.O.Ș., a trimis o adresă către Secția Știință și Cultură a C.C. al P.M.R. în care menționa că, de la constituirea A.O.Ș., nu a avut loc nici o Adunare Generală care să facă o analiză a activității desfășurate și să aleagă organele de conducere.

Dintre membrii Comitetului Executiv desemnați în 1956 au murit: acad. Traian Săvulescu – președinte, acad. Constantin Budeanu, acad. Simion Stoilow, acad. Radu Cernătescu.

Se propunea organizarea Adunării Generale a A.O.Ș. în ziua de 15 decembrie 1963, cu următoarea ordine de zi:

- 1) Darea de seamă asupra activității Asociației pe perioada 1956-1963;
- 2) Raportul financiar;
- 3) Referatul delegației A.O.Ș. asupra lucrărilor Adunării Generale și a Simpozionului F.M.O.Ș. care a avut loc la Moscova în 1962;
- 4) Referatul delegatului A.O.Ș. asupra lucrărilor Consiliului Editorial al F.M.O.Ș. desfășurate la Berlin (20-22 aprilie 1963) și Geneva (17-18 noiembrie 1963);
- 5) Discuții;
- 6) Proiectul Statutului modificat;
- 7) Alegerea noului Comitet Executiv.

Se menționa că la Adunarea Generală vor participa 100 delegați (reprezentanți ai asociațiilor afiliate la A.O.Ș.), câte cinci delegați de la centrele universitare Cluj, Tg. Mureș, Timișoara, Iași, și câte trei delegați din centrele universitare Brașov, Galați, Petroșani și Craiova.

Erau precizate societățile afiliate: Societatea de Științe Istorice și Filologice, Societatea de Științe Matematice și Fizice, Societatea de Științe Naturale și Geografie, Asociația Juriștilor, Uniunea Arhitecților, Uniunea Societăților de Științe Medicale.

Se propunea ca din viitorul Comitet Executiv să facă parte actualii membri ai acestuia, mai puțin cei care au primit alte sarcini: Ion Gheorghe Maurer, Gheorghe Macovei și prof. E. Bratu.

Pentru completarea Comitetului Executiv erau propuși: acad. Ilie Murgulescu, acad. Athanase Joja, acad. Horia Hulubei, acad. Cristofor Simionescu, acad. Gh. Ionescu-Șișești, acad. Raluca Ripan, acad. Miskolczy Dezideriu și prof. Corneliu Penescu – membru corespondent al Academiei.

După primirea aprobării, a avut loc în ziua de 16 decembrie 1963 o ședință a conducerii A.O.Ș.²⁵ la care au participat Ștefan Milcu, Caius Iacob, Corneliu Penescu și Mihai Popescu. S-a dezbătut problema desfășurării Adunării Generale.

C. Penescu a propus „să se precizeze care este linia Asociației, așa cum este în prezent, o simplă filială a F.M.O.Ș. și cu activitatea axată pe străinătate.

În alte țări (U.R.S.S., R.D.G., R.S.C.), asociațiile respective dezvoltă probleme ale lor (simpozioane etc.). Ar trebui văzut dacă să facem și noi aceleași lucruri.”

S-a adoptat un „desfășurător” al Adunării Generale²⁶: alegerea prezidiului; deschiderea ședinței (Ștefan Milcu) și aprobarea ordinii de zi; moment de reculegere pentru membrii Comitetului Executiv decedați (Traian Săvulescu, Constantin Budeanu, Simion Stoilow); raportul financiar (Mihai Popescu) etc.

Adunarea se încheia cu citirea textului unei telegrame adresate Comitetului Central al Partidului Muncitoresc Român.

Cea de a doua Adunare Generală a Asociației Oamenilor de Știință din România s-a desfășurat în ziua de 20 decembrie 1963, în sala de festivități a Casei Universitarilor din București.

²⁵ Arh. AOȘR, dos. 3/1964, f. 47-48.

²⁶ Ibidem, dos. 2/1962, f. 119.

Casa Universitarilor din București

Cuvântul de deschidere a fost rostit de președintele interimar al A.O.Ș., acad. Ștefan Milcu. Acesta a prezentat ordinea de zi, care a fost votată în unanimitate.

S-a păstrat un moment de reculegere pentru membrii A.O.Ș. decedați: Traian Săvulescu, Constantin Budeanu, Simion Stoilow, Radu Cernătescu.

Darea de seamă asupra activității Asociației Oamenilor de Știință, citită de Ștefan Milcu, prezenta, în cele 10 pagini, semnificația înființării acesteia: „este una din formele caracteristice organizatorice ale epocii noastre, fenomen ce exemplifică, alături de alte multiple aspecte, structura și poziția științelor în societatea contemporană în care cercetarea științifică a devenit o activitate preponderent colectivă”. Se aprecia că „știința a încetat să mai fie ocupația restrânsă a unui număr de persoane fără legătură între ele”.

Ca urmare, s-a impus o relație atât pe plan național, cât și internațional. „Asociațiile internaționale permit un contact direct al savanților, informația reciprocă, schimbul de idei și cooperare.”

O asemenea organizație era Federația Mondială a Oamenilor de Știință, din care făcea parte și Asociația Oamenilor de Știință din România.

În darea de seamă se menționa că din A.O.Ș. făceau parte următoarele societăți științifice, în calitate de membri colectivi:

Societatea de Științe Matematice și Fizice, cu aproximativ 5.000 de membri

Societatea de Științe Naturale, cu aproximativ 4.500 de membri

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Societatea de Științe Istorice și Filologice, cu aproximativ 3.000 de membri

Uniunea Societăților de Științe Medicale, cu 21.052 membri

Uniunea Juriștilor, cu circa 7.000 membri

Uniunea Arhitecților, cu aproximativ 1.000 membri

Se adăugau 180 de membri individuali.

Însumând aceste cifre, rezultă că în 1963 A.O.Ș. avea 41.732 membri, fiind, probabil, una dintre cele mai numeroase din Europa.

Principala activitate a A.O.Ș. – se menționa în darea de seamă – „a fost colaborarea și menținerea unui contact strâns cu Federația Mondială a Oamenilor de Știință în variate probleme mari care interesau Federația.” Membrii A.O.Ș. au participat activ la activitățile acesteia. De asemenea, a fost achitată cu regularitate cotizația care, în 1963, era de 600 de lire sterline pe an.

Pentru desfășurarea activității sale, A.O.Ș. a solicitat (și a obținut) an de an subvenție de la buget. Pentru anul 1963 a primit suma de 200.000 lei.

Principala lipsă era aceea că A.O.Ș. a acționat puțin pe plan intern, consacrandu-se aproape numai activității internaționale.

O altă observație critică s-a referit la faptul că Adunarea Generală nu s-a organizat conform Statutului, adică o dată la patru ani, ci tocmai la șapte ani de la precedenta întrunire a acesteia.

Acest fapt s-a repercutat negativ asupra Comitetului Executiv, care a fost descompletat și a trebuit să lucreze cu membri interimari.

Programul de activitate prevedea că A.O.Ș. va continua acțiunile specifice: participarea la ședințele Comitetului Executiv și la cele de F.M.O.Ș., precum și la conferințele Pugwash; organizarea în România a unor activități sub egida celor două instituții. De asemenea, realizarea unor legături strânse între A.O.Ș. și societățile membre, precum și cu membrii individuali; reluarea legăturilor cu asociațiile științifice din celelalte țări de democrație populară; organizarea de excursii ale membrilor etc.

În cadrul discuțiilor s-a propus ca A.O.Ș. să păstreze o relație mai activă cu societățile științifice din țară (acad. N. Sălăgeanu, Ioan Filip), să fie mai larg difuzate materialele de la diferite congrese și simpozioane internaționale (C. Mihul), să fie încurajat și sprijinit tineretul studios (prof. Em. Crăciun), să se realizeze o colaborare între A.O.Ș. și Uniunea Medicală Balcanică (dr. M. Popescu-Buzeu, secretarul acesteia).²⁷

După aprobarea rapoartelor, Caius Iacob a prezentat modificările la Statutul A.O.Ș., care au suscitât vii discuții, mai ales din partea juriștilor.

²⁷Arh. AOȘR, dos. 2/1962, f. 102-119.

Adunarea Generală a aprobat modificările propuse, urmând ca redactarea definitivă să fie realizată de comisia care a lucrat la proiect, în colaborare cu reprezentanții Asociației Juriștilor din R.P.R.

Ultimul punct a vizat alegerea Consiliului de Conducere. În procesul-verbal al Adunării Generale se consemnează:

Tov. acad. Șt. Milcu – *rugăm să se facă propuneri pentru alegerea viitorului Consiliu de Conducere și pentru Comisia de Revizie.*

Tov. acad. Gh. Mihoc – *propune pe tov.:*

Acad. Athanase Joja

Acad. N. Sălăgeanu

Acad. Ștefan Milcu

Acad. Elie Carafoli

Acad. Mihai Ralea

Acad. C. Simionescu

Acad. N. Teodorescu

Acad. Șt. Peterfi

Acad. Gr. Moisil

Acad. Raluca Ripan

Acad. Costin D. Nenițescu

Acad. Gh. Ionescu Șișești

Acad. P. Constantinescu-Iași

Prof. C. Penescu

Acad. Remus Răduleț

Constantin Paraschivescu-Bălăceanu

Acad. Alexandru Codarcea

Acad. Valeriu Novacu

Acad. Ștefan Bălan

Acad. Anton Ion

Prof. Ascanio Damian

Popescu Mihai – secretar tehnic

Tov. acad. Șt. Milcu – *în fața Adunării noastre Generale stă acum o problemă: cum procedăm la alegerea Comitetului. În Statut nu se precizează dacă alegerea se face prin vot deschis sau secret.*

Atunci, Adunarea Generală adoptă ca procedeu alegerea Comitetului prin vot deschis.

Considerați că este necesară discutarea individuală sau globală?

Adunarea Generală adoptă discutarea globală a Comitetului.

Tov. acad. Șt. Milcu – *supun Adunării Generale lista propusă.*

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Propunerile sunt acceptate în totalitate de membrii Adunării Generale.

Tov. acad. Șt. Milcu – cine dorește să facă propuneri pentru Comisia de Revizie?

Tov. acad. Caius Iacob – propun pe tov.:

- dr. Victor Prodescu
- Tiberiu Roman
- C-tin Herbst

Membrii Adunării Generale sunt de acord cu propunerile făcute pentru Comisia de Revizie.

Tov. acad. Șt. Milcu – cred că este necesar ca din numărul de membri aleși pentru Comitetul de Conducere să se desemneze Biroul – președintele, vicepreședinții și secretarul general.

Rugăm pe tovarășii membrii ai Comitetului de Conducere să se consfătuiască un moment pentru aceasta.

Pauză

Tov. acad. Șt. Milcu – membrii Comitetului de Conducere nou ales au discutat următorul Birou:

Președinte	Acad. Athanase Joja
Vice-președinți	Acad. Ștefan
	Acad. Mihai Ralea
	Acad. N. Teodorescu
Secretar general	Prof. Corneliu Penescu
Președintele Comisiei de Revizie	Dr. Victor Prodescu

Rog pe tov. Joja, președintele nostru să preia conducerea ședinței.

Tov. acad. A. Joja – Stimați tovarăși, vă rog să-mi permiteți să exprim gratitudinea Comitetului de Conducere pentru încrederea pe care ați binevoit să-i acordați. Sperăm că, Comitetul de Conducere prezent în fața dumneavoastră va ști să justifice această încredere. În același timp, mulțumesc vechiului Comitet de Conducere și, în primul rând, vicepreședintelui tov. Șt. Milcu, celorlalți membri – tov. Penescu, tov. Caius Iacob și celorlalți care au depus o activitate susținută în această societate.

În încheiere, noul președinte a declarat:

„Bazându-ne pe filosofia marxist-leninistă, pe îndrumarea prețioasă a partidului nostru, vă făgăduiesc să ne prezentăm în fața dumneavoastră, la prima reuniune, cu realizări a căror utilitate dumneavoastră veți avea să apreciați; totuși, pentru că este târziu și s-a vorbit abundant – dar la probleme

și în mod concret, propun să ridicăm ședința și să expediem o telegramă către forța conducătoare din statul nostru – Partidul Muncitoresc Român.

Tov. acad. N. Sălăgeanu dă citire textului telegramei.

Adunarea Generală este de acord în unanimitate cu textul prezentat.

Tov. acad. A. Joja – Aplauzele dumneavoastră dovedesc adeziunea entuziastă la sprijinul dat științei de către Partid și Guvern, ele dovedesc asentimentul general la telegrama citită.

Încă o dată, Comitetul ales de dumneavoastră vă mulțumește pentru încrederea acordată și se angajează ferm să respecte indicațiile date de Adunarea Generală, care este forul superior al A.O.Ș., și se angajează să prezinte rezultatele obținute la timp și conform Statutului adoptat.

Athanase Joja

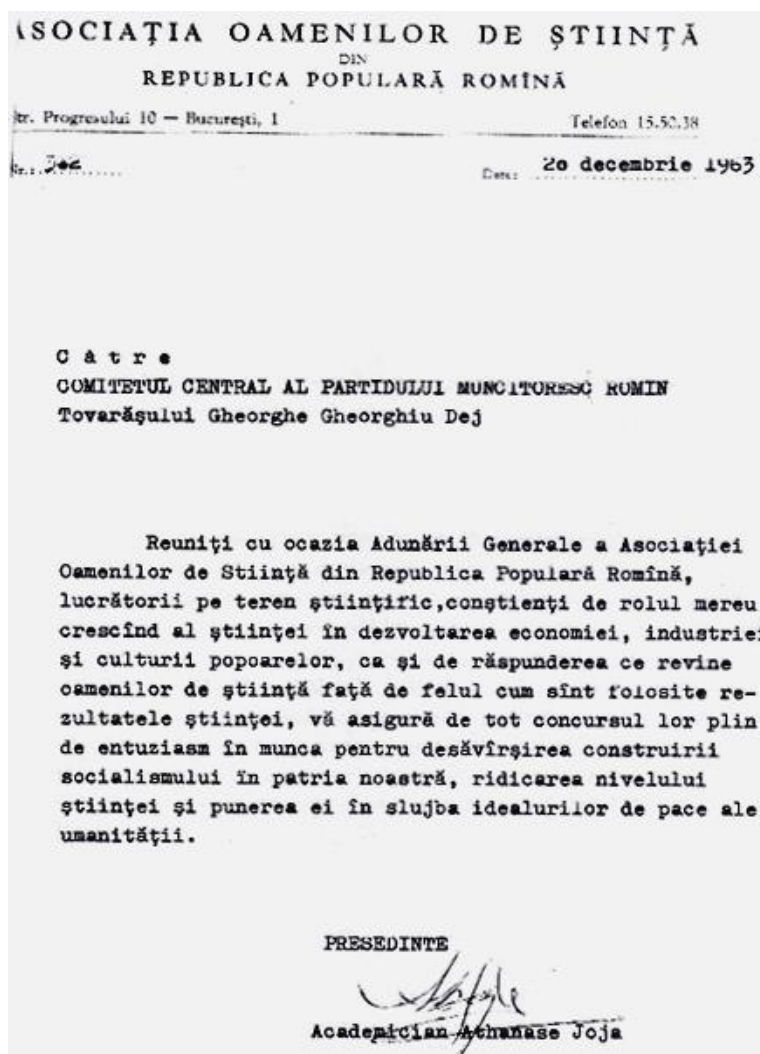
Athanase Joja (1904-1972) era unul dintre autenticii filosofi români. Membru titular al Academiei Republicii Populare Române (1955), a fost ales președintele acesteia în 1959.

Profesor la Catedra de Logică a Facultății de Filosofie, Universitatea București, unde a predat primul curs de logică și istoria logicii din România. A adus contribuții importante privind logica, etica, estetica, antropologia filosofică, filosofia culturii. În paralel a ocupat diverse funcții politice și profesionale: ministrul Culturii și Învățământului (1957-1960), vicepreședintele Consiliului de Miniștri (1958), vicepreședintele Comitetului Executiv UNESCO etc.

Lucrări: Le positivisme logique. Étude critique (1959), The Origin of Logic in Greece (1960), Studii de logică (1960), Actualitatea logică a lui Heraclit (1961).

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

După încheierea Adunării Generale a fost trimisă o telegramă către Comitetul Central al Partidului Muncitoresc Român, personal către Gheorghe Gheorghiu-Dej, semnată de președintele ales al Asociației Oamenilor de Știință. Textul acesteia era următorul²⁸:

²⁸ Arh. AOȘR, dos. 2/1962, f. 167.

După cum se observă s-a folosit un limbaj decent, fără elogi la adresa conducătorului partidului și statului (Gheorghe Gheorghiu-Dej era prim-secretar al C.C. al P.M.R. și președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Române).

*Comitetul de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință din R.P.R., ales de Adunarea Generală din 20 decembrie 1963*²⁹

<u>Președinte:</u>	Acad. <u>Athanase JOJA</u> Președintele secției a 7-a a Academiei R.P.R.
<u>Vicepreședinți:</u>	Acad. <u>Ștefan MILCU</u> - Vicepreședinte al Academiei R.P.R., Președintele Uniunilor de Științe Medicale Acad. <u>Mihai RALEA</u> - Directorul Institutului de Psihologie al Academiei R.P.R. Acad. <u>Nicolae Teodorescu</u> - Decan al Facultății de Matematică, Universitatea București
<u>Secretar general</u>	Prof. <u>Corneliu PENESCU</u> - Membru corespondent al Academiei R.P.R.; Prorector al Institutului Politehnic București
<u>Membri:</u>	Acad. <u>Grigore C. MOISIL</u> - Președintele Societății de Matematică și Fizică Acad. <u>C. D. NENITESCU</u> - Președintele Secției de Științe Chimice a Academiei R.P.R. Acad. <u>Petre CONSTANTINESCU-IAȘI</u> - Președintele Societății de Științe Istorice și Filologice Acad. <u>Remus RĂDULET</u> - Președintele Secției de Științe Tehnice a Academiei R.P.R. Acad. <u>Alexandru CODARCEA</u> - Președintele Comitetului Geologic Acad. <u>Ștefan BĂLAN</u> - Ministrul Învățământului Acad. <u>N. SĂLĂGEANU</u> - Președintele Societății de Științe Naturale și Geografie Acad. <u>Elie CARAFOLI</u> - Directorul Institutului de Mecanică Aplicată Acad. <u>Cristofor SIMIONESCU</u> - Președinte al Filialei Iași a Academiei R.P.R.

²⁹ Ibidem, f. 23.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Acad. Ștefan PETERFI - Prorector al Universității „Babeș-Bolyai”, Cluj

Acad. Raluca RIPAN - Președinte al Filialei Cluj a Academiei R.P.R.

Acad. Gh. IONESCU-ȘIȘEȘTI - Membru al Prezidiului Academiei R.P.R.

Constantin PARASCHIVESCU-BĂLĂCEANU - Vicepreședinte al Asociației Juriștilor

Prof. Valeriu NOVACU - Membru corespondent al Academiei R.P.R.

Prof. Anton ION - Membru corespondent al Academiei R.P.R.

Prof. Damian ASCANIO - Rector al Institutului de Arhitectură

Secretar tehnic: POPESCU Mihai

În noul organ de conducere au fost realese opt persoane: Ștefan Bălan, Petre Constantinescu-Iași, Alexandru Codarcea, Ștefan Milcu, Grigore C. Moisil, Mihai Ralea, Remus Răduleț și Nicolae Sălăgeanu.

Au intrat în noul Comitet de Conducere următorii 13 oameni de știință: Athanase Joja, Nicolae Teodorescu, Corneliu Penescu, Costin D. Nenițescu, Elie Carafoli, Cristofor Simionescu, Ștefan Peterfi, Raluca Ripan, Gheorghe Ionescu-Șișești, Constantin Paraschivescu-Bălăceanu, Valeriu Novacu, Ion Anton, Ascanio Damian.

Și de această dată, membrii Academiei R.P.R. dețineau aproape totalitatea locurilor în Comitetul de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință. Dintre aceștia, 16 erau membri titulari, iar 3 erau membrii corespondenți ai Academiei R.P.R. numai doi nu făceau parte din această instituție (juristul Constantin Paraschivescu-Bălăceanu și arhitectul Ascanio Damian).

Mihai Ralea - eseist, filosof, psiholog, sociolog

(1 mai 1896 - 17 august 1964)

Obține licența în drept și litere la Universitatea din Iași (1918).

Urmează studii la Paris (Ecole Normale Supérieure), între 1919 și 1923. Obține doctoratul în drept, cu teza Proudhon. Sa conception du progrès et son attitude sociale (1922), și doctoratul în filosofie cu teza L'Idée de revolution dans les doctrines socialistes. Etude sur l'évolution de la tactique révolutionnaire (1923).

Mihai Ralea

Asistent la Catedra de Filosofie condusă de Ion Petrovici, apoi conferențiar la Catedra de Pedagogie Socială (1923-1926), profesor de psihologie și estetică (1926-1938) la Universitatea din Iași. În 1938 se transferă la Universitatea din București.

Discipol al lui G. Ibrăileanu, va deveni director, din 1933, la revista „Viața românească”, la început împreună cu G. Călinescu, apoi cu D. I. Suchianu.

Membbru al Academiei R.P.R. (1948), devine director al Institutului de Psihologie al Academiei și șeful Catedrei de Psihologie la Universitatea din București.

Ralea debutează în revista „Convorbiri literare” cu studiul Importanța sociologică a lui G. Tarde (1916), apoi publică în „Studii filosofice”, în același an, Relațiunile dintre imagine și gândire. Scrie la „Viața românească”, la care trimite regulat Scrisori din Paris, în perioada studiilor sale în capitala Franței.

A mai colaborat la „Însemnări literare”, „Adevărul literar și artistic”, „Dreptatea”, „Cuvântul liber”, „Dimineața”, „Fapta”, „Revista română”, „Minerva”, „Contemporanul”, „Secolul 20” etc.

Și-a tradus în româna teza de doctorat în filosofie, publicând-o sub titlul Ideea de revoluție în doctrinele socialiste (Studiu asupra tacticei revoluționare) (1926).

A îndeplinit mai multe funcții politice și administrative: ministru al Muncii și Ocrotirilor Sociale (1938-1940), ministrul al României la Washington (1946-1948), vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale, președinte al Comisiei Naționale pentru UNESCO, președinte al Grupului Român pentru Uniunea Interparlamentară ș.a.

Dintre lucrările sale menționăm:

Formarea ideii de personalitate. Studiu de psihologie genetică (1924), Contribuții la știința societății (1927), Psihologie și viață (1938), Introducere în sociologie (1944), Explicarea omului (1946, tradusă și în franceză în 1949), Studii de psihologie și filosofie (1955), Istoria psihologiei (I-II, 1955-1956, în colaborare cu C.I. Botez), iar în colaborare cu Traian Herseni, Sociologia succesului (1962) și Introducere în psihologia socială (1966).

Ștefan Bălan – inginer profesor universitar
(1 ianuarie 1913 - 26 martie 1991)

În anul 1947 a fost numit șeful Catedrei de Mecanică a Facultății de Construcții din S.P.B., iar în 1949 șeful Catedrei de Mecanică Rațională a F.C.C.I.

Devenind profesor consultant, a continuat să predea cursul facultativ de “Istoria tehnicii construcțiilor” și concomitent să-și desfășoare activitatea de conducător de doctorat, până la sfârșitul vieții.

A fost laureat al Premiului de Stat pentru contribuția sa la întocmirea Lexiconului Tehnic Român.

Președinte al Comisiei de Stat a Standardizării și președinte al Comitetului de Stat pentru Tehnică (1952-1955).

Membru titular fondator al Asociației Oamenilor de Știință din România în 23 martie 1956 și vicepreședinte al acesteia.

A îndeplinit mai multe funcții la nivel guvernamental: ministru al Construcțiilor (1956-1958); ministru adjunct al Învățământului și Culturii (1958-1963), titularul acestui departament (1963 -1969).

Lucrări publicate:

Lexiconul Tehnic Român (1949-1955) - coordonator și coautor;

Lexiconul Tehnic Român (1957-1968) - coordonator și coautor;

Galileo Galilei (1957);

Mecanică teoretică (1959) - în colaborare cu Victor Vâlcovici, Radu Voinea ș.a.;

Cromoplasticitatea (1963) - în colaborare;

Încercarea construcțiilor (1965, traducere în limba franceză în 1970);

Din istoria mecanicii (1966) - în colaborare cu I. Ivanov;

Complemente de mecanică teoretică (1975);

Calculul structurilor în domeniul plastic. Momente independente (1976);

Optimizări (1979) - în colaborare cu V. Petcu;

Dicționar cronologic al științei și tehnicii universale (1979) - coordonator și coautor.

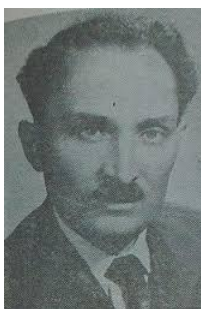
Costin D. Nenițescu

Elie Carafoli

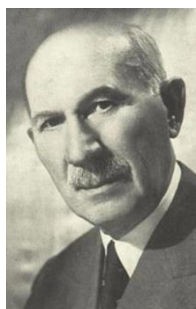
Raluca Ripan

Cristofor Simionescu

Ștefan Peterfi

Gheorghe Ionescu-Șișești

Valeriu Novacu

Ascanio Damian

Ion Anton

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Din punctul de vedere al științelor profesate de membrii Comitetului de Conducere acestea erau: filosofie, psihologie, matematică, fizică, chimie, științe tehnice, geologie, geografie, științe naturale, științe agricole, istorie, științe juridice, arhitectură.

Erau reprezentate centrele universitare București, Iași, Cluj și Timișoara. Toți membrii Comitetului de Conducere aveau și diferite alte funcții la nivelul Academiei R.P.R. și institutelor acesteia, în cadrul societăților științifice organizate la nivel național, al institutelor de învățământ superior. Însuși ministrul învățământului, academicianul Ștefan Bălan, făcea parte din rândul membrilor Comitetului de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință din R. P. Română.

Dintre membrii Academiei de Științe (care-și încetase activitatea în 1948) au fost aleși în Comitetul de Conducere al Asociației Oamenilor de Știință următorii: Alexandru Codarcea, Grigore C. Moisil, Nicolae Teodorescu, Costin D. Nenițescu și Elie Carafoli.

Adunarea Generală din 20 decembrie 1963, prin hotărârile adoptate – alegerea Comitetului de Conducere și aprobarea proiectului de Statut al Asociației Oamenilor de Știință din Republica Populară Română – **marca încheierea unei prime etape în istoria acestei instituții**, în care au prevalat activitățile externe și, mai ales, implicarea A.O.Ș. în acțiunile organizate de Federația Mondială a Oamenilor de Știință.

CAPITOLUL II

ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ ÎN ANII 1964-1975

După Adunarea Generală din 20 decembrie 1963, comisia de specialiști a lucrat la definitivarea Statutului A.O.Ș. Acesta a fost dezbătut și aprobat în ședința Comitetului de Conducere din 17 ianuarie 1964, la care au participat: Athanase Joja, Ștefan Milcu, Nicolae Teodorescu, Costin D. Nenițescu, Remus Răduleț, Ștefan Bălan, Raluca Ripan, Alexandru Codarcea, Constantin Paraschivescu-Bălăceanu, Corneliu Penescu, Vasile Prodescu și Mihai Popescu. Documentul adoptat avea următorul conținut¹.

STATUTUL ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN R. P. R.

1. Scopul, durata, sediul și sarcinile Asociației

Art. 1. Asociația Oamenilor de Știință din R.P.R. (A.O.Ș.), funcționează în virtutea legilor R.P.R. și a prevederilor prezentului Statut.

Art. 2. Asociația este persoană juridică cu scop nepatrimonial.

Art. 3. Scopul Asociației este:

a) să militeze pentru completa folosire a științei în interesul bunei stări a poporului și a păcii;

b) să contribuie la dezvoltarea colaborării internaționale în domeniul științei, tehnicii și culturii, participând la activitatea Federației Mondiale a Oamenilor de Știință;

c) să promoveze schimbul internațional de cunoștințe și rezultate științifice între oamenii de știință din R.P.R. și oamenii de știință din alte țări;

d) să sprijine munca pentru îmbunătățirea predării științelor în învățământ și de popularizare a științei;

e) să încurajeze pe oamenii de știință pentru ca să ia parte activă la viața publică, punând cunoștințele și activitatea lor în slujba poporului, a progresului omenirii și a păcii;

f) să sprijine coordonarea muncii științifice atât pe plan național cât și internațional.

Art. 4. Durata Asociației este nelimitată.

¹ Arh. A.O.Ș.R., dos. 2/1962, f. 156-159.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Art. 5. Sediul central al Asociației este în București.

Art. 6. În centrele universitare din R.P.R. pot lua ființă filiale ale Asociației cu aprobarea Comitetului Executiv al Asociației.

Art. 7. Pentru realizarea scopului său și a sarcinilor statuate în art. 3, Asociația Oamenilor de Știință din R.P.R.:

a) organizează congrese, conferințe, dezbateri publice, expoziții, călătorii de studii și orice fel de alte manifestări care contribuie la dezvoltarea colaborării științifice;

b) editează publicații, avînd ca scop informarea oamenilor de știință și a publicului din țară și străinătate asupra desfășurării vieții științifice și culturale, naționale și internaționale;

c) se afiliază la Federația Mondială a Oamenilor de Știință, precum și la alte federații sau organizații științifice naționale sau internaționale ale căror obiective concordă cu ale Asociației;

d) participă, prin membrii săi, la manifestările culturale naționale și internaționale;

e) colaborează activ cu Academia Republicii Populare Române, Institutele de Cercetări Științifice, Institutele de Învățământ superior și alte instituții centrale și organizații în problemele prevăzute la art. 3;

2. Membrii Asociației

Art. 8. Pot fi membri ai Asociației:

a) membri colectivi: organizațiile de oameni de știință din R.P.R., indiferent de titulatura lor (societate, asociație), care sînt de acord cu scopul Asociației, sprijină îndeplinirea și respectă prevederile Statutului Asociației;

*b) membri individuali: oameni de știință care își însușesc Statutul Asociației și contribuie activ la îndeplinirea rolului Asociației.**

NOTA*: Se consideră om de știință, persoana cu calificare corespunzătoare, a cărei activitate este munca de specialitate în științele naturii sau sociale; de bază sau aplicate, inclusiv predarea științelor. Se consideră cu calificare corespunzătoare persoanele care au diplomă universitară sau altă diplomă echivalentă, precum și acei prezenți în publicațiile de specialitate ale Academiei R.P.R., sau invenții și fără a poseda vreo diplomă de studii superioare, au lucrări științifice de specialitate bine apreciate și recunoscute ca atare printr-un act al Consiliului de Miniștri sau al Academiei R.P.R.

* Notele explicative fac parte din conținutul documentului

Art. 9. Nu pot fi membri ai Asociației persoanele care au suferit condamnări.

Art. 10. Admiterea ca membri ai organizațiilor științifice la art. 8, pct. a, se face la cererea acestora de către Adunarea Generală a Asociației.

Admiterea persoanelor prevăzute la art. 8 pct. b se face de Comitetul Executiv, la propunerea Secretariatului.

Art. 11. Excluderea din Asociație a vreunui membru pentru incompatibilitate, sau nerespectarea prezentului Statut, se pronunță către Adunarea Generală la propunerea Comitetului Executiv. Comitetul Executiv poate lua provizoriu măsura excluderii hotărîrea sa fiind obligatoriu supusă ratificării primei Adunări Generale.

Art. 12. Membrii Asociației au următoarele drepturi:

a) de a participa la toate lucrările Asociației;

b) de a apela la concursul Asociației, ori de cîte ori activitatea lor științifică sau obștească o cere;

c) de a participa cu drept de vot la adunările Asociației.

NOTA: Organizațiile membre ale Asociației participă cu vot deliberativ organele lor de conducere alese, numărul lor de voturi fiind în acord cu numărul membrilor care au calificarea corespunzătoare (potrivit de la art. 8 pct. b).

Membrii individuali care participă la Adunarea Generală, au vot consultativ.

Art. 13. Membrii Asociației au următoarele îndatoriri:

a) să activeze potrivit prevederilor Statutului în vederea realizării scopurilor Asociației;

b) să îndeplinească însărcinările ce li se încredințează;

c) să achite regulat cotizația.

NOTA: Cuantumul cotizațiilor plătite de organizațiile membre ale Asociației se fixează în procente din cotizațiile datorate organizațiilor de membrii lor. Procentul respectiv se stabilește de către Adunarea Generală.

3. Organele de conducere ale Asociației

Art. 14. Organul suprem de conducere al Asociației este Adunarea Generală. Ea se întrunește obligatoriu de două ori pe an.

Adunarea Generală are următoarele atribuții:

a) hotărăște în toate problemele interesînd Asociația;

b) ascultă, dezbate și aprobă darea de seamă asupra activității Asociației, precum și raportul financiar prezentat de Comitetul Executiv;

c) stabilește planul de activitate al Asociației;

d) hotărăște asupra admiterii în Asociație (conform art. 10) și asupra excluderii din Asociație (conform art. 11);

e) stabilește cuantumul cotizației membrilor;

f) alege din sânul său Comitetul Executiv și desemnează Comisia de Revizie. Alegerile se fac din trei în trei ani. Adunarea Generală poate oricând să revoce Comitetul Executiv sau să-i modifice componența;

g) hotărăște asupra modificării Statutului Asociației.

Adunarea Generală este valabil constituită atunci când delegații prezenți reprezintă majoritatea organizațiilor Asociației.

Hotărârile Adunării Generale se iau cu 2/3 din voturi exprimate de delegații prezenți.

Art. 15. Organul de conducere al Asociației, în intervalul dintre Adunările Generale, este Comitetul Executiv. El se compune din: un președinte, trei vicepreședinți, un secretar general și 16-20 membri, aleși de Adunarea Generală pe termen de trei ani.

Art. 16. Comitetul Executiv are următoarele atribuții

a) urmărește îndeplinirea sarcinilor statutare ale Asociației;

b) aplică hotărârile Adunării Generale și conduce activitatea Asociației în intervalul dintre Adunările Generale;

c) convoacă Adunarea Generală;

d) execută bugetul Asociației;

e) întocmește darea de seamă și raportul financiar supun Adunării Generale.

Comitetul Executiv se întrunește de obicei odată pe lună.

Art. 17. Comitetul Executiv numește persoanele care angajează prin semnătura lor în mod valabil Asociația.

Hotărârile Comitetului Executiv se iau cu majoritatea voturilor celor prezenți.

Art. 18. Președintele Asociației are următoarele atribuții:

a) supraveghează și îndrumă, în perioada dintre ședințele Comitetului Executiv, întreaga activitate a Asociației;

b) reprezintă Asociația Oamenilor de Știință în relațiile ei cu diferite instituții și organizații, precum și în orice alte împrejurări;

c) convoacă Comitetul Executiv.

Președintele poate încredința parțial sau în întregime atribuțiile sale vreunui vicepreședinte.

Art. 19. Organul prin care se execută hotărârile Comitetului Executiv al Asociației este Secretariatul, alcătuit din personal salariat.

Art. 20. Secretariatul este condus de secretarul general. Secretarul general este onorific.

Art. 21. Secretariatul Asociației Oamenilor de Știință din R.P.R. are următoarele atribuții:

a) asigură executarea hotărârilor Comitetului Executiv și a directivelor președintelui;

b) pregătește lucrările pentru ședințele Comitetului Executiv și ale Adunării Generale;

c) supraveghează executarea bugetului Asociației.

Art. 22. Pentru controlul gestiunii Asociației, Adunarea Generală desemnează o Comisie de Revizie compusă din trei membri. Mandatul cenzorilor are aceeași durată ca și cel al Comitetului Executiv, a cărui gestiune o controlează.

4. Fondurile și patrimoniul Asociației

Art. 23. Fondurile Asociației sunt formate din:

a) cotizațiile organizațiilor științifice afiliate;

b) patrimoniul mobil și imobil al Asociației;

c) diferite subvenții și venituri întâmplătoare.

Art. 24. Bugetul anual al Asociației se întocmește de către Comitetul Executiv, la începutul anului.

5. Dispozițiuni finale

Art. 25. Statutul Asociației se poate completa sau modifica de către Adunarea Generală, la propunerea majorității membrilor Comitetului Executiv.

Art. 26. Comitetul Executiv va alcătui un regulament în care se vor dezvolta prevederile prezentului Statut.

Pe baza Statutului a fost adoptat următorul document², în care erau detaliate și precizate unele prevederi ale acestuia:

² Arh. AOȘR, dos. 2/1962, f. 42-47.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

REGULAMENT DE ORGANIZARE ȘI FUNCȚIONARE A ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

Pentru aplicarea Statutului Asociației Oamenilor de Știință adoptat de Adunarea Generală din 20 decembrie 1963 și în respectarea art. 19 din Statut, Comitetul de Conducere a alcătuit prezentul Regulament de organizare și funcționare a Asociației Oamenilor de Știință:

I. MEMBRII ASOCIAȚIEI

Art. 1. - Prin membru colectiv se înțelege o organizație cu caracter științific care aderă printr-un număr de oameni de știință la principiile și telurile Asociației.

Oamenii de știință din aceste organizații activează în cadrul A.O.S. numai prin organizația colectivă de care aparțin. Ei devin membri individuali ai Asociației în condițiile arătate la art. 3 din Regulament.

Art. 2. - Se consideră om de știință persoana cu calificare corespunzătoare, a cărei activitate este munca de specialitate în științele naturii sau sociale, de bază sau aplicate, inclusiv predarea științelor.

Art. 3. - Înscrierea ca membri individuali ai Asociației se face la recomandarea organizației științifice – membră colectivă a Asociației.

Art. 4. - În cazul că persoana ce dorește a deveni membru individual al Asociației nu face parte dintr-o organizație membră a Asociației, se pot depune cereri individuale către Asociație, cu recomandarea instituției unde lucrează, cu condiția ca instituția respectivă să aibă un caracter de activitate științifică recunoscut.

Art. 5. - Sînt scutite de recomandare următoarele categorii de persoane:

- membri ai Academiei (academicieni sau membri corespondenți);
- laureați ai Premiului de Stat pentru activitate științifică;
- oameni de știință emeriți;
- profesorii emeriți din învățămîntul superior.

Art. 6. - Cererile de înscriere se vor aproba de către Comitetul de Conducere al Asociației la propunerea secretarului general.

Art. 7. - Pentru fiecare membru a cărui înscriere a fost aprobată se va completa o fișă după modelul anexat prezentului regulament.

Art. 8. - Membrii Asociației sînt datori să aducă la îndeplinire sarcinile trasate de Adunarea Generală și Comitetul de Conducere. Ei

trebuie să desfășoare în mod continuu o activitate științifică susținută în conformitate cu țelurile Asociației.

Art. 9. - Membrii colectivi ai Asociației au obligația să plătească o cotizație anuală după cum urmează:

- pînă la 100 membri	lei 1.000 -
- pînă la 1.000 "	" 3.000 -
- peste 1.000 "	" 5.000 -

Membrii individuali plătesc o cotizație anuală de lei 5.000.

II. ORGANELE DE CONDUCERE ALE ASOCIAȚIEI

Art. 10. - Organul suprem de conducere al Asociației este Adunarea Generală.

Adunarea Generală este formată din delegații membrilor colectivi și din membrii individuali.

Art. 11. - Fiecare membru colectiv va trimite cîte un delegat pentru fiecare 100 membri. Numărul de delegați ai membrilor colectivi este de minimum 2 delegați și de maximum 25 delegați.

Desemnarea delegaților se va face de către membrii colectivi.

Art. 12. - Membrii individuali, care nu sînt delegați ai organizațiilor membre colective, participă la Adunarea Generală în calitate de invitați ai Comitetului de Conducere, cu drept de vot consultativ.

Art. 13. - Adunarea Generală este legal constituită cînd sînt prezenți cel puțin jumătate plus unul din totalitatea delegaților.

În caz că nu se întrunește majoritatea delegaților, Adunarea se amîină într-un termen de maximum o lună, în care caz ea este valabil constituită oricare ar fi numărul delegaților prezenți.

Art. 14. - Hotărîrile Adunării Generale se iau prin vot deschis cu majoritate de 2/3 din numărul delegaților prezenți.

Art. 15. - Adunarea Generală se convoacă de către președintele și secretarul general pe baza hotărîrii Comitetului de Conducere. Convocarea Adunării Generale se face cu cel puțin o lună înainte de data fixată pentru ținerea ei. O dată cu convocarea Adunării Generale, Comitetul de Conducere va trimite tuturor membrilor colectivi materialele ce vor fi prezentate Adunării Generale, pentru consultare.

Membrii colectivi ai Asociației trebuie să comunice cu cel puțin 15 zile înainte de data Adunării Generale numele delegaților la Adunarea Generală.

Art. 16. - *Comitetul de Conducere trebuie să stabilească, la propunerea secretarului general, lista membrilor individuali ce vor fi invitați la lucrările Adunării Generale.*

Membrilor individuali ce vor fi invitați, li se vor trimite ordinea de zi a Adunării Generale. Materialele ce vor fi prezentate Adunării Generale vor putea fi consultate la sediul Asociației.

Art. 17. - *Comitetul de Conducere al Asociației se convoacă de către președinte și secretarul general, pe baza hotărârii Biroului Comitetului de Conducere.*

Convocarea Comitetului de Conducere trebuie să se facă cu cel puțin 15 zile înainte de data fixată.

Odată cu convocarea, se vor trimite membrilor Comitetului de Conducere ordinea de zi și materialele ce se vor prezenta.

Art. 18. - *Pentru luarea unor măsuri urgente, Comitetul de Conducere se va putea convoca și într-un termen sub 15 zile, însă nu mai puțin de 7 zile. Aceste convocări urgente trebuiesc justificate.*

Art. 19. - *Comitetul de Conducere se consideră legal constituit cu prezența a jumătate plus unul, din totalitatea membrilor săi.*

În caz că nu se întrunește numărul menționat mai sus de membri, ședința Comitetului de Conducere se amână într-un termen de 7 zile, când se consideră legal constituită, oricare ar fi numărul membrilor prezenți.

Art. 20. - *Hotărârile Comitetului de Conducere se iau prin vot deschis cu 2/3 din numărul membrilor prezenți.*

Art. 21. - *Comisia de Revizie verifică odată la 6 luni activitatea Asociației.*

Procesul-verbal de constatare semnat de toți membrii Comisiei de Revizie se înaintează Biroului Comitetului de Conducere, care trebuie să-1 supună spre discuție Comitetului de Conducere la prima sa ședință.

La această ședință va fi invitat să participe și președintele Comisiei de Revizie.

Art. 22. - *Comitetul de Conducere va hotărî asupra măsurilor ce trebuiesc luate în urma constatărilor Comisiei de Revizie.*

În cazul când constatările Comisiei de Revizie necesită luarea unor măsuri urgente, aceste măsuri se pot lua de către Biroul Comitetului de Conducere, sau în cazuri speciale de președinte și secretarul general.

În asemenea cazuri se vor informa în cel mai scurt timp membrii Comitetului de Conducere asupra constatărilor Comisiei de Revizie și asupra măsurilor luate.

Art. 23. - *La ședințele Adunării Generale a Asociației, Comitetul de Revizie va prezenta un raport de activitate.*

Art. 24. - *Biroul Comitetului de Conducere se întrunește cel puțin o dată pe lună. Membrii Biroului se convoacă de către președinte și secretarul general, cel puțin cu 7 zile înainte de data fixată. La fiecare ședință a Biroului Comitetului de Conducere, secretarul general prezintă o informare asupra activității Asociației în intervalul dintre cele două ședințe, informare ce va fi supusă aprobării Biroului Comitetului de Conducere.*

Art. 25. - *În intervalul dintre ședințele Biroului Comitetului de Conducere, toată activitatea Asociației este condusă de către președinte și secretarul general.*

Art. 26. - *Președintele Asociației are următoarele atribuțiuni:*

- *reprezintă Asociația în raporturile cu forurile competente din R.P.R. și din străinătate;*
- *informează și supune spre aprobare Comitetului de Conducere activitatea Asociației în intervalul dintre ședințele Comitetului de Conducere;*
- *decide convocarea Biroului Comitetului de Conducere;*
- *propune Biroului convocarea Comitetului de Conducere;*
- *aprobă, în intervalul dintre ședințele Biroului Comitetului de Conducere, propunerile secretarului general, privind măsurile ce trebuiesc luate pentru buna desfășurare a activității Asociației;*
- *hotărăște măsurile ce trebuiesc luate în intervalul dintre ședințele Biroului Comitetului de Conducere.*

Art. 27. - *Președintele poate încredința parțial sau în întregime atribuțiunile sale unuia din vice-președinți.*

Încredințarea acestor atribuțiuni va fi hotărâtă de Biroul Comitetului de Conducere și supusă aprobării Comitetului de Conducere la prima sa ședință.

Art. 28. - *Vice-președinții preiau parțial sau total atribuțiunile președintelui în condițiile arătate în articolul precedent.*

Art. 29. - *Secretarul general are următoarele atribuțiuni:*

- *ajută pe președinte în conducerea Asociației în intervalul dintre ședințele Biroului;*
- *informează președintele de activitatea Asociației și propune acestuia măsurile ce trebuiesc luate pentru asigurarea unei bune activități;*
- *asigură punerea în aplicare a hotărârilor Adunării Generale, Comitetului de Conducere și Biroului Comitetului de Conducere;*

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

- face propuneri asupra primirii de noi membri în Asociație și asigură ținerea evidenței membrilor;
- propune planul de activitate al Asociației și asigură punerea lui în aplicare;
- asigură executarea bugetului Asociației coordonând activitatea gestionar-financiară
- asigură buna desfășurare a activității Asociației.

Art. 30. - În activitatea sa, Secretarul General este ajutat de un secretar tehnic și de personalul administrativ auxiliar.

Art. 31. - Regulamentul de funcționare și organizare a Asociației poate fi modificat de către Comitetul de Conducere.

O analiză comparativă a Statutului și Regulamentului din 1964 cu cele ale Academiei de Științe din 1943 și Asociației Oamenilor de Știință din 1956, evidențiază câteva concluzii semnificative:

Noul Statut se înscria pe linia continuității cu cele anterioare privind obiectivele și modalitățile de concretizare a acestora. În privința membrilor, Statutul din 1964 era similar cu cel din 1956, în sensul că aceștia erau membri colectivi (organizațiile oamenilor de știință, indiferent de titlatura lor) și membri individuali. Dacă în 1956, membri individuali erau considerați mai curând o excepție, în 1964 ei beneficiau de o atenție mai largă. Se preciza că aceștia puteau fi primiți la recomandarea organizațiilor științifice membre ale A.O.Ș., sau a instituției în care lucrau. Ei puteau fi invitați la Adunarea Generală, dar votul lor era consultativ, deciziile aparținând membrilor colectivi. Prin Statutul din 1964 se prevedea un anumit grad de exigență, precizându-se calitățile necesare unui om de știință: persoana care desfășura o muncă de specialitate în domeniul științelor, cu diplomă universitară sau o diplomă echivalentă, cu activitate științifică deosebită prin studii publicate, apreciate și recunoscute. O prevedere nouă viza înființarea de filiale în centrele universitare. Acestea existau deja, deși Statutul din 1956 nu „facea vorbire” despre ele. Adunarea Generală rămânea organul suprem de conducere. Între Adunările Generale conducerea era asigurată de Comitetul Executiv alcătuit din președinte, trei vicepreședinți, un secretar general și 16-20 membri, precum și de Secretariatul A.O.Ș., format din secretarul general și personalul tehnic-administrativ.

În Regulamentul de organizare și funcționare a A.O.Ș. denumirile erau schimbate în Comitetul de Conducere și Secretariatul General. Apărea (la art. 24) și Biroul Comitetului de Conducere – ca organ operativ, care se întrunea odată pe lună. Se mențineau vechile prevederi privind fondurile, care

se bazau pe cotizațiile membrilor, dar la acestea se adăugau cele provenite din patrimoniul mobil și imobil al A.O.Ș. De această dată se stabilea și cuantumul cotizației, care începea cu 1.000 lei pentru membri colectivi cu mai puțin de 100 membri și ajungea la 5.000 lei pe an pentru cei care aveau peste 5.000 membri. Se fixa și cotizația membrilor individuali - 50 lei pe an.

O analiză comparativă a Statutului din 1956 și celui din 1964 evidențiază, de asemenea, o anumită creștere a exigenței față de calitatea membrilor și o mai temeinică structurare a activității A.O.Ș.

Se cuvine subliniat faptul că, în pofida constrângerilor ideologice ale vremii, cele două documente – Statutul și Regulamentul de organizare și funcționare a Asociației Oamenilor de Știință – asigurau, în continuare, caracterul științific al activității A.O.Ș., promovarea valorilor autentice în domeniile specifice, pentru dezvoltarea României și afirmarea țării noastre pe plan internațional.

Remus Răduleț

Costin D. Nenițescu

**Constantin
Paraschivescu-Bălăceanu**

În perioada imediat următoare s-a acționat pentru o mai strictă evidență a membrilor, cărora li s-a cerut să completeze o fișă personală. În această fișă exista și partea privind plata cotizațiilor, cu rubrici cuprinzând anii 1964-1975. Prezentăm câteva fișe completate de membri ai Comitetului de Conducere a A.O.Ș.³.

³ Ibidem, dos. 2/1962, f. 86-92.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Nume și prenumele..... **Rădulet Remus**
 Data și locul nașterii..... **3 mai 1901, Henderof, Regimul Bresov**
 Adresă..... **Timisoara**
 Studii științifice..... **Științele tehnice, membrul Academiei R.P.R**
 Profesia..... **inginer mecanician electriician**
 Specialitatea..... **Energetice**
 Activitatea profesională..... **profesor la Școala electrotehnicii**
 Locul de muncă..... **Școala de ingineri al Academiei R.P.R - Institutul politehnic București**
 Adresa..... **Școala de ingineri 74, București, Tel. 16-12-18.**
 Funcția..... **ordinel muncii clasele II și III**
 Data înscrierii..... **Carnet Nr.....**
 Activitatea organizatorică în cadrul A.O.S.....

Prof. R. Rădulet

PLATA COTIZATIILOR

	1965	1966	1967	1968	1969
.....					
Contribuția...					
	1971	1972	1973	1974	1975
.....					
Contribuția...					

Nume și prenumele..... **NENITESCU D. Corina**
 Data și locul nașterii..... **Bucuresti 15 Iulie 1902**
 Adresă.....
 Studii științifice..... **Al. ing. chimie**
 Profesia..... **chimist**
 Specialitatea..... **chimie organica**
 Activitatea profesională..... **Profesor Politeh. Bucuresti - Academia R.P.R**
 Locul de muncă.....
 Adresa..... **Bucuresti (Ra. 30 sec). Str. Savelor 8.**
 Funcția..... **16.11.66**
 Data înscrierii..... **Carnet Nr.....**
 Activitatea organizatorică în cadrul A.O.S.....

PLATA COTIZATIILOR

	1965	1966	1967	1968	1969
.....					
Contribuția...					
	1971	1972	1973	1974	1975
.....					
Contribuția...					

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

În anii următori, pentru sporirea eficienței AOȘ s-au adoptat structuri organizatorice care nu erau prevăzute în Statutul adoptat de Adunarea Generală din 20 decembrie 1963: constituirea de secții științifice, filiale, centre și comisii.

O preocupare importantă a Biroului de Conducere a constituit-o încasarea cotizației prevăzută în art. 13 al Statului și în art. 9 al Regulamentului de organizare și funcționare a Asociației Oamenilor de Știință. Cuantumul acesteia nu era foarte ridicat: între 3 și 10 lei pentru membrii colectivi ai Asociației și de 50 lei pe an pentru membrii individuali. Ulterior s-a prevăzut ca membrii individuali să plătească 80 lei și să primească gratuit ediția franceză a Buletinului Federației Mondiale a Oamenilor de Știință („Lumea științifică”) pe care o tipărea A.O.Ș. din România. În 1964, A.O.Ș. avea următorul Stat de funcții⁴:

INDICATORII PLANULUI DE STAT PE ANUL 1964					
PENTRU ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ					
MUNCĂ ȘI SALARII	Anul 1964	din care: trimestral :			
		I.	II.	III.	IV.
Număr mediu scriptic total salariați.....	5	5	5	5	5
din care:					
- muncitorii.....	-	-	-	-	-
Din numărul mediu scriptic total de salariați:					
- număr mediu scriptic salariați pentru administrația centrală de stat.....	-	-	-	-	-
Fond salarii scriptic total salariați..... -mii lei	60	15	15	15	15
din care:					
- fond pentru muncitori....	-	-	-	-	-
- fond de premiere pentru personalul tehnic și administrativ din unitățile economice conform prevederilor H.C.M.nr.1627/1960	-	-	-	-	-
Din fondul de salarii scriptic total salariați :					
- fond salarii pentru administrația centrală de stat	-	-	-	-	-
Fond nescriptic (inclusiv alte remunerații +) mii lei	10	-	-	-	-

⁴ Ibidem, dos. 1/1964, f. 112

Anul 1964 a marcat un moment esențial din istoria României: afirmarea publică a politicii sale de independență și suveranitate națională.

Gheorghe Gheorghiu-Dej

Cu prudența caracteristică, Gheorghe Gheorghiu-Dej, prim-secretar al C.C. al P.M.R., președintele Consiliului de Stat al Republicii Populare Române – a înaintat încet, dar constant spre politica de independență față de Moscova. Un moment semnificativ s-a înregistrat în octombrie 1962, când liderul sovietic N. S. Hrușciov a decis instalarea de rachete sovietice în Cuba, fapt ce a generat reacția promptă a președintelui american J. F. Kennedy. S-a ajuns atunci la o tensiune internațională extremă, care putea degenera în declanșarea unui nou război mondial.

Hotărârea lui Hrușciov nu a fost adusă la cunoștința liderilor din statele membre ale Tratatului de la Varșovia, astfel că acestea puteau fi antrenate, fără știrea lor, într-un război nimicitor. Gheorghe Gheorghiu-Dej a aflat de la Hrușciov despre instalarea de rachete în Cuba abia după ce criza izbucnise⁵, președintele american J. F. Kennedy anunțând public că S.U.A. „nu puteau să tolereze” o asemenea situație⁶.

În acest context, ministrul de externe Corneliu Mănescu l-a informat pe secretarul de stat Dean Rusk că România nu fusese consultată în legătură cu instalarea de rachete sovietice în Cuba și, că în cazul unui conflict militar, țara sa va rămâne neutră – deși făcea parte din Tratatul de la Varșovia.

Acesta a constituit „momentul cheie”, care a fost receptat de S.U.A. ca marcând „o breșă neașteptată și unilaterală în obligația fundamentală a Pactului de la Varșovia”⁷.

S.U.A. și apoi și celelalte state occidentale, au început să adopte o atitudine pozitivă față de conducerea de la București, încurajând-o în acțiunile sale vizând desprinderea din „brațele ursului” sovietic.

⁵ André Foutaine, *Istoria războiului rece*, vol. 4, București, 1994, p. 246.

⁶ Ibidem.

⁷ Mihai Retegan, *De la criza Caraibilor la Declarația din aprilie 1964*, în *România. Supraviețuire prin diplomatie în anii războiului rece*, vol. 2. Coordonator Nicolae Ecobescu, București, 2013, p. 161.

Pe de altă parte, România a început să se implice tot mai activ în problemele vieții politice internaționale.

În prim-plan s-a aflat îmbunătățirea relațiilor dintre statele balcanice, prin realizarea unor acorduri de colaborare culturală, științifică și politică. În aprilie 1962 s-a creat Asociația Internațională de Studii Sud-Est Europene cu sediul în București, iar în mai 1963 s-a desfășurat în capitala României reuniunea „Comitetului pentru colaborare și înțelegere reciprocă între popoarele din Balcani”.

În „Comitetul celor 18 state pentru dezarmare” delegatul României a formulat mai multe propuneri concrete vizând realizarea acestui obiectiv, iar în octombrie 1963, Adunarea Generală O.N.U. a adoptat proiectul de rezoluție privind interzicerea folosirii armelor nucleare în spațiul cosmic, la care România a fost coautor. În decembrie 1963, Adunarea Generală a O.N.U. a votat rezoluția „Principiile unei declarații asupra cooperării economico-internaționale”, inițiată de România.

În februarie 1964, România a fost desemnată să facă parte din Comisia specială O.N.U. menită să elaboreze principiile de drept internațional referitoare la relațiile prietenești și de colaborare între state.

Conducerea P.M.R. s-a oferit, în calitate de mediator, în relațiile dintre Partidul Comunist al Uniunii Sovietice și Partidul Comunist Chinez, care se acuzau reciproc de trădarea doctrinei comuniste și pactizare cu inamicul (în principal S.U.A.).

În acest context, P.M.R. și-a făcut public punctul de vedere privind principiile pe care trebuiau să se întemeieze relațiile dintre partidele comuniste și muncitorești, între statele socialiste, precum și normele de relații internaționale.

Declarația C.C. al P.M.R. din aprilie 1964 a oficializat politica de independență a conducerii partidului și statului român. În document se prevedea necesitatea aplicării principiilor „independenței și suveranității naționale, egalității în drepturi, avantajului reciproc, întrajutorării tovarășești, neamestecului cu treburile interne, respectării integrității teritoriale”.

La puțin timp după adoptarea acestei Declarații a avut loc la București, în mai 1964, prima consfătuire a Comisiilor Naționale pentru UNESCO din țările balcanice.

Politica externă a României a marcat puternic activitatea Asociației Oamenilor de Știință, care a devenit, la rândul ei, tot mai activă, diferențiindu-se treptat în cadrul „blocului comunist”.

Activitatea A.O.Ș. a fost în continuare axată pe relațiile externe. Cel mai prezent în acțiunile organizate de F.M.O.Ș. a fost Corneliu Penescu, membru în Consiliul Editorial al acestei organizații.

În ședința Comitetului de Conducere al A.O.Ș. din 17 ianuarie 1964, Penescu a informat că la întrunirea Biroului Consiliului Executiv al F.M.O.Ș. din noiembrie 1963, desfășurată la Geneva, s-a propus ca în 1964 ședința Consiliului Executiv și a Consiliului Editorial al F.M.O.Ș. să se desfășoare în România.

Tot la ședința din 17 ianuarie 1964, Ștefan Bălan a declarat că, în calitate pe care o avea de ministru al Învățământului (din 16 aprilie 1963), nu mai putea face parte din Comitetul Executiv al F.M.O.Ș. și l-a propus în locul său pe Athanase Joja.

Comitetul de Conducere a aprobat propunerea și a trimis o adresă către Comitetul Executiv al F.M.O.Ș. prin care solicita această înlocuire⁸.

În informarea privind activitatea de relații externe a A.O.Ș. pe anul 1964⁹ se menționa participarea A.O.Ș. la cel de-al IV-lea Simpozion internațional asupra folosirii izotopilor radioactivi, desfășurat la Badgastein, în Austria. Cei doi delegați au avut comunicări și au participat la dezbateri pe marginea rapoartelor prezentate.

De asemenea, la cel de-al IV-lea Congres al Asociației Internaționale de Cibernetică (Namur, Belgia, octombrie 1964), C. Penescu a fost președintele uneia din cele trei secțiuni și a prezentat o comunicare științifică.

Și în anii următori A.O.Ș. a fost prezentă la manifestările științifice ale F.M.O.Ș., care au devenit tot mai profesioniste și specializate¹⁰.

În decembrie 1963, Paul Bisquard – secretarul general al F.M.O.Ș. - a adresat conducerii Asociației Oamenilor de Știință din România propunerea oficială ca ședința Comitetului Executiv al F.M.O.Ș. din anul 1964 să se desfășoare în București.

⁸ Arh. AOȘR, dos. 3/1964, f. 33-36.

⁹ Ibidem.

¹⁰ Ibidem, dos. 1/1961, f. 27 și dos. 1/1962, f. 23.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Se avea în vedere participarea a 31 persoane din Comitetul Executiv și 8 persoane din Consiliul Editorial, la care se adăuga personal tehnic, în total 42 persoane. Durata era de șase zile, câte trei zile pentru fiecare structură de conducere.

Comitetul de Conducere al A.O.Ș. a estimat că cheltuielile pentru desfășurarea acestei activități se ridicau la suma de 160.000 lei¹¹. Ca urmare, s-au făcut demersuri la conducerea guvernului pentru asigurarea financiară și materială organizării în bune condițiuni a acestei prestigioase reuniuni.

La 20 ianuarie 1964 a fost expediată următoarea scrisoare¹²:

*Tovarășului
EMIL BODNĂRAȘ*

Vice-președinte al Consiliului de Miniștri

Asociația Oamenilor de Știință din R.P.R., afiliată la Federația Mondială a Oamenilor de Știință, are ca obiectiv principal promovarea în rîndurile oamenilor de știință din țara noastră a scopurilor Federației, de punerea științei în slujba ridicării nivelului social și cultural al popoarelor, de colaborare pașnică între toate popoarele precum și de evitarea de noi războaie.

An de an, la Federația Mondială a Oamenilor de Știință aderă tot mai mulți savanți din diferite țări, care sînt antrenați de scopurile ei nobile. Se poate spune că astăzi, Federația reprezintă o organizație internațională de prestigiu de ale cărei păreri și sugestii trebuie să se țină seama.

Ținînd seama de aceste obiective, Asociației Oamenilor de Știință din țara noastră îi revine ca sarcină principală o colaborare strînsă cu oamenii de știință de peste hotare.

Astfel, chiar în anul acesta în luna mai, se va ține la București sesiunea Consiliului Editorial al Federației Mondiale a Oamenilor de Știință și este în studiu posibilitatea ținerii în luna iunie a.c. și a sesiunii Consiliului Executiv al Federației.

În momentul actual, Asociația Oamenilor de Știință nu are un sediu propriu. Considerăm că o asemenea situație nu este convenabilă și este indicat ca Asociația să aibă un sediu propriu corespunzător activității sale, mai ales ținînd seama de relațiile internaționale menționate și de rolul reprezentativ față de alte asociații din țara noastră care sînt membre ale Asociației noastre.

¹¹ Ibidem, dos. 2/1962, f. 48-53.

¹² Ibidem, f. 66-67.

Ținând seama de cele de mai sus, considerăm, ca necesară repartizarea pentru Asociația Oamenilor de Știință a unei clădiri corespunzătoare în București.

Această clădire ar trebui să conțină ca număr minim de încăperi, următoarele:

1 cabinet pentru președinte

1 cabinet pentru vice-președinți

1 cabinet pentru secretarul general

1 sală de ședințe pentru membrii Comitetului de Conducere

1 încăpere de primire a oaspeților străini

2-3 încăperi pentru aparatul administrativ

Vă rugăm a dispune să se repartizeze Asociației noastre această clădire, menită să contribuie la buna desfășurare a activității Asociației Oamenilor de Știință în țară și mai ales la ridicarea prestigiului Asociației noastre peste hotare.

Având în vedere acțiunile menționate mai sus în lunile mai și iunie a.c., problema necesită o rezolvare cât mai grabnică.

Adresa era semnată de președintele A.O.Ș. – Athanase Joja, și de secretarul general C. Penescu.

La 4 februarie 1964, printr-o nouă adresă semnată de acad. Athanase Joja – președinte și prof. C. Penescu - membru corespondent al Academiei R.P.R., secretar general, se cerea aceluiasi înalt demnitar (Emil Bodnăraș) repartizarea unui autoturism către A.O.Ș.¹³.

Emil Bodnăraș

¹³ Ibidem, dos. 2/1962, f. 65.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Tovarășului

EMIL BODNARAS

Vice-președinte al Consiliului
de Miniștri

Asociația Oamenilor de Știință din R.P.R. funcționează potrivit H.C.M. nr.1012/1956 și a prevederilor Statutului adoptat de Adunarea generală a Asociației în ședința din 20 decembrie 1963.

Pentru realizarea sarcinilor sale, Asociația Oamenilor de Știință din R.P.R. :

- organizează conferințe, dezbateri publice, expoziții și orice fel de alte acțiuni menite să contribuie la dezvoltarea colaborării științifice și la informarea oamenilor de știință din țară și străinătate asupra desfășurării vieții științifice și culturale naționale și internaționale,

- în cadrul participării la activitatea Federației Mondiale a Oamenilor de Știință, tipărește ediția franceză a Buletinului Federației "Lumea Științifică",

- în scopul întăririi legăturilor dintre oameni de știință din țara noastră și cei de peste hotare, în planul de activitate al Asociației se prevede invitarea unui număr de savanți străini și organizarea de manifestări internaționale.

Pentru desfășurarea în bune condițiuni a acestei activități, vă rugăm să aprobați și să dispuneți cele necesare pentru repartizarea către Asociația Oamenilor de Știință a unui autoturism.

Plata autoturismului se face din fondurile Asociației.-

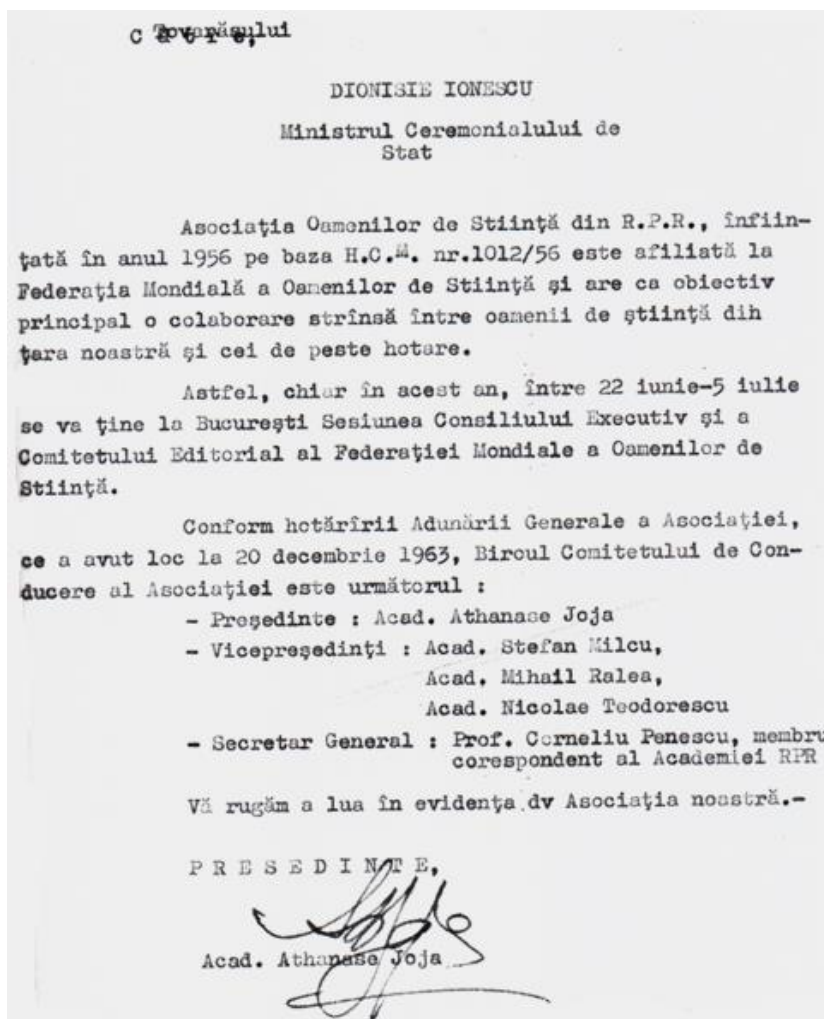
PRESEDINTE

Acad. Ath. Joja

SECRETAR GENERAL,

Prof. C. Penescu,
m.c. Acad. RPR.

La rândul său, Dionisie Ionescu, ministrul Ceremonialului de Stat, era informat, la 14 aprilie 1964, despre desfășurarea în România a sesiunii Comitetului Executiv și a Comitetului Editorial al Federației Mondiale a Oamenilor de Știință, în scopul adoptării măsurilor corespunzătoare¹⁴.

¹⁴ Ibidem, f. 26.

**Sediul provizoriu A.O.Ș din Piața Romană, b-dul Dacia nr. 1
- Casa Nicolae Petrașcu**

Demersurile întreprinse a avut doar parțial rezultatul așteptat. A.O.Ș. **nu a primit un sediu propriu, ci doar unul provizoriu în Piața Romană, b-dul Dacia nr. 1** (vila folosită ca atelier de pictorul Nicolae Petrașcu).

Pe de altă parte i s-a repartizat un autoturism marca „Warszawa”, cu un consum de 1.250 litri benzină pe trimestru.

În perioada în care autoturismul respectiv era plecat cu oaspeți străini consumul era nelimitat și „nu intra în cota menționată”¹⁵. Un

consum de 419 litri pe lună era mai mult decât generos.

Ședințele Comitetului Executiv și Consiliului Editorial ale F.M.O.Ș. s-au desfășurat în zilele de 22 iunie – 2 iulie 1964, la Universitatea din București¹⁶. Au participat 44 persoane, dintre care 28 din țările socialiste și 16 din statele capitaliste.

București, Universitatea (Facultatea de Drept)

¹⁵ Ibidem, f. 15.

¹⁶ Ibidem, f. 98-100.

Printre personalitățile prezente s-au aflat prof. C. F. Powell – laureat al Premiului Nobel, președintele Federației Mondiale a Oamenilor de Știință, acad. I. Malek – președintele Consiliului Editorial al F.M.O.Ș. și vicepreședinte al Academiei de Științe din R. S. Cehoslovacă.

A participat, în calitate de invitat al A.O.Ș., prof. H. J. Noebels, specialist în domeniul aparatelor de măsură și cromatografie, membru în Comitetul Executiv al Confederației Internaționale de Tehnica Măsurării.

După ședință, participanții au fost invitați la o excursie prin țară, prilej cu care li s-au prezentat monumente istorice și de artă, precum și câteva întreprinderi industriale și centre de cercetare cu performanțe deosebite.

În martie 1965 a încetat din viață Gheorghe Gheorghiu-Dej, cel care reușise să scoată România de sub dominația sovietică, să realizeze o deschidere în viața politică internă, precum și afirmarea țării pe plan internațional.

Nicolae Ceaușescu

În fruntea Partidului Muncitoresc Român a fost ales Nicolae Ceaușescu.

În iulie 1965, la Congresul al IX-lea, partidul și-a reluat numele de Partidul Comunist Român, iar funcția de prim-secretar a fost înlocuită cu cea de secretar general al C.C. al P.C.R., în care a fost ales Nicolae Ceaușescu.

Funcția de președinte al Consiliului de Stat a fost ocupată din martie 1965 de Chivu Stoica.

În august 1965 a fost adoptată o nouă Constituție, prin care denumirea țării s-a schimbat din Republica Populară Română în Republica Socialistă România.

Noua conducere a continuat și chiar a amplificat politica de independență și suveranitate a României, a sprijinit dezvoltarea relațiilor de cooperare internațională în toate domeniile.

Dintre acțiunile notabile ale României se remarcă cele de la Organizația Națiunilor Unite, unde inițiativele sale au dobândit o largă susținere.

Spre exemplu, în decembrie 1965, Adunarea Generală a O.N.U. a votat în unanimitate Declarația cu privire la promovarea în rândurile

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

tineretului a idealurilor de pace, respect reciproc și înțelegere între popoare, propusă de delegația română.

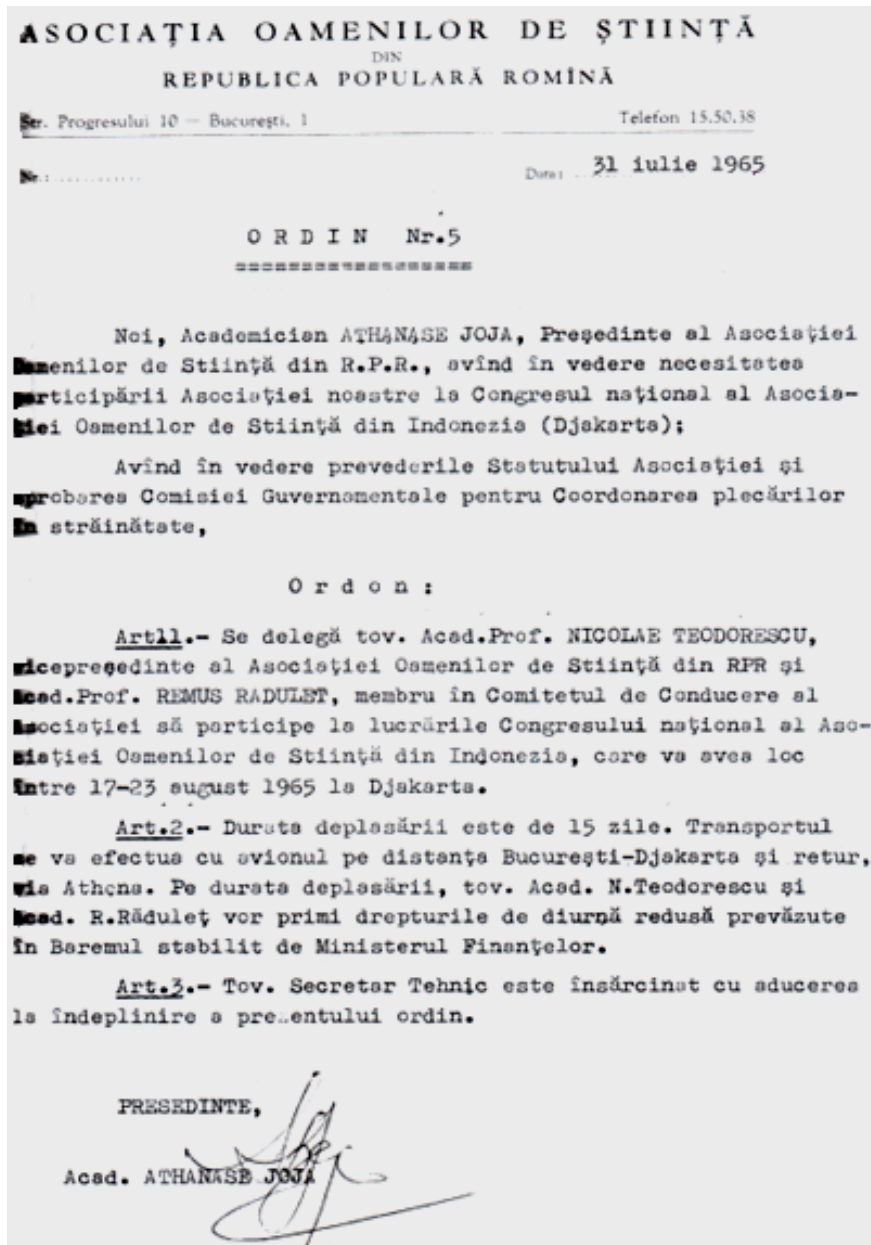
În aceeași sesiune a fost votată, în unanimitate, rezoluția Acțiuni pe plan regional în vederea îmbunătățirii relațiilor de bună vecinătate între statele europene aparținând unor sisteme social-politice diferite, inițiată de România.

New York, Sediul ONU

Reprezentanții A.O.Ș. au fost prezenți la activitățile unor organizații similare din alte state, inclusiv din zone geografic îndepărtate. Astfel, în zilele de 17-23 august 1963, vicepreședintele Nicolae Teodorescu și Remus Răduleț – membru în Comitetul de Conducere, au participat la lucrările Congresului Național al Asociației Oamenilor de Știință din Indonezia. Prezentăm ordinul de deplasare semnat de președintele Athanase Joja¹⁷:

¹⁷ Ibidem, f. 13.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Cu acest prilej, Nicolae Teodorescu a prezentat două rapoarte:

- 1) Dezvoltarea învățământului superior în România, și
- 2) Dezvoltarea științei în România.

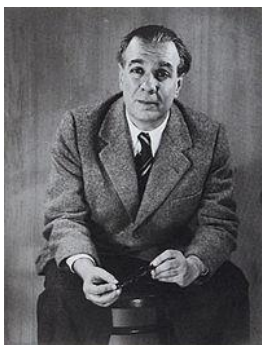
Rapoartele au fost urmate de ample dezbateri, fapt ce a contribuit la cunoașterea, pe plan larg internațional, a progreselor realizate de România după cel de-al Doilea Război Mondial în domeniile învățământului și științei¹⁸.

Pe postul de secretar tehnic, sau cum era numit în alte documente – secretar executiv, a fost încadrat, la 1 iulie 1965, juristul Mihai Popescu, absolvent al Facultății de Științe Juridice¹⁹.

A.O.Ș. a început să acorde o importanță mai mare activităților interne, care până atunci erau organizate aproape exclusiv de societățile și asociațiile științifice și profesionale.

În zilele de 26-27 aprilie 1965 s-a desfășurat simpozionul național Contribuția științei la progresul tehnic.

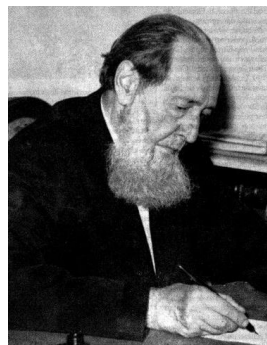
Cuvântul de deschidere a fost rostit de Athanase Joja, președintele Asociației Oamenilor de Știință din România. Au prezentat comunicări Nicolae Teodorescu, Horia Hulubei, Cristofor Simionescu, Coriolan Drăgănescu, Martin Bercovici, Demostene Botez, Ion Agârbiceanu, Theodor Ilea, Nicolae Tîpei, Corneliu Penescu.

Martin Bercovici

Demostene Botez

Ion Agârbiceanu

¹⁸ Acad. Nicolae Teodorescu, *Asociația Oamenilor de Știință din România. Istorie, relații, structuri și funcționalitate*, în revista "Știința 2000", nr. 1/1992.

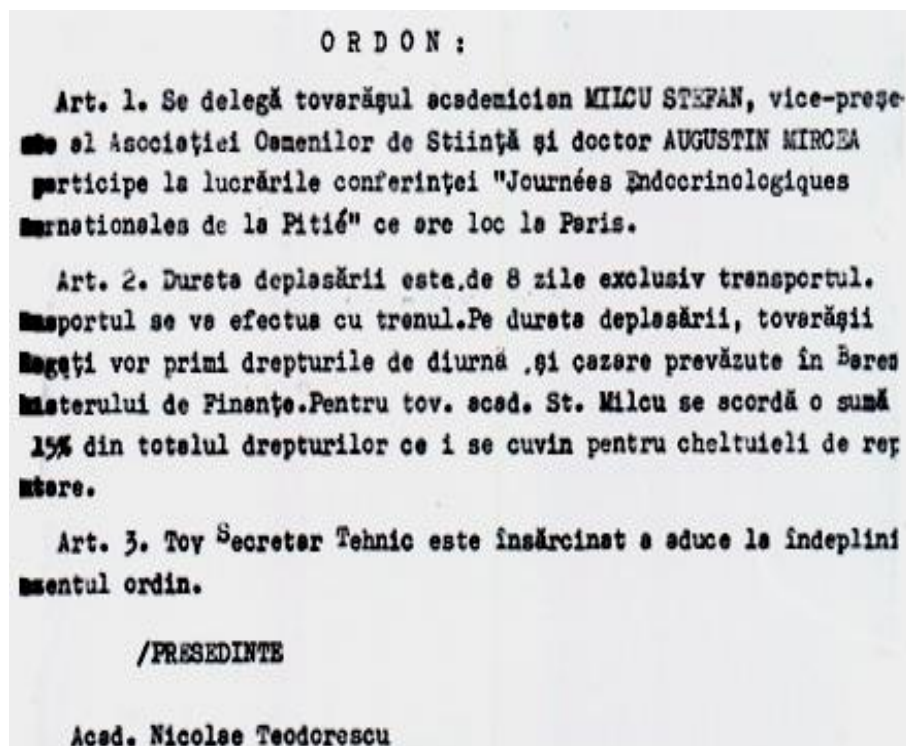
¹⁹ Arhiva AOȘR., dos. 2/1980, f. 29.

Promovând politica de accelerare a dezvoltării economice a României, de creștere a rolului științei și culturii în viața socială, conducerea de la București a decis unificarea forțelor intelectuale și dirijarea lor spre îndeplinirea obiectivelor trasate de Partidul Comunist.

Ca urmare, s-au creat organisme de coordonare la nivel central și s-a diminuat autonomia (și așa limitată) a asociațiilor și reuniunilor de creație.

În decembrie 1965, s-a înființat Consiliul Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.) care avea misiunea de a coordona activitatea în acest domeniu la scara întregii țări. Ca urmare, A.O.Ș. a trebuit să transmită programele sale spre aviz la C.N.C.S., iar acesta la rândul său, le supunea aprobării Consiliului de Miniștri, care hotăra și sumele ce urmau a fi alocate.

În 1966 s-a înregistrat o consistentă participare a membrilor A.O.Ș.R la reuniunile științifice internaționale organizate de F.M.O.Ș.

În luna mai, Ștefan Milcu și Augustin Mircea s-au deplasat la Paris, unde au participat la conferința pe probleme de endocrinologie. Ordinul de deplasare a fost semnat, în numele președintelui, de Nicolae Teodorescu²⁰.

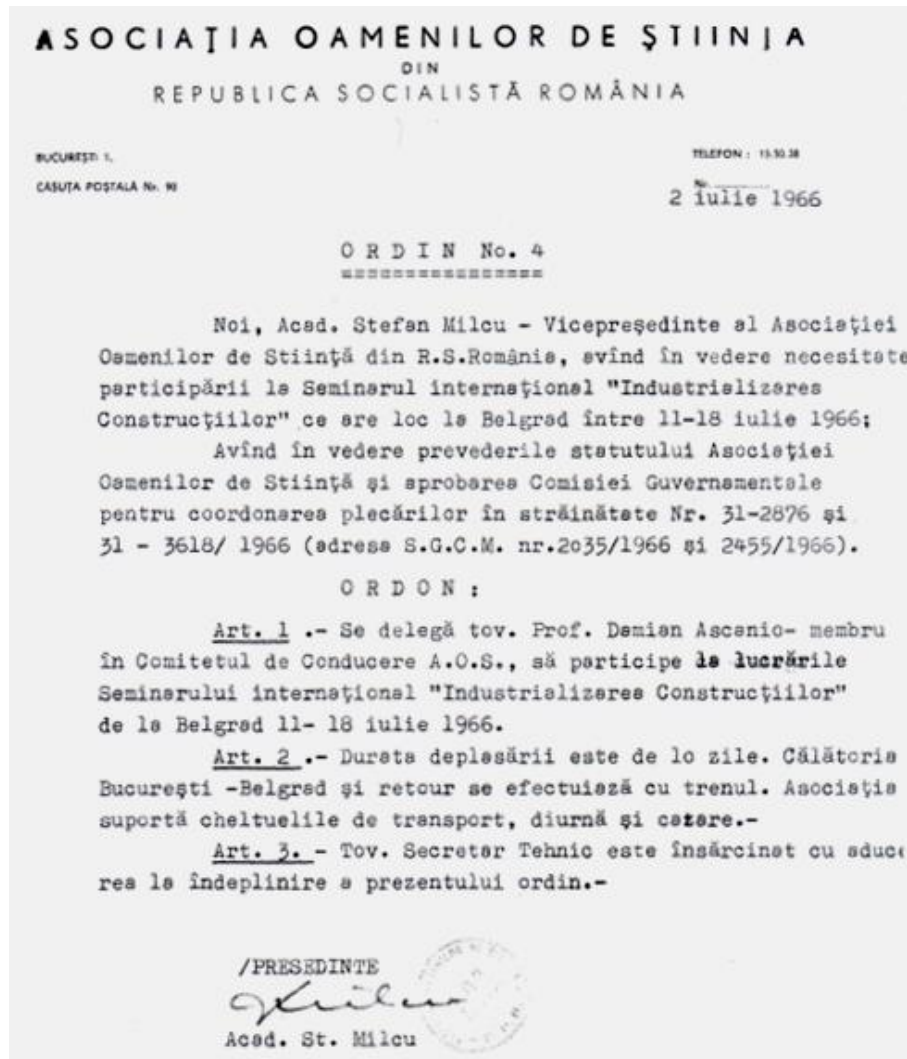
În iulie 1966, Ascanio Damian a participat la seminarul internațional privind industrializarea construcțiilor desfășurat la Belgrad. Ordinul de deplasare a fost semnat de Ștefan Milcu²¹.

Ascanio Damian

²⁰ Ibidem, dos. 1/1961, f. 27.

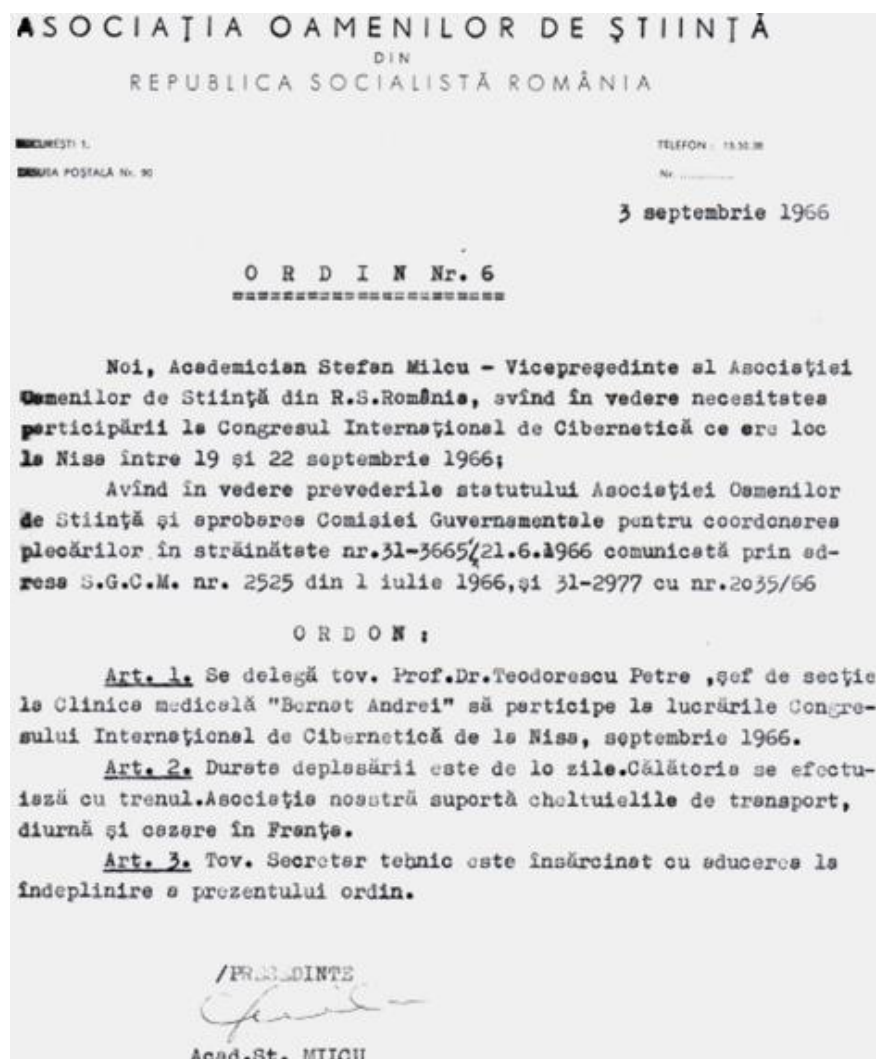
²¹ Ibidem, f. 23.

În septembrie 1966, prof. dr. Petre Teodorescu a fost delegat să participe la Congresul Internațional de Cibernetică desfășurat la Nisa. Ordinul de deplasare a fost semnat de Ștefan Milcu²².

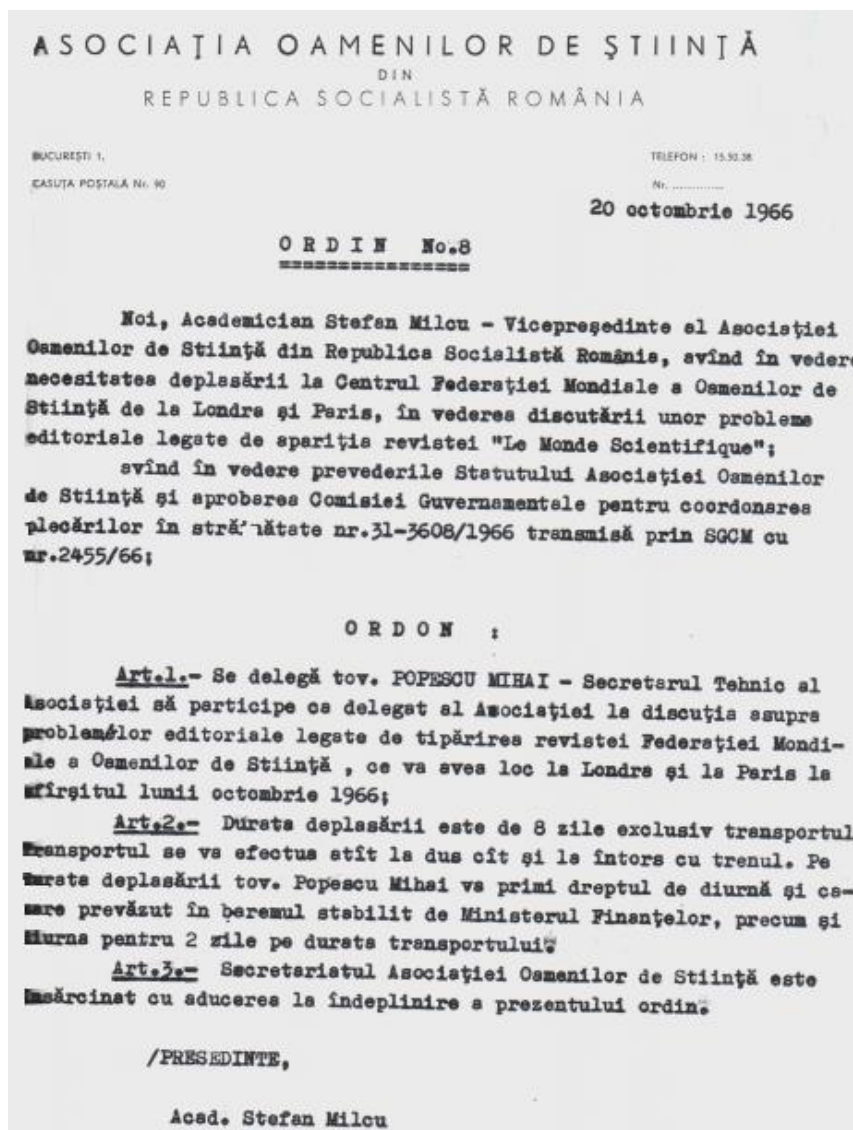
²² Ibidem, f. 24.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Menționăm și ordinul de deplasare a lui Mihai Popescu la centrele Federației Mondiale a Oamenilor de Știință de la Londra și Paris, unde s-a discutat despre problemele privind apariția revistei „Le Monde Scientifique”. Documentul a fost semnat de Ștefan Milcu²³:

²³ Ibidem, f. 24.

Din parcurgerea acestor ordine se poate constata că delegațiile A.O.Ș. beneficiau de o susținere financiară consistentă - transport, cazare, diurnă - în conformitate cu baremurile în vigoare, stabilite de Ministerul de Finanțe.

Atunci când la aceste reuniuni se abordau probleme cu caracter politic, delegații A.O.Ș. au început să se detașeze de punctul de vedere impus de reprezentatii Uniunii Sovietice direct, sau prin intermediari din celelalte state socialiste. În fond, A.O.Ș. promova linia politică a conducerii statului român de independență față de Kremlin.

Spre exemplu, din inițiativa sovieticilor s-a hotărât ca țările socialiste să organizeze un simpozion propriu, sub egida F.M.O.Ș. Discuțiile au avut loc la Varna, în septembrie 1966, prilej cu care delegatul A.O.Ș. din România, C. Penescu, a propus ca acesta să fie temeinic pregătit și să aibă la bază un material acceptat de toate statele participante.

Ca și la alte întruniri ale reprezentanților statelor socialiste – în principal pe linia tratatului de la Varșovia și al C.A.E.R. (Consiliul de Ajutor Economic Reciproc) – sovieticii, pentru a-și promova punctul de vedere, recurgeau la un intermediar, în cazul de față delegația Poloniei. Aceasta a propus o tematică prin care se urmărea uniformizarea autorităților centrale de decizie din toate statele socialiste privind structura și organizarea cercetării științifice, prezentarea unor date concrete care țineau de modul în care fiecare țară aborda problemele privind cercetarea științifică și statutul personalului propriu.

În cadrul discuțiilor, C. Penescu a formulat mai multe observații, dar liderii asociațiilor din celelalte state socialiste – Bulgaria, Ungaria, Cehoslovacia, R. D. Germania – au susținut întru totul linia trasată de la Moscova. Ca urmare, C. Penescu a alcătuit materialul intitulat „Punctul de vedere al delegatului român al Asociației Oamenilor de Știință la întâlnirea pregătitoare a simpozionului Federației Mondiale a Oamenilor de Știință pentru țările socialiste cu titlul *Factori care condiționează dezvoltarea științei – considerare în special a problemei creșterii cadrelor științifice*, în care aprecia:

„Propunerea poloneză este inacceptabilă pentru Asociația Oamenilor de Știință din România, întrucât – pe de o parte tematica se referă la unele probleme cu un caracter strict intern ale unor țări socialiste suverane, cum ar fi de exemplu: <Ce autorități centrale decid în alcătuirea structurală a unei organizații științifice și ce competență în acest caz rămân acestora>; <Dacă cercetătorilor li se asigură o activitate completă și continuă și cât este timpul lor de lucru>; <Dacă beneficiază de concedii plătite, prime>; <Dacă li se asigură posibilitatea de procurare a unor mărfuri care sunt deficitare sau greu de obținut în țările respective>; <Dacă dotarea cu aparatură științifică corespunde necesităților> etc.

Ca urmare a faptului că obiecțiile A.O.Ș. nu au fost rezolvate, conducerea acesteia a hotărât ca la simpozionul din 10-12 iunie 1968 să participe doar Mihai Popescu, secretarul tehnic al A.O.Ș., în calitate de observator. Acesta nu va participa la dezbateri, iar dacă se va insista să ia cuvântul să precizeze că punctul de vedere al A.O.Ș. era neschimbat²⁴.

A.O.Ș. a continuat să publice ediția în limba franceză a revistei „Lumea științifică”. Sumele alocate erau consistente. Un calcul pentru anul 1968 arată următoarea situație²⁵:

*Planul de cheltuieli privind editarea revistei „Lumea științifică”
pe anul 1968*

Revista „Lumea științifică” – buletin al Federației Mondiale a Oamenilor de Știință, apare în prezent în următoarele limbi: engleză, franceză, rusă, germană, spaniolă, cehă, arabă. Ediția franceză se tipărește sub îngrijirea Asociației Oamenilor de Știință din R. S. România care suportă toate cheltuielile pentru tipărirea revistei, în cadrul obligației internaționale pe care o are față de Federația Mondială a Oamenilor de Știință.

Pentru anul 1968 s-au prevăzut următoarele sume:

<i>- cheltuieli imprimare (tipo. Arta Grafică)</i>	<i>9.000 lei</i>
<i>- cheltuieli materiale (hârtie cretată 70/100 × 87,5)</i>	<i>5.000 "</i>
<i>- cheltuieli expediție în străinătate</i>	<i>4.000 "</i>
<i>Total cheltuieli 1 număr</i>	<i>18.000 "</i>
<i>18.000 × 6 numere/an =</i>	<i>108.000 "</i>
<i>Total cheltuieli:</i>	<i>108.000 lei</i>

Pe măsură ce diplomația românească devenea tot mai activă, iar relațiile internaționale ale României se extindeau, regimul de la București nu mai avea nevoie de intermediari pentru a-și promova propria-i politică. Un asemenea intermediar fusese A.O.Ș.

România a devenit din 1967 (când ministrul său de externe Corneliu Mănescu a fost ales președintele Adunării Generale a Organizației Națiunilor Unite) un centru al diplomației mondiale.

²⁴ Arh. AOȘR, dos. 2/1967, f. 2-4.

²⁵ Ibidem, f. 16.

Și pe plan intern, România a început să se detașeze de celelalte state socialiste, care urmau modelul impus de sovietici. La elaborarea reformei economice au participat și specialiști din cadrul A.O.Ș.

Conferința Națională a P.C.R., desfășurată în decembrie 1967, a adoptat un program vizând perfecționarea conducerii și planificării economiei naționale și îmbunătățirea organizării administrativ-teritoriale a României.

S-a decis „sporirea rolului factorilor economico-financiari în întreaga economie, lichidarea fenomenelor de centralism excesiv, lărgirea autonomiei și creșterea atribuțiilor și competențelor unităților de producție în planificarea, organizarea și conducerea activității economice, mai buna valorificare a resurselor interne ale întreprinderilor, ale tuturor ramurilor economiei naționale, dezvoltarea inițiativei creatoare a colectivelor de oameni ai muncii²⁶”.

La propunerea Conferinței Naționale, în ziua de 9 decembrie 1967, Marea Adunare Națională l-a ales pe Nicolae Ceaușescu, secretarul general al C.C. al P.C.R., în funcția de președinte al Consiliului de Stat.

În perioada următoare, din inițiative particulare s-au deschis numeroase restaurante, pensiuni, ateliere, cofetării, frizerii etc. Mulți cetățeni și-au construit locuințe proprietate personală, precum și case de odihnă la munte sau la mare.

Sovieticii și subordonații lor din celelalte state socialiste apreciau că prin asemenea acțiuni exista pericolul reinstaurării capitalismului în România.

Prin legea învățământului din mai 1968²⁷ durata învățământului general obligatoriu a fost stabilită la 10 clase.

S-a prevăzut dezvoltarea cercetării științifice prin constituirea unor centre de cercetare în care să-și desfășoare activitatea cadre didactice, cercetători din institute, specialiști din cadrul ministerelor etc. Din 1965 s-a introdus gratuitatea manualelor școlare pentru toți elevii, de la clasa I-a la clasa a XII-a. Au fost înființate noi universități – la Craiova (1965) și Brașov (1971).

În 1970 s-a inaugurat noul ansamblu de clădiri aparținând Institutului Politehnic din București²⁸ la realizarea căruia au contribuit mai mulți membri ai Asociației Oamenilor de Știință, sub coordonarea arhitectului Octav Doicescu.

²⁶ „Scânteia” din 9 decembrie 1967.

²⁷ „Buletinul oficial”, nr. 62 din 13 mai 1968.

²⁸ Ioan Scurtu, *Istoria contemporană a României (1918-2001)*, București, Editura Fundației România de Măine, 2002, p. 147.

**Sediul Central al Institutului
Politehnic București (Universitatea Politehnica)**

Programul de reforme inițiat de P.C.R. a fost privit cu interes de noua conducere a Partidului Comunist Cehoslovac, în frunte cu Aleksander Dubcek, care i-a cerut ambasadorului Otto Sik, acreditat la București, să-l studieze cu atenție. Otto Sik a fost numit vicepreședintele Consiliului de Miniștri al Cehoslovaciei însărcinat cu reforma economică.

Ambasadorul României la Praga se referea la „elementele de ordin economic și politic existente în luările de atitudine ale noului lider comunist de la Praga, dintre care unele fuseseră exersate în România”²⁹.

În timp ce Nicolae Ceaușescu a adoptat tactica promovării reformelor cu moderație și sub un atent control al P.C.R., Aleksander Dubcek a preferat să se lanseze în declarații publice, prin care să obțină sprijin popular.

Cei doi lideri politici – Ceaușescu și Dubcek – se întâlneau pe platforma dreptului fiecărui partid de a-și elabora de sine stătător linia politică, strategică și tactică. Acest fapt îl irita puternic pe Leonid Brejnev – secretarul general al C.C. al P.C.U.S. – ca și pe ceilalți lideri comuniști din statele membre ale Tratatului de la Varșovia.

²⁹ Mihai Retegan, *1968 din primăvară până în toamnă*, București, Editura RAO, 2014, p. 79.

Praga. Nicolae Ceaușescu și Aleksander Dubcek

În semn de solidaritate cu politica promovată de conducerea Cehoslovaciei, Nicolae Ceaușescu a făcut o vizită la Praga în zilele de 15-17 august 1968, prilej cu care a fost semnat Tratatul de prietenie, colaborare și asistență mutuală între cele două state. În discursurile rostite cu acest prilej, Nicolae Ceaușescu a pledat pentru dreptul fiecărui partid și popor de a-și alege calea de dezvoltare. La întrebarea unui ziarist privind o eventuală intervenție a Tratatului de la Varșovia împotriva Cehoslovaciei, liderul român a răspuns că aceasta a fost creat pentru apărarea statelor socialiste în cazul unui atac din partea țărilor imperialiste asupra unui stat membru al Tratatului³⁰.

În timpul vizitei, Nicolae Ceaușescu a avut o discuție cu ambasadorul Uniunii Sovietice la Praga, căruia i-a spus „că cel mai bine ar fi să-i lăsăm în pace [pe cehoslovaci] să-și poată pregăti Congresul”³¹, care urma să se deschidă în ziua de 9 septembrie 1968.

În ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 17 august 1968, Nicolae Ceaușescu a prezentat o informare despre această vizită. Referindu-se la presiunile sovieticilor, a declarat: „aici este vorba de o confruntare între două concepții, între o concepție care vrea să mențină, ca principiu de rezolvare a problemelor interne, teroarea și represiunea și consideră partidul ca un aparat de represiune, și concepția care merge pe calea ca problemele să fie rezolvate în chip democratic, pe calea convingerii, ca să atragă poporul la rezolvarea problemelor țării sale și a făuririi victoriei sale”³².

³⁰Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste*, vol. 3, București, Editura Politică, 1969, p. 399.

³¹A.N.I.C., fond C.C. al P.C.R., Cancelarie, dos. 9/1968, p. 7.

³²Ibidem, f. 9.

În timp ce România privea cu simpatie evoluția evenimentelor din Cehoslovacia, liderii politici din celelalte state membre ale Tratatului de la Varșovia susțineau că, prin politica sa, Aleksander Dubcek pune în pericol existența socialismului în acea țară. Ca urmare, Leonid Brejnev (U.R.S.S.), Todor Jivkov (Bulgaria), János Kádár (Ungaria), Walter Ulbricht (R.D. Germană) și Wladislaw Gomulka (Polonia) au decis să intervină în forță pentru a pune capăt politicii promovate de Dubcek. La 20 august 1968, trupele din cele cinci state au invadat Cehoslovacia.

21 august 1968

Nicolae Ceaușescu în balconul C.C. al P.C.R.

România, prin glasul lui Nicolae Ceaușescu a condamnat energic acest act de agresiune împotriva unui stat aliat. Din balconul clădirii C.C. al P.C.R., acesta a declarat: „Nu există nici o justificare, nu poate fi acceptat nici un motiv de a admite, pentru o clipă numai, ideea intervenției militare în treburile unui stat socialist frățesc. [...] trebuie, odată pentru totdeauna, să se pună capăt amestecului în treburile interne ale altor state, ale altor partide”³³.

Această poziție s-a bucurat de o largă susținere din partea poporului român, inclusiv a membrilor A.O.Ș.

Atitudinea României în acele zile a avut un puternic ecou internațional. Era dovada cea mai palpabilă că aceasta promova o altă linie politică, diferită de cea a U.R.S.S. și a fidelilor ei susținători – din Polonia, Ungaria, Bulgaria, R.D. Germană.

Pe de altă parte, condamnarea intervenției în Cehoslovacia a generat o reacție foarte dură din partea liderilor sovietici. C.C. al P.C.U.S. aprecia că

³³ Nicolae Ceaușescu, op. cit., p. 416.

„ziarele și revistele românești publică materiale cu caracter antisovietic” și ca urmare a dispus să nu mai fie difuzate pe teritoriul U.R.S.S. ziarele românești din 21 august 1968³⁴.

Atitudinea fermă, de condamnare a intervenției militare în Cehoslovacia, a generat o intensificare a presiunilor sovietice asupra României. Documentele atestă faptul că la Kremlin se depuneau eforturi pentru crearea unor breșe în conducerea P.C.R. și găsirea unui înlocuitor al lui Nicolae Ceaușescu³⁵.

În replică, Ceaușescu a acționat pentru consolidarea poziției sale și destrămarea din fașă a oricărei acțiuni care ar fi atent la „unitatea partidului”. Tot mai mult a început să se acrediteze ideea că Ceaușescu era simbolul independenței și suveranității naționale a României, drept care linia sa politică trebuia urmată necondiționat.

Congresul al X-lea al P.C.R., desfășurat în august 1969, a hotărât ca secretarul general al partidului să fie ales direct de Congres, și nu de Comitetul Central ca până atunci. Astfel, Nicolae Ceaușescu nu mai era subordonat C.C., nu putea fi schimbat de acesta, ci numai de Congresul general. Convocarea și organizarea acestuia solicitau timp și o mare mobilizare de forțe. Conform Statutului trebuiau organizate adunări generale de nivelul organizațiilor de bază, care să aleagă delegați pentru conferințele pe localități, acestea pentru cele de la nivel de județ și de aici delegați pentru Congresul partidului. Practic, din august 1969, Nicolae Ceaușescu și-a asigurat un statut egal cu cel al Comitetului Central.

În susținerea liniei politice a P.C.R., și de fapt a lui Nicolae Ceaușescu, au fost antrenate toate organizațiile de masă și obștești, toate instituțiile publice, inclusiv Academia R. S. România și Asociația Oamenilor de Știință.

La Plenara C.C. al P.C.R. din 24-25 octombrie 1968 s-a hotărât crearea organizației politice Frontul Unității Socialiste (F.U.S.), care să

³⁴Elena Negru și Gheorghe Negru, „Cursul deosebit” al României și supărarea Moscovei. Disputa sovieto-română și campaniile propagandistice antiromânești din U.R.S.S. (1965-1989). *Studii și documente*, vol. 1 (1965-1975), Chișinău, 2013, f.e., pp. 307-309.

³⁵Vezi, pe larg, Larry L. Watts, *Ferește-mă, Doamne, de prieteni... - războiul clandestin al blocului sovietic cu România*, București, Editura RAO, 2011 (subcapitolele *Luptele duse pentru schimbarea conducerii și recrutarea rivalilor lui Ceaușescu*).

grupeze, în jurul P.C.R., și sub conducerea acestuia, toate organizațiile de masă și obștești, profesionale, cooperatiste, consiliile naționalităților conlocuitoare, cultele, uniunile creatorilor, asociațiile și societățile științifice, culturale, artistice și sportive. În funcția de președinte al F.U.S. a fost ales Nicolae Ceaușescu.

În ziua de 8 decembrie 1968 a avut loc ședința Comitetului de Conducere al A.O.Ș.³⁶ la care au participat Athanase Joja – președinte, Ștefan Milcu și Nicolae Teodorescu – vicepreședinți, Corneliu Penescu – secretar general, Remus Răduleț, Nicolae Sălăgeanu, Petre Constantinescu-Iași și Valeriu Novacu – membri.

S-a discutat problema aderării Asociației Oamenilor de Știință la Frontul Unității Socialiste și desemnarea de delegați în Consiliul Național.

În cuvântul său, Athanase Joja a apreciat că prin înființarea F.U.S. „se creează oamenilor de știință un cadru mai larg de activitate, posibilități cu mult sporite în dezvoltarea muncii creatoare a celor ce lucrează în domeniul științific”.

Ceilalți participanți „și-au exprimat acordul entuziast de aderare a Asociației Oamenilor de Știință la Frontul Unității Socialiste”. Cu acest prilej au fost desemnați reprezentanții A.O.Ș. în Consiliul Național al F.U.S..

Valeriu Novacu

Petre Constantinescu-Iași – istoric și om politic

(25 noiembrie 1892 - 1 decembrie 1977)

³⁶Arh. AOȘR, dos. 1/1962, f. 33-34.

După absolvirea Facultății de Litere și Filosofie din cadrul Universității din Iași, a lucrat ca profesor secundar la liceele din Iași, Huși și Bârlad (1914-1926).

În anul 1925 a obținut titlul științific de doctor în istoria artelor și arheologie, cu calificativul Magna cum laude, cu teza Narthexul în artele bizantină, sud-slave și română.

A fost profesor la Universitatea din Iași (1925-1936). În 1944 s-a transferat la Universitatea din București, fiind șeful Catedrei de Istoria Artelor (1944-1948), apoi șef al Catedrei de Istoria României (1948-1952).

Specialist în istoria modernă și contemporană a României, a adus numeroase contribuții privind istoria artei românești și a popoarelor balcanice, relațiile culturale și politice ale poporului român cu popoarele vecine, activitatea P.C.R.

În anul 1948, a fost ales ca membru titular al Academiei Republicii Populare Române. A fost ales, de asemenea și membru al Academiei de Științe Sociale și Politice din România. Membru titular fondator al Asociației Oamenilor de Știință din România și membru al Comitetului de Conducere al acesteia din 23 martie 1956.

Membru corespondent al Academiei de Științe din R.P. Bulgaria. Doctor honoris causa al Universității Lomonosov din Moscova.

A deținut funcțiile de președinte al Societății de Științe Istorice și Filologice, președinte al Uniunii Societăților Științifice ale Corpului Didactic din România, președinte al Comitetului Național al Științei (1955-1974), președinte al Comisiei Monumentelor Istorice, director al Institutului de Istorie din București (1948-1953), director al Institutului de Studii Româno-Sovietice (1962-1964).

A desfășurat o bogată activitate politică, îndeplinind funcții importante: ministrul propagandei și al informațiilor (6 martie 1945 - 30 noiembrie 1946); vicepreședinte al Prezidiului Marii Adunări Naționale (1948-1952). În perioada 28 ianuarie 1953 - 19 martie 1957 a deținut funcția de ministru al Cultelor. A fost președintele Grupului Român al Uniunii Interparlamentare, membru al Consiliului Mondial Interparlamentar, membru în Comitetul Național Antifascist și vicepreședinte al aceluiasi Comitet din România.

Lucrări publicate: Rolul României în epoca de regenerare a Bulgariei (1919); Unde duce colaborarea. Pagini de istorie contemporană (1921); Istoria artei bizantine (1927); Evoluția stilului moldovenesc (1927); Istoria artei creștine din apus (1929); Tipărituri vechi românești necunoscute (1931);

Românii și bulgarii (1945); Intelectualii și revoluția de la 1848 în Principatele Române (1948); Organizații de masă legale conduse de Partidul Comunist în anii 1932 - 1938 (1952); Relații culturale româno-ruse din trecut (1954); Studii istorice româno-bulgare (1956); Unirea Țărilor Române în artele plastice (1959); Lucrări și publicații din România despre Revoluția Socialistă din Octombrie (1967); Lupta pentru formarea Frontului Popular în România (1968); Pagini de luptă din trecut. 1914-1936 (1972); De la eliberare la socialism. 1944-1955 (1973); În anii socialismului victorios (1976).

Prof. Petre Constantinescu-Iași a contribuit la întocmirea primului tratat de Istoria României în calitate de coordonator al volumelor I-IV și membru în Comitetul de Redacție și coautor la volumul IV.

Remus Răduleț - inginer român

(3 mai 1904 - 6 februarie 1984)

A studiat la Institutul Politehnic Timișoara inginerie electromecanică și apoi la Politehnica Federală din Zürich. În anii 1931-1951 a fost profesor la Școala Politehnică din Timișoara, iar între 1951-1974 – profesor la Institutul Politehnic din București.

Membru al Academiei Republicii Populare Române, corespondent din 1955 și titular din 1963. Membru titular fondator al Asociației Oamenilor de Știință din România și membru al Comitetului de Conducere al acesteia din 23 martie 1956.

Ca profesor de teoria electromagnetismului în Institutul Politehnic București a promovat electrodinamica relativistă în cursul Bazele electrotehnicii, propunând axiomatizarea acestei științe și teoria mărimilor fizice primitive. Este inițiatorul și coordonatorul monumentalei enciclopedii tehnice intitulate Lexiconul Tehnic Român. Președintele Comisiei Electrotehnice Internaționale (CEI), creatorul școlii românești de bazele electrotehnicii.

Dintre lucrările sale menționăm: Electricitatea și magnetismul (două vol. 1950-1951); Metode de prognoză aplicate în energetică (1979); Proiectarea hidrogeneratoarelor și a motoarelor sincrone (1980).

Deschiderile din politica externă a României s-au reflectat și în domeniile învățământului, științei și culturii.

Pe acest fond pozitiv, A.O.Ș. a acordat o mai mare atenție organizării unor activități științifice la care să participe specialiști din întreg spectrul politic mondial (socialism, capitalism, lumea a treia – state în curs de dezvoltare).

Ca urmare, la 21 septembrie 1968, în structura A.O.Ș. a fost creat postul de „corespondent relații externe”, ocupat, cu o jumătate de normă, de Ion Traian Gheorghiu.

În 1968, A.O.Ș. s-a asociat cu Academia de Studii Economice în organizarea conferinței Cercetări operaționale. Cibernetică și automatică.

În același an, A.O.Ș., Academia R. S. România și Ministerul Învățământului, au asigurat desfășurarea Conferinței internaționale pentru problemele învățământului matematic, sub egida UNESCO.

Cu acest prilej, delegații străini au vizitat sediul A.O.Ș. și au susținut expuneri asupra rolului și strategiei învățământului superior în formarea și orientarea cadrelor de cercetători științifici³⁷.

Una dintre cele mai ample și prestigioase activități științifice organizate de A.O.Ș. a fost simpozionul Aplicațiile sistemului informațional în economie³⁸, desfășurat în perioada 8-12 decembrie 1968, care a beneficiat de o foarte largă participare: 500 persoane din țară și 112 din străinătate (printre care: Belgia, Canada, Elveția, Israel, Franța, S.U.A., Suedia, R. F. Germania, U.R.S.S., Cehoslovacia, Bulgaria, Ungaria).

Lucrările s-au desfășurat pe cinci secții de specialitate. Au fost organizate mese rotunde și vizite în institute tehnice, prilej cu care participanții străini au putut lua legătura directă cu specialiștii din țară, constatând realizările României în acest domeniu.

În secții s-au prezentat 71 comunicări, dintre care 21 susținute de participanți din străinătate.

³⁷ Acad. Nicolae Teodorescu, *Asociația Oamenilor de Știință din România. Istorie, relații, cultură și funcționalitate*, în revista „Știința 2000”, nr. 1/1992.

³⁸ Arh. AOȘR, dos. 2/1964, f. 4-6.

După simpozion a fost organizată o excursie la Braşov, unde a fost vizitată uzina „Tractorul”; masa de prânz a fost servită la restaurantul „Cerbul Carpatin”, iar la întoarcere spre Bucureşti a fost vizitat castelul Peleş din Sinaia.

Uzina „Tractorul” din Braşov

Castelul Peleş din Sinaia

În 1968 s-a constituit Comitetul Național Pugwash, aflat sub egida Asociației Oamenilor de Știință. Președintele Comitetului a fost ales Corneliu Popescu.

La Adunarea Generală și la cea a Comitetului Executiv al F.M.O.Ș., desfășurate la Paris în zilele de 31 martie – 7 aprilie 1969, au participat Athanase Joja – președintele A.O.Ș., membru în acest organism, și prof. C.

Penescu – secretar general al A.O.Ș., vicepreședinte al Consiliului Editorial al F.M.O.Ș.³⁹

La Adunarea Generală au fost prezenți delegați din 18 țări, totalizând 76 persoane. În prezidiul Adunării a fost ales și reprezentantul A.O.Ș., Athanase Joja.

Delegatul Republicii Arabe Unite a prezentat un raport în care nu s-a referit la activitatea științifică, ci a lansat un șir de atacuri împotriva Israelului. În cadrul discuțiilor, delegații A.O.Ș. din România au cerut ca acest material să nu fie luat în considerație, deoarece nu se înscria pe linia de conduită a F.M.O.Ș. Acest punct de vedere a fost înșușit de majoritatea delegaților.

Pe de altă parte, Adunarea Generală a fost de acord cu atitudinea conducerii F.M.O.Ș. de condamnare a agresiunii S.U.A. asupra Vietnamului. S-a hotărât continuarea campaniei vizând încetarea actelor de război ale S.U.A. și retragerea trupelor americane din Vietnam, lăsând poporului vietnamez libertatea de a-și decide singur soarta.

Delegația română, prin glasul lui C. Penescu, a subliniat că era necesar „ca pe viitor Federația să-și axeze și mai mult activitatea pe problemele științifice de interes major și care pot avea implicații profunde în viața societății, atrăgând un număr din ce în ce mai mare de oameni de știință din diverse țări”. Între aceste teme a menționat: problemele geneticii controlate, utilizarea mijloacelor informaționale în activitatea industrială, economică și socială, efectele sociale ale automatizării, formarea tinerilor cercetători și a tineretului în general etc. De asemenea „F.M.O.Ș. trebuie să-și continue activitatea de protest și luptă împotriva utilizării științei în scopuri agresive”.

Adunarea Generală a ales în funcția de președinte al F.M.O.Ș. pe C. F. Powell. Reprezentantul României, Athanase Joja, a fost reales în Comitetul Executiv al acestei organizații.

Una dintre cele mai interesante activități organizate de A.O.Ș. – inițiată de Athanase Joja, reputat filosof – a fost colocviul La modalité du jugement chez Aristote et dans la logique moderne, desfășurat în august 1969 la Sinaia. Contribuțiile filosofului antic Aristotel au fost analizate din mai multe unghiuri de vedere, fapt dovedit și de referatele scrise care se păstrează în Arhiva A.O.Ș.R⁴⁰.

³⁹Ibidem, dos. 2/1967, f. 77-83.

⁴⁰Ibidem, dos. 1/1967 (documentele colocviului)

În anul următor (1970) acestea au fost publicate în volumul Modalitatea judecății la Aristotel și în logica modernă⁴¹.

Tot în august 1969 s-a desfășurat la Brașov simpozionul internațional cu tema Experiența țărilor balcanice în formarea și perfecționarea specialiștilor la nivel superior.

Politica oficială din acei ani viza creșterea rolului științei în promovarea progresului tehnic, implicarea mai activă a oamenilor de știință pentru accelerarea procesului de dezvoltare economică a țării.

La 28 decembrie 1968 a avut loc întâlnirea conducătorilor de partid și de stat cu membrii Biroului Executiv al Consiliului Național al Cercetării Științifice, precum și cu conducerea uniunilor de creație și directorii institutelor de cercetare științifică.

Un an mai târziu, la 19 decembrie 1969 a fost adoptată legea privind organizarea activității de cercetare științifică în România.

Miron Constantinescu

Se avea în vedere o coordonare la nivel național, pe baza unui plan de cercetare nu numai la nivelul instituțiilor, ci într-o formulă integrată, care să cuprindă – pe cât posibil – pe toți cei care lucrau într-un anumit domeniu. Acest fapt trebuia să ducă la rezultate concrete, aplicabile cu deosebire în viața economică, pentru modernizare a României.

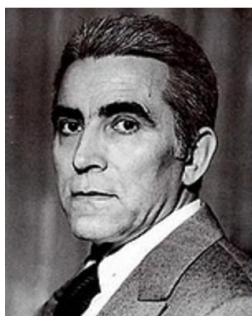
În februarie 1970 s-a constituit Academia de Științe Sociale și Politice, al cărei președinte de onoare a fost ales Nicolae Ceaușescu.

A.S.S.P. a fost organizată pe opt secții și anume: 1) Științe Economice; 2) Filozofie și Logică; 3) Istorie și Arheologie; 4) Științe Juridice; 5) Științe Politice; 6) Psihologie și Pedagogice; 7) Sociologice; 8) Teoria și Istoria Artei și Literaturii.

În A.S.S.P. au fost încadrate institutele de cercetare din domeniile istoriei, arheologiei, psihologiei, socio-umane din București, Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Sibiu, Tg. Mureș, Craiova.

Nicolae Ceaușescu era convins că cercetarea științifică trebuia condusă de partid, drept care a decis ca în fruntea Academiei de Științe Sociale și Politice să fie numit Miron Constantinescu, membru supleant al

⁴¹Ibidem, dos. 2/1964, f. 6.

Mihnea Gheorghiu

Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R., căruia i-a urmat Mihnea Gheorghiu – membru al C.C. al P.C.R., scriitor și profesor universitar.

O evoluție similară s-a înregistrat și în privința conducerii Consiliului Național al Cercetării Științifice, încredințată inițial lui Gheorghe Cioară și apoi lui Ioan Ursu – membru al C.C. al P.C.R..

Se cuvine subliniat faptul că, Mihnea Gheorghiu și Ioan Ursu erau intelectuali de marcă, apreciați în domeniile lor de activitate.

Adeseori, problema cercetării științifice era abordată într-o manieră utilitaristă, stabilind termene pentru predarea lucrărilor și modalitățile de aplicare în practică a descoperirilor, neluându-se în calcul probabilitatea ca un proiect să nu se soldeze cu rezultate pozitive, sau să fie nevoie de tratarea într-o altă manieră și cu alte mijloace a temei respective. Acest fapt a generat o anumită reacție din partea unor cercetători cu experiență, care știau că munca de cercetare însemna căutare, cu posibile incertitudini și chiar eșecuri.

În ziua de 2 iulie 1970 a avut loc la Academia R. S. România simpozionul Probleme de perspectivă ale cercetării științifice din România. Conducerea Academiei a cerut ca autorii să depună comunicările cu două săptămâni înainte de data simpozionului.

Comunicarea academicianului Costin D. Nenițescu, membru în conducerea A.O.Ș., profesor la Facultatea de Chimie Industrială de la Institutul Politehnic București, l-a nemulțumit pe Miron Nicolescu, președintele Academiei. Între cei doi a avut loc „o discuție dură”, întrucât ideile prezentate erau considerate „periculoase”. Costin D. Nenițescu a spus: „peste 70 de ani, când cercetarea noastră va fi la pământ, vom fi întrebați, ce ați făcut și de ce n-ați spus nimic? Lasă-mă pe mine să trag semnalul de alarmă”.

La simpozion, Nenițescu și-a prezentat comunicarea, după care a făcut o declarație: *Când domnul președinte al Academiei mi-a anunțat tema simpozionului, mi-am pus o sută de întrebări, la care să încerc să dau câte un răspuns. Întrucât nu am fost în stare să formulez răspunsurile, vă adresez dumneavoastră întrebările care m-au frământat:*

- Care este motivul pentru care știința în țara noastră este condusă de oameni incompetenți?
- Cum se explică salarizarea identică a personalului tehnico-administrativ și a cercetătorilor?

- Unde s-a mai auzit să se ceară cercetătorului să-și planifice data terminării cercetării și să estimeze banii care ar putea fi obținuți din respectiva cercetare?

- Un mare chimist dintr-o țară care dorea o dezvoltare rapidă, pe numele lui Hans Fischer, a declarat că, pentru a se putea dezvolta, știința are nevoie de libertate și nu de planificare

- Unde s-a mai auzit că cercetătorului să i se ceară doar rezultate pozitive, cine nu are bani să nu o facă. Cine nu știe să piardă, să nu facă știință.

Nicolae M. Constantinescu – prezent la acest simpozion – avea să relateze: „Se termină expozeul. Liniște, după care toată sala se ridică în picioare și începe să aplaude”.

La terminarea sesiunii, Nicolae M. Constantinescu a mers la secretariat unde lucra un coleg al său și l-a rugat să-i dea textul comunicării profesorului Nenițescu. „Mi-a spus că la treizeci de minute după ce profesorul și-a terminat conferința, au venit doi tovarăși de la C.C. [Comitetul Central al partidului], care i-au cerut și luat textul”.

În volumul tipărit, comunicarea lui Costin D. Nenițescu nu a apărut, menționându-se: „Textul nu ne-a parvenit, întrucât între timp a survenit moartea autorului”. Într-adevăr, Costin D. Nenițescu a murit la 28 iulie 1970. Doctorul Nicolae M. Constantinescu – cel care a făcut aceste dezvăluiri – scria în 2015: „Pentru mine, motivul principal de care se leagă moartea lui este discursul fulminant de la Academie din 2 iulie”⁴².

A.O.Ș., ca și celelate instituții publice, era supusă unui regim impus de legislația adoptată de guvernanți. Ca urmare, activitățile din domeniul științelor sociale și umaniste organizate de A.O.Ș. trebuiau avizate de A.S.S.P., iar cele din domeniul tehnic de C.N.S.T., care la rândul lor le transmiteau Consiliului de Miniștri în vederea aprobării și finanțării acestora.

Desigur, este de reflectat în ce măsură un stat poate finanța proiecte de cercetare științifică, fără a se preocupa de obținerea unor rezultate concrete, care să conducă spre realizarea obiectivelor sale economice. Este cert că toți cei care investesc în știință își propun utilizarea noilor descoperiri în vederea promovării progresului tehnic și a obținerii unor produse de calitate, care să facă față concurenței în domeniile respective.

⁴²Nicolae M. Constantinescu, *Politica științei este altceva decât politica în știință! Cum și de ce a murit Costin D. Nenițescu?* în „Revista de politică a științei și scientometrie” – Seria nouă, vol. 4, nr. 1, martie 2015.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Pe măsura dezvoltării economiei naționale a României s-a înregistrat o creștere a nivelului de trai al populației, reflectată în sporirea salariilor în toate domeniile de activitate, inclusiv în cel al cercetării științifice.

Pentru personalul său, A.O.Ș. a înaintat următorul document⁴³:

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

REFERAT

În vederea aplicării Hotărârii Consiliului de Miniștri Nr. 217/1970 – privind generalizarea experimentării noului sistem de salarizare în cadrul Asociației Oamenilor de Știință începând cu data de 1 martie 1970, se propun următoarele salarizări, conform fișelor anexate:

- Popescu Mihai	3 317
- Dimitriu Antigona	390
- Rusu Adina	1.030
- Calafeteanu Anca	860
- Ceaușescu Alexandra	860
- Angheluță Florica	1.628
- Georgescu Gheorghe	1.815
- Coman Eleonora	870
- TOTAL:	<u>10.770</u>
Plan forțe de muncă lunar	12.000
Economii:	1.230

Economiile provin din faptul că tov. Rusu Adina funcționează începând cu 1 martie 1970 cu 1/2 normă.

Rog a dispune,

Secretar tehnic,
M. Popescu

⁴³Arh. AOȘR, dos. 3/1970, f. 16.

Este semnificativ faptul că, două dintre aceste posturi (deținute de Anca Calafeteanu și Adina Rusu) purtau numele: „corespondent de relații externe”.

În 1970, situația financiară a A.O.Ș. s-a prezentat astfel⁴⁴:

- 500.000 lei – alocație de la buget prin Secretariatul General al Consiliului de Miniștri
- 214.855 lei – disponibil din anul precedent și încasări proprii.

Din suma de 714.855 lei s-au cheltuit 539.019 lei, rămânând în cont pentru anul 1971 suma de 175.836 lei.

Între cheltuieli s-a aflat și tipărirea volumului conținând comunicările prezentate la colocviul Modalitatea judecătii la Aristotel și în logica modernă (22.540 lei)⁴⁵.

Relațiile dintre A.O.Ș. și Academia R. S. România erau armonioase. Semnificativ este faptul că președintele Academiei, Miron Nicolescu, a aprobat, în martie 1970, ca formalitățile de deplasare a membrilor A.O.Ș., care erau și membri ai Academiei, să se facă prin această instituție⁴⁶.

Miron Nicolescu

A.O.Ș.R a participat în 1970 la activitățile Mișcării Pugwash, fiind reprezentată la cea de-a 20-a Conferință desfășurată în septembrie 1970 la Chicago (S.U.A.) de C. Penescu. Acesta a fost ales președintele Conferinței Pugwash pe perioada de exercițiu 1970-1971⁴⁷.

Pentru nivelul la care se afla atunci știința românească, este semnificativ faptul că, la invitația secretarului general al Organizației Națiunilor Unite, Nicolae Teodorescu - vicepreședinte al AOȘ - a participat, în calitate de expert, la redactarea *Raportului privind aplicațiile tehnologiei calculatoarelor pentru dezvoltare*. Activitatea experților s-a desfășurat în zilele de 24-27 februarie 1970, la sediul O.N.U. din New York.

⁴⁴ Ibidem, dos. 2/1964, f. 6.

⁴⁵ Ibidem, f. 7.

⁴⁶ Ibidem, dos. 1/1962, f. 48.

⁴⁷ Arh. AOȘR, dos. 2/1964, f. 4.

În zilele de 13-14 aprilie 1970, ședința Grupului de lucru al Comitetului Consultativ pentru Aplicațiile Științei și Tehnologiei de Dezvoltare a avut loc la București. Activitatea s-a finalizat prin realizarea volumului *Aplicațiile tehnologiei calculatoarelor pentru dezvoltare*, editat, sub egida O.N.U., în 1971⁴⁸, între autori aflându-se Nicolae Teodorescu.

În martie 1970, A.O.Ș. a participat la ședințele Consiliului Editorial al F.M.O.Ș., desfășurate la Praga, cu doi delegați, și la ședința Comitetului Executiv de la Belgrad, din septembrie 1970, cu un delegat.

A.O.Ș. a asigurat tipărirea în continuare a revistei „Lumea științifică”. În informarea prezentată în cadrul Biroului A.O.Ș. se menționa: „Se consideră de către Federație că această ediție este dintre toate edițiile cea mai bună”⁴⁹. În 1970, cheltuielile pentru tipărirea revistei sau ridicat la suma de 107.468 lei (hârtie, tipărire, difuzare în străinătate)⁵⁰.

În anul 1970, A.O.Ș. a organizat mai multe manifestări științifice internaționale, din rândul cărora se evidențiază în mod special Simpozionul *Cibernetica în biologie și medicină*, desfășurat la București în zilele de 12-13 noiembrie 1970. Au fost dezbătute două teme: 1) Cibernetica factor de cunoaștere a fenomenelor biologice. Modelarea fenomenelor biologice de reglare; 2) Interpretarea cibernetică a stărilor patologice umane.

Au fost prezenți și au prezent comunicări specialiști din Franța, Belgia, Spania, Olanda, Italia, U.R.S.S., Cehoslovacia, Iugoslavia, Israel, Ghana, Republica Federală Germania și bineînțeles România (Ștefan Milcu, Edmond Nicolau, Victor Săhleanu ș.a).

Prezentăm, spre ilustrare, programul simpozionului⁵¹:

⁴⁸ Acad. Nicolae Teodorescu, *Asociația Oamenilor de Știință din România. Istoric, relații, structură și funcționalitate*, în revista *Știința 2000*. Asociația Oamenilor de Știință din România, nr. 1/1992.

⁴⁹ Arh. AOȘR, dos. 2/1964, f. 3.

⁵⁰ Ibidem, f. 7.

⁵¹ Ibidem, dos. 1/1965, f. 19-26.

THURSDAY, November 12, 1970

FIRST SESSION

9.00 — 12.30 hours

Huot — France

Cybernetic relations, basis of the integration of the aggregates in biology.

Bălăceanu, E. Nicolau — Romania

Cybernetics of the ascendent activator system.

Mairlot — Belgium

Psychiatry and cybernetics. Exemples of cross-fertilization.

D. Nicu — Romania

Cybernetic's models in radiobiology.

Lull (20 minutes)

Garcia Santesmases — Spain

Models of Visual Data Processing by Organisms and by Machines.

Grigheș, V. Constantinescu — Romania

Method for the investigation of some stochastic mechanisms in the perception process.

Uscanda — Holland

Sampling filters and neural networks. A visual system model.

Marinescu — Romania

Problems of Cybernetics in Infectious diseases.

General Discussions (20 minutes)

SECOND SESSION

15.30 — 18.30 hours

1 — A. Masturzo — Italy

Electronic simulation of pathogeny of diseases by self-aggression
Automatic diagnosis by medigraphic method.

2 — Al. Cristea — Romania

On minimal systems of parameters and equations characterizing
bio-cybernetic methods.

3 — N. I. Moiseeva, V. A. Orlov, D. K. Kambarova, I. N. Savtchenko, T. I. Stroking
T. V. Sytinskaja — U.S.S.R.

Utilization of regressive analysis in assessing electrogram parameters
of human encephalon.

4 — E. Nicolau, C. Bălăceanu — Romania

Elements of cybernetic Semantics.

Lull (20 minutes)

5 — A. Piraux, G. Noel, J. Jacques. — Belgium

On certain aspects of the homeostasis of the cerebral circulation
flow investigated by rheoencephalography.

6 — V. Săhleanu — Romania

Man considered as a system ; an essay on an abstract anthropology

7 — J. Jelinek — Czechoslovakia

Interactive graphics in the reduction of data obtained from a Gamma
Ray Camera.

General Discussions (20 minutes)

19.30 hours

Opera House show.

FRIDAY November 13, 1970

THIRD SESSION

8.30 — 12.30 hours

- M. Milcu, B. Ionescu — Romania
Cybernetic models in endocrinology.
- Negoescu, Anca Constantinescu — Romania
Contributions to the study of hypophyseal-thyroid feed-back mechanism.
- Nicolescu-Catargi, Ana Cristoveanu, Aspazia Berceanu — Romania
Restoration of feed-back mechanism of corticotrop hormon in Cushing disease by enzymatic monaminergic modulators.
- Piatnițchi — Romania
Prolegomena to the Cybernetics of sexuality.
- R. Dimitrijević — Yugoslavia
The use of stochastic stimulation in studies of interneuronal system in man.

L u I I (20 minutes)

- Ram, A. Schwartz — Israel
Changes of the cybernetic adaptation to temperature as treatment of „cold” diseases.
- Photiades, R. I. Riggs, S. C. Agivor — Ghana
Homeostatic implications of magnetic field exposure of the human central nervous system.

- 8 — S. Berceanu — Romania
Systems of informational transmission in the physiology of the lymphocyte.
- 9 — Al. Lungu — Romania
Cybernetic elements in the meteorological adaptation of superorganisms.
- General discussions (20 minutes)

FOURTH SESSION

16.00 — 19.00 hours

- 1 — H. G. Schiemer — Federal Republic of Germany
Cybernetic interpretation of cell structure and function.
- 2 — L. Challier — France
General panoramic and synthetic report on Cybernetics in Biok and Medicine.
- 3 — V. Săhleanu, P. Postelnicu, D. Postelnicu, Al. Chira — Romania
Cybernetic consideration of ageing process.
- 4 — Magdalena Timar — Romania
Secondary effects of medicaments and Cybernetics.
- Lull (20 minutes)
- 5 — E. Nicolau, S. Papadopol, S. Papadopol — Romania
Some aspects of the analogic modelling of cardiovascular apparatus
- 6 — V. Răscanu, C. Salomon — Romania
Transmission of the nervous impulse and physiological significance the myelin sheath.
- 7 — Gh. Petrovici — Romania
D. Danielopolu — a forerunner in Cybernetics.
- General discussion (20 minutes)

21 hours

Friendly dinner meeting

Parcurgând acest program se poate ușor constata că A.O.Ș. oferea cadrul necesar abordării unor probleme științifice de mare însemnătate teoretică și practică, de pionierat în domeniile ciberneticii și biologiei.

La simpozion au participat personalități marcante ale științei naționale și universale din numeroase țări, care au prezentat comunicări esențiale pentru progresul cunoașterii umane, al tratării unor boli prin metodele cele mai moderne din acea vreme.

Este de remarcat faptul că cheltuielile au fost suportate de participanți, A.O.Ș. contribuind cu suma de 71.700 lei, reprezentând tipărirea de programe, afișe, multiplicarea materialelor, rezumatele în limbile română și engleză ale lucrărilor, diverse alte mici cheltuieli.⁵²

Asemenea activități se desfășurau în contextul unor presiuni și amenințări tot mai puternice ale Kremlinului asupra României.

În timpul vizitei lui Nicolae Ceaușescu la Moscova (18-19 mai 1970), Leonid Brejnev l-a acuzat că „cochetează cu imperialismul”, dovadă fiind faptul că nu s-a consultat cu conducerea sovietică înainte de vizita președintelui S.U.A., Richard Nixon, în România din august 1969.

La 20 noiembrie 1970, Ivan Ivanovici Bodiul, prim-secretar al C.C. al Partidului Comunist al Moldovei declara la o consfătuire cu cadrele de partid și de stat, organizată la Chișinău: „Urmărim cu îngrijorare evoluția evenimentelor din România, felul cum sunt folosite de propaganda imperialistă [...] Noi suntem reprezentanții unei mari puteri, fără de care în lume nu se rezolvă nici o problemă”⁵³. În documentul adoptat în aceeași zi se afirma: „Propaganda burgheză folosește orientarea oportunistă, fățiș naționalistă a politicii române, ambițiile neîntemeiate ale conducătorilor ei în interesele lor infame, antisovietice, anticomuniste și contrarevoluționare”⁵⁴.

Istoricul Florin Constantiniu aprecia: „lecția pe care Ceaușescu a învățat-o din revoluția ungară din 1956 și din criza cehoslovacă din 1968, era că Uniunea Sovietică intervine când este în primejdie să piardă unul dintre sateliți, ori când o liberalizare dusă până la ultimele ei consecințe poate să creeze un tip alternativ de socialism la modelul sovietic”⁵⁵.

⁵²Arh. AOȘR, dos. 1/1965, f. 28-29.

⁵³Elena Negru și Gheorghe Negru, *op. cit.*, p. 456.

⁵⁴Ibidem, p. 463.

⁵⁵*Sfârșitul perioadei liberale a regimului Ceaușescu, Minirevoluția culturală din 1971*. Ediție Ana-Maria Cătănuș, București, Institutul Național pentru Studiul Totalitarismului, 2005, p. 18

Pentru a feri România de o intervenție sovietică, Ceaușescu a dorit să dea o garanție de fidelitate față de ortodoxia marxistă, prin accentuarea ideii că P.C.R. avea rolul conducător în toate domeniile de activitate, inclusiv în cel al științei și învățământului și de asemenea că nu permitea nici o abatere de la ideologia marxistă-leninistă⁵⁶.

În martie 1971, Consiliul Național al Cercetării Științifice a fost reorganizat, devenind Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, ca organ de partid și de stat pe lângă Consiliul de Miniștri, cu misiunea de a elabora un plan unic de cercetare științifică la nivelul întregii țări și a asigura înfăptuirea lui⁵⁷.

În funcția de președinte al C.N.S.T. a fost numit fizicianul Ioan Ursu, membru corespondent al Academiei R. S. România, reputat specialist în fizica nucleară, profesor la Universitatea din București. Pentru A.O.Ș., crearea noului organism (C.N.S.T.) a marcat o și mai evidentă diminuare a libertății sale de acțiune, deoarece era nevoită să solicite aprobarea sau avizul nu numai pentru problemele științifice, ci și pentru cele ale organizării interne.

În anul 1971, A.O.Ș. a primit misiunea de a se implica activ în problema colaborării popoarelor din Balcani, una dintre direcțiile fundamentale ale politicii externe a României.

Încă de la 26 decembrie 1970, C. Penescu – secretarul general al A.O.Ș. – trimitea o adresă către Consiliul Național al Cercetării Științifice în care se menționa: „pe baza înțelegerii cu Ministrul Afacerilor Externe, inițiatorul acțiunii, s-a decis ca în anul 1971 Asociația să organizeze simpozionul interbalcanic Experiența țărilor balcanice în formarea și perfecționarea specialiștilor la nivel superior”⁵⁸.

Răspunsul pozitiv, semnat de prof. Nicolae Săndulescu, vicepreședinte al C.N.C.Ș., la 11 ianuarie 1971, preciza că simpozionul respectiv a fost aprobat de Consiliul de Miniștri, fiind înscris în programul de manifestări științifice interne pe anul 1971, iar cheltuielile (transport, cazare, masă) vor fi suportate de participanți.

A.O.Ș. își propunea să colaboreze la Balcaniada pentru studenții și tinerii cercetători, organizată de Uniunea Balcanică a Matematicienilor și la seminarul internațional cu tema Irigațiile pe suprafețe mari, organizat de Ministerul Agriculturii și Silviculturii.

⁵⁶Ibidem, p. 19.

⁵⁷„Buletinul oficial”, nr. 42 din 29 martie 1971.

⁵⁸Arh. AOȘR, dos. 14/1969-1971, f. 2.

În bugetul A.O.Ș. pe 1971 erau înscrise sume consistente: 40.000 lei – indemnizații pentru deplasări, organizări congrese – 63.000 lei⁵⁹.

În zilele de 26-31 august 1971 s-a desfășurat la Sinaia cea de-a 21-a Conferință Pugwash asupra științei și relațiilor internaționale. Cu acest prilej, C. Penescu a prezentat o amplă comunicare (14 pagini dactilografiate), intitulată Conferința pentru Securitate și Cooperare în Europa – expresie a intereselor tuturor popoarelor de pe continent.⁶⁰ Cităm din acest document în care era expusă concepția României: „Fiecare popor poate să-și aducă o contribuție prețioasă, proprie, la cauza progresului și civilizației.

... Creația spirituală a omenirii – știința, arta, cultura – nu pot progresa și înflori decât într-un climat de pace, înțelegere și colaborare între popoare.

... Adeziunea oamenilor de știință, artă, cultură la o anumită concepție filosofică, precum și existența unui fond ideologic diferit în creația științifică sau literar-artistică nu poate fi o piedică în afirmarea și dezvoltarea cooperării științifice și culturale.

... Oamenii de știință, instituțiile științifice, prin potențialul lor de energie, capacitatea, posibilitatea și competența lor pot contribui efectiv la această nobilă – nobilă prin însuși faptul că servesc pacea – înfăptuire a securității și extinderea securității în Europa.”

A.O.Ș.R s-a preocupat de realizarea unor colaborări fructuoase între cercetătorii români și cei din alte țări, folosind practica organizării unor cursuri de vară, în colaborare cu alte instituții. Astfel, A.O.Ș. și Universitatea București au organizat, în august 1971, sub egida ONU și UNESCO, *Școala Internațională de vară* cu tema *Tehnica de calcul și calculatoare*, la care au participat 150 de specialiști străini și 200 români.

La simpozionul desfășurat la Berlin în zilele de 21-23 noiembrie 1971, A.O.Ș. a fost prezentă cu comunicarea Rolul oamenilor de știință în menținerea climatului de înțelegere și colaborare între popoare – condiție esențială a dezvoltării, prezentată de Ludovic Takács și Nicolae Teodorescu⁶¹.

Dintre acțiunile organizate pe plan intern de A.O.Ș. menționăm simpozioanele Resursele naturale și problema mediului înconjurător (București, noiembrie 1972) și Progresul științelor tehnice și influența lor în medicină (București, decembrie 1972).

⁵⁹ Ibidem, f. 7.

⁶⁰ Ibidem, dos. 16/1971-1972, f. 1-14.

⁶¹ Ibidem, dos. 1/1971, f. 18-28.

La 12 iulie 1972, C. Penescu, secretarul general al A.O.Ș., transmitea Secției Internaționale a C.C. al P.C.R. o informare privind activitatea A.O.Ș. „în legătură cu Federația Mondială a Oamenilor de Știință și Conferința Internațională Pugwash în perioada 1969-1972”⁶².

Se menționa că în acea perioadă s-au realizat schimburi de oameni de știință: A.O.Ș. a invitat în România 25 persoane din țări socialiste, 64 din state capitaliste și 9 reprezentanți ai organizațiilor internaționale de specialitate. Au avut loc 25 participări la manifestări internaționale și ședințe de lucru ale reprezentanților A.O.Ș. cu 25 persoane, 14 în țări socialiste și 11 în țări capitaliste.

S-a asigurat tipărirea revistei „Lumea științifică”.

Se preciza că: „În toată activitatea A.O.Ș. în țară și în străinătate s-a urmărit cu consecvență promovarea principiilor politicii externe a partidului și statului”.

A.O.Ș. propunea că în 1971 să se organizeze în România cel de-al doilea colocviu de logică, pornind de la faptul că cel din 1969 s-a bucurat de un mare succes. Ca urmare, s-a cerut avizul Academiei de Științe Sociale și Politice, care coordona organizarea tuturor acțiunilor din domeniul științelor sociale și umaniste, precum și aprobarea Consiliului de Miniștri⁶³.

În urma aprobărilor primite, în 1972, A.O.Ș. a organizat, sub conducerea acad. Athanasie Joja, o *Consfătuire de logică*, cu largă participare internațională. A fost una dintre ultimele acțiuni la care a participat Athanasie Joja.

La 8 noiembrie 1972 a încetat din viață Athanasie Joja, președintele Asociației Oamenilor de Știință din România, fost președinte al Academiei Române (1959-1963) și apoi vicepreședinte al acestui for științific (1966-1972), fost ministru al culturii și învățământului (1957-1960), vicepreședintele al Consiliului de Miniștri (1958) – personalitate cu un real prestigiu științific, dar și cu o consistentă influență politică.

Chiar dacă a ocupat importante funcții publice, Athanasie Joja a desfășurat o activitate intensă în fruntea A.O.Ș., căreia i-a asigurat o anvergură cu adevărat internațională. El a știut să profite de contextul politic, caracterizat printr-o largă deschidere spre valorile științei și culturii naționale și spre o implicare activă a cărturarilor români în viața științifică internațională.

⁶²Ibidem, dos. 2/1972, f. 2-6.

⁶³ Ibidem, dos. 14/1969-1971, f. 1.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

În funcția de președinte al A.O.Ș. a fost ales NICOLAE TEODORESCU, personalitate marcantă a științei românești, membru al Academiei de Științe din România încă din 1937, apoi vicepreședinte al Asociației Oamenilor de Știință din România. De-a lungul anilor, Nicolae Teodorescu a desfășurat o amplă activitate pe plan internațional, dobândind un real prestigiu în cadrul Federației Mondiale a Oamenilor de Știință.

Nicolae Teodorescu

În zilele de 18-19 decembrie 1972 s-a desfășurat în București simpozionul Progresul științelor tehnice și influența lor în medicină⁶⁴. Cuvântul de deschidere a fost rostit de acad. Ștefan Milcu – președintele Comitetului de organizare, între cei care au prezentat comunicări aflându-se Nicolae Teodorescu (Informatica în medicină), Theodor Burghel și V. Ichim (Întrebuințarea stimulatoarelor electronice în urologie), Ioan Pop de Popa, Petronela Vintilă, Drăghici D., Bunghez Gh., Goldstein L. (Electrostimulatoare endocavitară pe termen lung prin implantare de pacemaker. Preocupări și realizări personale), col. dr. Mircea Olteanu (Utilizarea energiei luminoase de mare intensitate în chirurgia oculară) ș.a.

⁶⁴ Ibidem, dos. 1/1965, f. 59; dos. 16/1971-1972, f. 67-78.

Theodor Burghela

Ioan Pop de Popa

Mircea Olteanu

Între 18-21 aprilie 1973 s-a desfășurat la Varna (Bulgaria) cel de-al 17-lea simpozion Pugwash, la care Athanasie Truția, reprezentantul A.O.Ș. din România, a prezentat comunicarea Probleme ale dezvoltării colaborării științifice în Europa. A abordat următoarele probleme: dezvoltarea dialogului european; științele pozitive – importantă forță economică; personalul științific; tehnologia; specificul național; implicațiile organizatorice și politice ale conlucrării multilaterale a țărilor și popoarelor europene⁶⁵.

La cea de-a XXII-a Conferință Pugwash, desfășurată în localitatea Anlanko (Finlanda), în zilele de 30 august – 4 septembrie 1973, Asociația Oamenilor de Știință din România a fost reprezentată de prof. dr. ing. Corneliu Penescu, președintele Comitetului Național Pugwash, și de Oliviu Gherman, membru al acestui Comitet. Tema de bază a conferinței a fost Dezarmarea și securitatea în Europa.

Au participat 129 delegați din 33 de state.

Delegația română a prezentat rapoartele:

- Securitatea europeană și cooperarea, piatră fundamentală a unor noi relații internaționale și mondiale (C. Penescu) și

- Dezangajarea militară și dezarmarea în Europa, componente ale edificării securității europene, pas important spre dezarmarea generală (Oliviu Gherman)⁶⁶.

Oliviu Gherman

⁶⁵ Ibidem, dos. 1/1962, f. 85-90.

⁶⁶ Ibidem, dos. 1/1973, f. 115 (Raportul semnat de C. Penescu la revenirea în țară).

În zilele de 15-18 octombrie 1973 s-a desfășurat în București simpozionul Contribuția științei la dezvoltarea industrială a țărilor din sud-estul Europei⁶⁷, cu participarea unor specialiști din această arie geografică.

Și problemele de ecologie s-au aflat în atenția A.O.Ș. Pe această linie se înscrie simpozionul cu tema Resursele naturale și mediul înconjurător (București, 26-28 noiembrie 1973), la care au fost prezenți 141 de specialiști din București, Cluj-Napoca, Timișoara, Iași, Tg. Mureș, Bacău, Valea Călugărească, ș.a.

În comunicările prezentate⁶⁸ au fost abordate probleme privind folosirea rațională a apei în irigații, aspecte contemporane ale poluării aerului, conservarea resurselor forestiere genetice, efectul depozitelor de steril asupra mediului înconjurător etc.

Între timp, au survenit importante decizii la nivel național. În ziua de 15 mai 1973 a fost publicat decretul privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie⁶⁹, definit ca „organ de partid și de stat”, aflat sub conducerea directă a C.C. al P.C.R. și a Consiliului de Miniștri. C.N.S.T. stabilea politica de cadre în domeniul cercetării științifice, asigura finanțarea programelor, coordonarea acțiunilor de cooperare internațională și aviza trimiterea în străinătate a cercetătorilor.

Anul 1973 a marcat o reorientare a atitudinii conducerii de partid și de stat față de societățile și asociațiile profesionale. Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 425 din 15 mai 1973 prevedea că societățile și asociațiile științifice erau datoare să adopte măsuri pentru finanțarea activităților proprii, provenite din încasarea cotizațiilor, vânzarea publicațiilor etc. Ca urmare, unele dintre acestea au renunțat la statutul de membru colectiv al A.O.Ș., încetând să mai achite cotizația stabilită prin regulamentul din 1964 (art. 9). La rândul său, A.O.Ș. a trecut la organizarea membrilor individuali în cadrul secțiilor științifice, după modelul Academiei de Științe din România și Academia R. S. România.

Hotărârea din 15 mai 1973 a vizat și A.O.Ș. Prin adresa Secretariatului General al Consiliului de Miniștri nr. 65/VIII I.D. din 4 decembrie 1973 s-a comunicat conducerii A.O.Ș. că începând cu anul 1974 aceasta nu va mai primi sprijin pe linie financiar-administrativă de la acest Secretariat, ci de la Academia R. S. România.

⁶⁷ Ibidem, dos. 2/1973, f. 1.

⁶⁸ Ibidem, dos. 3/1973 (textele comunicărilor).

⁶⁹ „Buletinul oficial”, nr. 69 din 15 mai 1973.

Într-o scrisoare de răspuns, Nicolae Teodorescu – președintele A.O.Ș., și C. Penescu – secretarul general al A.O.Ș., își exprimau rezervele în legătură cu această decizie: *ne permitem să vă prezentăm următoarele:*⁷⁰

1. *În sfera de activitate a Academiei Republicii Socialiste România nu sunt și nici nu pot fi cuprinse sarcinile Asociației Oamenilor de Știință. Activitatea Asociației Oamenilor de Știință este legată în principal de organizațiile internaționale – F.M.O.Ș. și Conferința Pugwash, cu care Academia R. S. România nu poate avea din punct de vedere juridic de relații de colaborare*

2. *Acțiunile Asociației Oamenilor de Știință sunt aprobate direct de Secretariatul Comitetului Central al Partidului Comunist Român, în nomenclatorul căruia figurează*

3. *A.O.Ș. și Academia R. S. România au același Statut de organizație centrală și ca urmare a relațiilor dintre acestea nu pot fi de subordonare.*

În consecință, solicita ca A.O.Ș. să fie sprijinită în continuare financiar-administrativ prin Secretariatul General al Consiliului de Miniștri.

La acest demers nu s-a primit un răspuns favorabil.

Pentru 14-15 decembrie 1973 a fost planificat simpozionul Problematica integrării științei în viața economică, în cadrul căruia să se dezbata următoarele teme:

1) Aspecte ale influenței științei în tehnică și în producție. Caracteristici principale ale revoluției tehnico-științifice; 2) Eficiența cercetării științifice și aspecte ale politicii de organizare a cercetării științifice; 3) Integrarea învățământ-cercetare-producție – factor de bază în dezvoltarea economică; 4) Căi și mijloace pentru accelerarea aplicării rezultatelor cercetării științifice în producție.⁷¹

În urma discuției avute la conducerea A.O.Ș. în ziua de 11 decembrie, s-a hotărât amânarea desfășurării acesteia, pentru a se realiza o pregătire și o dezbateră într-un cadru mai larg⁷², dar în realitate pentru a se procura resursele financiare necesare.

⁷⁰ Arh. AOȘR, dos. 41/1970, f. 109.

⁷¹ Ibidem, dos. 5/1975, f. 2.

⁷² Ibidem, f. 6.

Anul 1974 a marcat puternic istoria României. Ion Gheorghe Maurer a demisionat la 22 martie 1974 din funcția de președinte al Comitetului de Miniștri, pe care o ocupa din martie 1961, în locul său fiind ales Manea Mănescu.

A fost modificată Constituția, instituindu-se funcția de președinte al Republicii Socialiste România⁷³. La 28 martie 1974 în această demnitate a fost ales Nicolae Ceaușescu, secretarul general al Partidului Comunist Român.

La Congresul al XI-lea al P.C.R., din noiembrie 1974, a fost adoptat Programul Partidului Comunist Român în care se preconiza creșterea puternică a forțelor de producție pe baza celor mai noi cuceriri ale științei și tehnicii, orientarea fermă spre ramurile economice de înaltă tehnicitate, dezvoltarea intensă a agriculturii, creșterea eficienței economice, dezvoltarea învățământului și științei în concordanță cu cerințele generale ale progresului material și spiritual de la sfârșitul secolului al XX-lea⁷⁴.

Manea Mănescu

În anii 1974-1975 s-a desfășurat o amplă acțiune de reorganizare a cercetării științifice în România. Obiectivul principal a fost concentrarea tuturor forțelor și resurselor în cadrul unui singur organism coordonare – Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie – organ de partid și de stat.

Ca urmare, Academia R. S. România a fost împinsă pe un plan secundar. Prin decretul din 30 aprilie 1974, mai multe institute și centre de cercetare din structura Academiei R. S. România (de matematică, geografie, lingvistică, istorie literară și folclor, de statistică matematică) au trecut în subordinea Ministerului Educației și Învățământului.

Planurile de cercetare erau transmise pentru aprobare la C.N.S.T. pentru științele tehnice și la Academia de Științe Sociale și Politice pentru cele din domeniul istoriei, filosofiei, sociologiei etc.

Academia R. S. România – considerată a fi cea mai prestigioasă și reprezentativă instituție științifică și culturală din țară – a adoptat, în 1974,

⁷³ „Buletinul oficial”, nr. 45 din 28 martie 1974.

⁷⁴ *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintare a României spre comunism*, București, Editura Politică, 1974.

un nou Statut, în care se preciza că își desfășoară activitatea „sub îndrumarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie”⁷⁵.

Valul reorganizărilor a cuprins și A.O.Ș., începând cu problemele materiale și până la activitatea științifică. De asemenea, au fost cerute de la nivelul conducerii de partid informații și rapoarte privind activitatea A.O.Ș.

Sugestivă este adresa Cancelariei C.C. al P.C.R., semnată de A. Duma, la 25 iunie 1974, privind sediul A.O.Ș.⁷⁶: *Vă facem cunoscut că în urma acțiunii de folosire rațională a spațiilor s-a aprobat propunerea ca sediul Asociației să fie în str. Cosmonauților, nr. 9 la Casa Oamenilor de Știință.*

Spațiul deținut în prezent în B-dul Dacia (Piața Romană) va fi predat Consiliului Popular al Municipiului București.

La 10 martie 1975 s-a semnat contractul între Academia R. S. România, Asociația Oamenilor de Știință și Casa Oamenilor de Știință, prin care **C.O.Ș. pune la dispoziția A.O.Ș. două încăperi cu o suprafață totală de 60 m.p.** cu dreptul de acces prin intrarea principală. Acest spațiu urma să fie folosit pentru birouri, în care aveau să lucreze 11 persoane.

București, Casa Oamenilor de Știință

Chiria era de 210 lei lunar. Termenul de închiriere – doi ani, cu începere de la 1 decembrie 1974. Pe lângă chirie, A.O.Ș. plătea consumul de gaze și energie electrică.⁷⁷

⁷⁵ Dan Berindei, *Istoria Academiei Române (1866-2006)*, București, Edit. Academiei Române, 2006, p. 387.

⁷⁶ Arh. AOȘR, dos. 4/1970-1975, f. 35.

⁷⁷ Ibidem, f. 36.

În lista bunurilor de inventar ale A.O.Ș. la data de 10 august 1975 se aflau⁷⁸: un autoturism „Volga”, un frigider „Frigerio”, o garnitură de mobilă (4 bucăți), două mașini de scris „Optima”, o mașină de multiplicat „Rex Rotary”, o stație de amplificare, mai multe birouri, dulapuri, cuiere, rafturi metalice etc. Valoarea totală a bunurilor era estimată la 179.575 lei.

Pentru reglementarea funcționării interne a A.O.Ș., s-a încheiat minuta din 24 septembrie 1974⁷⁹: *În cadrul ședinței de lucru cu prof. C. Penescu – secretarul general al Asociației s-a hotărât întocmirea, de către Mihai Popescu – secretarul tehnic al Asociației, a unui material sub formă de instrucțiuni, care să reglementeze sarcinile fiecărui salariat, circulația documentelor, termenele de rezolvare.*

Se va prezenta cu regularitate tov. secretar general, trimestrial, bilanțul de cheltuieli al Asociației.

Până la 15 octombrie a.c., tov. Popescu Mihai va studia și propune tov. secretar general forme de valorificare a utilajelor Asociației (autoturismele, stația de amplificare, gheștenderul etc.).

Documentul nu este semnat și nu preciza dacă a fost adoptat pe baza unei hotărâri luate de Biroul Consiliului de Conducere al A.O.Ș.

În anii 1974-1975, A.O.Ș. a continuat să participe la activitatea F.M.O.Ș. și la Mișcarea Pungwash pe baza programului aprobat la nivelul Consiliului de Miniștri, care promova politica P.C.R. vizând colaborarea internațională, dezarmarea, rezolvarea conflictelor pe calea negocierilor etc.

A.O.Ș. a fost prezentă la sesiunea Biroului Executiv al F.M.O.Ș. ținută la Berlin în zilele de 8-11 decembrie 1974, la care s-a analizat activitatea desfășurată în anul respectiv și s-a prezentat proiectul pentru anul 1975.

Cu acel prilej s-a propus sporirea tirajului revistei „Lumea științifică” la 10.000 exemplare⁸⁰.

A.O.Ș. a avut o prezență activă la colocviile și simpozioanele organizate de mișcarea Pugwash. Între acestea, cel desfășurat la Cracovia (Polonia), în aprilie 1974, cu tema Situația politică în Europa, sursa înarmărilor și perspectivele pentru dezarmare și cel de la Baden (Austria), intitulat Dezarmarea, problemele energiei și colaborarea internațională, din septembrie 1974.

⁷⁸Ibidem, f. 37.

⁷⁹Ibidem, f. 113.

⁸⁰Ibidem, dos. 3/1974, f. 2.

Dintre activitățile internaționale organizate de A.O.Ș. în 1974 se remarcă cea din zilele 12-14 septembrie 1974 desfășurată la Constanța-Mamaia privind istoria dreptului⁸¹, la care au prezentat comunicări Valentin Al. Georgescu, Emil Cernea, Paul Dimitriu, Dan A. Lăzărescu, Gheorghe Cronț, Romulus Vulcănescu, Vasile Gionea și alți cercetători din institute și universități, cunoscuți pentru contribuțiile lor științifice în acest domeniu. De asemenea, au fost prezentați specialiști din Mexic, Austria, Franța, Polonia, Marea Britanie, Olanda, Cehoslovacia, Israel, Ungaria, Iugoslavia, R. F. Germania, Bulgaria, Grecia, S.U.A..

Între participările externe ale A.O.Ș. menționăm simpozionul Cooperarea științifică – mijloc modern al circuitului economic mondial (Budapesta, aprilie 1975), și Rolul oamenilor de știință, al organizațiilor acestora, în lupta pentru dezarmare (Moscova, iulie 1975).

Anul 1975 avea să fie unul extrem de important pentru istoria Asociației Oamenilor de Știință. Încă din anul precedent, și cu deosebire în prima jumătate a anului 1975, s-a lucrat la mai multe materiale solicitate de C.N.S.T. privind personalul, membrii, activitatea A.O.Ș. fapt ce prevestea luarea unei decizii majore. Aceste materiale permit o cunoaștere mai aprofundată a situației A.O.Ș. în acei ani.

A fost întocmită o listă cu membrii individuali ai A.O.Ș. aflați în evidență, precum și o situație statistică, pe care o prezentăm în continuare⁸²:

Dan A. Lăzărescu

	Secția	Sexul		Vârsta			
		B	F	Până la 40	41-50	51-60	Peste 60
I	Științe Tehnice	45	1	4	15	18	9
II	Științe Matematice	13	1	2	2	1	10
III	Științe Fizice	7	-	-	5	-	2
IV	Științe Chimice	21	4	3	9	7	6
V	Științe Socio-Economice	39	2	1	12	10	18
VI	Științe Filologice	22	2	1	3	6	14

⁸¹ Arh. AOȘR, dos. 3/1974, f. 30-39 (Programul conferinței).

⁸² Ibidem.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

VII	Științe Juridice	20	-	-	2	5	13
VIII	Științe Biologice	9	-	-	1	1	7
IX	Științe Medicale	120	12	3	18	40	71
X	Științe Agro-Silvice	33	-	2	15	8	8
	Total general	329	22	15	82	96	158
		351					

Sunt de observat disproporțiile dintre secțiile A.O.Ș.: în timp ce Științele Fizice aveau 7 membri, Științele Medicale aveau 120 de membri.

Frapează de asemenea, numărul mic de femei.

Trei secții (Științe Fizice, Științe Juridice, Științe Biologice, Științe Agro-Silvice) nu aveau în rândul lor nici o femeie, cele mai multe aflându-se la Științele Medicale, dar și aici ele reprezentau doar 10% în raport cu bărbații.

În privința vârstei, ponderea o dețineau cei peste 60 de ani, ceea ce însemna că erau personalități afirmate pe terenul cercetării științifice.

Dintr-o notă privind specialitățile membrilor A.O.Ș.⁸³ rezultă următoarele procente:

- științe medicale – 36%,
- ingineri – 17%,
- științe sociale – 14%,
- științe agro-silvice – 10%,
- științe matematice – 5%,
- științe fizice – 2%,
- științe chimice – 5%,
- științe biologice – 3%,
- științe juridice – 3%,
- științe filologice – 5%.

Surprinde procentul mic de persoane în cadrul secțiilor de Științe Matematice, Științe Fizice, Științe Chimice și Științe Biologice, care în vechea Academie de Științe aveau ponderea cea mai mare în privința numărului de membri.

Datele respective – oricât de amănunțite – oferă o imagine asupra membrilor A.O.Ș., dar nu și una foarte exactă. Este semnificativ faptul că, după ce s-au făcut și transmis asemenea statistici, într-un alt material –

⁸³ Ibidem, f. 92

elaborat câteva săptămâni mai târziu – se aprecia că A.O.Ș. avea 939 membri, dintre care 718 în București și 221 în filialele din țară⁸⁴.

În 1975, A.O.Ș. avea șase salariați, dintre care unul cu un sfert de normă. Documentul de arhivă indică următoarea situație⁸⁵:

Statul de funcții pe anul 1975

<i>Nr. crt.</i>	<i>Denumirea compartimentelor și funcțiilor</i>	<i>Număr posturi (total pe compartiment și pe funcții:</i>	<i>Nivelul studiilor necesare ocupării funcției:</i>	<i>Clasele de retribuire corespunzătoare funcției și tipul de indemnizație de conducere categoriei de încadrare:</i>
0	1	2	3	4
1.	Secretar executiv	1	S	32 F
2.	Referent de specialitate	2	S	19 - 25
3.	Contabil	¼	M	Cu indemnizație*
4.	Dactilograf principal II	1	M	11 - 16
5.	Curier	1	-	2 - 5

*Indemnizația se calculează la retribuirea tarifară corespunzătoare nivelului de bază (clasa S).

La solicitarea „forurilor superioare” a fost întocmită o informare privind activitatea A.O.Ș.⁸⁶, semnată de prof. dr. ing. C. Penescu, membru corespondent al Academiei R. S. România, secretar general al A.O.Ș., în care se menționa: În 1970, conducerea superioară a hotărât ca România să participe la Conferința internațională Pugwash.

În 1971 s-a înființat pe lângă A.O.Ș. un Comitet Național Pugwash (în realitate acesta funcționa din 1968).

În septembrie 1971 Conferința Pugwash s-a desfășurat în România. Funcții de conducere în care au fost aleși reprezentanți ai A.O.Ș.: *Athanase Joja* – membru în Comitetul Executiv al F.M.O.Ș. din 1966. *Corneliu Penescu* – membru în Comisia Editorială a F.M.O.Ș. din 1963, în 1969 vicepreședinte, și în 1972 președintele acestei Comisii. De asemenea, a fost ales președinte al Conferinței internaționale Pugwash pe perioada 1970-1971. *Nicolae Teodorescu* a fost ales în 1969 membru în Comitetul Financiar al F.M.O.Ș.

⁸⁴ Ibidem, f. 29

⁸⁵ Ibidem, dos. 1/1964, f. 52

⁸⁶ Ibidem, dos. 4/1970-1975, f. 92.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Ca de obicei, atunci când se adopta o hotărâre importantă, indicația venea „de sus”, iar argumentarea „de jos”.

După ce a adunat toate informațiile privind A.O.Ș., președintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie a înaintat conducerii superioare a P.C.R. următorul document⁸⁷:

N O T A

privind îndrumarea Asociației Căminilor de Știință de
către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie

Asociația Căminilor de Știință - organ obștesc cu scop nepatrimonial - a fost înființată prin act de constituire și Statut în anul 1956. Autorizația înființării s-a făcut prin Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1012 din 26 mai 1956.

Scopul Asociației, așa cum rezultă din Statutul său, este acela de a milita pentru folosirea științei în interesul bunei stări a poporului, de a încuraja oamenii de știință pentru a pune cunoștințele și activitatea lor în slujba progresului omenirii și a păcii, de a sprijini munca pentru popularizarea științei și colaborarea oamenilor de știință pe plan internațional și de a promova schimburile internaționale de cunoștințe și rezultate științifice între oamenii de știință.

Asociația Căminilor de Știință este membră a "Federației Mondiale a Căminilor de Știință" și în cadrul ei funcționează redacția "Federației Mondiale a Căminilor de Știință", pentru limba franceză.

Din anul 1971 în baza Hotărârii Prezidiului Permanent al Comitetului Central al Partidului Comunist Român funcționează în cadrul Asociației Căminilor de Știință "Comitetul Național Pugwash din R.S. România", membru al "Conferinței Internaționale Pugwash asupra Științei și Relațiilor Internaționale".

Asociația Căminilor de Știință are ca surse de venituri cotizațiile membrilor săi și o subvenție de la buget, stabilită anual în raport cu volumul activității respective, folosite în special pentru satisfacerea obligațiilor internaționale și editarea revistei "Lumea științifică", organ al Federației Mondiale a Căminilor de Știință.

⁸⁷Ibidem, dos. 2/1980, f. 101-102.

Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie îi revine sarcina - ca organ de partid și de stat - să asigure îndeplinirea politicii partidului și statului în domeniul științei și tehnologiei și să orienteze, îndrume și să controleze activitatea în direcția folosirii întregii capacități creatoare spre realizarea obiectivelor majore ale dezvoltării economice și sociale a Republicii Socialiste România.

În scopul realizării în condiții optime a sarcinilor ce revin Asociației, în conformitate cu politica partidului și statului în domeniul științei, pentru antrenarea oamenilor de știință la realizarea acestei politici, se impune ca Asociația Căminilor de Știință să fie îndrumată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. În felul acesta Asociația Căminilor de Știință va putea aduce o contribuție sporită la promovarea științei și aplicarea ei în interesul dezvoltării economice și sociale a țării.

În ceea ce privește activitatea internațională a Asociației, aceasta urmează să se desfășoare în continuare sub îndrumarea Secției relații externe a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Asociația Căminilor de Știință își va desfășura activitatea pe baza prevederilor Statutului său.

Propunem aprobarea îndrumării Asociației Căminilor de Știință de către Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

Prezentele propuneri au fost discutate cu Secția relații externe a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

P R E S E D I N T E ,

I o n U r s u

iunie 1975

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Faptul că documentul este scris la o mașină cu carul mare ne conduce la concluzia că el a fost prezentat lui Nicolae Ceaușescu (în arhivă se păstrează și forma scrisă cu carul mic).

La 9 iunie 1975 a apărut Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. prin care Academia Oamenilor de Știință era coordonată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie⁸⁸.

În istoria Asociația Oamenilor de Știință începea o nouă etapă, în care cuvântul hotărâtor nu aparținea forurilor proprii de conducere, ci unui organism central, care avea misiunea de a aplica politica P.C.R. în domeniile științei și tehnologiei.

⁸⁸Ibidem, f. 98.

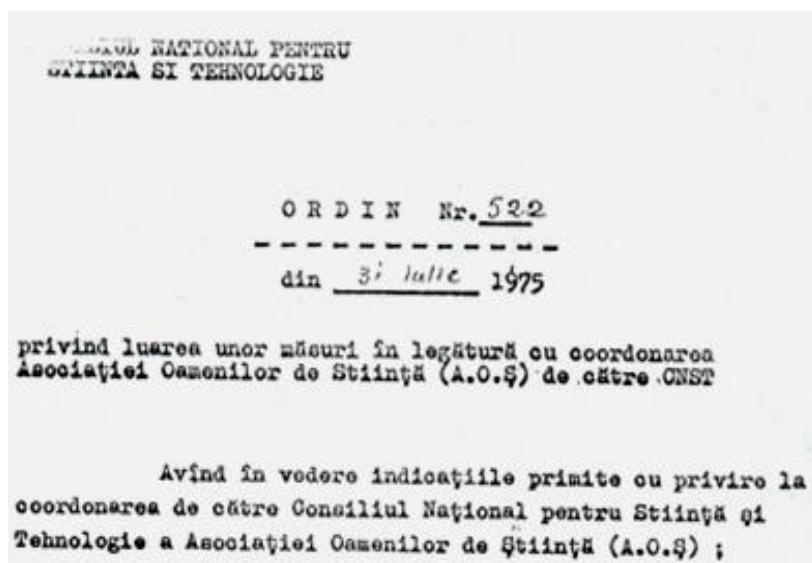
Capitolul III

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ SUB COORDONAREA CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE (1975-1989)

În vederea aplicării deciziei Comitetului Politic Executiv din 9 iunie 1975, a fost adoptat Ordinul privind luarea unor măsuri în legătură cu coordonarea Asociației Oamenilor de Știință (A.O.Ș.) de către C.N.S.T., în care se prevedeau modalitățile concrete de realizare a acesteia¹. Din analiza documentului rezultă că C.N.S.T. era preocupat de cunoașterea exactă a „problemelor și sarcinilor existente” ale A.O.Ș., a patrimoniului acesteia, precum și a situației economico-financiare, astfel încât activitatea să se desfășoare fără sincope majore.

Erau stabilite sarcini concrete și se fixa data îndeplinirii lor: 15 august 1975.

După o muncă intensă, a fost elaborat următorul document²:

¹ Arh. AOȘR, dos. 4/1970-1975, f. 100 și 100 verso.

² Ibidem, f. 107-109

În temeiul Decretului nr.275/1973 privind organizarea și funcționarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, emit următorul

O R D I N :

1.- În scopul unei bune coordonări a activității Asociației Oamenilor de Știință (A.O.Ș) - organizație obștească, se iau următoarele măsuri :

a/ Sectorul cercetare va proceda la inventarierea tuturor problemelor și sarcinilor existente ale Asociației Oamenilor de Știință, astfel cum se reflectă în activitatea acesteia ca urmare a unor protocoale, convenții, înțelegeri sau angajamente asumate în țară sau în străinătate sau a statutului său, în vederea reanalizării activității pentru viitor. În lista ce se va întocmi se va specifica : natura sarcinii existente; persoana juridică sau fizică cu care are relații; termenul de realizare a sarcinii; persoana din asociație căreia îi revine sarcina etc.

b/ Sectorul economic va proceda la identificarea patrimoniului Asociației Oamenilor de Știință în vederea determinării :

- activului și pasivului ;
- bunurilor dobândite în proprietate sau deținute cu orice alt titlu ;
- imobilului și mobilierului existent ;
- titlurilor pe baza cărora dețin imobilul, chiria ce se plătește etc.

c/ Sectorul economic va analiza activitatea economico-financiară a asociației în vederea coordonării ei cu aceea a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie cu privire la : modul de plată a retribuției pentru personalul A.O.Ș; modul de gestionare a bunurilor; modul de manipulare a sumelor din contul asociației etc.

2.- Prevederile prezentului ordin vor fi aduse la îndeplinire pînă la data de 15 august 1975.

Actele de identificare ce se vor întocmi (liste, procese verbale etc.) vor cuprinde toate elementele necesare unei bune coordonări a activității A.O.Ș.

Răspund pentru îndeplinirea ordinului tovarășii:

- IORDANESCU GHEORGHE	pt. pot.1, lit.a ;
- DOBRESCU GHEORGHE și	pt. pot.1, lit.b;
- BALAN FLORICA	
- VASILESCU JEAN	pt. pot.1, lit.c;
- UNGUREANU VASILE	- îndrumă și controlează modul de aducere la îndeplinire a prezentului ordin.

PRESEDINTE,

Ioan Ursu

Documentul începea cu aprecierea potrivit căreia C.P.Ex. „a aprobat propunerea”, fără a preciza cine a avut o asemenea inițiativă.

Era o practică a vremii ca măsurile hotărâte la nivel înalt să fie prezentate ca inițiative luate în chip democratic, prin consultarea și chiar în urma propunerilor făcute de cei vizați.

În realitate, conducerea A.O.Ș. nu putea propune, din proprie inițiativă, să predea altei instituții o parte din propriile prerogative, prevăzute prin Statutul acesteia.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

C.N.S.T. stabilea o trecere lentă la noul cadru, astfel încât A.O.Ș. să-și poată continua activitatea pe baza programelor aflate în derulare, după cum rezultă din următoarea notă:

N O T A =====

privind Asociația Oamenilor de Știință din Republica
Socialistă România

Comitetul Politic Executiv al Partidului Comunist Român prin hotărârea nr. 1365/1975 a aprobat propunerea ca Asociația Oamenilor de Știință să fie coordonată de Consiliul Național pentru știință și tehnologie.

În ceea ce privește activitatea internațională a Asociației (Federația Mondială a Oamenilor de Știință, Conferința Internațională Pugwash) urmează să se desfășoare în continuare sub coordonarea directă a Secției relații externe a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

Conform Notei aprobate, Asociația Oamenilor de Știință își desfășoară activitatea pe baza prevederilor Statutului său.

Pentru punerea în aplicare a hotărârii Comitetului Politic Executiv al Partidului Comunist Român, se propun următoarele :

În ceea ce privește activitatea Asociației:

Pentru anul 1975 Asociația Oamenilor de Știință își va desfășura activitatea în baza planului aprobat prin Secția relații externe a Comitetului Central al Partidului Comunist Român, pentru realizarea căruia sunt asigurate fondurile necesare prin Academia Republicii Socialiste România.

Pentru anul 1976 Asociația Oamenilor de Știință a depus la Ministerul Finanțelor propunerile de plan, propuneri deja discutate la Academia Republicii Socialiste România și Ministerul Finanțelor și sunt în curs de perfectare.

Se propune ca sumele ce vor fi alocate pentru anul 1976 să fie transferate pentru centralizare de la Academia Republicii Socialiste România la Consiliul Național pentru știință și tehnologie.

În respectarea indicațiilor organelor superioare de Partid și Stat, privind reducerea cheltuielilor de la bugetul de Stat, se propune a se iniția o acțiune pentru subvenționarea activității Asociației Oamenilor de Știință din veniturile Fundației Jacques M. Elias, posibilitate creată atât de Statutul Fundației cât și de Statutul Academiei Republicii Socialiste România, după cum urmează :

Statutul Fundației, art.12

al.2.- " Bugetul Fundațiunii va cuprinde o sumă anuală pentru Academia Română, în conformitate cu dispozițiunea testamentară relativă la sprijinirea instituțiilor de cultură națională, sumă ce se prelevă de Academia Română pe temeiul articolului 35 din Statutele Academiei, în baza cărora a fost acceptată Succesiunea Elias".

al.3.- "Aceste sume anuale se fixează la cel puțin 10% din veniturile Fundațiunii".

al.4.- "Bugetul Fundațiunii și al instituțiilor alăturate va fi pus în aplicare numai după ce va fi aprobat de Academie".

Statutul pentru organizarea și funcționarea Academiei Republicii Socialiste România

art.4. "Prezidiul Academiei are următoarele sarcini:

al.1.- avizează înființarea de asociații și societăți științifice și le sprijină în activitatea lor.

Se apreciază că necesar pentru Asociație o sumă de circa 7 % din veniturile Fundațiunii. Dacă Academia Republicii Socialiste România folosește integral suma reprezentând 10% din veniturile Fundațiunii, se propune a se solicita sprijinul Prezidiului Academiei și a Comitetului de Conducere și Administrați al Fundațiunii ca în cadrul prevederilor de cel puțin 10% să se fixeze totală de 17% din veniturile Fundațiunii.

Referitor la problemele organizatorice :

Conform Statutului Asociației pe baza căreia se desfășoară activitatea, organul suprem de conducere este Adunarea Generală (art.10). În planul de activitate pe anul 1975 al Asoci

ției este prevăzută organizarea Adunării Generale.

În intervalul dintre sesiunea Adunării Generale, organul de conducere al Asociației este Comitetul de Conducere (art.12), ce se întrunește în sesiune ordinară cel puțin o dată pe an (art.13).

Comitetul de Conducere al Asociației a fost convocat înainte de a se cunoaște hotărîrea Comitetului Politic Executiv al Partidului Comunist Român nr.1365/1975, pentru data de 19 aprilie 1975, orele 13,00 la sediul Asociației din Piața Cosmonauților nr.9.

Pentru această sesiune a Comitetului de Conducere al Asociației, nu mai este posibil să se prezinte propuneri privind o nouă formă de organizare și activitate a Asociației. Se propune o nouă convocare în sesiune extraordinară a Comitetului de Conducere în următoarele 2 - 3 luni, pentru a hotărî fie cooptarea de noi membri pentru completarea locurilor vacante, fie convocarea Adunării Generale cu propuneri de modificare a Statutului și de alegere a organelor de conducere.

În ceea ce privește sediul Asociației se propune ca acesta să fie în continuare în Piața Cosmonauților nr.9 pentru următoarele considerente:

Cancelaria Comitetului Central al Partidului Comunist Român prin adresa nr. H-2602/1974 a făcut cunoscut că în urma acțiunii de analiza a folosirii raționale a spațiilor s-a hotărît ca sediul Asociației să se mute din B-dul Dacia nr.33 în str. Piața Cosmonauților nr.9, la Casa Oamenilor de Știință.

Urmare acestei hotărîri, în luna decembrie 1974 Asociația Oamenilor de Știință și-a mutat sediul în Piața Cosmonauților nr.9. Noua adresă a fost făcută cunoscută Organizațiilor din străinătate cu care Asociația are relații de colaborare, precum și în țară, instituțiilor cu care lucrează și membrilor săi.

O nouă mutare (după numai patru luni), ar crea perturbări în activitatea sa, cheltuieli neeconomice precum și o impresie nefavorabilă în străinătate.

Statutul juridic al Asociației, de organizație profesională obștească, presupune un acces liber și frecvent al membrilor săi, pentru informări și desfășurarea activității lor.

Prin păstrarea sediului în afara Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, se respectă hotărîrea Comitetului Politic Executiv și sub aspectul dublei coordonări (C.N.T.S. și Secția relații externe C.C. al P.C.R.).

Pentru anul 1975, A.O.Ș. avea la bază planul aprobat de Secția Relații Externe a C.C. al P.C.R. pentru care erau asigurate fondurile necesare prin Academia R. S. România³.

În perspectiva anului 1976, A.O.Ș. a depus la Ministerul de Finanțe propunerile de plan, care fuseseră deja discutate la Academia R. S. România și la Ministerul de Finanțe.

Se propunea ca sumele ce vor fi alocate pentru anul 1976 să fie transferate de la Academia R. S. România la C.N.S.T..

Pe linia reducerii cheltuielilor de la bugetul de stat se avea în vedere subvenționarea A.O.Ș. din veniturile Fundației Elias, cu o sumă reprezentând 7% din veniturile acestei fundații.

Deși se făceau referiri la Statutul A.O.Ș., în realitate unele prevederi ale acestuia nu au putut fi aplicate. În primul rând nu s-a aprobat organizarea Adunării Generale, care să analizeze activitatea desfășurată și să aleagă o nouă conducere.

Dintre acțiunile organizate pe plan intern menționăm simpozionul Problematika integrării științei în viața economică (București, decembrie 1975).

În același an, A.O.Ș. a organizat, în colaborare cu Asociația Crescătorilor de Albine din România, Congresul internațional de Apicultură.

Desfășurat în București, Congresul a contribuit și la un util schimb de experiență între specialiști, rolul principal avându-l Venceslav Harnaj, președintele APIMONDIA (1965-1988).

Venceslav Harnaj

Prin Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. din 29 aprilie 1976, A.O.Ș. nu mai putea avea personal retribuit. Totuși, C.N.S.T. a aprobat ca A.O.Ș. să mențină doi salariați pentru redactarea, tehnoredactarea, traducerea și alte operațiuni privind tipărirea și difuzarea revistei „Le Monde Scientifique”, precum și o subvenție de stat în valoare de 2.000 lei în vederea editării acestei reviste⁴.

De asemenea, s-a comunicat că C.C. al P.C.R. a hotărât, la 1 decembrie 1976, ca A.O.Ș. să asigure tipărirea și a revistei „Acta Stomatologica Internationalia” (în limbile franceză și engleză).

³ Ibidem, dos. 4/1970-1975, f. 67-69.

⁴ Ibidem, dos. 2/1980, f. 26.

La rândul său, Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie a aprobat editarea unui „Buletin” al A.O.Ș. în care se publicau comunicările prezentate în ședințele de comunicări științifice (în limba română, cu rezumate în engleză). „Buletinul” urma să se distribuie gratuit unor instituții și persoane din țară și din străinătate.

Delegații A.O.Ș. au fost prezenți în continuare la activitățile F.M.O.Ș., primind pașapoartele de serviciu și diurna legală. O importantă manifestare științifică internațională la care a participat A.O.Ș. s-a desfășurat în ianuarie 1976, în Indonezia.

Încă de la 22 mai 1975, secretarul general al Comitetul Național al Pugwash asupra Științei și Relațiilor Internaționale, B.T. Feld, a invitat o delegație a „A.O.Ș.–Conferința Pugwash din România”, să participe la Conferința organizată de Grupul Pugwash Indian, care suporta cheltuielile de cazare. În urma demersurilor făcute de A.O.Ș. și C.N.S.T., Secția Relații Externe a C.C. al P.C.R. a aprobat ca la această manifestare științifică să participe prof. univ. dr. Mircea Petrescu de la Institutul Politehnic din București.

Conferința s-a desfășurat la Madras în zilele de 13-19 ianuarie 1976, având ca temă Dezvoltarea, resurselor și securitatea mondială. Din raportul semnat de Mircea Petrescu⁵ la revenirea în țară, rezultă că au participat 81 delegați din 35 de țări. A rostit un cuvânt de salut Indira Ghandi, primul ministru al Indiei. În dezbateri a fost abordată pe larg problema celor un miliard de oameni care, în diferite țări, trăiau în condiții de sărăcie, foame, analfabetism. S-a subliniat necesitatea unei „noi ordine tehnologice internaționale”, care să permită transferul de tehnologie. Au fost abordate probleme privind dezarmarea nucleară, crearea de zone denuclearizate etc.

A.O.Ș. s-a implicat în organizarea școlilor internaționale de vară în România, la care se dezbăteau importante probleme de actualitate.

Prin colaborarea Ministerului Învățământului și A.O.Ș. s-a desfășurat în 1976, la Suceava, Școala internațională de vară, cu participarea unor oameni de știință din Italia, Grecia, Marea Britanie, Iugoslavia ș.a.

Din 1976 A.O.Ș. nu a mai primit de la Ministerul de Finanțe suma de 1.000 dolari pentru a achita cotizația anuală a F.M.O.Ș., fapt ce a creat o situație delicată în relațiile cu această organizație.

Conducerea F.M.O.Ș. a urmărit să mențină A.O.Ș. în cadrul Federației. Este un fapt că, de-a lungul timpului, A.O.Ș. din România a

⁵Ibidem, dos. 1/1976, f. 1-10.

desfășurat o activitate pozitivă în cadrul F.M.O.Ș., iar unii dintre membrii ei au fost aleși în funcții de conducere. Astfel, Nicolae Teodorescu a fost ales președinte, iar Maria Beliş secretar al Comitetului de Politica Științei, cu sediul în București; Radu Voinea – membru al Comitetului pentru Dezarmare (Paris); Ionică Apostol – membru în Consiliul Executiv, în Comitetul Socio-Economic (Paris) și în Comitetul Editorial (Budapesta) ⁶.

În calitate pe care o avea, Nicolae Teodorescu a publicat broșura Organizarea cercetării științifice în România, distribuită de F.M.O.Ș. în 1976.

Delegații A.O.Ș. au continuat să participe la activități F.M.O.Ș. Astfel, în 1976, Nicolae Teodorescu și Corneliu Penescu s-au deplasat la Morainvilliers (Franța); Corneliu Penescu la Budapesta; Corneliu Penescu, Ionică Apostol și A. Corvianu în R.D.G. etc. în cadrul cărora au prezentat comunicări și au luat cuvântul la dezbateri, în calitate de specialiști privind problemele respective.

Cea mai importantă activitate a A.O.Ș. în anul 1977 a fost organizarea Congresului internațional de acupunctură științifică și de tehnologie aplicată.

În acest scop s-a desfășurat o amplă muncă organizatorică, având în vedere o participare extrem de numeroasă. Au fost difuzate fișe de înscriere în limbile engleză și franceză, cu informațiile necesare pentru participanți⁷.

Radu Voinea

⁶ Arhiva AOȘR, dos. 2/1980, f. 21-24.

⁷ Ibidem, dos. 3/1977, f. 69.

INTERNATIONAL CONGRESS OF SCIENTIFIC
ACUPUNCTURE AND APPLIED TECHNOLOGY
Bucharest 27 – 30th May 1977

CONGRÈS INTERNATIONAL D'ACUPUNCTURE SCIENTIFIQUE
ET DE TECHNOLOGIE APPLIQUÉE
Bucarest, du 27 au 30 Mai 1977

No.
(by the secretariate)
(pour le Secretariat)

APPLICATION FOR PARTICIPANTS
FORMULAIRE D'INSCRIPTION

Surname
Nom

Name
Prénom

Profession
Profession

Scientific titles
Titres scientifiques

Place of employment
Lieu de travail

Address for correspondence:
Adresse pour la correspondance:

Country
Pays

City Street No
Ville Rue No

În 1977, A.O.Ș. a organizat în București, în colaborare cu Universitatea din capitala României, Scoala internațională de vară, cu tema Știința și nevoile societății, cu o largă participare, atât a unor savanți, cât și a unor tineri⁸.

I wish participate and I shall (I shall not) present a scientific paper intituled
Je désire participer et je présenterai (je ne présenterai pas) une communication scientifique intitulée
I shall be accompanied by
Je serai accompagné par
I shall arrive in Bucharest: by train, by plane, by car. Until May 1th, 1977, I shall inform the Secretariate about the exact date of my arrival and departure.
J'arriverai à Bucarest: par le train, par avion, en voiture. J'informerai le Secrétariat jusqu'au 1 mai 1977 sur la date exacte de mon arrivée ainsi que de mon départ.

Date, _____ Signature, _____

The present Application filled in should be sent out, not later than February 1 th 1977 to:
Association of Scientists in Romania – INTAC'77 –
Bd. Ana Ipătescu 29, Căsuța poștală 90, Bucharest – Romania, ☎ 50 29 62
Le présent formulaire dûment complété devra être retourné avant le 1 Février 1977, à l'adresse :
Association des Scientifiques de Roumanie
Bd. Ana Ipătescu 29, Căsuța poștală 90, Bucarest – Roumanie ☎ 50 29 62

Accommodation will be ensured by the National Office of Tourisme ONT Carpați
Les logements seront retenus par L'Agence de Tourisme ONT-Carpați

Au fost solicitate din timp titlurile comunicărilor și un rezumat, care au fost tipărite într-o amplă lucrare, difuzată participanților la sesiune, împreună cu alte materiale (programul, oferte pentru timpul liber etc.)

⁸Acad. Nicolae Teodorescu, *Asociația Oamenilor de Știință din România. Istoric, relații, structură și funcționalitate*, în revista „Știința 2000”, nr. 1/1992

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Congresul a fost organizat de A.O.Ș. sub egida Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, Academiei de Științe Medicale și a Ministerului Sănătății.

Lucrările Congresului s-au desfășurat în zilele de 27-30 mai 1977 cu o participare impresionantă: circa 900 de specialiști – dintre care 400 din statele capitaliste (S.U.A., Franța, R. F. Germania, Italia etc.)⁹. Limbile oficiale au fost engleza, germana și franceza.

Taxa de participare era de 100 de dolari S.U.A., iar pentru însoțitori de 50 de dolari S.U.A..

Tema generală a Congresului a fost Energia și controlul său, iar comunicările prezentate au vizat o problemă foarte largă, cu caracter interdisciplinar: bazele tradiționale ale acupuncturii; bioenergia și controlul său; electrofiziologia punctelor de acupunctură; practica acupuncturii; cibernetica și acupunctura; aparatură modernă pentru diagnostic și tratament.

Lucrările, desfășurate în complexul hotelier „Parc Turistic” din București, au prilejuit un amplu schimb de idei și de experiență între participanți asupra unui domeniu extrem de interesant și de o reală noutate, mai ales pentru europeni.

Pe lângă activitatea științifică propriu-zisă, congresiștii au avut posibilitatea de a discuta pe marginea expoziției de aparatură științifică pe specific și discipline adiacente, de a vizita expoziția de carte, de a asista la un reușit spectacol folcloric oferit de Ansamblul „Doina” al Armatei.

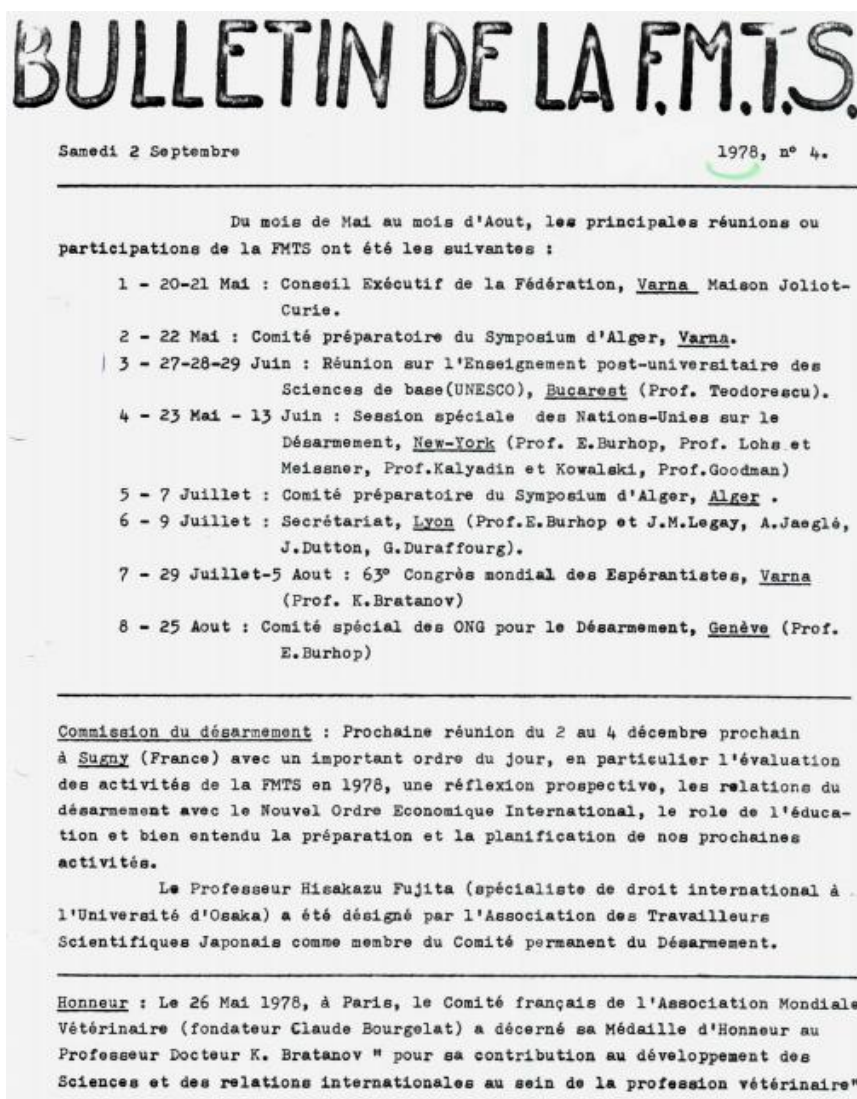
Un alt eveniment important organizat de A.O.Ș. a avut loc în zilele de 27-28 iunie 1978, când s-a desfășurat în București reuniunea privind Învățământul post-universitar în domeniul științelor de bază (exacte).

București, Hotel Parc

⁹ Ibidem, f. 58.

Reuniunea s-a realizat în colaborare cu UNESCO, sub președinția președintelui A.O.Ș. – Nicolae Teodorescu. Acest fapt a fost consemnat și în Buletinul F.M.O.Ș.:

Activitatea A.O.Ș. se desfășura pe fondul unor preocupări și decizii luate la nivelul conducerii de partid și de stat vizând perfecționarea activității științifice și aplicarea în practică a rezultatelor obținute. După mai multe analize, s-a conturat ideea integrării învățământului cu cercetarea și producția, în vederea accelerării procesului de dezvoltare a României.

În acest spirit a fost adoptată legea învățământului din decembrie 1978¹⁰, în care s-au stabilit modalități de participare a cadrelor didactice în activitatea institutelor de cercetare, precum și a cercetătorilor în munca universitară, de efectuare a unor activități pe platforme industriale, în agricultură, unități medicale, stații pilot etc. Ca urmare a acestei orientări a crescut ponderea învățământului tehnic, în ansamblul învățământului superior din România.

O comparație cu perioada interbelică este semnificativă. În anul de învățământ 1936/1937 în România existau 39.128 studenți¹¹, cei mai mulți fiind înscriși la facultățile de Drept, Litere și Filosofie, și de Teologie. La cele două Școli Politehnice (în București și Timișoara) erau înscriși 1.899 studenți.

În anul universitar 1980/1981, România avea 192.769 studenți, dintre care 124.006 la învățământul tehnic¹².

La formarea viitorilor specialiști au contribuit și membrii A.O.Ș., cadre didactice universitare, șefi de catedră, decani de facultăți, rectori de Universități sau Institute de învățământ superior.

Pentru nivelul la care ajunsese știința românească este semnificativ faptul că, în martie 1979, Republica Populară Chineză a propus acceptarea unor specialiști chinezi, care să vină în România „pentru pregătirea personalului chinez care folosește calculatoarele electronice”¹³.

Anul 1978 a fost marcat de organizarea unor activități semnificative inițiate de F.M.O.Ș. la realizarea cărora a fost implicat profesorul Nicolae Teodorescu, președintele A.O.Ș. În calitate de președinte al Comitetului Politic pentru Știință din cadrul F.M.O.Ș., acesta a prezentat raportul la cea de-a 40-a aniversare a acestui organism.

¹⁰ „Buletinul oficial”, nr. 113 din 26 decembrie 1978.

¹¹ „Anuarul Statistic al României 1937 și 1938”, București, Institutul Central de Statistică, p. 250, 255.

¹² „Anuarul Statistic al României 1990”, București, Comisia Națională de Statistică, p. 164.

¹³ *Relațiile româno-chineze. 1975-1981. Documente* Coordonator ambasador Romulus Ioan Budura, București, 2015, p. 1419.

Spre sfârșitul anului 1978, **rolul A.O.Ș. a început să fie modificat substanțial, centrul de greutate a activităților sale fiind mutat de la cele internaționale spre cele interne.** Acest fapt se datora noului statut dobândit de statul român pe arena mondială.

În 1956, când s-a înființat Asociația Oamenilor de Știință, relațiile internaționale ale României erau modeste, desfășurându-se mai ales în cadrul sistemului socialist. A.O.Ș. avea menirea de a contribui la extinderea acestor relații, în domeniul specific – al științei și tehnicii.

În timp, România a devenit un actor important al vieții politice mondiale, liderul ei, Nicolae Ceaușescu, implicându-se în rezolvarea unor acute crize internaționale, precum cele din Orientul Apropiat și din Vietnam, propunând măsuri ce vizau promovarea unor principii noi – bazate pe respectarea independenței, suveranității și integrității naționale – în relațiile dintre state, care au fost adoptate de O.N.U.

Nicolae Ceaușescu la Casa Albă,
împreună cu președintele Jimmy Carter

Nicolae Ceaușescu întâmpinat la
Londra de regina Elisabeta

Președintele României era prezent la New-York, Washington, Moscova, Beijing, New-Dehli, Cairo, Londra și în alte capitale ale lumii¹⁴. Spre exemplu, numai în 1978, Nicolae Ceaușescu a purtat convorbiri cu cele mai importante personalități politice ale timpului: Jimmy Carter – președintele S.U.A., Hua Guofeng – președintele R.P. Chineze, Leonid Brejnev – președintele U.R.S.S., Valéry Giscard d'Estaing – președintele Franței, Elisabeta a II-a – regina Marii Britanii, Helmut Schmidt – cancelarul

¹⁴ *Istoria politicii externe românești în date*. Coordonator Ion Calafeteanu, București, Editura Enciclopedică, 2003, p. 483-492.

R. F. Germania, Muhammad Anwar el Sadat – președintele Egiptului, Moshe Dayan – ministrul de externe al Israelului, Josip Broz Tito – președintele Iugoslaviei, Mohammad Reza Pahlavi Aryamehr – șahul Iranului, Rudolf Kircheschläger – președintele Austriei, Bülent Ecevit – primul ministru al Turciei, etc.

Nicolae Ceaușescu și Leonid Brejnev

Nicolae Ceaușescu și Rudolf Kircheschläger

Pe drept cuvânt, Bucureștiul era socotit un centru al diplomației mondiale, iar România se bucura de un real prestigiu internațional. Cităm, cu titlu de exemplu, declarația președintelui american Jimmy Carter, făcută la 12 aprilie 1978 cu ocazia primirii lui Ceaușescu la Casa Albă: „Este de mare folos pentru mine, ca președinte, să am prilejul de a mă consulta cu un conducător național și internațional de talia oaspetelui nostru de astăzi. Influența sa pe arena internațională, ca lider al României, este excepțională. Ca urmare a pozițiilor ferme ale președintelui său și a independenței sale, România este în măsură să reprezinte o punte între națiuni cu puncte de vedere și interese profund divergente și între conducătorii cărora, în alte împrejurări, le-ar fi dificil să negocieze unul cu celălalt”¹⁵.

Același președinte al S.U.A. aprecia la dineul oficial din 13 aprilie 1978: „Am petrecut o zi minunată cu președintele acestei mărețe țări. Cred că este corect să subliniez că în calitate de conducător al măreței sale țări, el nu numai că a asigurat un uriaș progres al României, dar și-a cucerit un rol de lider în întreaga comunitate internațională, ceea ce este remarcabil”¹⁶.

¹⁵ *Trei decenii de relații româno-americane. 1955-1985. Documente*, vol. II. 1973-1978, Coordonator ambasador Nicolae Ecobescu, București, Fundația Europeană Titulescu, 2015, p. 605.

¹⁶ *Ibidem*, p. 623.

Ca urmare a implicării oficiale, la cel mai înalt nivel, în problematica mondială, rolul A.O.Ș. – de promotor al politicii externe a României – s-a diminuat considerabil, iar implicarea în activitatea F.M.O.Ș. a devenit tot mai redusă.

În ședința Biroului A.O.Ș. din 24 martie 1979, Nicolae Teodorescu a informat despre vizita pe care a făcut-o în Franța la Secretariatul Federației Mondiale a Oamenilor de Știință¹⁷. Cu acest prilej s-a discutat despre posibilitatea ca ediția în limba franceză a revistei „Lumea științifică” să nu mai fie editată de A.O.Ș.R.

Ca urmare, s-a propus ca această activitate să fie preluată de Uniunea Inginerilor și Tehnicienilor din Franța.

Cu acel prilej, C. Penescu, membru în Comisia Editorială a F.M.O.Ș., a solicitat Comitetului Executiv al F.M.O.Ș. ca eventuala netipărire a revistei în România să nu ducă la creșterea cotizației A.O.Ș., care se achita în valută.

Nicolae Teodorescu a menționat că problema tipăririi revistei urma să se discute la ședința Comisiei Editoriale a F.M.O.Ș. de la Marsillia din mai 1979, la care va participa C. Penescu, decizia urmând a fi luată de Comitetul Executiv al F.M.O.Ș., care se întrunea în iulie 1979 la Moscova.

Evident, s-a ținut seama de propunerea făcută de reprezentantul României, astfel că A.O.Ș. a abandonat principala sa activitate în cadrul F.M.O.Ș. Ca urmare, A.O.Ș. a trebuit să renunțe, începând cu ziua de 25 octombrie 1979, la subvenția de 200.000 lei pe care o primea de la guvernul României.

Totuși, cu aprobarea C.N.S.T., s-au putut menține pentru secretariatul executiv A.O.Ș. două posturi retribuite, unul de jurist și unul de referent de specialitate.

Din 1979, activitatea A.O.Ș. a luat o deosebită amploare pe plan intern prin înființarea unor comisii de specialitate.

În mod normal ar fi trebuit ca o asemenea nouă structură organizatorică să se fi regăsit în Statutul A.O.Ș. Pentru aceasta era nevoie de convocarea Adunării Generale, care se hotărăscă modificarea Statutului.

Intrată într-un hățiș birocratic, A.O.Ș. nu putea acționa decât pe baza aprobărilor C.N.S.T., iar acesta trebuia să obțină decizia de la conducerea superioară a P.C.R. (Elena Ceaușescu).

¹⁷Arhiva AOȘR, dos. 2/1964, f. 1.

București, Clădirea Universității

Numai că, din motive cu totul subiective, neglijând prevederile statutare ale organizațiilor profesionale și obștești, asemenea aprobări nu erau date.

Este semnificativă situația de la Societatea de Științe Istorice din România, membru colectiv al Asociației Oamenilor de Știință. Profesorul Nichita Adăniloae, membru în Biroul Executiv al S.Ș.I., avea să relateze că, începând cu anul 1972, conducerea Societății de Științe Istorice din România a făcut repetate demersuri la Ministerul Educației și Învățământului pentru a obține aprobarea de organizare a Conferinței pe țară, la care să se aleagă conducerea acesteia, rămasă descompletată.

După multe tergiversări, ministrul a aprobat ca aceasta să se desfășoare în ziua de 23 aprilie 1977, concomitent cu sesiunea științifică dedicată centenarului Independenței de Stat a României. Ca urmare, au avut loc adunări generale la nivelul filialelor județene, care au ales delegații pentru Conferința care urma să se desfășoare în București; s-a tipărit invitația-program; au fost aprobate în ședințe de Birou darea de seamă și propunerile de modificare la Statutul S.Ș.I. În ziua respectivă, delegații erau întruniți în Amfiteatrul „Nicolae Iorga” de la Facultatea de Istorie, când a apărut secretarul de stat Ladislau Lörincz, care a comunicat Biroului că s-a revenit asupra aprobării date de ministru, propunând ca cei prezenți să fie anunțați că nu va mai avea loc Conferința „din motive organizatorice”.

În fața refuzului membrilor Biroului, Lörincz a anunțat chiar dânsul că lucrările se amână datorită unor defecțiuni organizatorice ale Ministerului Educației și Învățământului, fapt primit cu neîncredere de delegații prezenți¹⁸.

Cu toții și-au dat seama că acesta era pretextul, realitatea fiind că nu se primise aprobarea de „sus”. Dovada a fost evidentă, mai ales că demersurile ulterioare făcute de Biroul S.Ș.I. la Minister nu au avut succes, astfel că următoarea conferință pe țară avea să aibă loc abia în aprilie 1991.

O situație similară s-a înregistrat la Uniunea Scriitorilor, Uniunea Artiștilor Plastici etc. La vremea respectivă nu se dădea nici o explicație, iar refuzul era transmis pe cale verbală.

Dumitru Popescu – fost secretar al C.C. al P.C.R. și membru în Comitetul Politic Executiv – avea să explice că Nicolae Ceaușescu „a devenit dușmanul principal al formelor proprii de participare colectivă, politică și socială, a intelectualilor. Organismele trebuiau dirijate oficial, ținute sub supraveghere, organizate public după scenarii tip”¹⁹.

În condițiile în care nu se putea organiza Adunarea Generală, iar Comitetul Executiv era descompletat, conducerea A.O.Ș. era asigurată de Biroul acesteia, care – la rândul său – a cunoscut mai multe „remanieri”, determinate de încetarea din viață a unor membri.

Aceste dificultăți au fost depășite printr-o muncă intensă a celor care continuau să se afle în fruntea A.O.Ș. Aceștia nu numai că nu și-au diminuat activitatea, ci chiar și-a extins-o, cuprinzând noi domenii, de cel mai mare interes pentru progresul științelor din România.

În ședința Biroului Comitetului de Conducere al A.O.Ș. din 15 februarie 1979²⁰ s-a aprobat propunerea lui Ștefan Milcu de a se transfera la A.O.Ș. Comisia de studii interdisciplinare, care funcționa în cadrul Academiei R. S. România.

De asemenea, s-a aprobat, la recomandarea lui C. Penescu, înființarea unei Comisii de teoria sistemelor generale, în cadrul A.O.Ș.

Tot C. Penescu a propus ca, având în vedere alegerea în Comitetul Socio-Economic al F.M.O.Ș. a unui reprezentant al A.O.Ș., să se înființeze o Comisie socio-economică în cadrul A.O.Ș.

¹⁸ N. Adăniloaie, *Monografia societății de Științe Istorice din România*, București, 2009, f.e., p. 104-105.

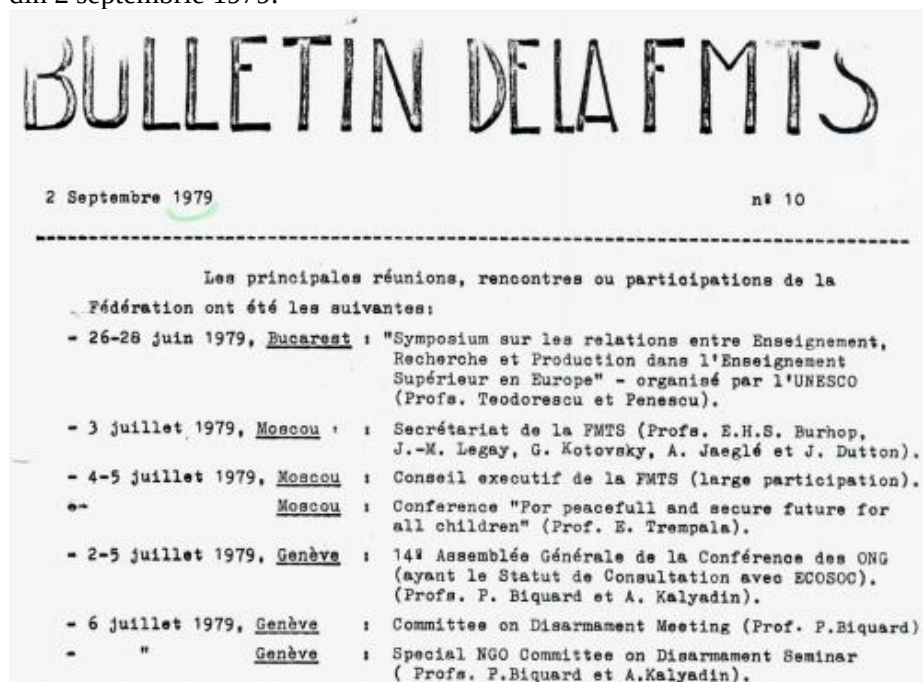
¹⁹ Dumitru Popescu, *Elefanții de porțelan. Scene și personaje în umbra Cortinei de Fier*, București, Editat de „Match București”, f.a., p. 35.

²⁰ Arh. AOȘR, dos. 2/1964, f. 10.

Pentru a face față problemelor financiare, dar și acționând în spiritul noii legi privind integrarea învățământului cu cercetarea și producția, A.O.Ș. a decis să acorde o atenție specială încheierii unor contracte de studii și de cercetare, cu instituții interesate.

În perioada 1979-1985, A.O.Ș. a semnat 15 contracte în valoare de 2.242.000 lei. La rândul său A.O.Ș. a plătit pentru executarea contractelor anumiți specialiști din institute de cercetare și de învățământul superior, în valoare de 169.800 lei²¹.

Dintre activitățile științifice în care s-a implicat A.O.Ș. în 1979 se remarcă simpozionul intitulat Relațiile dintre învățământ, cercetare și producție în învățământul superior din Europa, organizat de UNESCO. Era o temă la ordinea zilei în multe state europene, dar cu deosebire în România, așa cum au subliniat – în comunicările lor – Nicolae Teodorescu și Corneliu Penescu. Această acțiune a fost menționată în „Buletinul” F.M.O.Ș., nr. 10 din 2 septembrie 1979.

²¹ Ibidem, dos. 2/1980, f. 7.

- 6 juillet 1979, <u>Genève</u>	: Committee on Disarmament Meeting (Prof. P.Biquard).
- " " <u>Genève</u>	: Special NGO Committee on Disarmament Seminar (Profs. P.Biquard et A.Kalyadin).
- 9 juillet 1979, <u>Genève</u>	: Sous Comité sur le Racisme, la discrimination sociale, l'apartheid et la décolonisation (Prof. A. Kalyadin).
- 10 juillet 1979, <u>Genève</u>	: Séminaire sur les Compagnies Transnationales et la course aux armements (Prof. A. Kalyadin)
- 23 juillet 1979, <u>Paris</u>	: Rencontres à l'UNESCO du Secrétaire Général avec le Prof. Forti, puis avec le Prof. Harada.
- 23 juillet 1979, <u>Paris</u>	: Préparation de l'exposition de Vienne sur le Viet-Nam (G. Duraffourg, J.M. Legay et Duc de l'Union Générale des Vietnamiens en France).
- 13-17 août 1979, <u>Vienne</u>	: Symposium de l'ACAST (Profs. J.M.Legay, R. Ouahés).
- 18 août 1979, <u>Vienne</u>	: Réunion du Groupe de liaison des ONG sur le Développement (Prof. J.M. Legay)
- 19 août 1979 <u>Vienne</u>	: Inauguration de l'Exposition de la FMTS sur la Science, la Technique et le Développement au Viet Nam (en présence du Prof. E.H.S. Burhop).
- 20-26 août 1979, <u>Vienne</u>	: Forum des ONG sur la Science et la Technologie pour le Développement (Prof. E.H.S. Burhop et Z. Allalcha). Interventions du Président Burhop à la Conférence des Nations Unies, à la table ronde sur "la responsabilité sociale des Scientifiques", et lors d'une Conférence de Presse.

În fond, o asemenea temă se înscria pe linia preocupărilor existente pe plan mondial, dar și a conducerii P.C.R., care urmărea să impulsioneze cercetarea științifică prin folosirea tuturor forțelor intelectuale existente în România. La Congresul al XII-lea al P.C.R., din noiembrie 1979, a fost adoptat Programul-directivă de cercetare științifică, dezvoltare tehnologică și de introducere a progresului tehnic în perioada 1981-1985 și orientările principale până în anul 2000, care – potrivit lui Nicolae Ceaușescu – „constituie afirmarea revoluției tehnico-științifice în toate domeniile de activitate, creșterea rolului științei în modernizarea economiei naționale, a întregii vieți sociale”²². Pentru realizarea acestui program în fruntea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie a fost aleasă Elena Ceaușescu.

Elena Ceaușescu

²² Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 19, București, Editura Politică, 1980, p. 213.

Elena Ceaușescu obținuse un controversat titlu de doctor în chimie (1967) și era directorul general Institutului Central de Chimie (ICECHIM) din 1970. În același timp, Elena Ceaușescu devenise a doua persoană politică în stat (după Nicolae Ceaușescu), deținând funcția de membru al Comitetului Politic Executiv din 1973 și de coordonator al politicii de cadre a partidului.

Elena Ceaușescu a dorit să fie aleasă membru al Academiei R. S. România, problema fiind discutată în Comitetul Politic Executiv.

Participant la acea ședință, Dumitru Popescu avea să relateze că rolul principal a revenit lui Ioan Ursu, care s-a referit mai întâi la faptul că existau locuri vacante în Academie, care trebuiau ocupate. „Ceaușescu și-a exprimat părerea că ideea i se pare judicioasă și a propus ca C.P.Ex. să fie de acord.” Apoi a întrebat „pe cine avea C.N.S.T.-ul să punem acolo”. Ioan Ursu a propus-o pe Elena Ceaușescu, după care i-a arătat „meritele științifice, i-a enumerat lucrările publicate în țară și în străinătate, a evocat marea prețuire de care se bucură ea în lumea savanților, titlurile primite de la diferite academii străine”²³. Evident, membrii C.P.Ex. au fost de acord cu propunerea. Ca urmare, Adunarea Generală a Academiei R. S. România a validat, în sesiunea din 28 februarie–1 martie 1974, alegerea Elenei Ceaușescu în calitate de membru titular. Devenită „academician doctor inginer”, Elena Ceaușescu a început să fie prezentată ca „savant de renume mondial”, căruia i se cuveneau îndrumarea și coordonarea cercetării științifice (apoi și a învățământului) din România.

Prin Decretul Consiliului de Stat nr. 600/1980, se stabilea: „Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie este organ de partid și de stat, care are sarcina de a asigura înfăptuirea unitară a politicii partidului și statului în domeniul științei și tehnologiei, în vederea promovării progresului tehnic și științific în toate sectoarele vieții economice și sociale în concordanță cu cerințele revoluției tehnico-științifice contemporane, cu obiectivele Programului Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea României spre comunism” (art. 1).

Potrivit art. 2 „Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie asigură orientarea, îndrumarea și controlul activității de creație științifică și tehnică, precum și coordonarea unitară a întregii activități în acest domeniu”.

C.N.S.T. își desfășura activitatea „sub îndrumarea directă a Comitetului Central al Partidului Comunist Român și a Consiliului de Miniștri” (art. 3).

²³Dumitru Popescu, *Elefanții de porțelan*, p. 235-236.

Acest decret a intrat în vigoare la 8 martie 1980. După ce Elena Ceaușescu a fost aleasă președinta C.N.S.T., Ioan Ursu a devenit vicepreședinte. Acestuia i-a revenit sarcina ingrată de a fi un fel de tampon între „indicațiile prețioase” ale Elenei Ceaușescu și oamenii de știință.

Ioan Ursu

Ioan Ursu era una dintre personalitățile marcante ale științei românești, fizician de excepție, coordonator al programului nuclear al României cu rang de ministru, director al Institutului de Fizică Atomică din 1968, membru corespondent din 1963 și membru titular al Academiei Române din 1974, Ioan Ursu a făcut studii post-doctorale la Universitatea Princeton din S.U.A. (1959-1960). Profesor invitat în Elveția, Anglia, Franța (1960-1964), membru în Consiliul Științific al Institutului Unificat de Cercetări de la Dubna (U.R.S.S.) din 1965, guvernator al Consiliului Guvernatorilor Agenției Internaționale pentru Energie Atomică de la Viena (1971-1973), președintele Societății Europene de Fizică (1976-1979).

După ce Academia R. S. România a trebuit să renunțe la institutele proprii de cercetare științifică, acesta a devenit un fel de anexă a Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, definit ca „organ de partid și de stat”.

Nu s-a auzit, la vremea respectivă, nici un glas de împotrivire din partea „nemuritorilor”. La rândul său, A.O.Ș. a devenit o structură a C.N.S.T., care-i stabilea nu numai programul de activitate, ci și personalul cu funcții de conducere și de execuție, inclusiv femeia de serviciu.

Aceste evoluții în domeniile științei și învățământului aveau loc pe fondul deteriorării situației economice și sociale din România.

Criza petrolului din anii '70 ai secolului al XX-lea a afectat puternic țara noastră, iar băncile internaționale – care acordaseră credite României – deveneau tot mai insistente în solicitările lor.

Pe de altă parte, principalele state occidentale (S.U.A., Franța, Marea Britanie, R. F. Germania) au început să critice politica regimului de la București, acuzându-l că nu respecta drepturile omului așa cum se angajase semnând Actul Final al Conferinței de la Helsinki (1975).

Tema cea mai dezbătută în presa occidentală în privința României a devenit refuzul oficialilor din această țară de a acorda dreptul de emigrare cetățenilor săi, și cu deosebire a celor aparținând minorităților naționale.

Creditorii străini, în primul rând Fondul Monetar Internațional, în conducerea căruia rolul decisiv aparținea S.U.A., condiționau eșalonarea datoriei externe a României de respectare a drepturilor omului.

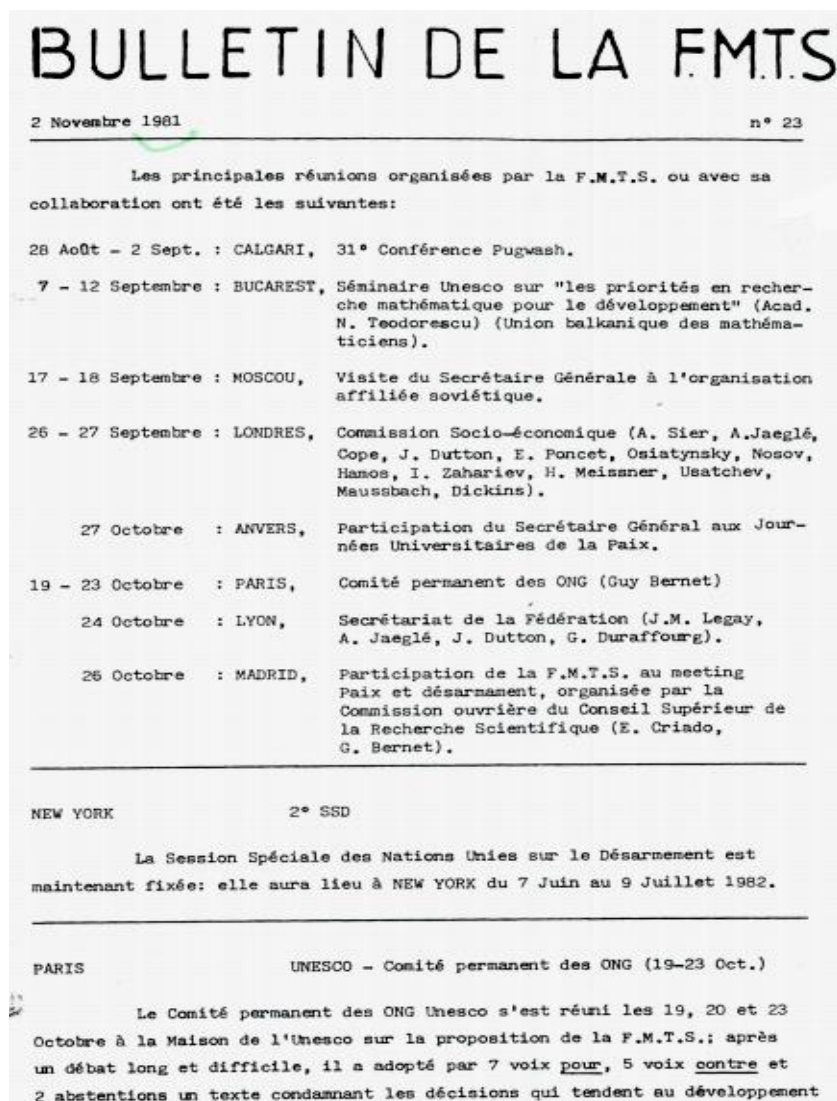
Nicolae Ceaușescu a apreciat că asemenea presiuni asupra unui stat independent și suveran erau inadmisibile, drept care a propus – iar Comitetul Politic Executiv a aprobat în 1981 – ca România să-și achite rapid, înainte de termen, întreaga datorie externă. Ca urmare, s-a recurs la forțarea exportului pentru obținerea de valută, inclusiv a produselor alimentare de primă necesitate. Totodată, s-a diminuat importul de țiței și gaze naturale, impunându-se economisirea drastică a energiei, inclusiv diminuarea încălzirii locuințelor și a iluminatului public. Această politică a afectat grav situația românilor, supuși unor grele privațiuni în viața de zi cu zi. În aceste condiții, participarea oamenilor de știință la reuniuni internaționale era limitată, pentru a nu se consuma valuta care era direcționată spre plata datoriei externe a României.

Chiar în acest context dificil, A.O.Ș. a continuat să se manifeste pe plan internațional, mai ales în domenii în care avea deja a bogată experiență și dobândise un prestigiu recunoscut în cadrul Federației Mondiale a Oamenilor de Știință. Cu aprobarea C.N.S.T., reprezentanții A.O.Ș. au participat în anii 1979-1984 la 51 reuniuni științifice internaționale.

În 1981, președintele A.O.Ș., Nicolae Teodorescu, a fost principalul organizator al seminarului desfășurat la București în zilele de 7-12 septembrie, în colaborare cu UNESCO și cu Uniunea Balcanică a Matematicienilor, cu tema Priorități în cercetarea matematică pentru dezvoltare, acțiune consemnată în „Buletinul” editat de F.M.O.Ș.

În noul context politic, A.O.Ș. și-a concentrat activitatea spre organizarea unor simpozioane și conferințe științifice la nivel național. Cele mai multe se desfășurau în colaborare cu alte instituții, care puteau asigura, din punct de vedere logistic, participarea unor invitați, cărora să li se asigure transportul, cazarea și masa. A existat tendința de a coborî nivelul de activitate al A.O.Ș. la cel al unei instituții de răspândire a științei și culturii. Astfel prin adresa C.N.S.T., semnată de Mihail Florescu – ministru secretar de stat la C.N.S.T., președintele Comisiei Centrale pentru Răspândirea Cunoștințelor Științifice și Tehnice – din 25 decembrie 1982, A.O.Ș. era solicitată să contribuie la realizarea unui volum de metodologie a activității de răspândire a cunoștințelor științifico-tehnice²⁴.

²⁴ Arh. AOȘR, dos. 4/1982-1986, f. 1

În paralel cu asemenea abordări, conducerea A.O.Ș. s-a menținut pe linia misiunii sale de a contribui la sprijinirea muncii de cercetare științifică și la valorificarea rezultatelor obținute în viața economică, socială și culturală a României.

Multe activități ale A.O.Ș. aveau loc în provincie, prin antrenarea oficialităților locale. Astfel, la 27 ianuarie 1982 s-a desfășurat simpozionul Dezarmare – progres tehnic – mediu înconjurător, în colaborare cu Comitetul de Cultură Pitești²⁵. Tot la Pitești a avut loc, în zilele de 4-5 mai 1982, simpozionul Mărirea eficienței energetice a proceselor tehnologice industriale – necesitate imediată²⁶. Între 9 și 12 septembrie 1982 s-a desfășurat la Deva Sesiunea științifică de studii literare, lingvistice și interdisciplinare. Primul colocviu de studii interdisciplinare²⁷. În „Comitetul de onoare” al sesiunii au figurat academicianul Alexandru Graur, prof.univ. Boris Cazacu – membru corespondent al Academiei R. S. România, prof. univ. Ioan C. Chițimia, scriitorul Nicolae Steinhardt, prof. univ. Paul Miclău, prof. univ. Ion Vlad – rectorul universității „Babeș-Bolyai”. Lista participanților cuprindea 240 de nume, iar al celor care au prezentat comunicări depășea cifra 80.

Alexandru Graur

Nicolae Steinhardt

A.O.Ș. a contribuit, prin unul dintre cei mai activi membri ai săi, medicul Vasile Căndea, la dezvoltarea chirurgiei cardiovasculare și salvarea vieții multor bolnavi aflați în situații limită. A adus contribuții deosebite la introducerea de tehnici și procedee noi în chirurgia cardiovasculară, a efectuat o serie de cercetări științifice – clinice și experimentale – în următoarele domenii: șocul traumatic; contribuția sistemului limfatic în șoc (studii prioritare în România); explorarea limfografică a limfaticelor cervicale (primele studii în România); contribuții originale în afecțiunile miocardului, plămânului, ficatului, pancreasului și sistemului imunitar, în

²⁵ Arh. AOȘR, dos. 4/1982-1986, f. 1

²⁶ Ibidem, f. 30 (Programul simpozionului).

²⁷ Ibidem, f. 7 și următoarele (Programul sesiunii).

timpul și după circulația extracorporală. A executat primele limfografii cervicale în România; a realizat – în colaborare cu prof. Philippe Noirhomme de la Spitalul St. Luc din Bruxelles – implantarea primei inimi artificiale autonome de tip Novacor din sud-estul Europei. Renumitul medic cardiolog Marius Stephanus Barnard a vizitat România în 1977, 1979 și 1982, prilej cu care a operat, împreună cu Vasile Câdea, mai mulți bolnavi, urmărind apoi evoluția stării lor de sănătate. În zilele de 25-26 decembrie 1982, Marius Stephanus Barnard, însoțit de Vasile Câdea, a făcut o vizită la Pitești pentru evaluarea unor pacienți, prilej cu care a acordat un interviu revistei „Argeș”.

Cităm din acest interviu: “adevăratul motiv pentru care mă aflu în țara dumneavoastră, este frumoasa apreciere de care se bucură, universal, școala dumneavoastră de medicină, cotate ca fiind foarte serioasă, inclusiv în domeniul chirurgiei cardiovasculare [...] De această dată, mă aflu în România ca invitat al Spitalului Militar Central, respectiv Secția de Chirurgie Cardiovasculară, condusă de colonelul dr. Vasile Câdea, unul dintre specialiștii renumiți ai țării dumneavoastră în domeniul enunțat. În ultimele zile am operat, împreună, șapte persoane, mărinind astfel, la peste 1.000 numărul pacienților români consultați de mine, în diferite spitale din lume”.²⁸

București, 1982
Prof. dr. Marius Stephanus Barnard împreună cu col. dr. Vasile Câdea

²⁸ „Argeș”, nr. 1, Pitești, ianuarie 1983

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

În zilele de 16-17 noiembrie 1983, s-a desfășurat în Aula Bibliotecii Centrale Universitare din București simpozionul Noi tehnologii, noi sisteme, progrese ale științei contemporane. Realități și perspective de viitor în Republica Socialistă România²⁹. Au prezentat comunicări Mihail Florescu, Marin Ivașcu, Sandu Stoichița, Nicolae Teodorescu, Solomon Marcus, Costin Murgescu, Suzana Gâdea, Cristofor Simionescu, Paul Sterian, Rodica Vîlcu, Ionel Purica, Cornel Berbente, Flavian Tănăsescu, ș.a.

București, Biblioteca Centrală Universitară

În domeniul relațiilor internaționale, A.O.Ș. și-a extins colaborarea cu oamenii de știință din Bulgaria prin organizarea unor manifestări științifice comune. Se aveau în vedere, cu prioritate, problemele privind valorificarea resurselor fluviului Dunărea și a zonei adiacente.

Între aceste activități se remarcă simpozionul Intensificarea colaborării în domeniul științific, desfășurat la Varna (Bulgaria) în zilele de 14-15 iunie 1983. Cu acest prilej, Ionică Apostol și Mihai Popescu au prezentat o comunicare în numele Asociației Oamenilor de Știință din România intitulată Cooperarea tehnico-științifică internațională și contribuția la accelerarea programelor de dezvoltare economică și socială³⁰.

Cea mai importantă activitate desfășurată de A.O.Ș. în 1983 a fost conferința Probleme științifice ale fluviului Dunărea, organizată în colaborare cu Uniunea Oamenilor de Știință din Bulgaria. Conferința s-a desfășurat la Varna și Constanța în perioada 4-10 noiembrie.

²⁹ Ibidem, dos. 4/1982-1986, f. 66

³⁰ Ibidem, dos. 2/1987, f. 5-6 (textul comunicării în limba franceză).

Au fost prezentate comunicări³¹ privind perspectiva dezvoltării industriei în bazinul dunărean inferior și schimbări ale infrastructurii de producție; pescuitul dunărean; starea și perspectivele dezvoltării navigației fluviale bulgare; problemele economico-financiare privind realizarea obiectivelor de mari proporții pe litoralul dunărean; poluarea apelor fluviului Dunărea; posibilități de studiere complexă a fluviului Dunărea prin foraj aerocosmic; perspectivele dezvoltării agriculturii în bazinul dunărean inferior ș.a.

Anul 1984 marcat o nouă mutare a **sediului Asociației Oamenilor de Știință**. De această dată în clădirea Fundației Elias din **strada Gabriel Péri**, nr. 1 (Clémenceau), aflată lângă hotelul Athenée Palace.

Clădirea Fundației Elias

În acel spațiu erau găzduite mai multe asociații, astfel că A.O.Ș. a primit doar **o cameră de 20 de metri pătrați**. Pentru starea de pauperitate în care se aflau aceste instituții științifice – cu o reală rezonanță internă și internațională – menționăm convenția din 21 noiembrie 1984 semnată de Asociația Oamenilor de Știință, Fundația M.H. Elias, Secretariatul General al Uniunii Medicale Balcanice și Uniunea Medicală Balcanică, Secția Națională Română prin care s-a stabilit că începând din 1 decembrie 1984 „curățenia întregului spațiu deținut de acestea în str. Gabriel Péri, nr. 1 (birouri, holuri, dependințe etc), să fie asigurat prin Secretariatul General al Uniunii Medicale Balcanice și Secția Română a UMB”. S-au împărțit și costurile cu care trebuia să contribuie fiecare locatar – 200 lei pe lună³².

³¹ Ibidem, dos. 3/1983, (textele comunicărilor).

³² Ibidem, dos. 1/1964, f. 3.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Din lipsă de fonduri, A.O.Ș. s-a asociat cu alte instituții de știință și cultură, cu autorități locale pentru desfășurarea unor activități de interes național.

La 24 ianuarie 1984, A.O.Ș. a colaborat cu Comitetul de Cultură și Educație Socialistă din județul Bihor pentru realizarea, la Oradea, a simpozionului 125 ani de la Unirea principatelor³³, care s-a bucurat de o largă participare.

În ziua de 30 martie 1984 s-a desfășurat la sediul Institutului Agronomic din București simpozionul Probleme moderne ale agriculturii, organizat de Asociația Oamenilor de Știință, Academia de Științe Agricole și Silvicultură, Societatea pentru Răspândire a Științei și Culturii.

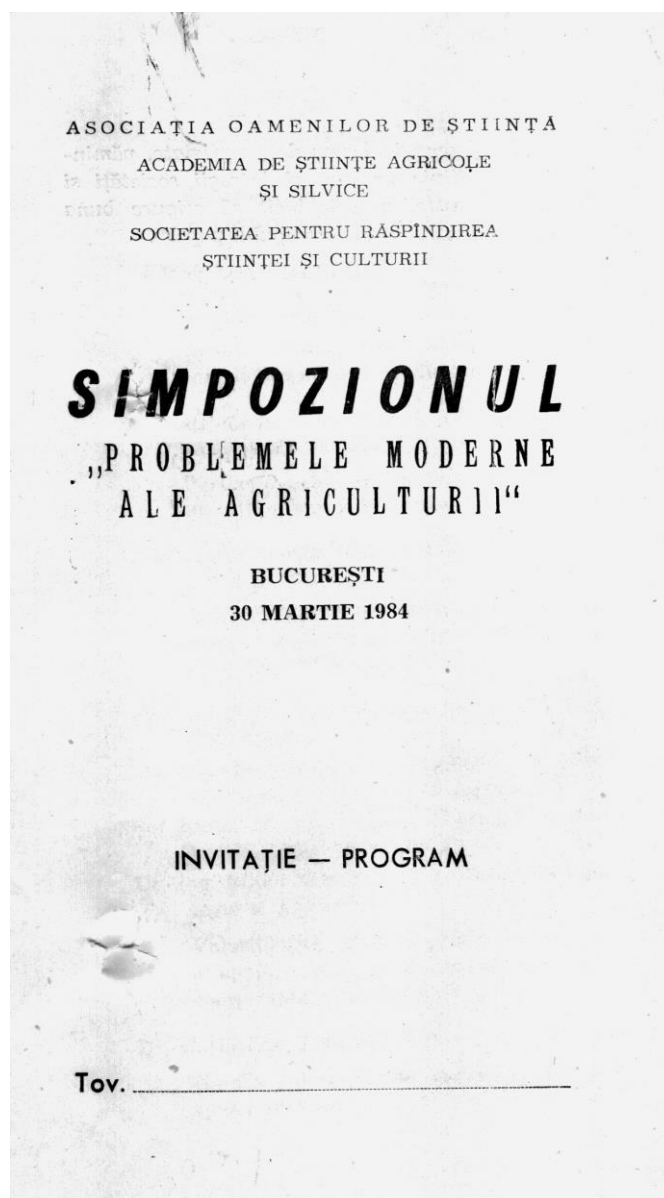
În program au fost înscrise 20 de comunicări³⁴.

**București, Institutul Agronomic
(Universitatea de Științe Agronomice și Medicină Veterinară)**

³³ Ibidem, dos. 1/1962, f. 15.

³⁴ Ibidem, dos. 4/1982-1986, f. 69 și următoarele.

SIMPOZIONUL
PROBLEMELE MODERNE
ALE AGRICULTURII

Acad. Nicolae Teodorescu, președintele Asociației Oamenilor de Știință

Cuvânt de deschidere ora 9

Prof. dr. Ion Ceaușescu, prim vicepreședinte, ministru secretar de stat Comitetul de Stat al Planificării

Intensificarea producției agricole, factor principal al dezvoltării economice

Ing. Mihail Florescu, membru corespondent al Academiei R.S.R., ministru secretar de stat Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie

Rolul cercetării științifice și tehnologice în noua revoluție agrară

Acad. Nicolae Teodorescu, președintele Asociației Oamenilor de Știință

Statistica matematică și teoria probabilităților în învățămîntul și cercetarea agricolă

Dr. loc. ing. Dumitru Teaci, secretar științific Academia de Științe Agricole și Silvicultură

Dr. ing. Corneliu Răuță, director Institutul de Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie

Elaborarea conceptelor și modelarea creșterii capacităților de producție a terenurilor agricole și silvice; protecția și creșterea fertilității solurilor

Dr. ing. Corneliu Răuță, director Institutul de
Cercetări pentru Pedologie și Agrochimie

**Resurse de sol ale României și măsuri
de sporire a fertilității lor**

Prof. dr. doc. Ionică Apostol, Institutul de
Medicină și Farmacie București, secretar
general Asociația Oamenilor de Știință

**Agenți chimici, fizici, biologici, stimula-
tori ai precocității producției vegetale**

Dr. ing. Constantin Chiriță, Direcția Organi-
zării și Muncii M.A.I.A.

**Perfecționarea organizării și conducerii
unităților agricole de stat și cooperatiste**

Dr. Serghie Hartia, Institutul de Cercetări pen-
tru Economia Agrară

**Zonarea producției agricole factor im-
portant în dezvoltarea agriculturii și spo-
rirea fertilității pământului**

Prof. dr. doc. Vlad Ionescu Sisești, Institutul
Agronomic N. Bălcescu

Dr. ing. Stelian Nastea, Institutul de Cerce-
tări pentru Pedologie și Agrochimie

Șef lucrări dr. Ionel Jinga, Institutul Agrono-
mic N. Bălcescu

Dr. ing. Mihai Dumitru, Inst. Cercetări Pedo-
logie și Agrochimie

**Valorificarea pentru producția vegetală
a apelor uzate și a nămolurilor de la
complexele zootehnice**

Dr. Horia Ene, I.N.C.R.E.S.T.

**Metodă numerică de calcul a nivelului
apelor freatice**

Prof. Constantin Pintilie, rector Institutul Agronomic N. Bălcescu, București

Probleme privind folosirea ierbicidelor în agricultura intensivă

Prof. dr. Ioan Puia, rector Institutul Agronomic Cluj-Napoca

Dr. Soran Viorel, Centrul de Cercetări Biologice Cluj-Napoca

Probleme ale agro-ecologiei contemporane

Dr. Alexandru Ionescu, I.C.C.P. Fundulea

Agricultura și ecologia

Prof. dr. Parpală Gh., Academia de Studii Economice

Rezerve de perfecționare a autoconducerii agriculturii în profil teritorial

Ec. Dumitru Dumitru, director științific Institutul de Economie Agrară București

Agricultura și creșterea economică a României

Dr. ing. Gh. Cremenescu, director Stațiunea Cercetări Agricole Albota ; dr. ing. Constantin Nicolae, Pitești ; ing. Ion Horobeanu, Pitești ; dr. ing. Constantin Ceaușu, Pitești ; ing. Nicolae Ionescu, Pitești ; dr. ing. Valeriu Olaru, Tg. Jiu ; ing. Ion Voicu, Scornicești ; dr. ing. Horia Nicolae, Mărculești ; ing. Iancu Dumitru, Albota

Ameliorarea capacității de producție a solurilor argilo-iliuviale

Dr. Gh. Fierbințeanu, decan Academia Ștefan Gheorghiu pentru Pregătirea și Perfecționarea Cadrelor de Conducere

Creșterea eficienței economice, problemă fundamentală a progresului agriculturii

Ec. Ovidiu Popescu, Dir. adj. Direcția Plan
Dezvoltare M.A.I.A.

Dr. Reghina Crețoiu, Institutul de Economie
Socialistă București

**Cresterea gradului de autoaprovizionare
cu produse agroalimentare**

Dr. doc. Cristian Hera, Director I.C.C.P.
Fundulea

**Contribuția cercetării științifice la moder-
nizarea agriculturii în România**

Discuții

Masă rotundă.

Lucrările simpozionului se vor desfășura în
ziua de 30 martie 1984, în Aula Academiei
de Științe Agricole și Silvice, B-dul Mărăști
nr. 61, București.

Sesiunea de comunicări începe la ora 9

Secretariatul Simpozionului :
**Asociația Oamenilor de Știință din Republica
Socialistă România**
Str. Gabriel Péri nr. 1
70148 București. Căsuța poștală 22-162.
Telefon : 13.62.34

După cum se observă, la simpozion au participat personalități marcante ale științei agricole românești dintre care Dumitru Teaci, Corneliu Răuță, Vlad Ionescu-Șișești, Vlad Nasta, Ionel Jinga, Constantin Pintilie, Ion Puia, Gheorghe Parpală, Dumitru Dumitru, Cristian Hera.

Tematica abordată a vizat atât problematica cercetării științifice, cât și cea a aplicațiilor practice. Chiar și cei care nu erau specialiști în problemele agriculturii – ca de exemplu Nicolae Teodorescu sau

Ionică Apostol – au prezentat comunicări interesante, fapt ce a asigurat manifestării științifice cu caracter interdisciplinar. Remarcabil este faptul că, pe lângă cercetători științifici, profesori universitari, cadre de conducere în domeniu au participat și specialiști din stațiunile de cercetări agricole din țară.

Sarmizegetusa. Vestigiile dacice

În cadrul A.O.Ș. activa o echipă de studii interdisciplinare, care analiza civilizația geto-dacilor și cu deosebire **vestigiile** arheologice din zona munților Orăștiei. În raportul întocmit de această echipă privind cercetările efectuate la Sarmizegetusa în perioada 1-3 noiembrie 1984 se aprecia că s-a constatat existența „unuia dintre cele mai avansate observatoare astronomice ale antichității, unic în felul său”³⁵. Raportul era semnat de inginerul Fl. Stănescu.

Conducerea A.O.Ș. a insistat pe lângă „forurile superioare” pentru obținerea fondurilor necesare participării la activitățile F.M.O.Ș., precum și pentru organizarea în România a unor simpozioane, mese rotunde, sesiuni științifice, internaționale.

Astfel, în ianuarie 1984 s-a adresat Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie solicitând suma de 90.000 lei pentru organizarea în București a sesiunii de lucru a Comitetului pentru Politica Științei. Reproducem această adresă³⁶:

³⁵ Arh. AOSR., dos. 1/1982, f. 3

³⁶ Ibidem, dos. 3/1962, f. 84 și 84 verso.

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

str. „Gabriel Péri” 1
13625.

13 ianuarie 1984

MP/84/

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ȘTIINȚA ȘI TEHNOLOGIE

L e c c i e

După cum este cunoscut Asociația Oamenilor de Știință din Republica Socialistă România este membră a Federației Mondiale a Oamenilor de Știință și ocupă prin reprezentanții ei, funcții în organele de conducere ale acestei organizații științifice internaționale.

Pe bază de reciprocitate sesiunile de lucru ale organelor de conducere și de specialitate ale Federației Mondiale a Oamenilor de Știință se organizează prin rotație de Asociațiile membre în țările lor. Din 1964 țara noastră nu a mai găzduit nici-o astfel de manifestare a Federației. Astfel de acțiuni s-au desfășurat în U.R.S.S., R.P. Bulgaria, R.P. Ungară, R.D. Germană, R.P. Polonă, R.S. Cehoslovacă, în fiecare din aceste țări minimum 3 acțiuni.

În programul pentru anul 1984 este prevăzut a se desfășura la București în prima decadă a lunii aprilie, sesiunea de lucru a organizațiilor din țările socialiste membre ale Federației (3-4 aprilie) și sesiunea de lucru a Comitetului de politică științifică (5-6 aprilie). Menționăm că funcția de președinte al acestui comitet internațional este deținută de președintele Asociației Oamenilor de Știință din R.S. România, academician Nicolae Teodorescu.

În cadrul primei sesiuni se vor discuta, sarcinile de viitor după ce-a de a 15 adunare generală a Federației (Paris, septembrie 1983), iar în cadrul celei de a doua, ordinea de zi cuprinde dezbateră tema: "Tehnologii și metodologii în cercetare pentru dezvoltare", pe următoarele secții de specialitate - Tehnologii și metodologii în fizica nucleară cu aplicații în medicină și tehnică;

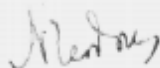
- Tehnologii în electronică cu aplicații în informatică, robotică, telecomunicații, etc.;
- Tehnologii și metodologii în construcții industriale și civice;
- Probleme ale energiei neconvenționale. Energii recuperabile și utilizarea lor;
- Probleme ale ecologiei cu aplicații la organizarea teritoriului și apărarea mediului înconjurător;
- Probleme ale învățământului superior pentru cercetare de dezvoltare socio-economică.

Se prevede participarea unui număr de circa 30 persoane din care 20 invitați ai părții române. Adică toți participanții de la prima sesiune (15 persoane) plus 5 persoane pentru sesiunea comitetului de politica științei (președintele, secretarul general FMOS plus 3 membri ai biroului comitetului). Circa 10 participanți la sesiunea de politica științei își vor suporta personal cheltuielile de ședere în România. Cheltuielile de transport vor fi suportate personal de toți participanții.

Pentru organizarea acestor sesiuni urmează să se aloce Asociației Oamenilor de Știință suma de lei 90.000 (nouăzeci mii), conform fișei de calcul estimativ anexată. Prin participarea pe cost personal a circa 10 persoane, se prevede realizarea unui aport valutar de circa 4.000 dolari SUA.

Vă rugăm a sprijini organizarea acestor manifestări de colaborare științifică internațională și a dispune cele necesare pentru obținerea aprobării organelor superioare și a fondurilor necesare.

PREȘEDINTE

Acad. N. Teodorescu

În 1985, A.O.Ș. s-a confruntat cu unul dintre cele mai dificile momente din existența sa, ca urmare a unui amplu control privind activitatea organizatorică și administrativ-gospodărească, inițiat de C.N.S.T..

Membrii echipei nu erau familiarizați cu activitatea A.O.Ș., cu problemele complexe cu care aceasta se confrunta și nici cu documentele pe baza cărora au fost luate anumite măsuri. Ca urmare, în procesul-verbal din 20 aprilie 1985 erau înscrise o multitudine de observații critice, care vizau probleme legale, administrative și financiare³⁷.

Unele nu se bazau pe o documentare adecvată. Astfel, se aprecia că înființarea de filiale și de comisii ale A.O.Ș. era ilegală, contravenind Statului adoptat în 1963.

Din verificările efectuate rezulta că 70% din veniturile A.O.Ș. erau realizate ca urmare a contractelor de studii și cercetare încheiate cu diverși beneficiari, dar aceste contracte nu aveau temei legal.

Cotizațiile erau încasate doar în proporție de 13%, fapt ce constituia o deficiență majoră a echipei de conducere.

În document existau și unele considerații temeinice. Experții constatau că, până în 1976, A.O.Ș. a achitat cotizația anuală către F.M.O.Ș. în valoare de 690 de lire sterline, dar din 1977 nu a mai plătit nici o cotizație.

Cheltuielile pentru activitățile organizate în colaborare cu F.M.O.Ș. au fost suportate de instituția mondială, partea română achitând numai transportul pentru membrii săi. O asemenea situație pune A.O.Ș. într-o poziție dificilă, mai ales că activitatea în cadrul F.M.O.Ș. era una dintre prevederile statutare.

Cotizația la Conferința Pugwash pentru Știință și Relații Internaționale a fost achitată până în 1983, când s-a depus suma de 3.700 dolari, după care nu s-a mai transmis nici o contribuție.

În perioada 1979-1984 reprezentării A.O.Ș. au efectuat 51 deplasări în străinătate, cele mai multe de Nicolae Teodorescu – 15, urmat de Mihai Popescu – 11, și Ionică Apostol – 10. Se făcea mențiunea că singurul care a avut aprobări legale pentru aceste deplasări a fost președintele Nicolae Teodorescu.

În procesul verbal se aprecia că aceste deplasări au fost utile, mai mulți membri ai A.O.Ș. fiind aleși în organele de conducere ale F.M.O.Ș., după cum urmează:

Nicolae Teodorescu – președintele Comitetului de Politica Științei, cu sediul în București, și membru în Comitetul Executiv al F.M.O.Ș.;

³⁷ Ibidem, dos. 2/1980, f. 11-34.

Radu Voinea – membru în Comitetul pentru Dezarmare, cu sediul la Paris;

Ionică Apostol – membru în Comitetul Executiv al F.M.O.Ș., în Comitetul Social-Economic (cu sediul la Paris) și în Comitetul Editorial (cu sediul la Budapesta);

Mariana Beliş – membru și secretar al Comitetului de Politica Științei.

În privința personalului se aprecia că erau menținute ilegal cele două posturi din vremea când A.O.Ș. realiza revista „Le Monde Scientifique” și încă o persoană angajată cu ¼ normă. Sugestia era că aceste posturi trebuiau desființate.

Echipe de control critica modul în care a acționat conducerea A.O.Ș., apreciind că deficiențele organizatorice și financiare semnalate aveau la bază decizia din 6 iulie 1972, semnată de fostul secretar general Corneliu Penescu (decedat), care și-a asumat și funcția de secretar executiv, cu puteri depline.

Se constata un fapt real și anume: Comisia de Revizie nu și-a făcut datoria de a verifica regulat gestiunea A.O.Ș., în condițiile în care doi dintre cei trei membri aleși în 1963 decedaseră.

Echipa de control mai sesiza că majoritatea membrilor Comitetului de Conducere aleși în 1963 au decedat, astfel că acesta funcționa doar cu 8 membri, din cei 21 aleși la ultima Adunare Generală.

Biroul Comitetului – care potrivit Statutului era alcătuit din președinte, trei vicepreședinți și un secretar general – era de asemenea descompletat, funcționând doar cu doi membri aleși (Nicolae Teodorescu și Ștefan Milcu) și un altul cooptat – Ionică Apostol (secretar general). Activitatea curentă a A.O.Ș. era asigurată de secretarul executiv Mihai Popescu.

Comisia făcea mai multe propuneri:

– Să fie adoptat un nou Statut al A.O.Ș., care se afla în lucru.

– Problemele financiare și administrativ-gospodărești să fie preluate de C.N.S.T., care coordona activitatea A.O.Ș.

– Să se sisteze toate contractele deja încheiate cu diverși beneficiari, urmând ca Sectorul cercetare din cadrul C.N.S.T. să analizeze necesitatea și eficiența fiecărui contract în parte. De asemenea, să se recupereze sumele achitate ilegal.

La 10 iunie 1985, A.O.Ș. a transmis observațiile sale la procesul-verbal încheiat de comisia de analiză a C.N.S.T.³⁸.

³⁸Ibidem, f. 93-94.

Era evidențiat faptul că acel control a fost util, multe dintre criticile, observațiile și sugestiile formulate având menirea de a îmbunătăți activitatea A.O.Ș.

Pe de altă parte, erau făcute unele precizări și rectificări la cele prezentate de echipa de control:

- Înființarea de comisii și filiale s-a făcut cu acordul conducerii C.N.S.T..

- După ce s-a renunțat la subvenția acordată de Guvern pentru activitatea A.O.Ș., „s-a sugerat obținerea de fonduri din contracte”, fără să se ceară o aprobare scrisă în acest sens. Contractele au fost încheiate în baza HCM [Hotărârii Consiliului de Miniștri] / 16.06.1970, art. 1, litera F, iar planurile anuale de venituri și cheltuieli au fost aprobate de Ministerul de Finanțe. Plata colectivelor de cercetare s-a făcut cu respectarea legii 57/1971.

Ca urmare: „Nu putem fi de acord cu fondul și formularea potrivit căreia trebuie să se înceteze această practică ilegală”. Contractele constituiau o modalitate prin care se asigura continuarea activității A.O.Ș., în condițiile în care aceasta nu mai primea subvenții de la bugetul statului.

- Biroul A.O.Ș. nu era de acord nici cu aprecierea potrivit căreia singurul care a avut aprobări legale pentru deplasarea în străinătate a fost Nicolae Teodorescu. În nota de răspuns la observațiile Comisiei C.N.S.T. se preciza că „toate deplasările în străinătate s-au făcut cu forme legale, cu pașapoarte de serviciu și aprobările de partid corespunzătoare”.

Conducerea C.N.S.T. a ținut seama de unele observații transmise de conducerea A.O.Ș. În perioada imediat următoare a luat unele măsuri și a comunicat punctul său de vedere.

A desemnat trei persoane, din schema C.N.S.T., care să coordoneze și să rezolve problemele organizatorice, administrative, economice și financiare ale A.O.Ș. De asemenea, a fost detașată o persoană care să se îngrijească de buna gospodărire și administrație a imobilului din strada Gabriel Péri nr. 1, unde-și avea sediul A.O.Ș.

Foarte importantă a fost aprecierea C.N.S.T. că încheierea unor contracte de studii și cercetare a fost necesară și utilă, drept care A.O.Ș. era abilitată să desfășoare în continuare asemenea activități pentru asigurarea fondurilor necesare.

De asemenea, a considerat că înființarea unor noi structuri – filiale, comisii, centre – era un atribut legal al conducerii A.O.Ș.

C.N.S.T. nu a dat răspuns și nici nu s-a implicat în problemele cele mai importante privind funcționarea A.O.Ș.: organizarea Adunării Generale, alegerea Comitetului de Conducere și a Comisiei de Cenzori, adoptarea noului Statut și a Regulamentului de organizare și funcționare.

Era limpede că situația A.O.Ș. în 1985 se deosebea substanțial de cea din 1963, iar această realitate nu se baza pe documentele adoptate de forul său suprem de decizie – Adunarea Generală – ci era urmarea unor necesități și recomandări primite din partea „forurilor superioare”, în mod nemijlocit de la C.N.S.T..

Se cuvine menționat faptul că întreaga corespondență cu A.O.Ș. era purtată din partea C.N.S.T. de prim-vicepreședintele Ioan Ursu sau de vicepreședintele Mihail Florescu, în arhive nefiind identificat nici un document semnat de Elena Ceaușescu.

Mihail Florescu – Chimist, om politic

(1912-2000)

A contribuit la punerea bazelor industriei chimice în România: preocupări speciale privind industria petrolului, dar și a ciberneticii, filosofiei și economiei. A îndeplinit mai multe funcții ministeriale, între care ministrul Industriei Petrolului și Chimiei, ministru secretar de stat la C.N.S.T. (1980-1989).

Lucrări publicate, singur sau în colaborare: Industria chimică și petrolieră din România (2 vol., 1970); Cibernetică (1981); Modelarea și simularea asistate pe calculator în industria petrolieră (1986).

În condițiile crizei economice, A.O.Ș., precum și alte organizații și instituții (societăți științifice, muzee etc.), erau datorate să se „autogospodărească pe principiul autofinanțării”³⁹. Ca urmare, unele dintre acestea au fost nevoite să desfășoare și alte activități, aducătoare de venituri.

O sursă de finanțare a A.O.Ș. o reprezentau cotizațiile. Potrivit unui document existent în Arhiva A.O.Ș.R, la 20 martie 1985 în evidența A.O.Ș.

³⁹Arh. AOȘR, dos. 2/1973, f. 14.

existau 1.150 membri, dar dintre aceștia numai 13% își achitaseră cotizația de 100 lei pe an⁴⁰.

Pentru evaluarea corectă a valorii acestei cotizații, menționăm nivelul de salarizare (mediu), lunar în lei, în domeniile din care proveneau membrii A.O.Ș.⁴¹:

Denumirea	Anii			
	1950	1970	1985	1989
Învățământ, cultură și artă	355	1.298	2.794	2.980
Știință și deservire științifică	354	1.413	3.040	3.253

Din analiza acestor cifre, rezultă limpede că nu mărimea cotizației a determinat ca marea majoritate a membrilor să nu-și achite această obligație statutară, ci mai curând era o deficiență organizatorică a conducerii A.O.Ș. și a filialelor sale.

După 1985 s-a înregistrat o extindere a activității A.O.Ș. prin crearea de noi structuri – filiale, centre, comisii – cu o mare arie de cuprindere. Evident, în aceste condiții nu s-a manifestat exigența necesară față de calitatea de membru al A.O.Ș., prevăzută în Statutul acesteia.

A existat efortul, la nivelul conducerii, de a ține sub control tendința de transformare a A.O.Ș. într-o „organizație de masă”, cu mii de membri, de a limita afluența spre noile structuri a unor persoane care nu îndeplineau condițiile minime necesare calităților unui om de știință și de a încuraja participarea la acțiunile sale a unor personalități cu un real prestigiu.

Activitatea A.O.Ș. se desfășura atât la nivel central, cât și în cadrul filialelor, care reușeau să mobilizeze numeroși intelectuali din zonele geografice respective.

De exemplu, în Raportul privind activitatea Filialei Iași în 1985⁴², înaintat conducerii A.O.Ș., se preciza că aceasta avea 251 membri și dispunea de un sediu propriu, în clădirea Filialei Iași a Academiei R. S. România. Activitățile filialei erau susținute de cadre didactice universitare, cercetători

⁴⁰ Ibidem, dos. 2/1980, f. 18.

⁴¹ „Anuarul Statistic al României”, 1990, București, Comisia Națională pentru Statistică, p. 123.

⁴² Arh. AOȘR, dos. 6/1984-1986, f. 72-78.

științifici, muzeografi, arheologi, horticultori și alți specialiști din municipiul Iași și din alte localități ale Moldovei.

De altfel – se specifica în Raport – Filiala Iași a demarat acțiunile vizând crearea unor centre ale acesteia în Suceava, Bacău, Piatra Neamț, Botoșani și Galați. A organizat mai multe simpozioane: Rolul invenției în stimularea progresului tehnic; Cancerul în societatea contemporană; Metode moderne de sporire a producției horticole; Aportul oamenilor de știință ieșeni la progresul societății românești; 75 ani de la înființarea primei facultăți de electrotehnică în România etc. De asemenea, masa rotundă: Urbanismul seismic și implicațiile sale. Filiala Iași a organizat conferințe lunare pe diverse teme, care s-au bucurat de o largă participare, nu numai a specialiștilor, ci și a publicului interesat de problemele științifice.

Din inițiativa A.O.Ș. s-au desfășurat mai multe simpozioane și conferințe la Baia Mare, Sibiu, Alba Iulia, Covasna, Brașov, Harghita, Târgu Mureș, Oradea, Bistrița etc.

Și la nivel central s-au organizat manifestări științifice importante, precum simpozionul național Medicina viitorului – în colaborare cu UNESCO, Ministerul Sănătății, Ministerul Educației și Învățământului, Academia de Științe Medicale, Uniunea Societăților de Științe Medicale – și simpozionul Impactul științei asupra învățământului și formarea profesional-științifică a tineretului.

Dintre manifestările internaționale menționăm simpozionul intitulat Omul și biosfera, prin colaborarea A.O.Ș. din România cu Uniunea Oamenilor de Știință din Bulgaria.

În contextul restricțiilor extrem de severe privind consumul de resurse valutare – în alte scopuri decât achitarea datoriei externe – pentru A.O.Ș. devenise de-a dreptul jenantă relația cu Federația Mondială a Oamenilor de Știință și cu Conferința Pugwash, față de care nu-și mai plătea cotizația anuală.

La 18 noiembrie 1985, președintele Nicolae Teodorescu și secretarul executiv Mihai Popescu au trimis ministrului secretar de stat Mihail Florescu, la C.N.S.T., următoarea adresă⁴³:

⁴³ Ibidem, dos. 1982-1986, f. 94.

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ
DIN
REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

19 XI 1985
18 noiembrie 1985
MP/85327

PRIMĂRIE
Adresa poștală nr. 80
Telefon: 136254

str. Gabriel Péri 1

CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU ȘTIINȚA ȘI TEHNOLOGIE
Tovarășului Ministru Secretar de Stat
MIHAIL FLORESCU

Prin scrisoarea nr. 6/3780/1985 Ministerul Afacerilor Externe face cunoscut că s-a aprobat ca Asociația Oamenilor de Știință, să fie în continuare afiliată și să plătească cotizațiile anuale la următoarele organizații internaționale:

1. Conferința Pugwash asupra Științei și Relațiilor Internaționale;
2. Federația Mondială a Oamenilor de Știință

După cum se cunoaște, aceste două organizații, promovează cooperarea între oamenii de știință din lumea întreagă pentru găsirea căilor celor mai eficiente de punere a științei în slujba umanității și nu pentru distrugerea ei. Prin aceasta, cele două organizații internaționale au un profund caracter politic.

Asociația Oamenilor de Știință este singura organizație română afiliată la cele două organisme internaționale, iar activitatea sa s-a dezvoltat pe trei direcții principale:

- participare la manifestările internaționale și la sesiunile de lucru ale celor două organizații;
- schimburi de oameni de știință din cadrul acestora;
- îmbunătățirea activității organizațiilor respective.

Datorită activității depuse, reprezentanți ai A.O.S. au fost aleși în funcții de conducere: membru în Biroul executiv și Consiliul executiv FMOS, președinte, secretar și membru al Comitetului FMOS de Politică Științei, membru în Comitetul de dezarmare, socio-economic, editorial FMOS.

Se menționează că Asociația Oamenilor de Știință asigură reprezentarea țării noastre la FMOS din anul 1956, iar la Conferința Pugwash din anul 1969. În anul 1971 conform Hotărârii Prezidiului Permanent al C.C. al P.C.R. s-a înființat în cadrul Asociației, Comitetul Național Român Pugwash.

Vă rugăm a dispune cele necesare pentru aprobarea de plan valutar și plata cotizațiilor pentru anul 1986 la cele două organizații, după cum urmează:

- Conferința Pugwash, 2000 (două mii) dolari SUA;
- F.M.O.S., 1000 (una mie) dolari SUA.

Pentru cotizațiile restante, se va solicita renunțarea din partea acestor organizații, la plata cotizațiilor datorate.

PREȘEDINTE
Acad. N. Zoderescu

SECRETAR EXECUTIV
Mihail Florescu

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Pentru obținerea aprobării de la cel mai înalt nivel (Nicolae Ceaușescu), președintele A.O.Ș., Nicolae Teodorescu, a semnat o Notă, scrisă la mașina cu carul mare, ca temei la Nota semnată de Ioan Ursu – prim-vicepreședintele Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie, și Petre Gigea – ministrul Finanțelor. Prezintă cele două Note⁴⁴:

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

N O T A

Asociația Oamenilor de Știință din R.S.România este afiliată din anul 1956 la Federația Mondială a Oamenilor de Știință (FMOS) care promovează cooperarea între oamenii de știință din lumea întreagă pentru găsirea căilor eficiente de punere a științei în slujba umanității.

Asociația Oamenilor de Știință este singura organizație română afiliată la acest organism internațional, iar activitatea sa s-a dezvoltat pe trei direcții principale:

- participare la manifestările internaționale și la sesiunile de lucru;
- schimburi de oameni de știință;
- îmbunătățirea permanentă a activității acestor organisme.

Datorită activității depuse, reprezentanți ai Asociației Oamenilor de Știință din R.S.România au fost aleși în funcții de conducere: membru în Biroul executiv și Consiliul executiv FMOS, președinte, secretar și membru al Comitetului FMOS de Politică Științei, membru în Comitetul de dezarmare socio-economic, editorial FMOS.

Din anul 1976 Asociația Oamenilor de Știință nu a mai plătit cotizația de 1000 dolari anual și la fiecare întrunire ni se atrage atenția de acest lucru.

Pentru anul 1986, Ministerul Finanțelor a trimis la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie fișa de plan valutar în care se specifică repartizarea a 1000 dolari pentru cotizația la FMOS.

Vă rugăm să fiți de acord și să aprobați plata cotizației de 1000 dolari S.U.A. pe anul 1986 urmînd ca pentru cotizațiile restante să solicităm renunțarea din partea acestei organizații.

PREȘEDINTE,
Acad.N.Teodorescu

⁴⁴ Ibidem, f. 91 și 92.

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

N O T A

Potrivit indicațiilor primite din partea guvernului (scrisoarea nr.6/3780 din anul 1985 a Ministerului Afacerilor Externe), România va continua să fie afiliată și să plătească cotizațiile anuale la Federația Mondială a Oamenilor de Știință (FMOS).

Asociația Oamenilor de Știință din R.S.România este singura organizație afiliată din anul 1956 la acest organism internațional și întreține legături permanente pe diferite probleme de politică a științei, de dezarmare și de participare la manifestări internaționale.

Având în vedere că din anul 1976 nu s-au mai plătit acestui organism internațional cotizațiile anuale de 1000 dolari S.U.A. iar pentru anul 1986 a fost repartizată prin plan valutar de către Ministerul Finanțelor cotizația de 1000 dolari pentru a fi trimisă la FMOS, sîntem de acord cu plata acestei cotizații urmînd ca Asociația Oamenilor de Știință din R.S.România să solicite organismului internațional renunțarea pentru cotizațiile restante.

PRIM-VICEPRESEDINTE
AL CONSILIULUI NAȚIONAL PENTRU
ȘTIINȚĂ ȘI TEHNOLOGIE,
ION URSU

MINISTRUL FINANTELOR,
PETRE GIGEA

A.O.Ș., ca și celelalte organizații științifice și profesionale, trebuia să se adapteze realităților politice din România, unde cultul lui Nicolae Ceaușescu și al Elenei Ceaușescu se dezvolta vertiginos. Pe acest fond, la 11 iulie 1985, Nicolae Ceaușescu a fost ales membru titular și președinte de onoare al Academiei Republicii Populare Române. Între cei care au susținut propunerea s-au aflat, alături de Ioan Ursu și Mihail Florescu, unii membri ai A.O.Ș.: Radu Voinea (președintele Academiei R.S.R.), Nicolae Teodorescu (președinte A.O.Ș.), Ștefan Pascu și Cristofor Simionescu – președinții Filialelor Cluj și Iași ale A.O.Ș.

În fond, alegerea șefului statului în calitate de președinte de onoare al Academiei se înscria pe linia unei tradiții existente în această instituție încă de la înființarea ei. Carol I, Ferdinand, Carol al II-lea și chiar Mihai I (deși acesta abia absolvise liceul) au fost aleși în respectiva demnitate. Deosebirea constă în faptul că, în timp ce regii României au fost proclamați membri de onoare în semn de apreciere pentru funcția pe care o îndeplineau și respectul pe care-l manifestau față de Academie, Nicolae Ceaușescu a fost prezentat ca un veritabil om de știință, cu o operă impresionantă, care impunea alegerea sa în rândul „nemuritorilor”. La rândul său, Elena Ceaușescu a dorit să mai obțină un titlu de onoare pe tărâmul științei, fiind aleasă în funcția de președinte al Consiliului Național al Științei și Învățământului, înființat în noiembrie 1985⁴⁵.

Ca urmare, din 1985 Asociația Oamenilor de Știință avea un nou for de „îndrumare”, alături de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

Treptat, s-a înregistrat și o anumită birocratizare a activității științifice. Din lipsă de resurse materiale (financiare) unele rezultate ale cercetătorilor nu puteau fi puse în practică, astfel că ele rămâneau în arhiva institutelor respective. În condițiile în care nu s-a aprobat organizarea Adunării Generale a A.O.Ș. au fost adoptate soluții „de avarie” (mai curând paliative), unele inițiate de Biroul A.O.Ș., altele transmise de C.N.S.T..

Din procesul-verbal al ședinței de Birou din 2 aprilie 1986⁴⁶ aflăm că s-a discutat propunerea făcută de C.N.S.T. ca Sandu Stoichiță să fie ales în calitate de vicepreședinte al A.O.Ș. Deoarece acesta nu făcea parte din Biroul ales de Adunarea Generală „s-a hotărât cooptarea”. Alexandru (Sandu) Stoichiță – medic internist – s-a impus rapid în cadrul A.O.Ș., prin faptul că a inițiat o activitate axată pe noile dimensiuni ale revoluției tehnico-științifice. Ascensiunea lui Alexandru (Sandu) Stoichiță – care a beneficiat de sprijinul conducerii CNȘT – a continuat într-un ritm alert. Procesul-verbal al ședinței de Birou din 24 iunie 1986 consemna: „Se aduce la cunoștința Biroului că potrivit adresei C.N.S.T. din 23 iunie 1986, tov. dr. Sandu Stoichiță a fost cooptat ca președinte al A.O.Ș.”⁴⁷ În realitate, președinte a rămas, în continuare, Nicolae Teodorescu, deoarece era greu de admis ca o persoană care nu fusese aleasă de Adunarea Generală în organul de conducere al A.O.Ș. să devină președintele acesteia.

⁴⁵ *România contemporană*. Coordonator Gheorghe Surpat, București, Editura Politică, 1988, p. 437.

⁴⁶ Arh. AOȘR, dos. 3/1964, f. 247-248.

⁴⁷ Ibidem, f. 247.

La ședința Biroului din 16 aprilie 1986 s-a luat act de faptul că din partea C.N.S.T., doamna Barb Eleonora „va conduce secretariatul A.O.Ș. și va ține legătura între C.N.S.T. și A.O.Ș.”⁴⁸

Activitatea A.O.Ș. se desfășura într-un context intern și internațional tot mai tensionat. Din 1986, în România s-au amplificat restricțiile impuse la consumul de energie și combustibil, precum și la alocarea de fonduri valutare pentru achiziționarea de mașini și utilaje moderne pentru re tehnologizarea întreprinderilor existente. Au fost limitate deplasările la conferințe și congrese internaționale. Aceste măsuri afectau atât viața de zi cu zi a membrilor A.O.Ș., cât și a instituției ca for de promovare a științei.

De la mijlocul anilor 1980 pe plan internațional s-a înregistrat o schimbare radicală a balanței de forțe. S.U.A. a luat un puternic avans față de Uniunea Sovietică, ai cărei lideri nu mai puteau ține pasul cu noile provocări ale cursei înarmărilor. Președintele american Ronald Reagan a lansat programul vizând înarmarea în spațiul cosmic (așa numitul „război al stelelor”). La rândul lor, sovieticii au alocat fonduri considerabile pentru înarmare, fapt care a dus la catastrofa economică a Uniunii Sovietice. Ulterior, savanții americani aveau să demonstreze că „războiul stelelor” era o campanie propagandistică și nicicum o posibilitate reală, dar la vremea respectivă fusese prezentată ca o certitudine.

Ajuns la putere în 1985, Mihail Gorbaciov a militat pentru stoparea cursei înarmărilor și un dialog direct între liderii U.R.S.S. și cei ai statelor occidentale. Pentru rezolvarea crizei interne, Gorbaciov a lansat teza perestroika, adică reconstruirea regimului sovietic, ceea ce însemna că cel existent din 1917 nu mai era viabil.

La numai un an de la venirea la conducere a lui Gorbaciov, a avut loc, în ziua de 26 aprilie 1986, explozia centralei termo-nucleare de la Cernobîl (Ucraina). A fost cel mai mare dezastru din istoria energiei nucleare, norul radioactiv întinzându-se peste partea vestică a Uniunii Sovietice, dar și în alte state europene și chiar în estul S.U.A..

Autoritățile sovietice, după vechea practică din timpul lui Lenin și a lui Stalin, nu au informat opinia publică în vederea luării unor măsuri de protecție. Abia peste o săptămână, mass-media sovietică a început să relateze despre tragedia de la Cernobîl. Sub presiunea opiniei publice internaționale, liderul sovietic Mihail Gorbaciov a decis să abandoneze vechea practică bolșevică și să promoveze o politică de glasnosti (transparentă).

⁴⁸Ibidem, f. 252.

Astfel, alături de perestroika (reconstrucția sistemului sovietic, în primul rând din punct de vedere economic), glasnosti a devenit a nouă direcție a reformelor preconizate de Gorbaciov, cu un puternic impact asupra celorlalte state socialiste.

Politica lui Gorbaciov era, de la început, sortită eșecului: un regim totalitar, bazat pe un singur partid, pe ideologia unică și pe aparatul de represiune, nu putea să devină nici deschis (glasnosti) și nici să se refacă pe alte baze (perestroika).

O asemenea politică însemna negarea regimului însuși, iar Gorbaciov avea să devină victima propriilor sale inițiative.

Evident, Occidentul îl elogia pe Gorbaciov, încurajându-l să înainteze cu pași cât mai mari spre groapa politică în care, fără să-și dea seama, avea să cadă peste câțiva ani și odată cu el Partidul Comunist al Uniunii Sovietice, și în 1991 însăși Uniunea Sovietică.

Reformele preconizate de Gorbaciov vizau și celelalte state socialiste aflate sub „umbrelă” sovietică. Principala metodă prin care se realiza această politică era schimbarea liderilor, în principal a secretarilor generali ai partidelor comuniste din statele socialiste.

Conștient de acest pericol, Nicolae Ceaușescu s-a opus cu îndârjire politicii de glasnosti și perestroika, apreciind că aceasta submina orânduirea socialistă și contravenea principiilor marxist-leniniste.

În fond, Ceaușescu se manifesta ca un conservator, după ce în anii 1965-1970 fusese unul dintre inițiatorii reformelor din cadrul sistemului socialist⁴⁹.

Cea mai importantă acțiune la care A.O.Ș.R. a participat în 1996 a fost **Forumul Internațional al Științelor**, desfășurat în iulie, la Moscova. Au fost prezente delegații din 53 de state, precum și reprezentanți ai O.N.U., UNESCO și a altor organizații. Delegația română – formată din Sandu Stoichiță, Paul Sterian, Nicolae Vlăduț, Ioan Moraru, Ionică Apostol, Mariana Beliş și Academician Victor Emanuel Sahini – a fost extrem de activă.

Tinerii cercetători din România au avut discuții cu cei din Bulgaria, Ungaria, Republica Democrată Germană, Polonia, Cehoslovacia și Uniunea Sovietică în legătură cu problemele tineretului care lucra în domeniul științelor, adoptând o „recomandare” în care se sublinia necesitatea ca „activitatea științifică și tehnică să servească cauzei progresului și păcii”.

⁴⁹ Ioan Scurtu, *Istoria românilor de la Carol I la Nicolae Ceaușescu*, București, Editura Mica Valahie, 2010, pp. 67-69.

Delegații români s-au înscris cu 7 comunicări, și anume⁵⁰: Acad. N. Teodorescu și Mariana Beliş – Știință, educație, pace; dr. S. Stoichiță și prof. dr. Ionică Apostol – Medicina viitorului într-o lume a păcii; prof. dr. V. Sahini și Ionică Apostol – Consecințele ecologice rezultate din accidente tehnologice în industria chimică; dr. S. Stoichiță – Propuneri pentru activitatea viitoare a Federației; prof. dr. Paul Sterian și dr. S. Stoichiță – Corelația dialectică – știință – producție în sistemul de formare a tinerilor oameni de știință din R. S. România; dr. S. Stoichiță, prof. dr. Paul Sterian și lect. univ. Mircea Enache – Perspectivile Asociației de Științe din România și Federației Mondiale a Oamenilor de Știință privind formarea tinerilor cercetători științifici; dr. S. Stoichiță, prof. dr. Paul Sterian, lector univ. Mircea Enache – Perspectivile activității editoriale a Federației⁵¹. A fost cea mai masivă și consistentă participare a A.O.Ș.R. la o manifestare științifică internațională.

Dintre activitățile în care A.O.Ș. s-a implicat în 1986, menționăm simpozionul Formarea și pregătirea tinerilor oameni de știință din statele socialiste, desfășurat la Varna (Bulgaria) în luna iunie.

Tot la Varna, dar în noiembrie 1986, reprezentanții A.O.Ș. au participat la Prima școală a Tineretului (viitori cercetători pe tărâmul științei).

Manifestările științifice desfășurate de A.O.Ș. pe plan intern au fost numeroase. Menționăm simpozionul Alcoolismul. Implicații bio-psiho-sociale (Iași, 24 mai 1986), organizat în colaborare cu Academia R. S. România (Filiala Iași), Comitetul pentru Cultură și Educație Socialistă al județului Iași, Comisia de Combatere a Poluării Mediului, Institutul de Medicină și Farmacie, Comitetul Județean de Cruce Roșie, Direcția Sanitară a județului Iași.

În ziua de 17 octombrie 1986, A.O.Ș., în colaborare cu Academia R. S. România, a organizat în București simpozionul Perspectivile științei contemporane, în cadrul căruia s-a insistat asupra aplicării în viața economică și socială a rezultatelor cercetării științifice.

Activitatea A.O.Ș. atrăgea un număr considerabil de intelectuali, care își manifestau dorința de a deveni membri ai acestei organizații, iar conducerea a analizat aceste inițiative, considerându-le pozitive.

⁵⁰ Adresa semnată de Acad. N. Teodorescu, președintele A.O.Ș.R., către N. Basov, președintele Comitetului de Organizare a Forumului Mondial "Știință, tehnologie, pace".

⁵¹ Numele scrise cu italice indică persoana care a prezentat comunicarea.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

În ședința de Birou din 19 septembrie 1986⁵² s-a aprobat Regulamentul Centrului Piatra Neamț al A.O.Ș., precum și înființarea Comisiei de Biologie și Medicină Comparată, urmând ca Sandu Stoichiță să prezinte componența acesteia. De asemenea, s-a decis înființarea Comisiei Tinerii Cercetători Științifici, de care urma să se ocupe Paul Sterian.

Cei doi – Sandu Stoichiță și Paul Sterian – au prezentat componența nominală a respectivelor Comisii în ședința Comitetului de Conducere din 3 octombrie 1986⁵³.

La 6 noiembrie 1986, prof. dr. ing. Florea Oprea, rectorul Universității din Galați, solicita conducerii A.O.Ș. „aprobarea înființării la Galați a unei filiale a Asociației Oamenilor de Știință”⁵⁴.

După o muncă laborioasă, conducerea A.O.Ș. a reușit să elaboreze un document conținând structura organizatorică a A.O.Ș., cu precizarea funcțiilor de conducere la nivel central, teritorial, precum și a colectivelor și comisiilor. A fost astfel realizată o „oglină” a A.O.Ș., cu toate componentele sale. Este un document cu adevărat istoric.

Florea Oprea

BIROUL DE CONDUCERE A A.O.Ș.

- Președinte: acad. Nicolae TEODORESCU
- Vicepreședinți:
 - Dr. ing. Marin IVAȘCU,
 - Acad. Ștefan PASCU
 - Acad. Prof. dr. doc. Victor SAHINI, Membru corespondent al Academiei R. S. România
 - Acad. Cristofor SIMIONESCU
 - Dr. Sandu STOICHIȚĂ
- Secretar general: Prof. dr. Ionică APOSTOL
- Secretar executiv: Ing. Nicolae VLĂDUȚ
- Secretar dactilograf: Mariana PĂUN

⁵² Arh. AOȘR., dos. 3/1964, f. 265.

⁵³ Ibidem, f. 266.

⁵⁴ Ibidem, dos. 4/1982-1986, f. 48.

**COLECTIVUL DE COORDONARE
A ACTIVITĂȚII ȘTIINȚIFICE A.O.Ș.**

- Dr. Sandu STOICHIȚĂ
vicepreședinte A.O.Ș. (din partea A.O.Ș.)
- Prof.dr.doc. Mihai DRĂGĂNESCU
membru corespondent al Academiei R.S.R.
(din partea Academiei R.S.R.)
- Prof.dr.doc. Marin VOICULESCU
(din partea Academiei de Științe Sociale și Politice)
- Dr. Ion STOICA
directorul Bibliotecii Centrale Universitare (din partea B.C.U.)
- Secretar științific al colectivului de coordonare a activității
științifice A.O.Ș. dr. Tudor ȘTEFAN

COMISIILE A.O.Ș. STRUCTURA ACESTORA

<i>Nr. crt.</i>	<i>Denumirea comisiei</i>	<i>Biroul comisiei</i>
1.	Politica Științei	Președinte: dr. Sandu STOICHIȚĂ Vicepreședinți: dr. Ileana IONESCU-ȘIȘEȘTI Secretar științific: dr. Tudor ȘTEFAN dr. Ioan MITULESCU
2.	Sociologie	Președinte prof.dr. Ion DRĂGAN Vicepreședinți: prof. Ștefan COSTEA conf. Aurelian BONDREA dr. Mircea MÎCIU Secretar științific - *

Ion Drăgan

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

3. Științe
Economice

Președinte:
prof. dr. Costin MURGESCU,
membru corespondent
al Academiei R.S.R.

Vicepreședinte:
dr. ec. Maria D. POPESCU

Secretar științific:
dr. ec. Cristian POPESCU

Costin Murgescu

4. Științele Păcii
și Dezarmării

Președinte:
prof. dr. George MACOVESCU

Vicepreședinte:
dr. doc. Alexandru
BOLINTINEANU

Secretar științific:
Dr. Adrian NĂSTASE

George Macovescu

5. Tineri
Cercetători
Științifici

Președinte:
conf. dr. ing. Paul STERIAN

Vicepreședinte:
conf. ing. Dumitru PRUNARIU
membru corespondent A.O.Ș.R.

Secretar științific:
ing. L. MILEA

Paul Sterian

6. Viitorologia
Științei

Președinte:
dr. Sandu STOICHIȚĂ

Vicepreședinte:
dr. Ioan OLTEANU

Secretar științific:
dr. Ana-Maria SANDI

7. Studii Inter-Disciplinare
- Președinte:**
acad. Ștefan MILCU
- Vicepreședinte:**
dr. V. STAMCEVICI
- Secretar științific:**
dr. Paul CARAVIA
8. Sisteme Generale
- Președinte:**
prof. dr. Eugen NICULESCU-MIZIL
- Vicepreședinte: ***
- Secretar științific: ***
9. Ecologie
- Președinte: ***
- Vicepreședinte: ***
- Secretar științific: ***

**COLECTIVE DE STUDIU ale A.O.Ș.
STRUCTURA 1987**

1. Metalurgia Viitorului
- Președinte:**
prof. dr. doc. Suzana GÎDEA,
membru corespondent
al Academiei R.S.R.
- Vicepreședinte: ***
- Secretar științific: ***

Suzana Gîdea

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

2. Electronica -
 Microelectronica

Președinte
dr. ing. Marius GURAN

Vicepreședinte: *

Secretar științific:
conf. dr. ing. D. DASCĂLU

3. Optoelectronica

Președinte:
prof. dr. doc. I. M. POPESCU

Vicepreședinte:
conf. dr. ing. Paul STERIAN
membru A.O.Ș.R.

Secretar științific:
dr. ing. Eliade ȘTEFĂNESCU

4. Modelare
 Matematică

Președinte:
prof. dr. doc.
Solomon MARCUS

Vicepreședinte: *

Secretar științific:
dr. matematician
Radu CETERCHI

Solomon Marcus

5. Laseri

Președinte:
dr. ing. V. DRĂGĂNESCU

Vicepreședinți:
dr. ing. Voicu LUPENI
prof. dr. Iova IANCU

Secretar științific:
dr. Ion MIHĂILESCU

6. Virusologie și
Biologie Moleculară

Președinte:
prof. dr. doc. Nicolae CAJAL,
membru corespondent
al Academiei R.S.R.

Vicepreședinte: *

Secretar științific:
dr. V. EȘIANU

Nicolae Cajal

7. Biologie și Medicină
Comparativă

Președinte:
dr. N. MANOLESCU

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

8. Biologie Umană

Președinte:
acad. Ștefan MILCU

Vicepreședinte:
prof. dr. doc. general Gh. NICULESCU

Secretar științific:
conf. dr. Mircea IFRIM

9. Imunologie Clinică

Președinte:
prof. dr. doc. L. BULIGESCU

Vicepreședinte: *

Secretar științific:
dr. Efaustodiu PĂUȘESCU

10. Transplante de
Organe.
Organe Artificiale

Președinte:
prof. dr. doc. Nicolae URSEA

Vicepreședinți:
dr. Vasile CÂNDEA
prof. dr. Eugen PROCA

Secretar științific:
dr. Tudor ȘTEFAN

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

11. Științe Neurale

Președinte de onoare:
acad. Arthur KREINGLER

Președinti:
prof. dr. doc. Constantin ARSENI,
membru corespondent
al Acad. R.S.R.,
președ. Acad. de Științe Medicale
prof. dr. doc. Vlad VOICULESCU

Secretar științific
dr. Arcadie PETRESCU

Vlad Voiculescu

12. Oncologia Viitorului

Președinte:
prof. dr. doc. Ion CHIRICUȚĂ

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

Ion Chiricuță

13. Istoria Civilizației și Culturii

Președinte:
prof. dr. doc. Ovidiu DRÎMBA

Vicepreședinte:
dr. Răzvan THEODORESCU

Secretar științific:
dr. Silviu NEGUȚ

Ovidiu Drîmba

14. Istoria Mentalităților

Președinte:
acad. Emil CONDURACHI

Vicepreședinte:
dr. Alexandru DUȚU

Secretar științific:
dr. Zoe PETRE

Emil Condurachi

15. Știință și Filosofie

Președinte:

prof. dr. doc. Mihai DRĂGĂNESCU,
membru corespondent al
Acad. R.S.R.

Vicepreședinte:

dr. Sandu STOICHIȚĂ,
vicepreședinte A.O.Ș.

Secretar științific:

conf. dr. Ilie PÎRVU

**Mihai
Drăgănescu**

16. Inteligența
Artificială

Președinte:

prof. dr. doc. Mihai DRĂGĂNESCU,
membru corespondent al Acad. R.S.R.

Vicepreședinte:

dr. A. STOICHIȚĂ,
vicepreședinte A.O.Ș.

Secretar științific:

dr. Carmen APOSTOLESCU

17. Robotica

Președinte:

prof. dr. ing. Dolfi DRIMER

Vicepreședinte: *

Secretar științific:*

18. Știința Învățării

Președinte:

prof. dr. doc. G. VĂIDEANU

Vicepreședinți:

prof. A. NICOLAU (Iași)
prof. dr. Sabina CONSTANTIN (Cluj-Napoca)
prof. I. GHERGHEL

Secretari științifici:

dr. Lazăr VLĂSCEANU
dr. Cezar BÎRZEA

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

19. Geștiințe
(Științele
Pământului)

Președinte:

prof. dr. doc. R. BOTEZATU,
membru corespondent al Acad. R.S.R.

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

20. Bioloație

Președinte:

dr. ing. C. COJOCARU

Vicepreședinte:

prof. dr. ing. V. RUDEANU

Secretar științific: *

21. Știință. Artă.
Filosofie

Președinți:

prof. dr. doc. Zoe
DUMITRESCU-BUȘULENGA
prof. dr. doc. Ioan IANOȘI

Vicepreședinți

conf. dr. Ilie PÎRVU
dr. Dan HĂULICĂ

Secretar științific

dr. Manuela CERNAT

**Zoe Dumitrescu-
Bușulenga**

22. Etnologie

Președinte:

prof. dr. Romulus VULCĂNESCU

Vicepreședinte: ***

Secretar științific: ***

**Romulus
Vulcănescu**

23. Fiabilitate

Președinte:
prof. dr. doc.
Vasile CĂTUNEANU

Vicepreședinte: *

Secretar științific:
dr. ing. Florin POPENȚIU
membru A.O.Ș.R.

Vasile Cătuneanu

24. Bazele Științei
Producției
Industriale

Președinte:
dr. ing. G. COJOCARU

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

25. Genetică și Inginerie
Genetică

Președinți:
prof. dr. N. RAICU
dr. C. MAXIMILIAN

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

26. Cosmogonie

Președinte:
dr. astronomie Cornelia CRISTESCU

Secretar științific:
dr. Doru Marian SURCAN

27. Științe Aerospațiale

Președinte:
prof. dr. doc. I. ISPAS

Vicepreședinte: *

Secretar științific:
conf. ing. Dumitru PRUNARIU
membru A.O.Ș.R.

Dumitru Prunariu

28. Arhitectură și
Urbanistică

Președinte:

conf. dr. arh. E. ENACHE

Secretar științific:

arh. Șt. MÎNTULESCU

29. Creatologie

Președinte de onoare:

acad. Alexandru ROȘCA (Cluj)

Președinte:

prof. dr. Paul POPESCU-NEVEANU

Vicepreședinți:

prof. V. BIELOUS, Instit. Politehn. Iași

conf. Ion MORARU

prof. dr. Călina MARE, Universitatea Cluj

Secretar științific:

dr. Maria Cornelia BÂRLIBA

30. Chimia Viitorului

Președinte:

acad. Cristofor SIMIONESCU,
vicepreședinte Acad. R.S.R.,
vicepreședinte A.O.Ș.

Vicepreședinți:

prof. dr. Victor SAHINI,
membru corespondent
al Acad. R.S.R.

prof. dr. doc. Alexandru BALABAN,
membru coresp. al Acad. R.S.R.

Secretar științific: *

Victor Sahini

31. Scientica
(Știința Științelor)

Președinte de onoare:
prof. dr. doc. Anton DUMITRIU

Președinte:
dr. Sandu STOICHIȚĂ

Vicepreședinți:
conf. dr. Mircea FLONTA
conf. dr. N. S. DUMITRU

Secretar științific:
conf. dr. Ilie PÎRVU

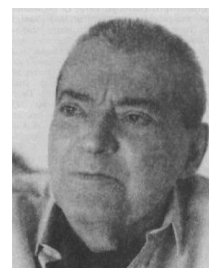
Anton Dumitriu

32. Politologia
(Știința Politicii)

Președinte:
ambasador prof. dr. doc.
Valentin LIPATTI

Vicepreședinți
prof. Gheorghe MOCA
conf. dr. Victor DUCULESCU

Secretar științific
dr. Dan POPESCU

Valentin Lipatti

33. Probleme Globale
ale Omenirii

Președinte:
dr. Sandu STOICHIȚĂ,
vicepreședinte A.O.Ș.

Vicepreședinte:
dr. N. M. NICOLAE

Secretar științific:
dr. T. ȘTEFAN

34. Tradiții ale
Civilizației și
Culturii Universale
și Românești
- Președinte de onoare:**
prof. dr. doc. Constantin ARSENI,
membru coresp. al Acad. R.S.R.,
președinte al
Acad. de Științe Medicale

Președinte:
prof. dr. Edmond NICOLAU

Vicepreședinte: ***

Secretar științific: *

**Edmond
Nicolau**

35. Medicina Nucleară
- Președinte:**
dr. Tiberiu POP
- Vicepreședinte: *****
- Secretar științific:**
medic Liviu CONSTANTINESCU

36. Energetica
- Președinte:**
dr. ing. Lucia ROȘCA
- Vicepreședinte: ***
- Secretar științific: ***

37. Noi Materiale și
Tehnologii de Pro-
ducere și Prelucrare
ale Acestora
- Președinte:**
dr. N. BALTĂ
- Vicepreședinte: ***
- Secretar științific: ***

38. Bioinginerie. Bio-tehnologie
- Președinte:**
conf. dr. N. D. MIHAIL
- Vicepreședinte: ***
- Secretar științific: ***
39. Agricultura Viitorului
- Președinte:**
prof. dr. TIBERIU MUREȘAN,
președintele Acad. de Științe Agricole și Silvici
- Vicepreședinte:**
dr. Valer STOICA
- Secretar științific: ***
40. Bibliofilie
- Președinte:**
dr. Ion STOICA
director Biblioteca Centrală Universitară
- Vicepreședinte:**
dr. Angela POPESCU-BRĂDICENI
- Secretar științific: ***
41. Medicina Imagistică
- Președinte:**
dr. N. SIMIONESCU
- Vicepreședinte:**
dr. M. C. ZĂLARU
- Secretar științific**
med. Mariana PREDOI

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

42. Fizica Viitorului

Președinte:

dr. ing. Marin IVAȘCU

Vicepreședinte: *

Secretar științific:

dr. ing. L. DIAMANDESCU

ing. Dana GRIGORESCU

43. Istoria Civilizației și
Culturii Poporului
Român

Președinte:

acad. Ștefan PASCU,
vicepreședinte A.O.Ș.

Vicepreședinte:

dr. Cristian POPIȘTEANU

Secretar științific: *

**Cristian
Popișteanu**

44. Modelare
Praxiologică

Președinte:

conf. dr. N. S. DUMITRU

Vicepreședinți:

dr. Adrian POPESCU

prof. dr. C. PINTILIE

gen. prof. Emil MIHULEAC

prof. M. DUMITRESCU

Secretar științific: *

Emil Mihuleac

45. Medicina
Experimentală

Președinte:

prof. dr. doc. Barbu ROMEL

Vicepreședinți:

dr. I. VOINESCU

dr. Efaustodiu PĂUȘESCU

dr. ing. N. VOICULEȚ

Secretar științific:

medic Cătălina SIPOT

46. Endofibroscopie

Președinte

dr. Sandu STOICHIȚĂ

Vicepreședinte: *

Secretar științific:

dr. O. PASCU
(IMF-Cluj)

FILIALELE ȘI CENTRELE A.O.Ș.

Filiala A.O.Ș. Cluj-Napoca

Președinte:

acad. Ștefan PASCU.,
vicepreședinte A.O.Ș

Vicepreședinte:

prof. dr. Crișan MIRCIOIU

Secretar științific:

dr. I. NĂSTASE

Ștefan Pascu

Filiala A.O.Ș. – Iași

Președinte:

acad. Cristofor SIMIONESCU,
vicepreședinte A.O.Ș.

Secretar științific:

dr. Marțian COTRĂU

Cristofor
Simionescu

Centrul A.O.Ș. – Constanța

Președinte: ***

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Filiala A.O.Ș. – Galați

Președinte: *

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

Centrul A.O.Ș. – Piatra Neamț

Președinte: *

Vicepreședinte: *

Secretar științific: *

Din acest document rezultă că A.O.Ș. avea 9 comisii și 46 colective de studiu, cuprinzând toate domeniile științei, precum și 5 filiale. Unele dintre acestea erau în curs de organizare.

O asemenea structură, atât de arborescentă, pare a fi mai curând alcătuită în birou, exprimând o dorință și mai puțin o realitate.

Documentele nu înregistrează participarea tuturor președinților, vicepreședinților, secretarilor generali, secretarilor executivi, coordonatorilor de colective etc. la activitățile concrete ale A.O.Ș.

Înscrierea atâtor personalități în funcții de conducere în cadrul Asociației Oamenilor de Știință avea mai curând menirea de a oferi o imagine, dar care depășea posibilitățile reale ale acestei instituții.

În același timp, se cuvine subliniat faptul că A.O.Ș. a reușit, prin unele dintre acțiunile sale, să se impună ca o structură științifică de înalt nivel, prin tematică, prin participare și prin rezultatele concrete obținute.

Aria și domeniile de cercetare erau extrem de ample și variate, demonstrând capacitatea A.O.Ș. de a aborda atât problemele tradiționale, cât și cele mai noi domenii științifice – acționând ca un adevărat promotor al dezvoltării tuturor formelor cunoașterii.

Comisiile și colectivele abordau probleme esențiale ale istoriei civilizației și culturii poporului român și universale, istoriei mentalităților, științelor învățării, artei, filosofiei, etnologiei, bibliografiei, arhitecturii, sociologiei, economiei politice, etc.

Probleme de domeniul medicinei, cu accent pe noile direcții de cercetare pe plan național și internațional: imunologie clinică, transplante de organe,

organe artificiale, oncologia viitorului, medicina imagistică, imunologia clinică, științe neurale, endofibroscopie.

A.O.Ș. se implica în subiectele majore ale cercetării științifice recente pe plan național și chiar universal: ecologie, energia moleculară, electronizarea economiei, noi surse de energie, metaștiința, aplicațiile ciberneticii în sistemele agrare etc.

Multe dintre temele cercetate vizau o aplicabilitate practică, privind activitatea noilor platforme industriale, precum cele din zona Pipera (București) sau de la Institutul de Fizică Atomică de la Măgurele.

Între cei implicați în realizarea programului A.O.Ș. se aflau personalități de marcă, precum academicienii Ștefan Milcu, N.N. Constantinescu, profesorii universitari Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Tudorel Postolache, Ionel Purica, Marin Voiculescu, Ion Drăgan, Alexandru Boboc, acad. Solomon Marcus, Edmond Nicolau, O. Stănășilă, Marțian Cotrău, Titus Raveica, deputați specialiști – între care viitorii miniștri membri A.O.Ș.R. Daniel Dăianu, Mircea Coșea, viitorii academicieni Florin Constantiniu, Răzvan Theodorescu, medicii Vasile Cârdea, istoricul Ion Agrigoroaiei etc.

Un loc important îl ocupau studiile interdisciplinare, în vederea găsirii soluțiilor științifice și practice ale vieții sociale. În strânsă conexiune cu medicina se abordau probleme de virusologie și biologie moleculară, biologie și medicină comparată, biologie umană, biolocație, bioenergie și biotehnologie, genetică și ingineria geneticii, inteligența artificială, neotologie.

Problemele economice erau tratate prin prisma viitorului și a eficienței practice: agricultura viitorului, ecologia, energetica, fizica viitorului, metalurgia viitorului, chimia viitorului, robotica, fiabilitatea, științele aerospațiale, bazele științei producției industriale, noi materiale și tehnologii de producere și prelucrare a acestora, electronica și microelectronica, optoelectronica, laserii.

Institutele de cercetare înființate în ultimele decenii ofereau posibilitatea realizării în practică a concluziilor formulate de oamenii de știință, membri ai A.O.Ș. Un loc important îl ocupau problemele privind politica științei (politologia), viitorul științei (scientica), problemele globale ale omenirii, științele păcii și dezarmării. Pe această bază, România a putut să facă propuneri concrete privind relațiile internaționale, multe dintre acestea fiind însușite de Organizațiile Națiunilor Unite.

O atenție specială era acordată tinerilor cercetători științifici cărora A.O.Ș. le oferea cadrul elevat pentru comunicarea rezultatelor proprii obținute și pentru dezbaterile unor teme de cea mai strictă actualitate.

În cadrul A.O.Ș. activau personalități emblematice pentru știința și cultura românească și chiar universală: Nicolae Teodorescu, Solomon Marcus, Edmond Nicolau – matematică; Victor Sahini, Cristofor Simionescu – chimie; Marin Ivașcu, Mihai Drăgănescu – fizică; Ștefan Milcu, Nicolae Cajal, Vasile Căndea, Constantin Arseni, Eugen Proca, Ion Chiricuță – medicină; Costin Murgescu – economie; Ștefan Pascu, Emil Condurachi – istorie; Ovidiu Drimba, Zoe Dumitrescu-Bușulenga – istoria culturii; George Macovescu, Valentin Lipatti – diplomatie, Dumitru Prunariu – cosmonautică etc.

În ziua de 9 ianuarie 1987 a avut loc ședința Comitetului de Conducere lărgit, la care s-a aprobat programul de activitate al A.O.Ș. pe anul 1987 și organigrama avizată de C.N.S.T..

În legătură cu Simpozionul de la New Delhi, din 20-25 martie 1987, s-a decis ca A.O.Ș. să nu participe, deoarece cheltuielile erau prea mari. Problema participării la reuniunea de la Bielefeld (R.F.G.) urma să se aducă la cunoștința C.N.S.T., deoarece trebuia achitată suma de 120 dolari. A.O.Ș. a decis să comunice Centrului regional Berlin apelul C.N.S.T. pentru dezarmare.

S-a aprobat transmiterea de materiale la UNESCO pentru a fi cuprinse în Buletinul informativ al acestei organizații.

La diverse, s-a discutat și aprobat ca Sandu Stoichiță să participe la lucrările Congresului mondial de filosofie științe care urma să se desfășoare la Moscova⁵⁵.

Au fost abordate și unele aspecte privind situația financiară. Astfel, la ședința din 25 martie 1987, Comitetul de Conducere a hotărât creșterea taxei de înscriere în A.O.Ș. de la 25 lei la 50 lei, deoarece costul carnetului – comunicat de tipografia „Casei Scânteii” – era de 50 lei⁵⁶.

Dintre activitățile organizate în anul 1987 se remarcă sesiunea științifică desfășurată la Cluj-Napoca în zilele de 25-28 iunie, pe teme de medicină⁵⁷. Aceasta s-a desfășurat pe secțiuni, abordând o tematică vastă: chirurgie, stomatologie, pneumologie, obstetrică, hematologie, igienă – boli profesionale, balneo-fizioterapie, cu participarea celor mai valoroși medici și a altor specialiști de prestigiu.

Problemele privind funcționarea Comitetului de Conducere și a A.O.Ș. în ansamblul său au devenit tot mai preocupante.

⁵⁵ Arhiva AOȘR, dos. 3/1964, f. 237-237 v.

⁵⁶ Ibidem, f. 243

⁵⁷ Ibidem, dos. 2/1978-1985 (corespondență, înscrieri, participare)

Conducerea A.O.Ș., aleasă în 1963, s-a diminuat treptat pe cale naturală. De-a lungul celor 26 ani încetaseră din viață: Mihai Ralea (1964), Gheorghe Ionescu-Șișești (1967), Costin D. Nenițescu (1970), Athanase Joja (1972), Grigore Moisil (1973), Alexandru Codarcea (1974), Raluca Ripan (1975), Petre Constantinescu-Iași (1977), Ștefan Peterfi (1978), Constantin Paraschivescu-Bălăceanu (1979), Corneliu Penescu (1982), Elie Carafoli (1983), Remus Răduleț (1984), Nicolae Sălăgean (1988).

Astfel, din cei 21 membri ai Comitetului Executiv mai erau în viață doar șapte: Ștefan Milcu, Nicolae Teodorescu, Ștefan Bălan, Cristofor Simionescu, Valeriu Novacu, Anton Ion și Ascanio Damian.

La 13 octombrie 1987, acad. Nicolae Teodorescu și prof. dr. Ionică Apostol au trimis o scrisoare către Mihail Florescu, vicepreședinte al C.N.S.T. și ministru secretar de stat⁵⁸, prin care menționau că în urma „recomandărilor făcute de colectivul desemnat de C.N.S.T.”, Biroul Comitetului de Conducere al A.O.Ș. propunea pentru postul de prim-vicepreședinte șase persoane „din care vă rugăm a desemna dvs. una, celelalte urmând să fie incluse în lista următoare propusă de Birou pentru a se desemna un număr de 4 membri ai Biroului”. Aceste propuneri erau următoarele: Prof. Victor Sahini – membru corespondent al Academiei R. S. România; dr. S. Stoichiță – președintele Comisiei de Viitorologie A.O.Ș.; acad. Ștefan Milcu – președintele Comisiei interdisciplinară A.O.Ș.; prof. O. Stănășilă – prof. univ., director general MEI; prof. V. Cătuneanu – prof. univ., membru al Comisiei Superioare de Diplome; ing. V. Giurgiu – președintele Comisiei A.O.Ș. de Biologie-Ecologie.

Totodată, se propunea completarea Biroului cu patru membri, din următoarea listă: ing. Paul Sterian – președintele Comisiei A.O.Ș. a tinerilor cercetători; prof. Radu Botezatu; prof. D. Dobrescu; prof. I.M. Popescu – prorector IPB; o persoană din cadrul C.N.S.T.; 5 dintre persoanele propuse pentru un loc de vicepreședinte.

La 11 noiembrie 1987 a fost trimis răspunsul către acad. Nicolae Teodorescu semnat de Mihail Florescu⁵⁹, prin care se comunica avizul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie privind desemnarea prof. Victor Sahini în calitate de prim-vicepreședinte al A.O.Ș. Se menționa că în funcțiile de vicepreședinți puteau fi desemnați numai președinții filialelor Asociației. Aceste desemnări erau valabile până la alegerea organelor de conducere de către viitoarea adunare generală.

⁵⁸Ibidem, dos. 3/1964, f. 236-236 v.

⁵⁹ Ibidem, f. 234

Era un răspuns în limitele contextului politic existent, în condițiile în care „viitoarea adunare generală” nu putea fi convocată fără aprobarea „conducerii superioare” pe linie de partid.

În moment de referință în activitatea A.O.Ș. a fost sesiunea științifică intitulată Inteligența naturală – inteligența artificială, din noiembrie 1987. Era o temă de interes major, la care savanții români au adus contribuții substanțiale. Din Consiliul Științific al acestei sesiuni științifice au făcut parte cele mai reprezentative personalități din acea perioadă, fapt ce constituia o expresie a prestigiului de care se bucura Asociația Oamenilor de Știință. Numele și funcțiile deținute constituie o mărturie grăitoare⁶⁰: Mihail Florescu – ministru

Mihai Drăgănescu

secretar de stat – C.N.S.T., Radu Voinea – președintele Academiei R. S. România, Suzana Gâdea – președintele Consiliului Culturii și Educației Socialiste, Nicolae Teodorescu – președintele Asociației Oamenilor de Știință din R. S. România, Constantin Arseni – președintele Academiei de Științe Medicale, Mihnea Gheorghiu – președintele Academiei de Științe Sociale și Politice, Tiberiu Mureșan – președintele Academiei de Științe Agricole și Silvicultură, Vasile Baltac – director general al Centralei Industrii Electronice și de Tehnică de Calcul, Dumitru Chițoran – director CEPES (UNESCO).

Solomon Marcus

Președinția secțiilor a fost asigurată de: Mihai Drăgănescu – președintele Colectivelor de Studiu „Inteligența artificială”, „Știință și filosofie (A.O.Ș.)”, președintele Comisiei „Revoluția științifică și tehnică” (Academia R.S.R.). Sandu Stoichiță – vicepreședinte al A.O.Ș., președintele Comisiilor „Viitorologia științei”, „Politica știință”, vicepreședinte al Colectivelor, Inteligenței artificiale, „Știință și filosofie” (A.O.Ș.); Ion Drăgan – secretarul Comisiei Naționale UNESCO pentru România, președintele Comisiei „Socio-economică” (A.O.Ș.), directorul Centrului de Sociologie – Universitatea București. Între

⁶⁰ *Istoricul Filialei Neamț a AOȘ*, f. 4; Ioan Scurtu și Ștefan Iancu, *Scurtă istorie a Academiei Oamenilor de Știință din România*, București, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, 2010, p. 51.

vicepreședinții secțiilor s-au aflat academicienii Ștefan Milcu și Solomon Marcus.

Comunicările prezentate au abordat o problemă amplă, de cel mai mare interes științific, atât în România, cât și pe plan mondial.

Restricțiile în privința cheltuielilor valutare au blocat aproape cu desăvârșire activitatea internațională a A.O.Ș., ca și a altor instituții științifice și de cultură din România, astfel că documentele nu înregistrează prezența reprezentanților acestora la reuniuni științifice desfășurate peste hotare în anul 1988.

Activitatea A.O.Ș. în acel an s-a axat pe organizarea în țară unor simpozioane, conferințe, sesiuni științifice cu o participare cât mai largă. A.O.Ș. oferea cadrul organizatoric pentru reunirea intelectualilor dintr-un oraș, municipiu sau județ, a specialiștilor sau lucrătorilor dintr-un anumit domeniu de activitate științifică. Pe acest fond, A.O.Ș. a devenit o organizație de masă, care cuprindea, în rândurile sale, profesori, ingineri, medici, economiști, silvicultori, agronomi, horticultori, farmaciști etc. Adeseori, participanții deveneau membri ai A.O.Ș., chiar dacă nu îndeplineau condițiile prevăzute de Statutul acesteia.

Cele mai multe activități științifice se desfășurau în provincie. De exemplu, recent înființata Filială Galați a organizat în mai 1988 simpozionul Continuitatea și ascendența civilizației românești la Dunărea de Jos, în colaborare cu Filiala Galați a Societății de Științe Istorice, Cabinetul județean pentru activitatea ideologică și politico-educativă și cu Inspectoratul Școlar Județean.

Între cei care au prezentat comunicări⁶¹ s-au aflat: Ion Șendrulescu – secretarul Societății de Științe Istorice din România, Ioan Chiper – cercetător la Institutul de Istorie „N. Iorga” din București, Gheorghe I. Florescu – cercetător la Institutul de Istorie și Arheologie „A. D. Xenopol” din Iași.

Unele filiale desfășurau o activitate extrem de intensă. De exemplu, cea din județul Neamț a organizat, numai în anul 1988, un număr de 20 de simpozioane, 7 consfătuiri, 7 sesiuni și reuniuni științifice, 7 mese rotunde, 56 de expuneri pentru răspândirea științei și culturii, a publicat 17 articole în reviste de specialitate, a organizat schimburi de experiență și expoziții, iar membrii săi au obținut 6 brevete de invenții⁶². Practic, filiala concura Societatea pentru Răspândirea Științei și Culturii (S.R.C.S.).

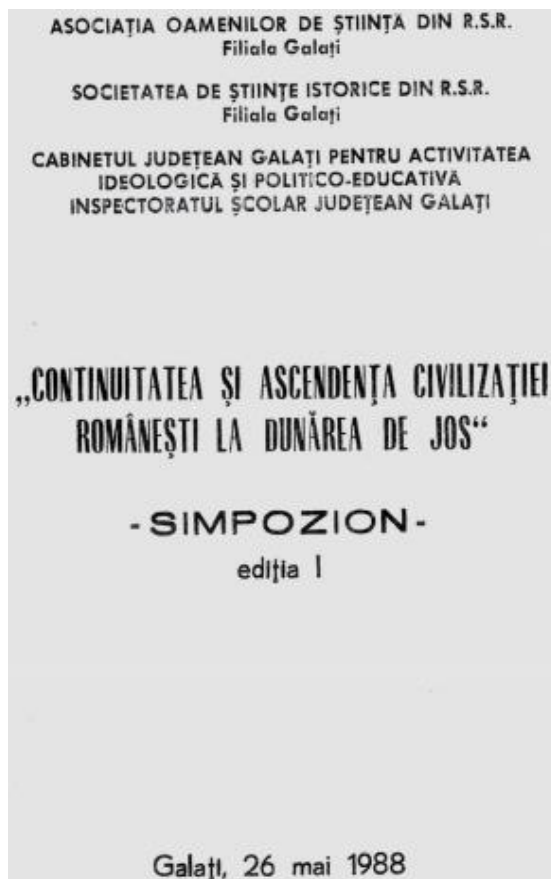
⁶¹ Ibidem, dos. 2 1987-1989, f. 173.

⁶² Vezi pe larg *Istoricul Filialei Neamț a AOȘ.*

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Au fost organizate activități ale A.O.Ș., cu participarea mai multor societăți științifice, la nivel național sau județean. De regulă, se apela la bunăvoința unor directori de institute de cercetare științifică, de licee sau de case de cultură (a sindicatelor, a tineretului, a studenților).

Astfel, în colaborare cu Societatea de Matematică, s-au organizat dezbateri pe tema Aplicații ale matematicii și informaticii în istorie și arheologie, privitoare la sanctuarele dacilor de la Sarmizegetusa. Era o preocupare stăruitoare a unui grup de membri ai A.O.Ș. – cei mai mulți nefiind istorici – care s-au dedicat acestei teme, căutând să demonstreze că civilizația geto-dacilor era superioară altor civilizații antice.

La sfârșitul anului 1988 a fost tipărită broșura Programul manifestărilor științifice pe anul 1989, care urmau să se desfășoare sub egida Asociației Oamenilor de Știință⁶³. Prezentăm cuprinsul și prima pagină cu activitățile concrete, care oferă o imagine asupra a ceea ce reprezenta A.O.Ș. în acea perioadă:

C U P R I N S	
MANIFESTĂRI SUB EGIDA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ	3
COMISII - BUCUREȘTI	4
COMISIA DE STUDII INTERDISCIPLINARE	4
Ședințe de referate	4
Colocvii	5
COMISIA DE SISTEME GENERALE	7
Ședințe de referate	7
Participări la manifestări științifice	9
COMISIA DE ECOLOGIE	9
Ședințe de referate	9
Simpozioane	10
COMISIA "TINERII CERCETĂTORI"	11
Simpozioane	11
MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE - FILIALE A.O.Ș. -	11
FILIALA IAȘI	11
Conferințe	11
Simpozioane, consfătuiri, colocvii, mese rotunde	12
FILIALA IAȘI - CENTRUL PIATRA NEAMȚ	13
Referate	13
Sesiuni și simpozioane	15
Mese rotunde	16
FILIALA CLUJ - CLUJ-NAPOCA	16
Simpozioane	16
INFORMAȚII UTILE	18

⁶³ Arhiva AOȘR, dos. 7/1989-1991 (broșura cu programul).

MANIFESTĂRI ȘTIINȚIFICE SUB EGIDA A. O. S.

- A 4-a Conferință pe țară de ecologie (A. O. S. - Comisia de ecologie)
Institutul Central de Biologie, 8-10 iunie
1989, Piatra Neamț
- Simpozion - Confluente ale disciplinelor contemporane în cercetarea fenomenelor culturii (A. O. S. - Comisia de Studii Interdisciplinare, Secția de științe filologice, literatură și artă - Academia R. S. R.)
11-12 mai 1989 - Aula Academiei R. S. R.
- Masă rotundă - Mihail Eminescu personalitate și orizont codisciplinar (A. O. S. - Comisia de Studii Interdisciplinare)
7 iunie 1989 - Sala de lectură I. N. I. D.
- Conferință - Energia moleculară în ajunul aplicațiilor în sisteme industriale (A. O. S. - Comisia de Sisteme Generale)
14 iunie 1989 - Sala A. O. S. - București
- Al 2-lea Simpozion Național - Contribuții ale tinerilor cercetători privind mecanizarea, automatizarea și electronizarea economiei naționale (A. O. S. - Comisia "Tinerii cercetători științifici", Institutul Politehnic București)
24 octombrie 1989 - Institutul Politehnic București
- Simpozionul Național de reumatologie (A. O. S. - Filiala Iași, Uniunea Societăților de Științe Medicale, Institutul de Medicină și Farmacie)
iunie 1989 - Iași
- Al 6-lea Simpozion - Alcoolismul, implicații biopsiho-sociale (A. O. S. - Filiala Iași, Institutul de Medicină și Farmacie, Direcția Sanitară Județeană Iași, Comitetul Județean pentru Cultură și Educație Socialistă)
octombrie 1989 - Iași
- Consfătuire - Ecologia umană: probleme de combaterea poluării mediului (A. O. S. - Filiala Iași, Institutul de Medicină și Farmacie, Universitatea Al. I. Cuza, Institutul Politehnic București, U. S. S. M. - Cercul de recuperare, Institutul de igienă)
octombrie 1989 - Iași

Broșura conținea și o rubrică de Informații utile, în care se preciza că date privind activitatea A.O.Ș. se puteau lua de la economistul Radu Gârlan – secretar executiv, cotizația anuală era de 100 lei, revistele și publicațiile existente în cadrul A.O.Ș. puteau fi consultate la sediul acesteia din strada Gabriel Péri, nr. 1.

Realizarea programului, aprobat de C.N.S.T., a fost puternic marcată de evoluțiile politice din Europa și, evident din România, în cursul anului 1989. La sfârșitul lunii martie 1989, România a reușit să-și achite întreaga datorie externă. În ziua de 18 aprilie 1989 a avut loc sesiunea Marii Adunări Naționale, unde s-a adoptat o Hotărâre, în care se aprecia că acest act „reprezintă o mare victorie a poporului român, o realizare de însemnătate excepțională, care asigură deplina independență economică și politică a națiunii noastre”. În acel „moment istoric” deputații exprimau „cel mai fierbinte și înalt omagiu” lui Nicolae Ceaușescu, de numele căruia se lega acest „succes istoric”.

A fost adoptată o lege care prevedea la art. 1: „Se interzice organelor de stat, unităților de stat, cooperatiste și obștești, precum și unităților bancare să contracteze credite în străinătate”⁶⁴. Ca urmare, dezvoltarea României urma să se bazeze exclusiv pe resursele financiare proprii și pe largă cooperare internațională.

Realitatea este că împrumuturile contractate de la F.M.I., B.E.R.D. și de la alte bănci occidentale au fost utilizate pentru dotarea întreprinderilor industriale, realizarea unui amplu sistem de irigații în agricultură, construirea unor hidrocentrale etc. O parte din aceste surse au fost alocate institutelor și cercetare științifică și universităților pentru achiziționarea aparaturii și substanțelor necesare.

La vremea respectivă, inaugurarea unor noi platforme industriale, darea în folosință a unor spitale, școli și case de cultură, premiera unor noi filme realizate de regizorii și actorii români deveniseră fapte cotidiene, pe care cetățenii aproape că nu le sesizau semnificația. Dincolo de privațiunile pe care românii au fost nevoiți să le suporte în anii 1981-1989, este cert că România a făcut progrese considerabile după cel de-al Doilea Război Mondial.

⁶⁴ „Scânteia” din 19 aprilie 1989.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Datele statistice privind învățământul superior indică următoarea evoluție⁶⁵:

<i>Denumirea</i>	<i>1938/1939</i>	<i>1989/1990</i>
- instituții de învățământ superior	16	44
- facultăți	33	101
- personal didactic	2.194	14.592

Până în 1948, cercetare științifică se efectua, de regulă, în cadrul unor institute care funcționau pe lângă catedrele universitare, uneori și pe lângă mari întreprinderi (industriale, agricole, de transport), și mai rar, ca anexe ale unor ministere. Drept urmare, anuarele statistice nu aveau un capitol distinct consacrat cercetării științifice.

Cel mai adesea, cercetătorii științifici lucrau pe cont propriu sau în cadrul unor mici colective, constituite în funcție de tema sau problema abordată.

După naționalizarea principalelor întreprinderi economice în 1948 și trecerea la colectivizarea agriculturii în 1949, cercetarea științifică a devenit o componentă a politicii de stat. Ca urmare, s-au înființat institute de cercetare științifică, unde au fost încadrați specialiști, care au devenit salariați de stat.

Anuarul statistic nu înregistra rețeaua institutelor de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare înainte de 1945. Există informații privind anii următori, care atestă o creștere spectaculoasă și o sporire a numărului de cercetători.

În 1989 existau 343 institute, dintre care 63 – unități de cercetare științifică, unități mixte (de cercetare științifică, inginerie tehnologică și proiectare) și 93 stațiuni centrale și stațiuni de cercetare și producție agricolă.

Totalul salariaților din aceste unități era 169.964, dintre care cercetători – 102.601⁶⁶.

După cel de al Doilea război Mondial s-au format numeroase cadre de specialiști, care au îmbogățit știința și cultura românească și chiar universală. Școlile românești de medicină, fizică, chimie, matematică se

⁶⁵ „Anuarul Statistic al României.” 1990, București, Comisia Națională pentru Statistică, p. 138.

⁶⁶ Ibi.,dem, p. 186.

bucurau de un autentic prestigiu internațional. Cei mai mulți cercetători și profesori universitari erau membri sau participau la activitățile A.O.Ș.

Treptat, în România s-au acumulat tot mai multe nemulțumiri ale populației, generate de deteriorarea nivelului de trai și politica tot mai restrictivă a regimului. Reformele inițiate de Gorbaciov în U.R.S.S., aplicate și în alte state socialiste (Polonia, Ungaria) erau privite cu simpatie de români, sperând că și țara lor va porni pe aceeași cale.

Era de așteptat ca, după achitarea datoriei externe a României, politica de privațiuni să înceteze, aprovizionarea cu produse agro-alimentare să nu mai constituie o problemă, căldura și lumina să revină în casele oamenilor, televiziunea să-și reia programul normal de la orele 8 la 23 (cum fusese în anii 1970), universitățile și institutele de cercetare științifică să primească revistele și cărțile solicitate din străinătate etc.

Dar, spre surprinderea și revolta generală, Nicolae Ceaușescu a decis să continue politica de austeritate, urmărind ca România să împrumute la rândul ei alte state, pentru a încasa dobânzi, pe baza cărora să procedeze la re tehnologizarea economiei naționale.

Mulți români sperau că Nicolae Ceaușescu va renunța la funcția sa, iar la cel de-al XIV-lea Congres al P.C.R., anunțat pentru luna noiembrie 1989 se va alege o nouă conducere. Pentru a pune capăt oricărei speculații pe această temă, Plenara C.C. al P.C.R. din 27 iunie 1989 a decis să susțină realegerea lui Nicolae Ceaușescu în funcția de secretar general al P.C.R.⁶⁷.

În acea atmosferă încărcată, A.O.Ș. acționa pentru îndeplinirea rolului care-i revenea în cadrul societății românești. Notabile sunt câteva reuniuni științifice organizate în anul 1989, dintre care se cuvin a fi menționate:

În mai 1989, A.O.Ș., în colaborare cu Institutul de Biologie a desfășurat simpozionul științific Aspecte energetice și informaționale în ecosisteme⁶⁸.

⁶⁷ Ioan Scurtu, *Ședința Comitetului Politic Executiv al C.C. al F.C.R. din 27 iunie 1989: În funcția supremă, să fie ales tovarășul Nicolae Ceaușescu*, în „Historia”, din iunie 2008.

⁶⁸ *Asociația Oamenilor de Știință din România, Memorator al Centrului Interdisciplinar AOSR, Filiala Brăila. În perioada celor două etape evolutive: 1998-1999 și 1999-2007*. întocmit de secretar științific dr.ing. Gabriel M. Leț, Brăila, p. 17.

A.O.Ș. a organizat la Tulcea și Varna, în colaborare cu Uniunea Asociațiilor Oamenilor de Știință din Bulgaria, conferința Probleme științifice ale Dunării.

O amploare deosebită a cunoscut activitatea privind promovarea activității științifice a tinerilor cercetători. Pe această linie, la 20 octombrie 1989 s-a desfășurat în București, la Institutul Politehnic, simpozionul Contribuții ale tinerilor cercetători privind mecanizarea, automatizarea și electronizarea economiei naționale⁶⁹, responsabilul colectivului de organizare fiind conf. dr. ing. Paul Sterian, președintele Comisiei Tinerii Cercetători Științifici, din cadrul A.O.Ș.

În program au figurat 187 comunicări, susținute în sesiunea plenară și în patru secții. Au participat 62 instituții, între care Institutul Politehnic București, Universitatea București, Institutul de Construcții București, Institutul de Medicină și Farmacie București, Institutele Politehnice din Iași și Timișoara, Institutul Central de Fizică, Institutul Central de Chimie, Institutul de Fizică și Inginerie Nucleară, Spitalul Clinic Fundeni. A fost una dintre cele mai reușite activități desfășurate de A.O.Ș. în întreaga sa istorie.

Deși, oficial, cenzura era desființată în România, controlul de partid continua să funcționeze, inclusiv asupra lucrărilor din domeniul științific. În adresa A.O.Ș. semnată de președintele Nicolae Teodorescu, adresată Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie la 7 septembrie 1989 se cerea avizul pentru manuscrisul lucrării Relații între dezvoltare și protecția mediului înconjurător, realizată de prof. dr. Apostol Ionică de la Institutul de Medicină și Farmacie (IMF), secretar al A.O.Ș., și manuscrisul lucrării Progresul tehnic, prieten sau dușman al omului, de conf. dr. Marțian Cotrău, de la IMF-Iași, secretar științific al Filialei Iași a A.O.Ș., care urmau a fi prezentate la simpozionul internațional Colaborarea științifică și tehnică în perspectiva dezarmării, dezvoltării mediului înconjurător, care urma să aibă loc la Atena în zilele de 2-4 octombrie 1989. În adresă se menționa că „materialele respective nu conțin secrete de stat sau de serviciu și nici documente brevetabile, iar comunicarea lor în cadrul simpozionului amintit nu prejudiciază interesele țării”⁷⁰. Simpozionul a avut loc cu prilejul Adunării Generale a F.M.O.Ș. de la

⁶⁹ Arhiva AOȘR, dos. 7/1989-1991 (Programul simpozionului).

⁷⁰ Ibidem, dos. 8/1989, f. 3.

Atena (1-10 octombrie 1989). Delegația A.O.Ș. a fost formată din Nicolae Teodorescu și Apostol Ionică.

Deși conducerea A.O.Ș. aleasă în 1963 nu mai era funcțională, ca urmare a decesului majorității membrilor Comitetului, A.O.Ș. a continuat să-și desfășoare activitatea prin devotamentul câtorva membri, în frunte cu Nicolae Teodorescu, președintele Asociației, care a trebuit să facă față unor situații dificile, precum cea a sediului sau a realizării unor contracte de studii și cercetare, prin care să se procure sumele necesare activității curente a organizației.

De-a lungul anilor, Biroul Comitetului de Conducere a lucrat la proiectul unui **nou Statut al A.O.Ș.**, care să asigure baza legală a funcționării acesteia în noul context de după 1975.

Principalele modificări față de Statutul din 1964 vizau locul și rolul A.O.Ș. în societatea românească⁷¹. În forma redactată în 1989, A.O.Ș. nu mai era persoană juridică, ci își desfășura activitatea sub coordonarea C.N.S.T.

Art. 1. al Statutului prevedea: „Asociația Oamenilor de Știință este organul reprezentativ care organizează activitatea obștească a oamenilor de știință din Republica Socialistă România, în scopul dezbaterii celor mai importante probleme teoretice și practice ale științei și tehnicii, corespunzător exigențelor progresului tehnico-științific al țării.”

Art. 2. „Activitatea Asociației Oamenilor de Știință este coordonată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie.

În îndeplinirea sarcinilor ce îi revin, Asociația Oamenilor de Știință conlucrează cu Academia R. S. România, Academiile de Științe, ministerele, instituțiile centrale, cu alte instituții de știință, învățământ și cultură și unități economice”.

Se menținea prevederea potrivit căreia membrii A.O.Ș. puteau fi membri colectivi și membri individuali (**Art. 4.**).

Organul suprem de conducere era Adunarea Generală, care alegea președintele, prim-vicepreședintele, vicepreședintele, secretarul general și membrii Comitetului de Conducere al Asociației, precum și Comisia de Revizie (**Art. 9.**).

A.O.Ș. putea avea „în principalele centre universitare, filiale și centre, care-și desfășurau activitatea în strânsă colaborare cu Filialele

⁷¹ Ibidem, dos. 3/1964, ff. 49-62.

Academiei R. S. România, unitățile de cercetare științifică, de învățământ, cultură și producție din acele centre” (**Art. 19.**).

Se menținea prevederea potrivit căreia A.O.Ș. „este afiliată la Federația Mondială a Oamenilor de Știință” (**Art. 27.**).

În vara și toamna anului 1989 au fost întreprinse demersurile necesare pentru avizarea Expunerii de motive a proiectului de Statut al A.O.Ș. în vederea validării lui ca document oficial.

Pornindu-se de la faptul că A.O.Ș. funcționa legal pe baza Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 1012/1956, s-a preconizat ca tot Guvernul României să aprobe cele două documente.

Ca urmare, acestea au fost înaintate forumului ierarhic superior – Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie. La rândul său, C.N.S.T. cerea, la 17 august 1989, președintelui Academiei R. S. România să avizeze favorabil și să semneze Expunerea de motive la Statutul A.O.Ș.

După obținerea acestui aviz, la 12 septembrie 1989, prim-vicepreședintele C.N.S.T., Ioan Ursu, trimitea președintelui Consiliului Legislativ două documente (Expunerea de motive și Proiectul de Statut) care înlocuiau Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1012/1956, cu rugămintea de a le aviza favorabil.⁷²

Din această formulare rezulta că C.N.S.T. nu lua în considerare hotărârile Adunării Generale a Asociația Oamenilor de Știință care a aprobat proiectul de Statut al A.O.Ș., definitivat și publicat în 1964, ci făcea trimitere la Hotărârea Consiliului de Miniștri din 1956.

În timp ce aceste demersuri erau în derulare, la solicitarea Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie din 27 octombrie 1989, A.O.Ș. a întocmit programul de manifestări științifice interne pe anul 1990. Erau prevăzute 20 de simpozioane și conferințe, care urmau a se desfășura sub egida A.O.Ș. la Filialele Iași, Cluj, Timișoara, Constanța, centrul Brăila, precum și în cadrul comisiilor de studii interdisciplinare⁷³.

În București erau prevăzute 18 ședințe de referate ale comisiilor de studii interdisciplinare și o masă rotundă, la care se adăugau 9 referate ale Comisiei de Sisteme Generale, o ședință publică și două mese rotunde organizate de Comisia de Geoștiințe, un seminar și patru mese rotunde ale Comisiei Tinerii cercetători, o masă rotundă a Colectivului de Științe Neurale, patru referate ale Colectivului de Bioloacție.

⁷² Arhiva AOȘR, dos. 3/1964, f. 49.

⁷³ Ibidem, dos. 7/1989-1991 (broșura cu programul).

Erau înscrise, de asemenea, manifestări științifice la Botoșani, Dorohoi, Suceava, Bacău, Focșani, Odobești, Piatra Neamț, Potoci-Neamț, Alba Iulia, Harghita, Tg. Mureș, Reșița, Galați, Brăila, Bistrița ș.a.

Era un program extrem de vast, cu o tematică amplă, cu activități la scara întregii țări.

Istoria a demonstrat că nici proiectul de Statut și nici programul de manifestări științifice pe anul 1990 nu au devenit realitate, datorită schimbărilor politice de la sfârșitul anului 1989.

Vizita președintelui american George Bush în Polonia și Ungaria (iulie 1989) a accelerat procesul de lichidare a regimului socialist în aceste state.

În Uniunea Sovietică se profila un nou lider politic – Boris Elțin, care în septembrie 1989 a făcut o vizită la Washington. În Iugoslavia tendințele secesioniste ale republicilor componente se manifestau cu tot mai multă vigoare.

La 9 noiembrie 1989 a căzut zidul Berlinului, construit de sovietici în 1961 din inițiativa lui N. S. Hrușciiov. În aceeași zi, Todor Jivkov a fost nevoit să demisioneze din funcția de secretar general al Partidului Comunist Bulgar.

La 17 noiembrie a început „revoluția de catifea” în Cehoslovacia.

În România, cel de-al XIV-lea Congres al P.C.R. (20-24 noiembrie 1989) s-a desfășurat pe fondul unei tensiuni politice și sociale care tindea să explodeze, dar cei aflați în fruntea țării păreau a fi cu totul străini de această realitate.

În Raportul prezentat la Congres⁷⁴, Ceaușescu aprecia că România a obținut mari succese, îndeosebi după Congresul al IX-lea al P.C.R. din 1965, și a prezentat un vast program privind dezvoltarea României pe termen lung, până în 2010, care urma să creeze „condițiile necesare înfăptuirii în viață a principiilor de muncă și viață comunistă”.

Liderul român a abordat și o problemă extrem de sensibilă, apreciind că după 50 de ani de la încheierea celui de-al Doilea Război Mondial era momentul „să se treacă la adoptarea măsurilor necesare soluționării tuturor problemelor care nu s-au rezolvat încă. În primul rând apare necesar să se adopte o poziție clară, fără echivoc, de condamnare și anulare a tuturor acordurilor încheiate cu Germania hitleristă, trăgându-se

⁷⁴ Nicolae Ceaușescu, *Raport la cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român. 20 noiembrie 1989*, București, Editura Politică, 1989.

concluziile practice pentru anularea tuturor urmărilor acestor acorduri și dictate”.

Aluzia la Pactul Molotov-Ribbentrop din 23 august 1939 era mai mult decât evidentă, fapt ce a iritat profund nu numai Uniunea Sovietică, ci și statele occidentale. Într-un comunicat al agenției sovietice TASS se aprecia: „Nici un om politic responsabil nu pune la îndoială granițele europene postbelice”⁷⁵.

Era vremea când între conducerile U.R.S.S. și ale statelor occidentale (S.U.A., Marea Britanie, Franța) se realiza o colaborare privind reorganizarea Europei. Întâlnirea liderului sovietic Mihail Gorbaciov cu cel american George Bush, desfășurată la Malta în zilele de 2-3 decembrie 1989, a pus capăt unui întreg capitol de istorie – acela al bipolarismului, al confruntării între capitalism și socialism.

Mihail Gorbaciov a ținut să declare interlocutorului său: „Trebuie să acționăm împreună – și acționăm împreună – într-un spirit real de răspundere și cu multă ponderație în această perioadă, în cursul căreia Europa cunoaște atâtea frământări”.

Bush a răspuns: „Vă împărtășesc părerea”⁷⁶.

Printr-o simplă coincidență, imediat după întâlnirea de la Malta, între de 4 și 9 decembrie 1989, s-au desfășurat *Zilele academice clujene*, organizate de Filiala Cluj-Napoca a Academiei Republicii Socialiste România, Academia de Științe Medicale, Academia de Științe Agricole și Silvicultură, Academia Oamenilor de Știință – Filiala Transilvania⁷⁷.

Prezentăm, spre ilustrare, programul Secției Strategii în dezvoltarea actuală a științei:

⁷⁵ Dumitru Preda și Mihai Retegan, 1989. *Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000, p. 356.

⁷⁶ Mihail Gorbaciov, *Memorii*, București, Nemira, 1994, p. 100.

⁷⁷ Arhiva AOȘR, dos. 7/1989-1991 (broșura cu Programul Zilele academice clujene).

Simpozion

STRATEGII ÎN DEZVOLTAREA ACTUALĂ A ȘTIINȚEI

Acad. ȘTEFAN MILCU

Rolul tradiției în știință

MIRCEA MALIȚA

membru corespondent al Academiei Republicii
Socialiste România

**Semnificațiile relației dintre știință și tehnologie
pentru strategiile pe termen lung ale dezvoltării**

IOAN A. RUS

Direcții de dezvoltare în matematica actuală

IONEL I. PURICA

Dezvoltarea fizicii între teorie și experiment

VLADIMIR EȘANU

Strategii actuale ale dezvoltării virusologiei

MIRCEA FLONTA

Strategia științifică

ILIE PARVU

Implicații ontologice ale științei structurale

ANDREI MARGA

Aspectul logic al descoperirii

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

ALEXANDRU SURDU

Strategii logice în cunoaștere

GHEORGHE MIHAİ

Argumentarea în strategia științei

VICTOR SĂHLEANU

Strategii ale cunoașterii fenomenului uman

TIBERIU TORO

Noi strategii științifice în teoriile alternative ale gravitației și cosmologiei

VIOREL SORAN, CORINA ROȘIORU

Ultraspecializarea și interdisciplinaritatea ca strategii complementare în dezvoltarea biologiei contemporane

PAUL CARAVIA

Complementaritatea dialectică și dezvoltarea științei

LIVIU SOFONEA

Reflecții istorice asupra unor strategii ale științei

*
.

ERNO GAL

măbru corespondent al Academiei Republicii Socialiste România

Utopia generală — o strategie?

I. M. ȘTEFAN

Eminescu despre strategia modernă a științei

VICTOR ISAC

Interdisciplinaritatea ca metodă a reconstrucției integrale

Între cei care au prezentat comunicări s-au aflat personalități de marcă ale științei și culturii naționale: Radu Voinea – președintele Academiei R. S. România, Ștefan Pascu – președintele Filialei Cluj-Napoca a Academiei R. S. România, Cristofor Simionescu – vicepreședinte al Academiei Române, acad. Caius Iacob, acad. Nicolae Teodorescu, acad Ștefan Milcu, Mircea Malița – membru corespondent al Academiei R.S România, Alexandru Sahini – membru corespondent al Academiei R. S. România, precum și Dorel Zugrăvescu, Ionel Haiduc, Marin Ivașcu, Gabriel Ștrempel, Ionel I. Purica, Mircea Flonta, Ilie Pârvu, Andrei Marga, Marțian Cotrău, Horia Colan, Alexandru Surdu, Victor Săhleanu, Alexandru Boboc, Ionică Apostol, Aurel Pop, Nicolae Bocșan, Marcel Știrban, Vasile Vesa, Ioan Bolovan, C.G. Marinescu, Tudor Drăganu, Vladimir Hanga, Pompiliu Teodor.

Ionel Haiduc

Alexandru Surdu

Dorel Zugrăvescu

Pompiliu Teodor

A fost ultima amplă manifestare științifică la organizarea căreia a participat A.O.Ș. în anii socialismului totalitar, peste două săptămâni având loc o așteptată schimbare de regim politic și în România.

În conformitate cu principiul dominoului – care a dus la prăbușirea regimurilor socialist-totalitare din Polonia, Ungaria, R. D. Germană, Cehoslovacia, Bulgaria – valul schimbărilor s-a întins și asupra României⁷⁸.

Starea de nemulțumire a populației a răbufnit în ziua de decembrie 1989 la Timișoara, când zeci de mii de oameni au ieșit în stradă, manifestând împotriva regimului. În zilele următoare au fost luate cu asalt sediul Comitetului Municipal de partid și alte instituții oficiale din localitate.

⁷⁸ Vezi, pe larg, Ioan Scurtu, *Revoluția română din decembrie 1989 în context internațional*, București, Editura Publicațiilor pentru Străinătate, 2009.

Nicolae Ceaușescu a ordonat folosirea forței pentru restabilirea ordinii⁷⁹. Apreciind că evenimentele de la Timișoara erau rezultatul unor instigări din afara țării, președintele R. S. România a decis convocarea pentru ziua de 21 decembrie 1989 a unei „mari adunări populare”, care să condamne asemenea acțiuni, să exprime decizia poporului român de a apăra independența și integritatea teritorială a României. El era convins că se va repeta situația din 21 august 1968, când a avut loc o asemenea mare manifestare de condamnare a intervenției în Cehoslovacia, poziția sa fiind susținută de participanți și de întregul popor român.

De această dată, Nicolae Ceaușescu s-a înșelat amarnic. În cei 21 ani care trecuseră de la evenimentele din Cehoslovacia, în lume s-au înregistrat evoluții radicale, iar situația internă din România s-a deteriorat considerabil în ultima vreme.

La câteva minute de la începerea discursului, Nicolae Ceaușescu a fost întrerupt de un zgomot nedefinit (petardă, instalația de sonorizare?), fapt ce a creat o stare de panică. Încercările lui Nicolae Ceaușescu și ale Elenei Ceaușescu de a restabili calmul au eșuat, adunarea s-a „spart”, iar în scurt timp o parte a participanților s-a regrupat în Piața Universității, scandând lozinci împotriva regimului și a lui Ceaușescu personal.

Astfel, mitingul care ar fi trebuit – în concepția lui Ceaușescu – să constituie o expresie a susținerii politice P.C.R., s-a transformat într-o amplă manifestație de protest împotriva regimului. Ceaușescu a ordonat folosirea forței pentru risipirea manifestanților din centrul Capitalei, dar vestea uciderii unor oameni nevinovați a scos și mai multă lume în stradă.

În dimineața zilei de 22 decembrie 1989, mii de bucureșteni – între aceștia și membri ai Asociației Oamenilor de Știință – s-au îndreptat spre clădirea C.C. al P.C.R. în care au intrat fără a întâmpina vreo rezistență din partea forțelor de ordine.

Nicolae Ceaușescu a fost nevoit să părăsească sediul la bordul unui elicopter. „Plecarea precipitată a lui Nicolae Ceaușescu din sediul Comitetului Central a însemnat prăbușirea, *de facto*, a regimului instaurat la 30 decembrie 1947”⁸⁰.

⁷⁹ Arh. N.I.C., fond C.C. al F.C.R. Cancelarie, dos. 338/1989 (Stenograma ședinței Comitetului Politic Executiv din 17 decembrie 1989).

⁸⁰ Academia Română, *Istoria românilor*, vol. X. *România în anii 1948-1989*. Coordonator Dinu C. Giurescu, București, Editura Enciclopedică 2013, p. 493.

În istoria României, precum și a Asociației Oamenilor de Știință, începea o nouă etapă, plină de speranțe.

Elicopterul decolând de pe clădirea C.C. al P.C.R.

Capitolul IV

REORGANIZAREA ȘI ACTIVITATEA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA (DECEMBRIE 1989 – OCTOMBRIE 1996)

Vestea abandonării puterii de către Nicolae Ceaușescu a fost primită cu entuziasm de români, inclusiv de membrii Asociației Oamenilor de Știință. Mulți dintre aceștia au manifestat în stradă, au luat cuvântul la postul național de televiziune, la radio, au publicat articole în presă prin care-și exprimau susținerea față de Frontul Salvării Naționale.

Ion Iliescu la TVR

În *Comunicatul* Frontului Salvării Naționale, citit de Ion Iliescu în seara zilei de 22 decembrie 1989¹, preluat de Televiziunea Română și postul național de Radio, se menționa: „Din acest moment se dizolvă toate structurile de putere ale clanului Ceaușescu”. În programul propus de F.S.N. figurau: „Abandonarea rolului conducător al unui singur partid și statornicirea unui sistem democratic

pluralist de guvernământ”; „Eliminarea dogmelor ideologice care au provocat atâtea daune poporului român și promovarea adevăratelor valori ale umanității”; „Așezarea pe baze noi a culturii naționale” etc.

În primele zile după revoluție, în societatea românească domnea o stare de optimism, stimulată de măsurile luate de noua putere. Consiliul F.S.N. a decis interzicerea exportului de produse agroalimentare și reducerea exportului de produse petroliere, acordând prioritate nevoilor de căldură și lumină ale cetățenilor. S-a procedat la importul masiv de carne, cașcaval, portocale, banane și alte produse care lipsiseră în ultimii ani de

¹ „Monitorul Oficial”, nr. 1 din 22 decembrie 1989.

pe piața României. De asemenea, au fost oprite întreprinderile energofage și s-a asigurat căldura în casele oamenilor.

Transmiterea în direct la TV a revoluției a generat o mare simpatie pe plan internațional pentru „eroicul popor român, care a înfruntat cu curaj gloanțele ucigașe” și a reușit să răstoarne „cea mai cruntă dictatură din Europa”.

„Scînteia poporului” 22 decembrie 1989

Începând cu ziua de 22 decembrie 1989 s-au constituit consilii provizorii ale Frontului Salvării Naționale în toate întreprinderile, instituțiile și localitățile din România, care au înlocuit vechile structuri politice și administrative. Asemenea consilii s-au înființat și în Universități, institute de cercetare științifică, Academia Română, Asociația Oamenilor de Știință etc.

În ședința din 26 decembrie 1989, Comitetul Provizoriu al F.S.N. din A.O.Ș. și-a declarat adeziunea la Platforma-program a Frontului Salvării Naționale², exprimându-și voința de a contribui la dezvoltarea democratică a României.

În acea atmosferă, persoane și instituții căutau să se debaraseze de vechiul regim, susținând că nu au avut nici o tangență cu acesta, ci au fost asupriți, opriți, marginalizați de dictatorul Nicolae Ceaușescu. Televiziunea Română Liberă (cum se intitula din seara zilei de 22 decembrie 1989), radioul, presa desfășurau o intensă campanie împotriva „criminalului dictator” și a „sinistrei sale soții”. Pe acest fond, în ziua de 25 decembrie 1989 a avut loc un simulacru de

² Arhiva AOȘR, dos. 10/1990, f. 2.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

proces, în urma căruia Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu au fost condamnați la moarte și executați.

Întrunită în sesiune extraordinară la 26 decembrie 1989, Adunarea Generală a Academiei Republicii Socialiste România a decis ca aceasta să-și reia vechea denumire de Academia Română, precum și să excludă din rândurile sale pe Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu³.

În Comitetul Provizoriu al Frontului Salvării Naționale al Academiei Române au fost alese importante personalități, inclusiv unele care făceau parte din structurile de conducere a Asociației Oamenilor de Știință: Ștefan Milcu, Caius Iacob, Ștefan Bălan, Victor Sahini, Nicolae Cajal, Mircea Malița, Zoe Dumitrescu-Bușulenga, Mihnea Gheorghiu.

Lui Nicolae Ceaușescu i s-au retras titlurile de „Doctor Honoris Causa” conferit de Universitatea din București, Academia de Studii Economice și alte instituții. De asemenea, s-a anunțat că mai mulți șefi de state și de guverne (între care Regina Elisabeta a II-a a Marii Britanii) au decis să retragă decorațiile conferite președintelui Nicolae Ceaușescu.

Conducerea A.O.Ș. s-a înscris în acest flux mediatic. Într-o notă privind istoricul și activitatea A.O.Ș. se afirma că „în tot cursul existenței sale, A.O.Ș. nu a participat în nici un fel (manifestări științifice omagiale, scrisori omagiale, telegrame) la propaganda deșănțată făcută persoanelor din clica dictatorului și nu a cooptat nici un astfel de personaj printre membrii săi.⁴ Aprecierea era numai parțial corectă, documentele de arhivă dovedind că Asociația Oamenilor de Știință s-a integrat în contextul politic al vremii.

În același spirit se aprecia – într-o notă adresată Ministerului Afacerilor Externe: „Asociația Oamenilor de Știință din România, organizație obștească și independentă înființată în baza Hotărârii 1012 din 18 iunie 1956, nu are și *nu a avut nici o tutelă de minister sau altă instituție centrală*” (*subl. ns.*)⁵. Nota era semnată de președinte – acad. N. Teodorescu și prim-vicepreședinte – acad. V. Sahini. Nici această apreciere nu era corectă, deoarece A.O.Ș. fusese tutelată de Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, care era o instituție centrală, „de partid și de stat”.

³ Dan Berindei, *Istoria Academiei Române (1866-2006)*, București, Editura Academiei Române, 2006, p. 404.

⁴ Arhiva AOȘR, dos. 10/1990, f. 3.

⁵ Ibidem, f. 37.

După ce în zilele de 21-25 decembrie 1989 mass-media occidentală a transmis și comentat cu entuziasm revoluția română, de la mijlocul lunii ianuarie 1990 aceleași televiziuni, posturi de radio și ziare au început să conteste faptul că s-ar fi înregistrat 60.000 de victime, așa cum s-a afirmat la procesul intentat lui Nicolae Ceaușescu și Elenei Ceaușescu. Mai mulți ziariști au venit în România pentru a analiza situația la fața locului, ajungând la concluzia că a fost vorba de o manipulare. Astfel, după numai câteva săptămâni, pentru mass-media occidentală „frumoasa și eroica” revoluție română a devenit o „făcătură” și chiar „minciuna secolului”⁶.

După 22 decembrie 1989, în România s-a instaurat un adevărat haos, generat de prăbușirea vechilor autorități. Țara nu mai era guvernată, fapt ce a permis anumitor grupuri și persoane să treacă la devalizarea economiei naționale. Această acțiune a fost stimulată de declarația primului ministru Petre Roman, făcută la începutul lunii ianuarie 1990, potrivit căreia industria românească era „un morman de fiare vechi”. Ca urmare, mulți au apreciat că distrugerea acesteia era un fapt normal și chiar necesar. Ulterior, în 1996, Petre Roman avea să explice că declarația sa din ianuarie 1990 era făcută în contextul lansării conceptului de re tehnologizare, dar: „Ce era să re tehnologizăm, un morman de fiare vechi?”⁷.

Acțiunea distructivă s-a extins asupra sistemelor de irigație a terenurilor agricole, institutelor de cercetare științifică etc. Astfel, România a ajuns, după numai câteva luni de la revoluție, în situația de a importa produse pe care altădată le exporta⁸: ulei, zahăr, paste făinoase, încălțăminte, cartofi, varză, struguri, sare etc.

Pe de altă parte, viața politică a devenit extrem de agitată⁹. S-a lansat rapid în spațiul public o grupare de veleitari politici, fără o minimă pregătire intelectuală în domeniu, dar care avea ca slogan „Jos!” – cu tot ce aparținea sau

⁶ Vezi pe larg, Gérald Selys, *Minciuni mass-media*, București, Editura Scripta, 1990; Michel Castex, *Un mensonge gros comme le siècle. Roumanie, histoire d'une manipulation*, Paris, 1990.

⁷ *Față în față cu Petre Roman. O convorbire cu Vartan Arachelian*, București, Editura Cartea Românească, 1996, p. 85.

⁸ Iulian Văcărel, *Politici fiscale și bugetare în România. 1990-2000*, București, Editura Expert, 2001, p. 107.

⁹ Vezi pe larg, Ioan Scurtu, *Istoria contemporană a României (1918-2007)*, Editura Fundației România de Măine, București, 2007 (capitolul 10 – *Evoluția după revoluția din decembrie 1989*).

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

putea fi considerat ca fiind expresii ale vechiului regim. Ideile de legalitate, ordine publică, grija față de avutul obștesc erau respinse cu vehemență, ca aparținând „epocii Ceaușescu”.

Faptul că prin Decretul-lege din 31 decembrie 1989 se permitea constituirea unui partid politic cu minimum 251 persoane, a generat o adevărată inflație în materie. În 1990-1992 s-au înregistrat oficial nu mai puțin de 154 partide¹⁰. În covârșitoarea lor majoritate, aceste partide nu aveau o ideologie și un program original, pe care să le promoveze, astfel că au căutat să se impună în viața politică pe calea confruntărilor, adesea violente, fapt ce a creat o puternică tensiune în România.

Între instituțiile care și-au încetat activitatea după 22 decembrie 1989 s-au aflat și Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie, precum și Academia de Științe Sociale și Politice, care funcționaseră sub directa îndrumare a Comitetului Central al Partidului Comunist Român.

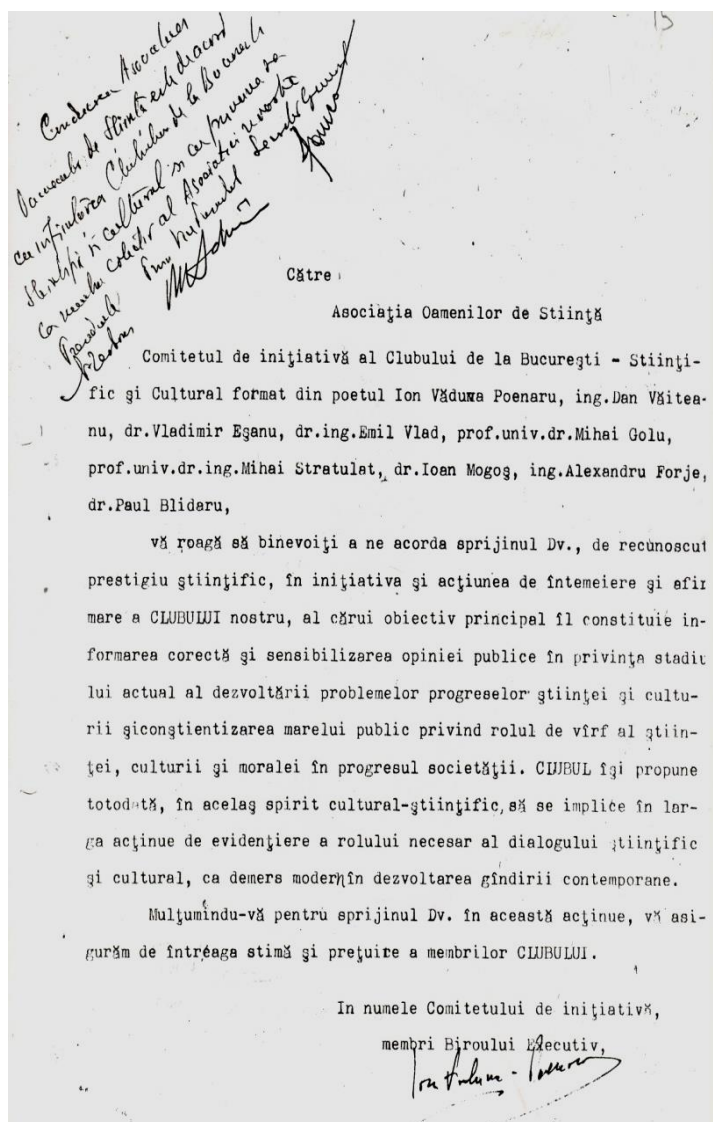
Noul guvern condus de Petre Roman, constituit la 26 decembrie 1989, se declara pentru creșterea rolului științei, modernizarea societății și a economiei naționale. Au fost înființate ministere specializate: Ministerul Chimiei și Petrochimiei, Ministerul Energiei Electrice, Ministerul Culturii, Ministerul Industriei Electrotehnicii, Electronicii și Informaticii. În iunie 1990 s-a constituit Ministerul Învățământului și Științei, iar în noiembrie 1992 – Ministerul Cercetării și Tehnologiei etc. Exista speranța că, într-un regim democratic, știința și cultura vor avea un rol hotărâtor în promovarea progresului tehnic, asigurarea dezvoltării accelerate a României și creșterea nivelului de trai al populației.

Se credea că, în acest nou cadru politic, A.O.Ș. va putea contribui la fundamentarea științifică a programelor guvernamentale și la luarea deciziilor pe termen mediu și lung privind evoluția României.

Animată de această credință, conducerea A.O.Ș. a adresat scrisori către principalele instituții ale statului – Consiliul Provizoriu de Unitate Națională, Președinție, Guvern – precum și către conducerile mai multor ministere prin care A.O.Ș. se oferea să asigure consultanță și să participe la realizarea unor programe vizând modernizarea economiei naționale, elaborarea unor prognoze și propunerea de soluții. Problema esențială era reluarea activității A.O.Ș. în noul context istoric, recunoașterea rolului și locului acesteia, atât de către

¹⁰ Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Ion Mamina, Ioan Scurtu, *Enciclopedia partidelor politice din România (1862-1994)*, București, Editura Mediaprint, 1995, pp. 147-164.

factorii de decizie politică și administrativă, cât și de intelectualii animați de dorința de a contribui la progresul tehnico-științific al României.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Într-o *Notă privind istoricul și activitatea Asociației Oamenilor de Știință din România*¹¹ se menționa că aceasta avea 1 780 membri, care-și desfășurau activitatea în București și în filialele din orașele Iași, Cluj-Napoca, Timișoara, Galați, Constanța și Brăila. Filialele din provincie aveau centre în orașele din județele limitrofe.

Documentele de arhivă evidențiază faptul că A.O.Ș. a cunoscut o viață interioară dinamică, multe reorganizări, constituirea de comisii și filiale, dar și o fluctuație a cadrelor de conducere. În fond, acesta era un proces firesc în acei ani, când societatea românească era în plină transformare. Există chiar o dorință a conducerii A.O.Ș. de a primi în cadrul Asociației cât mai multe organizații în calitate de membri colectivi. Semnificativă este adresa Comitetului de Inițiativă al clubului București – Științific și Cultural, prin care se solicita „sprijinul” A.O.Ș. Inițiatorul acestuia, Ion Poenaru-Bordea, a primit un răspuns pozitiv, semnat de președinte, de prim-vicepreședinte și secretarul general al A.O.Ș.¹²

Ion Poenaru-Bordea

Victor Giurgiu

În primii ani de după Revoluție, au apărut în România zeci – dacă nu chiar sute – de asociații, societăți, comisii etc. cu preocupări diverse, multe dintre acestea solicitând și obținând aprobarea de a deveni membri colectivi ai Asociației Oamenilor de Știință. Între acestea, Societatea Română de Ecologie (președinte Victor Giurgiu), Societatea Progresul Silvic (președinte tot Victor Giurgiu), Asociația Mesagerii Sănătății (Eugenia Grosu Popescu), Grupa de Inventică (Gabriel Năstase), Comisia de Științe ale Audiovizualului, Societatea pentru Promovarea Energiilor Neconvenționale (Petre Terzi), Societatea Mesagerii Calității (Eugenia Grosu Popescu), Societatea Română de Energie Solară (Vladimir Fara), Liga pentru Renașterea Daciei (Neculai Grigore Mărășanu – președinte, Nicolae

¹¹ Arhiva AOȘR, dos. 10/1990, f. 1-3.

¹² Ibidem, dos. 14/1990-1996, f. 176.

Copoiu – coordonator științific) etc.

În București existau șapte comisii, conduse de Ștefan Milcu, Victor Giurgiu, Eugen Niculescu-Mizil, Liviu Constantinescu, Vlad Voiculescu, Paul Sterian, Constantin Cojocaru.

După Revoluția din decembrie 1989 se impunea organizarea Congresului A.O.Ș., care să analizeze activitatea desfășurată, să adopte un nou *Statut* și să aleagă organele de conducere ale Asociației.

La 18 aprilie 1990, secretarul executiv al A.O.Ș., economistul Radu Gârlan, se adresa în scris președintelui Comisiei A.O.Ș. de Studii Interdisciplinare cu rugămintea de „a prezenta Adunării Generale din filială și centre” proiectul de Statut în vederea îmbunătățirii acestuia¹³.

În lunile următoare s-a lucrat intens la acest document, pe baza propunerilor transmise din teritoriu, precum și prin discuțiile avute la nivelul conducerii A.O.Ș.

Au fost stabilite normele de reprezentare la Adunarea Generală și au fost primite propuneri de candidați pentru Consiliul de Conducere al A.O.Ș.

Adunarea Generală a Asociației Oamenilor de Știință s-a desfășurat în ziua de 19 octombrie 1990 în Aula Academiei de Studii Economice din București.¹⁴

Participanții au pledat pentru amplificarea activității A.O.Ș., stimularea prezenței filialelor în cadrul Asociației, precum și a centrelor și comisiilor de specialitate, prin organizarea de simpozioane, conferințe și sesiuni științifice, editarea de publicații, încheierea de contracte de cercetare cu întreprinderi și instituții.

A fost ales Consiliul de Conducere, alcătuit din 49 de membri pe baza propunerilor primite din filiale, centre și comisii¹⁵:

¹³ Ibidem, dos. 13/1990-1995, f. 48.

¹⁴ Ibidem, dos. 7/1989-1991, f. 15.

¹⁵ Ibidem, dos. 6/1991-1995, f. 66-67.

MEMBRII CONSILIULUI DE CONDUCERE A.O.Ș.

1. Prof. dr. BĂLĂCEANU-STOLNICI Constantin - membru al Comisiei de Studii Interdisciplinare
2. Dr. ing. BIANCHI Ana-Maria - membră A.O.Ș.
3. Dr. BORONEANȚ Vasile - președinte Comisia pentru Investigarea Pluridisciplinară a Istoriei și Arheologiei
4. Prof. dr. BUMBARU Severin - președinte Filiala Galați
5. CARAVIA Paul - secretar științific Comisia de Studii Interdisciplinare
6. G-ral mr-dr. CÂNDEA Vasile – vicepreședinte A.O.Ș.
7. Dr. ing. COJOCARU Constantin - președintele Comisiei de Bioloacăie
8. Acad. CONSTANTINESCU Liviu - membru A.O.Ș.
9. Prof. dr. COTRĂU Marțian - președinte Filiala Iași; vicepreședinte A.O.Ș.
10. Acad. DORDEA Toma - președinte Filiala Timișoara; vicepreședinte A.O.Ș.
11. Dr. GHEORGHIU Gabriel - secretar științific Filiala Brăila
12. Dr. doc. GIURGIU Victor - președintele Societății „Progresul Silvic”
13. Econ. GÂRLAN Radu - secretar executiv A.O.Ș.
14. Dr. biol. GODEANU Marioara - membră A.O.Ș.
15. Dr. biol. GODEANU Stoica - președintele Societății Române de Ecologie
16. Prof. dr. IONICĂ Apostol - secretar general A.O.Ș.
17. Conf. dr. ISAC Mihaela – membru A.O.Ș.
18. Dr. KORY CALOMFIRESCU Ștefania – membră A.O.Ș.
19. Dr. LEPĂDATU Gheorghe - secretar științific Filiala Constanța
20. G-ral dr. MIHULEAC Emil - președinte Centrul de Cercetări Manageriale
21. Acad. MILCU Ștefan - președinte Comisia de Studii Interdisciplinare, membru A.O.Ș.R.
22. Prof. dr. MIRCIOIU Crișan - vicepreședinte Filiala Cluj-Napoca, membru A.O.Ș.R.
23. Conf. dr. NĂSTASE Mihai - secretar științific Filiala Cluj-Napoca
24. Conf. dr. NEGUȚ Silviu - membru A.O.Ș.
25. Prof. dr. NICHITA Georgeta - secretar științific Filiala Timișoara
26. Prof. dr. NICULESCU-MIZIL Eugen - președinte Comisia de Sisteme Generale, membru A.O.Ș.R.

27. Acad. PASCU Ștefan - președinte Filiala Cluj-Napoca; Vicepreședinte A.O.Ș.
28. Dr. PETRESCU Arcadie - secretar științific Comisia de Științe Neurale
29. Prof. dr. POP de POPA Ioan - membru A.O.Ș.
30. Conf. dr. POPENȚIU Florin - membru A.O.Ș.
31. Prof. dr. RĂDULESCU Adrian - președinte Filiala Constanța
32. Acad. SAHINI Victor - prim-vicepreședinte A.O.Ș.
33. Acad. SĂNDULESCU Aureliu Emil – președinte Comisia de Studii Interdisciplinare ale Fizicii, membru A.O.Ș.R.
34. Acad. SĂNDULESCU Mircea - președinte Comisia de Geoștiințe
35. Dr. ing. SPULBER Cătălin - membru A.O.Ș.
36. Dr. ing. STĂNESCU Florin - membru A.O.Ș.
37. Prof. dr. ing. STERIAN Paul - președinte Comisia „Tinerii Cercetători”, membru A.O.Ș.R.
38. Dr. av. STROIAN Nicolae - membru A.O.Ș.
39. Dr. ȚARCĂ Mihai - vicepreședinte Filiala Iași
40. Acad. TEODORESCU Nicolae - președinte A.O.Ș.
41. Dr. TERZI Petre - președinte Societatea pentru Promovarea Energiilor Regenerabile
42. Dr. TUDOR Ștefan - membru A.O.Ș.
43. VĂDUVA-POENARU Ion - președinte Societatea „Dialogul de la București”
44. MO al Acad. ZUGRĂVESCU Dorel – vicepreședinte A.O.Ș.
45. Red. VASILOIU Cristina - membră A.O.Ș.
46. Acad. VOICULESCU Vlad - președinte Comisia de Științe Neurale
47. Prof.dr. TRĂSNEA Ovidiu - președinte Comisia de Politologie
48. Dr. COPOIU Nicolae - președinte „Liga pentru Renașterea Daciei”
49. Red. IOSIF Elisabeta - membră A.O.Ș.

Consiliul de Conducere a ales Biroul Executiv, membrii Comisiei de Cenzori, precum și celelalte structuri prevăzute de Statut.

BIROU EXECUTIV AL A.O.Ș.¹⁶

1. Președinte – Acad. Nicolae TEODORESCU
2. Prim-vicepreședinte – Acad. Victor SAHINI
3. Vicepreședinte – G-ral mr. dr. Vasile CÂNDEA
4. Vicepreședinte – Acad. Ștefan PASCU
5. Vicepreședinte – Prof. dr. doc. Marțian COTRĂU
6. Vicepreședinte – Acad. Toma DORDEA
7. Secretar general – Prof. dr. Ionică APOSTOL
8. Secretar general adjunct - Ion VĂDUVA-POENARU
9. Secretar executiv – Ec. Radu GÂRLAN

Nicolae Teodorescu

Victor Sahini

Vasile Căndea

Ulterior, în ședința Consiliului de Conducere din 22 octombrie 1991, a fost ales în funcția de vicepreședinte Dorel ZUGRĂVESCU, iar în cea din 24 ianuarie 1992, în calitate de membri – Marioara GODEANU, Eugen NICULESCU-MIZIL și Florin POPENȚIU.

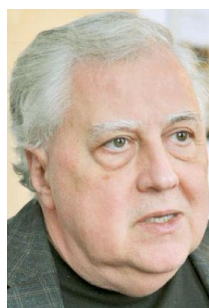
Adunarea Generală din 19 octombrie 1999 a ales

MEMBRII COMISIEI DE CENZORI¹⁷

1. Ec. RUSCANU Gheorghe - președinte
2. Ec. MISCHIE Al. Constantin - membru
3. Jurist STROE Gheorghe - membru
4. Dr. ec. ENESCU Constantinovici – membru

¹⁶ Ibidem, f. 64.

¹⁷ Ibidem, f. 72.

Liviu Constantinescu

Paul Sterian

Vlad Voiculescu

Vasile Boroneanț

Adunarea Generală a aprobat **COMISIILE DE SINTEZE DISCIPLINARE ȘI PREȘEDINȚII ACESTORA:**

Comisia de Studii Interdisciplinare - acad. Ștefan MILCU;

Comisia de Sisteme Generale -

prof. univ. doc. Eugeniu NICULESCU-MIZIL;

Comisia de Ecologie –

prof. dr. doc. Victor GIURGIU; m. Academia Română

Comisia de Geoștiințe - acad. Liviu CONSTANTINESCU;

Comisia de Biolocație - dr. ing. Constantin COJOCARU;

Comisia de Tineret - prof. univ. dr. Paul STERIAN;

Comisia de Științe Neurale –

prof. univ. dr. doc. Vlad VOICULESCU; m. Academia Română

Comisia de Studii Interdisciplinare ale Fizicii –

prof. univ. dr. doc. Mircea SĂNDULESCU;

Comisia pentru Investigarea Pluridisciplinară a Istoriei și Arheologiei – Vasile BORONEANȚ;

Comisia de Management - Emil MIHULEAC.

Au fost validate în calitate de **Membri Colectivi** următoarele **Societăți Științifice** reprezentate de președinții lor:

Societatea Română de Ecologie - dr. Stoica GODEANU

Societatea „Progresul Silvic” - prof. univ. dr. doc. Victor GIURGIU

Societatea „Clubul de la București - Științific și Cultural” - prof. Ion VĂDUVA-POENARU

Societatea pentru Promovarea Energiilor Regenerabile - ing. Petre TERZI

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

De asemenea, au fost stabilite **Filialele** și **Centrele A.O.Ș.**, precum și **conducerea** lor:

Filiala Cluj-Napoca - acad. Ștefan PASCU
Filiala Iași - prof. univ. dr. Marțian COTRĂU
Filiala Timișoara - prof. univ. dr. Eugen TODORAN
Filiala Galați - prof. univ. dr. doc. Florea OPREA
Filiala Constanța - prof. univ. dr. Adrian RĂDULESCU
Centrul Brăila - dr. Gheorghe BORHAN

Evidența nu este completă, deoarece nu cuprinde, spre exemplu, Societatea de Științe Istorice, care făcea parte din categoria „membri colectivi”.

Din analiza acestor liste se pot desprinde câteva concluzii:

Consiliul de Conducere era format din unii vechi membri ai A.O.Ș., cât și din unii noi, de regulă mai tineri. Între cei care și-au continuat activitatea la „vârful” acestei instituții se aflau Ștefan Milcu, Victor Sahini, Nicolae Teodorescu, Victor Giurgiu, Vasile Cândeia, Paul Sterian, Eugen Niculescu-Mizil, Ștefan Pascu, Ionică Apostol, Dorel Zugrăvescu.

Toți membri Consiliului de Conducere aveau titlul științific de doctor, cei mai mulți fiind profesori universitari, iar nouă dintre aceștia erau membri ai Academiei Române (Liviu Constantinescu, Ștefan Milcu, Ștefan Pascu, Victor Sahini, Nicolae Teodorescu, Toma Dordea, Aureliu Emil Săndulescu, Mircea Săndulescu, Vlad Voiculescu).

Cei mai mulți membri ai Consiliului de Conducere aveau și alte responsabilități – inclusiv în cadrul A.O.Ș. (președinți sau secretari de filiale, de comisii sau societăți) – astfel că acest organism era unul reprezentativ, dar mai puțin lucrativ.

Biroul Executiv era alcătuit din personalități de elită (patru academicieni, patru profesori universitari, un reputat general doctor în medicină, un economist și un prolific scriitor). Din acest organ făcea parte, în calitate de președinte, Nicolae Teodorescu, membru al Academiei de Științe din 1937. Din „vechea gardă” continua să aibă un rol semnificativ Ștefan Milcu - membru în Consiliul de Conducere și președintele Comisiei de Studii Interdisciplinare. Alături de aceștia mai erau în viață Ștefan Bălan (a murit în 1991), Cristofor Simionescu, Valeriu Novacu, Ion Anton și Ascanio Damian, care nu au mai ocupat funcții în cadrul A.O.Ș.

Din cei zece membri ai Biroului Executiv, cinci aveau și alte însărcinări în cadrul A.O.Ș.: Dorel Zugrăvescu – în Comisia de Geoștiințe, Ștefan Pascu – președintele Filialei Cluj-Napoca, Marțian Cotrău – președintele Filialei Iași, Eugen Tudoran – președintele Filialei Timișoara, Ion Văduva-Poenaru – președintele Clubului de la București – Științific și Cultural.

Societățile științifice „tradiționale” au continuat să facă parte din A.O.Ș., în calitate de membri colectivi, acestora adăugându-li-se cele recent înființate.

În privința filialelor, situația era insuficient de clară. Existau mai multe centre universitare care nu aveau filiale (Craiova, Suceava, Oradea, Pitești, Brașov, Tg. Mureș), iar perspectivele erau incerte. În ultimă instanță, rolul decisiv aveau să îl joace personalitățile marcante din acele centre hotărâte să se implice în activitatea Asociației Oamenilor de Știință din România.

Adunarea Generală din 19 octombrie 1990 a adoptat¹⁸:

STATUTUL ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚA DIN ROMÂNIA

Capitolul I - Dispoziții generale

Art. 1 *Asociația Oamenilor de Știință din România - A.O.Ș. - este o organizație neguvernamentală și independentă a oamenilor de știință. Ea militează pentru solidaritatea și demnitatea morală și socială a oamenilor de știință, pentru progresul cunoașterii pus în slujba salvării ființei umane și a mediului său de existență și contribuie la dezvoltarea științei în România, la promovarea ideilor noi și a rezultatelor valoroase obținute de știința din țara noastră, în cercetare și în creația intelectuală.*

Art. 2 *A.O.Ș. are personalitate juridică și funcționează potrivit dispozițiilor legale și prevederilor statutului de funcționare, conform Decretului nr. 21/1954 și HCM nr. 1012/1956.*

Art. 3 *A.O.Ș. este constituită pe o durată nelimitată.*

¹⁸ Arhiva AOȘR, dos. 10/1990, f. 53-63.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Art. 4 Sediul central al A.O.Ș. este în București, iar cel al filialelor sale în orașele centre universitare.

Art. 5 A.O.Ș. reunește specialiști recunoscuți pentru activitatea lor științifică și personalități care s-au distins în diferite domenii ale creației științifice și tehnice pe plan național și internațional etc.

Capitolul II - Scopurile A.O.Ș.

Art. 6 Prin scopurile sale, A.O.Ș. contribuie:

a/ la stimularea contactelor dintre specialiștii diferitele domenii, întărind astfel caracterul interdisciplinar al comunității intelectuale;

b/ la inițierea de relații și colaborări cu organizații științifice – academice, de cercetare și universitare - din țară și din străinătate.

Capitolul III - Căile de realizare a scopurilor A.O.Ș.

Art. 7 Pentru realizarea scopurilor enunțate mai sus, A.O.Ș. își propune următoarele:

a/ organizarea de activități cu caracter științific la nivelul Asociației sau al comisiilor, al filialelor, subfilialelor și centrelor, pe plan local, național sau internațional. Astfel de activități pot fi: ședințe curente de referate sau conferințe științifice, cursuri sau seminarii pe teme de specialitate, simpozioane, colocvii ori mese rotunde cu participare locală, națională sau internațională;

b/ încurajarea spiritului interdisciplinar în cercetare și învățământ, în abordarea problematicii științifice și în comunicarea dintre membrii comunității intelectuale;

c/ editarea unui periodic menit să prezinte activitatea A.O.Ș., lucrări reprezentative ale membrilor Asociației etc.

d/ sprijinirea unităților economice, a institutelor și organizațiilor sociale în rezolvarea unor probleme de cercetare științifică, de expertiză, prognoză, consultanță, recenzii etc., în condiții determinate contractual prin organisme proprii.

e/ inițierea și realizarea de colaborări, călătorii de studii etc. cu instituții academice, de cercetări, de învățământ sau cu uniuni de creație, în vederea asigurării unor schimburi de informații din domeniul vieții științifice naționale și internaționale;

f/ atragerea, încurajarea și susținerea tinerilor cercetători în crearea unor cluburi științifice, în participarea acestora la manifestări cu caracter științific în țară și peste hotare, în facilitarea obținerii unor burse de studii, etc.

g/ organizarea de concursuri și acordarea de premii ale Asociației pentru stimularea unor realizări științifice importante;

h/ participarea la activitatea organizațiilor științifice sau culturale internaționale ale căror obiective concordă cu cele ale Asociației.

Capitolul IV - Structura organizatorică

Art. 8 A.O.Ș. își desfășoară activitatea în București prin centre, comisii și grupe de specialitate, iar în principalele orașe universitare din țară, prin filiale, subfiliale și centre.

Capitolul V - Membrii Asociației

Art. 9 Pot fi membri ai Asociației:

a/ membri colectivi (organizații și societăți cu caracter științific);

b/ membri individuali, persoane cu activitate științifică și titluri universitare, a căror contribuție la progresul cunoașterii este recunoscută prin titluri științifice, premii, etc.;

- cadre didactice care au lucrări cu caracter științific, participări la manifestări interne și internaționale, etc.;

- cercetători din institutele de cercetare, cu preocupări de felul celor arătate la alineatul precedent;

- inventatori cu brevete de invenție și alte persoane cu activitate și preocupări științifice;

- personalități din domeniul științei din străinătate, dacă îndeplinesc aceleași condiții statutare ca și membrii din țară;

c/ membri de onoare, personalități de prestigiu din țară și străinătate.

Art. 10 Nu pot fi membri ai Asociației, persoane care au săvârșit fapte penale sau potrivnice Constituției și legilor României, sau care s-au abătut de la misiunea omului de știință, de la adevăr.

Art. 11 Primirea membrilor în Asociație se face după următoarea procedură:

*a/ pentru **membrii colectivi:***

- asociația sau societatea științifică respectivă face o cerere, în care menționează că are în cadrul ei un minim de 25 membri individuali A.O.Ș., se angajează să respecte prevederile statutare ale A.O.Ș. și să depună în contul Asociației 2% din veniturile prevăzute în statut;

- asociația care solicită să devină membru colectiv, depune odată cu cererea, propriul statut de funcționare și o copie de pe hotărârea judecătorească de înscriere;

- apartenența acestor organizații la A.O.Ș. nu modifică statutul lor de persoană juridică, autoconducerea și autofinanțarea lor respectând statutul propriu;

*b/ pentru **membrii individuali:***

- persoanele care doresc să devină membri ai Asociației completează un formular și o cerere tip, însoțite de un memoriu de activitate științifică detaliat și de lucrări publicate. Cererea de înscriere trebuie să conțină și recomandarea a doi membri ai Asociației, propunerea de primire urmând să fie făcută de conducerea comisiilor, centrelor sau filialelor.

*c/ pentru **membrii de onoare:***

- Biroul Executiv poate să aprobe, la propunerea comisiilor de specialitate, a filialelor, subfilialelor și centrelor, calitatea de „membru de onoare” unor personalități de prestigiu din țară și din străinătate. Propunerea trebuie să fie inițiată de cel puțin 10 membri ai Asociației. Membrii de onoare sunt scutiți de plata cotizației anuale și fac parte de drept din Consiliul de conducere al Asociației.

Art. 12 Dosarele conținând cererile de înscriere pentru membrii colectivi și cele pentru membrii individuali sunt analizate și aprobate de Biroul executiv A.O.Ș.

Art. 13 Membrii A.O.Ș. au următoarele drepturi:

a/ să aleagă și să fie aleși în organele de conducere ale Asociației, centrelor, filialelor și subfilialelor sale;

b/ să participe în calitate de delegați la adunările generale sau la conferințele naționale ale Asociației;

c/ să participe cu titlul personal sau ca delegați ai A.O.Ș. la manifestările organizate de Asociație sau la care aceasta este invitată

d/ să colaboreze la realizarea de studii, expertize, avize, prin contractele de cercetare realizate de Asociație și la care poate atrage și alți colaboratori;

e/ să propună căile și metodele cele mai eficiente pentru aplicarea rezultatelor obținute în domeniul științelor;

f/ să beneficieze de rezultatele care decurg din realizarea prin Asociație a studiilor sale științifice;

g/ să colaboreze la publicațiile Asociației;

h/ să reprezinte Asociația cu prilejul manifestărilor științifice la care participă, în baza mandatului dat de Biroul Executiv al Asociației, în acest sens;

i/ să primească o recomandare oficială din partea Asociației pentru a putea avea acces la biblioteci, case ale oamenilor de știință, manifestări științifice internaționale etc.;

j/ să solicite sprijinul Asociației în munca de cercetare științifică și în publicarea lucrărilor personale;

k/ să li se acopere cheltuielile de deplasare în interesul Asociației, cu aprobarea prealabilă a Biroului Executiv sau a Comitetului de conducere, în cazul filialelor, subfilialelor și centrelor.

l/ să recomande în scris primirea de noi membri în Asociație, să fie recomandat pentru obținerea de titluri științifice și pentru primirea calității de membru corespondent al Academiei Române.

m/ membrii individuali care fac parte din organizațiile, asociațiile și societățile membre colective ale A.O.Ș., au aceleași drepturi cu cele prevăzute la alineatele a-1 din Art. 13.

Art. 14 Membrii Asociației au următoarele îndatoriri:

a/ să respecte prevederile statutare și să îndeplinească sarcinile încredințate de conducerea Asociației, a filialei, subfilialei sau centrului;

b/ să activeze în cadrul comisiilor, filialelor, subfilialelor sau centrelor;

c/ să comunice Secretariatului orice schimbare survenită în statutul său de om de știință (grade sau titluri științifice, premii sau burse acordate, dobândirea calității de membru al unei asociații internaționale etc.;

d/ să nu desfășoare activități politice în cadrul Asociației;

e/ să plătească cu regularitate cotizația.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Art. 15 Pierderea calității de membru A.O.Ș. se hotărăște de către Consiliul de conducere al A.O.Ș., în următoarele situații:

- neplata cotizației pe timp de un an și refuzul de a plăti cotizația la solicitarea scrisă a secretariatului;
- activitate contrară prevederilor Statutului A.O.Ș., Constituției și legilor țării.
- nepublicarea de lucrări sau lipsa activității în cadrul Asociației pe timp de cinci (5) ani.

Capitolul VI - Organele de conducere ale Asociației

Art. 16 Organul suprem de conducere al Asociației este Adunarea Generală, care este statutar constituită prin prezența a 51% din numărul delegaților.

Adunarea Generală dezbate și stabilește modalitățile de realizare a scopurilor propuse de Asociație, aprobă darea de seamă și stabilește liniile directoare ale activității viitoare.

Adunarea Generală alege membrii Consiliului de conducere prin vot secret.

Adunarea Generală alege de asemenea Comisia de cenzori.

Art. 17 Adunarea Generală a Asociației se întrunește în sesiuni ordinare, o dată la 4 (patru) ani și în sesiuni extraordinare, la solicitarea a cel puțin 2/3 din membrii Asociației.

Participarea la Adunările Generale A.O.Ș. se face prin delegați ai membrilor din București – centre, comisii și grupe de lucru de specialitate, societăți membre colective – și ai membrilor din filiale, subfiliale și centre, la paritatea de un delegat pentru 25 membri.

Membri colectivi au drept la un vot prin delegatul prezent la Adunarea Generală.

Hotărârile Adunării Generale se adoptă cu majoritatea simplă a voturilor exprimate de delegații prezenți.

Art. 18 Între Adunările generale, conducerea Asociației se realizează prin Consiliul de conducere A.O.Ș.

Consiliul de conducere al Asociației alege Biroul executiv.

Din Consiliul de conducere face parte câte un membru din filiale, centre și societăți membre colective.

Președintele Asociației este și președintele Biroului executiv. În lipsa acestuia, atribuțiile de președinte se îndeplinesc de către prim-vicepreședinte sau de către unul dintre vicepreședinți, desemnat de către președinte.

În caz de descompletare, Consiliul de conducere poate proceda prin cooptare, la completarea locurilor vacante.

Consiliul de conducere al Asociației se întrunește cel puțin o dată la 3 luni și ia hotărâri în baza majorității simple a voturilor celor prezenți.

Membrii Consiliului de conducere se aleg dintre membrii A.O.Ș. care au desfășurat o activitate recunoscută și îndelungată în cadrul Asociației.

Mandatul Consiliului de conducere al Asociației are o durată de 4 (patru) ani, membrii săi putând fi realeși o singură dată.

Art. 19 *Consiliul de conducere al Asociației are următoarele sarcini principale:*

a/ stabilește orientarea activității Asociației și supune proiectul spre aprobare Adunării generale;

b/ prezintă spre aprobare Adunării generale, dări de seamă asupra activității Asociației;

c/ convocă Adunările generale, organizează sesiuni, conferințe sau consfătuiri științifice;

d/ stabilește, în condițiile legii, relații de colaborare științifică și tehnică cu organizații științifice din străinătate;

e/ sprijină activitatea societăților științifice, membre colective ale Asociației;

f/ confirmă rezultatele reieșite din adunările generale și din alegerile la filiale, subfiliale și centre și analizează activitatea acestora;

g/ întocmește și execută planul de venituri și cheltuieli al Asociației;

h/ aprobă și modifică regulamentul de funcționare al A.O.Ș.

Art. 20 *Președintele, prim-vicepreședintele, vicepreședinții, secretarul general, secretarul general adjunct și secretarul executiv alcătuiesc conform Art. 18, Biroul executiv al Consiliului de conducere al Asociației și rezolvă problemele activității operative între ședințele acestuia. Membrii Biroului executiv sunt aleși pe o durată de 4 ani și pot fi realeși o singură dată.*

Art. 21 *Președintele Asociației Oamenilor de Știință sau delegatul acestuia din Biroul executiv reprezintă Asociația în relațiile sale cu diferite*

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

instituții și organizații din țară și din străinătate, precum și în orice alte împrejurări, convoacă și prezidează ședințele Consiliului de conducere și ale Biroului acestuia.

Art. 22 *Comisia de Cenzori se compune dintr-un președinte și 2 membri. Președintele și membrii Comisiei de Revizie nu pot fi membri ai Consiliului de Conducere al Asociației.*

Comisia de Cenzori are următoarele sarcini:

a/ verifică activitatea financiară, economică și administrativă a Asociației;

b/ informează periodic Consiliul de Conducere privind constatările sale.

Comisia de Cenzori răspunde de activitatea sa în fața Adunării Generale și a Consiliului de Conducere al Asociației.

Art. 23 *Activitatea curentă a Asociației se asigură de către un Secretariat executiv, subordonat Biroului Executiv al Asociației.*

Secretarul executiv al Asociației, în calitate de membru, ia parte la ședințele de lucru ale Consiliului de Conducere și ale Biroului Executiv al Asociației și asigură realizarea sarcinilor acestora.

Capitolul VII - Filialele, subfilialele și centrele Asociației

Art. 24 *Asociația cuprinde în structura sa, filiale, subfiliale și centre care funcționează în principal în orașe centre universitare. Filialele pot organiza, cu aprobarea Consiliului de Conducere al Asociației, subfiliale în subordine.*

Art. 25 *O filială constituită trebuie să aibă cel puțin 100 de membri, iar subfilialele, cel puțin 30 de membri. Centrele independente, care țin direct de Asociație (centrală), se formează cu cel puțin 50 de membri.*

Art. 26 *Organul de conducere al filialelor, subfilialelor și centrelor este Adunarea Generală a membrilor ce le compun.*

Art. 27 *Adunarea Generală a filialelor, subfilialelor și centrelor se convoacă o dată la patru ani și este statutar constituită prin prezența a 51% din numărul membrilor săi. Hotărârile se adoptă cu majoritatea simplă a voturilor membrilor prezenți.*

Art. 28 În intervalul dintre două Adunări Generale, organul de conducere al filialelor, subfilialelor și centrelor este Comitetul de Conducere care se convoacă în ședințe de lucru nu mai rar decât o dată la trei luni.

Art. 29 Comitetul de Conducere este format din minimum 11-15 membri, în funcție de numărul membrilor din filială și din 5 membri la subfiliale și la centre.

Art. 30 Adunarea Generală a filialelor, subfilialelor și centrelor are următoarele atribuții:

a/ analizează și aprobă darea de seamă și programul de activitate a filialei, subfilialei sau centrului, care se înaintează Consiliului de Conducere al Asociației;

b/ alege Comitetul de Conducere al filialei, subfilialei sau centrului;

c/ alege delegații la Adunarea Generală a Asociației. Subfilialele subordonate filialelor aleg delegați pentru adunările generale ale filialelor respective, iar centrele independente aleg delegați pentru Adunările Generale ale Asociației.

Art. 31 Comitetul de Conducere este ales pe timp de patru ani, dintre membrii săi, urmând a fi desemnat un Birou de Conducere format din:

- la filiale cu un număr de până la 300 membri:

1 președinte

1 vicepreședinte

1 secretar științific

- la filiale cu un număr mai mare de 300 membri:

1 președinte

1 prim-vicepreședinte

3 vicepreședinți

1 secretar științific

1 membru al Comitetului de conducere

Membrii Comitetului de conducere și ai Biroului de conducere pot fi realeși o singură dată.

Art. 32 Biroul de Conducere rezolvă problemele curente dintre adunările Comitetului de Conducere, care se întrunește o dată la două luni sau ori de câte ori este nevoie.

Art. 33 Comitetul de Conducere are următoarele atribuții:

a/ conduce activitatea filialei, a subfilialei sau centrului în intervalul dintre Adunările Generale;

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

b/ alcătuiește planul anual de activitate care se trimite Consiliului de Conducere al Asociației. Subfilialele trimit planul propriu de activitate, filialelor coordonatoare.

c/ pregătește și convoacă Adunarea Generală a filialei, subfilialei și centrului;

d/ sprijină și coordonează desfășurarea activității științifice;

e/ organizează ședințe de comunicări și alte forme de manifestări științifice;

f/ analizează articolele ce urmează a fi publicate în revista Asociației și în revistele proprii;

g/ întocmește și prezintă dări de seamă anuale pe care le înaintează Consiliului de Conducere al Asociației. Subfilialele prezintă dările de seamă filialelor coordonatoare;

h/ reprezintă filiala, subfiliala sau centrul în relațiile cu autoritățile și instituțiile locale;

i/ asigură îndeplinirea hotărârilor Consiliului de Conducere al Asociației;

j/ valorifică rezultatele cercetărilor științifice ale membrilor săi;

k/ înființează și organizează subfiliale, comisii și grupe de specialitate, în funcție de nevoile și condițiile existente în cadrul filialei;

l/ administrează fondurile proprii, în condițiile normelor de lucru date de Asociație.

Art. 34 Pentru desfășurarea în bune condiții a activității filialelor, subfilialelor și centrelor Asociației, din cotizațiile încasate și din alte venituri întâmplătoare, se constituie un fond propriu egal cu 50% din cuantumul acestora, cheltuielile urmând a fi efectuate potrivit normativelor de lucru ce se vor da de către Asociație.

Art. 35 Justificarea cheltuielilor efectuate se face trimestrial, conform normelor menționate la Art. 34, acestea constituind baza încheierii bilanșurilor contabile trimestriale și anuale ale Asociației.

Art. 36 Utilizarea fondurilor reținute se verifică anual de către Comisia de Cenzori a Asociației și de către organele de execuție ale Asociației (secretar executiv, economist contabil).

Capitolul VIII - Centre, comisii și grupe de specialitate

Art. 37 Activitatea științifică din București se desfășoară prin centre, comisii și grupe de lucru de specialitate.

Art. 38 Centrele, comisiile și grupele de lucru de specialitate se aprobă de către Consiliul de conducere al Asociației, la propunerea a cel puțin 10 membri și au în componența lor oameni de știință cu preocupări de specialitate comune.

Art. 39 Pentru aprobarea înființării unor centre sau comisii de specialitate este necesar ca acestea să aibă minimum 50 membri pentru centre și 30 membri pentru comisiile de specialitate. În cazul grupelor de specialitate, numărul minim este de 10 membri.

Art. 40 Centrele, comisiile și grupele de specialitate aleg o conducere formată din președinte, vicepreședinte și secretar științific. Centrele și comisiile cu un număr mare de membri pot forma comisii și subcomisii de specialitate, conduse de un vicepreședinte și un secretar științific.

Art. 41 Centrele, comisiile și grupele de specialitate își desfășoară activitatea științifică pe baza unui plan anual de manifestări, care este parte integrantă a Programului de manifestări științifice anual al Asociației (care se tipărește).

Capitolul IX - Fondurile Asociației

Art. 42 Fondurile Asociației se constituie din:

- a/ taxe de înscriere;
- b/ cotizații ale membrilor;
- c/ încasări din publicații;
- d/ contracte de cercetare științifică;
- e/ donații și alte încasări.

Art. 43 Cuantumul taxei de înscriere în A.O.Ș. și al cotizației anuale pentru membrii colectivi și cei individuali se stabilește de către Biroul executiv și se confirmă în prima ședință a Consiliului de Conducere.

Art. 44 Secretarii științifici ai comisiilor și grupelor de specialitate din București și cei din filiale, subfiliale și centre sunt obligați să asigure încasarea regulată a cotizațiilor în primele două trimestre ale fiecărui an și să țină o evidență clară a tuturor operațiunilor financiare, potrivit normativelor amintite la Art. 34.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Art. 45 Filialele și centrele depun cotizațiile în contul Asociației, în proporție de 50%, restul de 50% revenind acestora pentru cheltuieli, potrivit Art. 35. Prevederile acestui articol se aplică și în cazul veniturilor întâmplătoare.

Art. 46 Membrii Asociației din București sau din alte orașe care nu au constituite filiale sau centre, vor achita cotizațiile în primele trimestre ale fiecărui an prin depuneri directe la sediul central sau în contul CEC al Asociației.

Art. 47 În folosirea fondurilor și administrarea patrimoniului Asociației se vor respecta dispozițiile legale în vigoare și prevederile bugetare.

Art. 48 Asociația se poate afilia la orice organizație științifică internațională ale cărei scopuri concordă cu cele ale Asociației Oamenilor de Știință.

Art. 49 Consiliul de Conducere aprobă Regulamentul de funcționare al Asociației, inclusiv pe cel al filialelor, subfilialelor și centrelor A.O.Ș., la propunerea Secretariatului executiv.

Art. 50 Statutul Asociației se poate modifica sau completa de către Adunarea Generală la propunerea Consiliului de Conducere sau a 1/3 dintre membrii Asociației, pe baza votului a 51% din numărul delegaților prezenți.

Art. 51 Prezentul statut a fost aprobat în Adunarea generală a delegaților, din 19 octombrie 1990.

Potrivit acestui document, denumirea organizației era Academia Oamenilor de Știință din România. Cu toate acestea, pe parcurs se constată că se folosea în continuare vechea denumire (Asociația Oamenilor de Știință), poate în virtutea unei obișnuințe.

S-a renunțat la formulările politice din proiectul de Statut pregătit pentru aprobare în 1989, adoptându-se un limbaj sobru, firesc, pentru o instituție științifică: „Asociația Oamenilor de Știință din România – A.O.Ș. – este o organizație neguvernamentală și independentă”, care militează „pentru solidaritatea și demnitatea morală și materială a oamenilor de știință, pentru progresul cunoașterii pus în slujba salvării ființei umane și a mediului său de existență”.

Obiectivele urmărite erau similare cu cele ale Academiei de Științe și cu cele stabilite în precedentele Statute ale A.O.Ș.

De această dată, căile de realizare erau mai ample. Se puna accent pe caracterul interdisciplinar al cercetării științifice și implicarea mai activă în problematica vieții economice pe bază de contracte. O atenție specială era acordată tinerilor cercetători, organizării de concursuri și acordării de premii ale A.O.Ș.R.

Structura A.O.Ș.R. stabilită în 1990 era extrem de stufoasă: filiale – cu cel puțin 100 membri; subfiliale – cu cel puțin 50 membri; centre independente – cu cel puțin 50 membri.

În București existau centre și comisii – cu cel puțin 50 membri, precum și grupe de lucru de specialitate – cu cel puțin 10 membri.

Statutul confirma evoluțiile de după 1964 când au apărut numeroase structuri, care vizau atragerea unui cât mai mare număr de membri în A.O.Ș. Se ajungea astfel ca primirea lor să fie lăsată la latitudinea filialelor, centrelor, subfilialelor, comisiilor și grupelor de lucru.

Numărul mare de membri constituia un argument în relația conducerii A.O.Ș. cu oficialitățile statului, în vederea obținerii unor facilități (sediu, alocații bugetare etc.).

Prin Statut se prevedeau trei categorii de membri: 1) membri colectivi – provenind din asociațiile și societățile cu caracter științific afiliate A.O.Ș.R; 2) membri individuali – persoane fizice cu activitate științifică și titluri universitare; 3) de onoare – personalități de prestigiu din țară și din străinătate.

Se institua o restricție și anume: „Nu pot fi membri ai Asociației persoane care au săvârșit fapte penale sau potrivnice Constituției și legilor României, sau care s-au abătut de la misiunea omului de știință, de la adevăr” (**Art. 10**). Era o prevedere ambiguă, interpretabilă. De exemplu, pe această bază nu ar fi putut face parte din A.O.Ș.R. personalitățile care au suferit condamnări politice în anii vechiului regim (când se invocau fapte penale). Se lăsa calea unor eventuale bariere ridicate în fața celor care s-ar fi abătut „de la misiunea omului de știință, de la adevăr”. În această categorie puteau fi incluși toți cei care au publicat în presă sau au ținut discursuri elogioase la adresa conducătorilor Partidului Comunist Român, cu deosebire a lui Nicolae Ceaușescu, în virtutea faptului că ocupau o anumită funcție profesională.

O altă prevedere se referea la pierderea calității de membru al A.O.Ș.R: neplata cotizației timp de un an; activitate contrară prevederilor Statutului A.O.Ș.R, Constituției și legilor țării; nepublicarea de lucrări și lipsă de activitate în cadrul A.O.Ș. pe timp de 5 ani (**Art. 15**).

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Ca și în Statutul precedent, organul suprem de conducere a Asociației era Adunarea Generală, care se întrunea în sesiune ordinară odată la 4 ani.

Între Adunările Generale conducerea era asigurată de Consiliul de Conducere.

Dacă în 1964 această misiune revenea Comitetului Executiv format din 21-25 membri, în 1990 Consiliul de Conducere era alcătuit din câte un membru al filialelor, centrelor și societăților membre colective ale A.O.Ș.

Exista și un organ mai restrâns – Biroul Executiv al Consiliului de Conducere – format din președinte, prim-vicepreședinte, vicepreședinți (al căror număr nu era precizat), secretarul general, secretarul general adjunct și secretarul executiv – care rezolva problemele operative ale Asociației.

Activitatea de zi cu zi era asigurată de Secretariatul executiv subordonat Biroului Executiv al A.O.Ș.R.

Fondurile A.O.Ș.R. era constituite din taxe de înscriere; cotizația membrilor; încasări din publicații; contracte de cercetare științifică; donații și alte încasări (**Art. 42**). Nu se făcea o referire directă la finanțarea A.O.Ș.R. din bugetul statului.

Nu mai exista (ca în vechile Statute ale Asociației) o referire expresă privind afilierea A.O.Ș.R. la Federația Mondială a Oamenilor de Știință, ci s-a introdus o formulare generală: „Asociația se poate afilia la orice organizație științifică internațională ale cărei scopuri concordă cu cele ale Asociației Oamenilor de Știință”.

Deși Statutul stabilise criteriile pe baza cărora o persoană putea deveni membru al A.O.Ș.R., în realitate noțiunea de om de știință era foarte laxă.

Semnificativ este faptul că, la solicitarea aprobării de constituire a unei filiale a A.O.Ș. în municipiul Pitești, președintele Nicolae Teodorescu răspundea, la 28 februarie 1991, că, „potrivit Statutului, era necesar să se întrunească minimum 100 membri pentru înființarea unei filiale, sau 50 membri pentru înființarea unui centru”¹⁹. Este lesne de înțeles că pentru municipiul Pitești un asemenea număr trebuia să cuprindă persoane fără o activitate științifică notabilă.

Efortul pentru **obținerea unui sediu** s-a încheiat cu succes la începutul anului 1991.

¹⁹ Arhiva AOȘR, dos. 12/1990-1995, f. 4.

A.O.Ș.R. i s-a repartizat un spațiu în clădirea fostului Institut de Matematică din Calea Griviței nr. 21, desființat în 1975.

După revoluție, imobilul a trecut la Regia Protocolului de Stat, care l-a închiriat diverselor asociații și fundații.

Asociația Oamenilor de Știință din România a încheiat cu IAC, unitate a Regiei Autonome a Protocolului de Stat, contractul de închiriere nr. 2013 din 14.03.1991 pentru spațiul existent la etajul V din imobilul situat în Calea Griviței 21, însumând o suprafață de 259,66 m.p. – încăperi, și 161,77 m.p. dependințe aferente.²⁰

La acest etaj se aflau 10 camere (birouri) de mărimi diferite, care au fost utilizate pentru cadrele de conducere (președinte, secretar general, contabil), protocol, conferințe și alte activități.

Au fost necesare o seamă de lucrări de reparații și amenajare, al căror cost s-a ridicat în 1992 la suma de 692.467 lei.²¹

Spațiul de care beneficia A.O.Ș. era generos, fapt rezultat și din „informațiile utile” furnizate de conducerea acesteia:

ADRESA Asociației Oamenilor de Știință din România este în CALEA GRIVIȚEI NR. 21, SECTOR 1, COD POȘTAL 78101

- *Relații privind activitatea Asociației se pot lua de la Secretarul General Executiv, Ec. GÂRLAN la telefoanele: 613.62.34 (TEL/FAX), 659.27.25 (TEL)*

**Institutul de Matematică
din Calea Griviței nr. 21**

²⁰ Ibidem, dos. 6/1991-1995, f. 12.

²¹ Arhiva AOȘR, dos. 4/1992, f. 44.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

- Programarea manifestărilor științifice, pentru reținerea sălii de ședințe, se face cu 7 zile înainte de data programată.
- Consultarea revistelor și publicațiilor existente în cadrul Asociației Oamenilor de Știință se poate face la sediul Asociației între orele 11-13.
- Solicitățile pentru înscrierea membrilor Asociației pe listele de acces la Biblioteca Academiei Române se face la sediul Asociației, între orele 10-12.
- Comunicările privind schimbarea statutului științific al membrilor Asociației (titluri științifice, profesionale, distincții, loc de muncă, adrese, telefoane etc.) se pot face telefonic sau în scris la Asociație, conform **Art. 12** alin. d din Regulamentul A.O.Ș.R.
- Donațiile de carte și publicații se pot face direct la sediul Asociației sau prin mandat poștal, pe adresa Carauleanu Cornelia.
- Pentru a veni în sprijinul Asociației, membrii săi sunt rugați să achite cotizația pe anul întreg, nu mai târziu la 31.05.1996, această plată condiționând cuprinderea în „Anuarul membrilor A.O.Ș.R. pe anul 1992”.

Activitatea A.O.Ș.R. s-a desfășurat, în principal, la nivelul comisiilor, centrelor și filialelor, care au organizat simpozioane, dezbateri și alte manifestări științifice, cu o tematică atractivă și cu un puternic impact asupra auditoriului. De exemplu, Comisia pentru Tinerii Cercetători și-a programat, pentru 1991, seminarul științific Fenomene sinergetice (cu întâlniri lunare), masa rotundă Ziua Internațională a Mediului, ciclul de conferințe Statutul tânărului om de știință în perioada actuală.

Comisia pentru Științe Neurale a abordat, în același an tema Plasticitatea sistemului nervos; Comisia pentru Biolocație a discutat Procedee și aplicații ale fenomenului de biolocație; Forme ale biolocației active ș.a.

În zilele de 12-14 septembrie 1991 s-a desfășurat „cu concursul Asociației Oamenilor de Știință”, Conferința Națională pentru energii regenerabile, inepuizabile și noi, cu o participare foarte largă.

Pentru procurarea sumelor necesare desfășurării normale a activității, conducerea A.O.Ș.R. s-a preocupat de încheierea unor contracte de studii și cercetare științifică cu diverse instituții interesate.

La 3 ianuarie 1992 a fost semnată o convenție între A.O.Ș.R. și Centrul de Cercetări pentru Tehnologii Ecologice prin Societatea Română de Ecologie pentru realizarea unei colaborări științifice, care prevedea²²:

- A.O.Ș. cedează către Centrul respectiv un spațiu necesar pentru desfășurarea activității sale – respectiv camera 505.

- La rândul său, Centrul depunea suma de 150.000 lei în contul A.O.Ș.R. sub formă de donație anuală pentru anul 1992.

Semnau președinte A.O.Ș.R., Nicolae Teodorescu, și director Centrul de Cercetări pentru Tehnologii Ecologice și președintele Societății Române de Ecologie, dr. S. Godeanu.

Un moment semnificativ din istoria A.O.Ș.R. este inițierea colaborării cu oamenii de știință din Republica Moldova.

După proclamarea independenței Republicii Moldova la 27 august 1991, act recunoscut imediat de guvernul României, exista speranța unei strânse colaborări între românii de pe ambele maluri ale Prutului.

La început au avut loc vizite reciproce, de informare și stabilire a unor punți de legătură, după care au fost încheiate acorduri de colaborare.

În anul 2015, academicianul Ion Dediu avea să scrie, la solicitarea profesorului Ioan Scurtu: „Oamenii de știință din R. Moldova, în special după obținerea independenței celui de-al doilea stat românesc, au continuat mai profund și cointerestat să urmărească evoluția cercetărilor științifice din România.

Între Academia de Științe din R. Moldova și Academia Română a demarat colaborarea științifică în toate domeniile de cercetare, care continuă fructuos până în prezent.

Fiind inspirați de bogata experiență românească privind organizarea științei în cadrul dimensiunii neguvernamentale (Asociația Oamenilor de Știință ca succesoare de drept a Academiei de Științe din România), în 1992 în R. Moldova a fost înființată o organizație neguvernamentală similară – Asociația Oamenilor de Știință din R. Moldova, președinte fiind ales acad. prof. univ. dr. Ion Dediu”.

²² Ibidem, dos. 6/1991-1995, f. 13.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

În august 1992 o delegație a A.O.Ș.R – formată din Nicolae Teodorescu, Vasile Cândea și Dorel Zugrăvescu – a făcut o vizită la Chișinău, unde a avut discuții cu conducerea A.O.Ș. din Republica Moldova.

La 11 august 1992 s-a încheiat *Acordul de colaborare* între cele două instituții²³, care prevedea organizarea în comun a unor sesiuni științifice, editarea unor publicații, schimburi de experiență etc. Documentul a fost semnat de cei doi președinți: Nicolae Teodorescu și, respectiv, Ion Dediu. „Acest act mai mult decât simbolic, s-a dovedit a fi primul eveniment postdecembrist de integrare între cele două maluri ale Prutului. După aceasta, peste câțva timp (trei ani) a avut loc o integrare similară între cele două Uniuni surori ale scriitorilor” – aprecia Ion Dediu.

Cu acel prilej, acad. Nicolae Teodorescu a fost ales copreședinte al A.O.Ș.-Moldova, iar profesorul Ion Dediu (membru corespondent al Academiei de Științe din Republica Moldova) a devenit copreședinte al A.O.Ș.R.

Ion Dediu – biolog, specialist în ecologie

născut la 24 iunie 1934

- *Fondatorul Școlii Ecologice din Republica Moldova.*
- *membru corespondent al Academiei de Științe a Moldovei.*
- *membru titular al Asociației Oamenilor de Știință din România (de la 1996).*
- *A îndeplinit funcții politice importante:*
 - *ministrul Mediului al Republicii Moldova (1990-1994).*
 - *deputat în Parlamentul Republicii Moldova (1995-2001).*
 - *copreședinte de onoare al Asociației Oamenilor de Știință din România.*

²³ Ibidem, dos. 5/1990, f. 39.

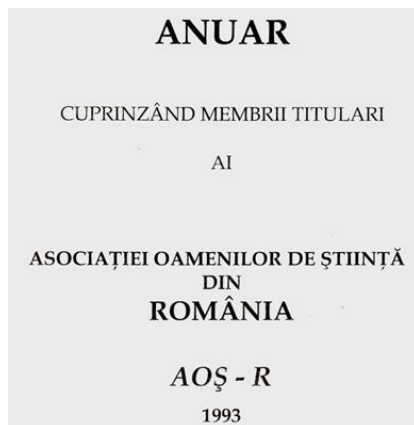
A publicat peste 400 de lucrări științifice și peste 20 de monografii în domeniile ecologiei generale, hidrobiologiei, protecției mediului etc.

A descoperit și formulat principiul excluderii reciproce a complexelor biotice, acvatică de origine biogeografică diferită.

În anul 1992, Asociația Oamenilor de Știință din România a editat revista „Știința 2000”, având ca director onorific pe acad. Nicolae Teodorescu, redactor-șef pe scriitorul și publicistul Ion Văduva-Poenaru.

Revista populariza descoperirile științifice, activitatea unor savanți (români și străini), aborda perspectivele de dezvoltare a unor noi ramuri ale științelor moderne și contribuția lor la progresul omenirii. Această revistă apărea într-un tiraj de 5.000 exemplare²⁴, ceea ce arată interesul românilor, cu deosebire a tineretului, pentru știința trecutului, prezentului și mai ales a viitorului.

În anul 1993 a apărut primul număr din „Anuarul” editat de conducerea A.O.Ș.R., în care a fost publicată **lista membrilor titulari** ai Asociației Oamenilor de Știință din România. În adresarea sa (cu titlul *Stimate coleg*), Nicolae Teodorescu, președintele A.O.Ș.R, scria: „folosesc acest prilej pentru a vă exprima bucuria pe care mi-o prilejuiește faptul că vă numărați printre cei ce, în calitate de membru al Asociației noastre, faceți parte dintre cei ce contribuie în mod efectiv la efortul pe care intelectualitatea din România îl face pentru a-și afirma, în mod constructiv, prezența”²⁵.

²⁴ Ibidem, dos. 6/1992, f. 19.

²⁵ „Anuar cuprinzând membrii titulari ai Asociației Oamenilor de Știință din România. AOȘ-R”, 1993, f. 1.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Președintele elogia munca „secretarului nostru executiv și a unora dintre membrii Biroului Executiv”, dar ținea să precizeze că „Anuarul este departe de a reprezenta perfecțiunea”. A considerat că era mai bine ca acesta să apară în forma respectivă, decât să se amâne mereu realizarea lui. Aprecia că „Anuarul” era „acceptabil de complet”.

Anuarul cuprindea lista membrilor A.O.Ș.R. care și-au plătit cotizația „cel puțin pe anul 1992”.

După parcurgerea acesteia am întocmit următoarea situație:

Membri de onoare din țară	24
Membri de onoare din străinătate	34
București	311
Membri din orașe fără filiale sau centre	41
Filiala Iași	187
Filiala Timișoara	102
Filiala Tg. Mureș	73
Filiala Brașov	86
Filiala Galați	103
Filiala Brăila	31
Filiala Piatra Neamț	41
Filiala Constanța	38
Filiala Cluj-Napoca	35

Erau înregistrate și orașe care nu aveau centre sau filiale, dar în care existau membri ai A.O.Ș.R.: Craiova (2), Sibiu (1), Pitești (31), Buzău (2), Huși (1), Caransebeș (1).

După cum se observă, cei mai mulți membri erau din București, capitala României, după care urmau, la mare distanță, Iași, Galați și Timișoara cu peste 100 de membri.

Însumând datele prezentate, rezultă că în 1992 Asociația Oamenilor de Știință din România avea un număr de 1.107 membri cotizanți. Deoarece membrii de onoare apar atât în lista separată, cât și la filialele din care făceau parte, în urma corecturilor de rigoare, rezultă că cifra reală era de 973 membri.

Pe de altă parte, în pliantul de prezentare a A.O.Ș., tipărit în același an, se afirma că aceasta „reunește peste 1.600 de personalități științifice

reprezentative din toate domeniile științei și culturii”. Această cifră avea să fie reluată în aproape toate materialele oficiale privind A.O.Ș.

Realitatea este că, în întreaga existență a Asociației Oamenilor de Știință nu s-a putut stabili cu certitudine numărul de membri. Dacă în Academia de Științe constituită în 1935 existase o evidență clară a celor care făceau parte din această instituție, fiind stabilit prin Statut numărul de membri pentru fiecare Secție, în A.O.Ș. nu a existat o asemenea rigoare. Porțile au fost deschise, cu prea puține restricții vizând calitatea celor care solicitau să facă parte din această organizație.

Faptul că, de exemplu, în Filiala din Cluj-Napoca – unde existau o Universitate și multe instituții de învățământ superior, institute de cercetare științifică, muzee de nivel național – erau înscriși mai puțini membri decât în Filiala din Piatra Neamț, se datora medicului nemțean Costache Andone, extrem de activ, reușind să-i mobilizeze pe intelectualii din respectivul județ.

Costache Andone

În lista publicată în „Anuar” apar numele unor personalități marcante ale științei naționale și chiar universale. Menționăm – cu titlu de exemplu – membri ai Academiei Române care făceau parte din Asociația Oamenilor de Știință din România: Pius Brânzeu (chirurgie), Nicolae Cajal (inframicrobiologie), Zoe Dumitrescu-Buşulenga (istoria literaturii universale), Mihnea Gheorghiu (teatologie), Dan Mateescu (construcții), Ștefan Pascu (istorie), Cristofor Simionescu (chimie), Sabba Ștefănescu (geodezie), Nicolae Victor Teodorescu (matematică), Vlad Voiculescu (neurologie), Radu Voinea (fizică-mecanică), Liviu Constantinescu (geofizică), Mihail Florescu – membru corespondent (chimie industrială), Victor Emanuel Sahini (chimie), Emil Aurelian Săndulescu (fizică), Mircea Ion Săndulescu – membru corespondent (tectonică, stratigrafie), Gheorghe Platon – membru corespondent (istorie), Vasile Cocheci (tehnologie, chimie), Camil Mureșan – membru corespondent (istorie).

Aproape toți membrii A.O.Ș.R aveau titlul științific de doctor, iar cei mai mulți erau profesori universitari. Existau și câțiva doctoranzi, ziariști, artiști plastici, arhitecți, regizori și chiar un student (la Filiala Brașov).

După 1990, A.O.Ș.R. se confrunta cu **probleme financiare** tot mai dificile. Inflația galopantă făcea ca sumele obținute din contracte de

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

cercetare științifică să nu poată acoperi cheltuielile necesare funcționării Asociației.

În fond, inflația era oglinda situației economice a României. Pe fondul propagandei anticomuniste și anticeaușiste, centralele industriale au fost desființate, iar o seamă de indivizi fără scrupule (porecliți apoi „băieți deștepți”) s-au făcut stăpâni pe fabricile și uzinele existente, au procedat la dezmembrarea și vinderea lor ca „fier vechi”. În aceste condiții, nu putea fi vorba de elaborarea unor programe de dezvoltare și de încheierea unor contracte cu A.O.Ș.R.

Pe de altă parte, institutele de cercetare, nemaivând programe de activitate, nici comenzi de executat, au căzut pradă, aproape în totalitate, haosului care a cuprins întreaga societate românească. Aparatura a fost abandonată și adesea vândută la „fier vechi”, clădirile ocupate de indivizi dornici de îmbogățire rapidă, mulți cercetători au părăsit România, căutându-și un loc de muncă în străinătate.

Ca urmare a acestei situații, A.O.Ș.R. s-a găsit în situația de a încheia contracte pentru închirierea unei părți din spațiul pe care-l avea ca sediu în Calea Griviței.

Pe baza cererii adresate de prof. dr. ing. Ion Hohan, președintele FIATEST – Centru Educațional, Biroul Executiv al A.O.Ș.R. a aprobat în ziua de 26 noiembrie 1993, ca aceasta să devină membru colectiv al A.O.Ș.R.

A urmat o *Convenție*²⁶, prin care A.O.Ș.R. pune la dispoziția FIATEST – Centru Educațional două săli în sediul său din Calea Griviței, pentru a le folosi în timpul săptămânii între orele 14-20, iar sâmbăta și duminica între 8-14. La rândul său, FIATEST – Centru Educațional se obliga:

- 1) Să echipeze una din săli cu un laborator lingvistic audiovizual, prevăzut cu stație audio, TV color, video, iar cealaltă sală cu tehnologie de proiecție.
- 2) Să plătească A.O.Ș. pentru această colaborare un procent de 15% din valoarea contractelor încheiate.

Propunerea devenea operațională din ianuarie 1994.

Gestionarea problemelor economico-financiare ale A.O.Ș.R. era asigurată de Elena Dumitrescu, absolventă a Academiei de Studii Economice, angajată în funcția de contabil-șef cu jumătate de normă la

²⁶ Arhiva AOȘR, dos. 14/1990-1996, f. 195-196.

1 martie 1993²⁷. La rândul său, secretarul executiv al A.O.Ș.R, economistul Radu Gârlan a beneficiat, tot din martie 1993, de o creștere a indemnizației de la 26.400 lei la 29.000 lei, pentru o jumătate de normă²⁸.

Deși condițiile generale erau cu totul neprielnice activității științifice, A.O.Ș.R a continuat să organizeze simpozioane, conferințe, dezbateri, mai ales la nivelul filialelor.

Astfel, în 1993, Filiala Iași a organizat patru conferințe științifice, filiala Constanța – o masă rotundă și un simpozion, Filiala Timișoara – o masă rotundă, Centrul Piatra Neamț – o sesiune de comunicări științifice, Filiala București – un simpozion în colaborare cu Institutul de Geodinamică al Academiei Române și Comitetul Național de Geodezie și Geofizică, o masă rotundă la sediul A.O.Ș. și o sesiune științifică a Grupei de Inventică etc.

La simpozionul din București a fost abordată o tematică foarte largă: Ecologia – necesitatea pentru supraviețuire; Clădiri eficiente energetice; Convergențe de știință și civilizație în Dobrogea; Geodinamica plăcii Mării Negre; Stabilitatea sistemelor dinamice; Tehnici moderne de investigare meteorologică și hidrologică; Chirurgie cardio-vasculară ș.a.

În decembrie 1993 a fost editat primul număr al publicației „*Buletin informativ*”, care se deschidea cu un articol aniversar, consacrat academicianului Nicolae Victor Teodorescu, la împlinirea vârstei de 85 de ani, și un altul dedicat academicianului Ștefan Milcu, la cea de-a 90-a aniversare.

O rubrică intitulată *Viața A.O.Ș.* cuprindea informații despre activitățile științifice din 1993 și programul manifestărilor viitoare. La *Cronica științifică* era prezentată cartea *Otrava și viața* de Marțian Cotrău (reputat toxicolog, profesor la Universitatea de Medicină și Farmacie din Iași) și semнала apariții editoriale recente (anuale și buletine).

Numărul se încheia cu menționarea celor mai recentți sponsori ai A.O.Ș. Colectivul de redacție, înscris pe prima pagină, era format din prof. dr. Silviu Neguț și economist Radu Gârlan.

²⁷ Arhiva AOȘR, dos. 4/1992, f. 2.

²⁸ Ibidem, f. 12.

**Silviu Neguț, geograf, profesor la Academia de Studii Economice
(n. 1945)**

Absolvent al Facultății de Geologie-Geografie, Universitatea București (1968), doctor în Geografie (1984). A îndeplinit funcția de redactor-șef la Editura Enciclopedică, iar din 1993 s-a dedicat carierei universitare.

Cărți: Modelarea matematică în geografia umană (1978), Pași pe Terra (1983), Căutarea de noi țărâmură (1987), Enciclopedia statelor lumii (1975, 1981, 1985, 1991, 1994, 1996) – în colaborare.

A susținut numeroase conferințe la postul național de Radio, popularizând frumusețile României și specificitatea formațiunilor ei geografice.

Principala preocupare a conducerii A.O.Ș.R. în 1994 a fost organizarea Adunării Generale pentru adoptarea noului Statut și alegerea organelor conducătoare. În acest scop, a fost redactat proiectul de Statut, care a fost transmis filialelor și subfilialelor pentru observații și propuneri. De asemenea, s-au depus eforturi pentru o evidență clară, personală și numerică a membrilor A.O.Ș.R.

Unele răspunsuri primite erau foarte critice. De exemplu, la 30 martie 1994, președintele Filialei Brașov, Sergiu T. Chiriacescu, scria lui Radu Gârlan că proiectul de Statut „trebuie revizuit, reformulat și restructurat, întrucât structura organizatorică propusă ni se pare a fi excesiv de diversificată și deci, greu superpozabilă în practică, în condițiile în care scopul principal al Asociației Oamenilor de Știință este acela de a stimula contactele dintre specialiștii diferitelor domenii și a încuraja spiritul interdisciplinar în cercetare și învățământ”²⁹.

Într-o adresă din 4 aprilie 1994, Radu Gârlan cerea filialelor să trimită la A.O.Ș.R. dosarele științifice ale membrilor care și-au achitat cotizația până la 30 mai 1994, solicitând totodată scoaterea din evidență a

²⁹ Arhiva AOȘR, dos. 12/1990-1995, f. 43.

celor care nu au plătit cotizația până la acea dată³⁰. La 16 iunie 1994 se menționa că prof. dr. ing. Ion Hohan a fost cooptat în Comitetul Executiv al A.O.Ș.R. în calitate de secretar științific³¹.

Ion Hohan, inginer, profesor universitar

(n. 1948)

Absolvent al Universității Politehnice din București, doctor în științe tehnice. Cadru didactic la Facultatea de Informatică a U.P.B. s-a specializat în probleme privind managementul calității, fiabilitate și diagnoză tehnică, expert în managementul calității la Oficiul de Stat pentru calitate. A desfășurat o amplă activitate în cadrul Uniunii Generale a Industriașilor din România – UGIR 1903, Consiliul Interministerial pentru Integrare Europeană, Institutul Român pentru Educație și Calitate Europeană ș.a.

Un mijloc de comunicare și informare era „Buletinul informativ” al A.O.Ș.R. În numărul 2 din ianuarie-februarie 1994, era publicat articolul științific intitulat *Spre abordarea complexității*. Se prezentau ample informații despre activitatea Filialelor: Tg. Mureș, Iași, Brașov, Constanța, Brăila, a societăților științifice membre colective ale A.O.Ș.R. în anul 1993. În rubrica *Activitatea de inventică* se reliefa participarea unor membri ai A.O.Ș.R. (Marioara Godeanu, Miron Popescu, Teodor Pandur, Eva Cosmin, Ștefan Godeanu) la saloanele internaționale de inventică, unde au primit medalii de aur, argint și bronz.

Numărul 3, din martie-aprilie 1994, al „Buletinului” se deschidea cu articolul *Virtuțile ciberneticii*, semnat de prof. univ. dr. Eugeniu Niculescu-Mizil. Într-o altă rubrică se relata despre *Viața A.O.Ș.*, cu referire la Filialele Iași, Brașov, Timișoara, la activitatea asociației *Mesagerii sănătății* – membru colectiv al A.O.Ș.R., și la conferința susținută de profesorul Anghel

³⁰ Ibidem, f. 41-42.

³¹ Ibidem, dos. 11/1990-1995, f. 42.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Rugină la Academia Română cu titlul Destinul omenirii: încotro merge lumea contemporană.

În numărul 4 din mai-iunie 1994, „*Buletinul informativ*” publica pe prima pagină articolul *Centenarul Norbert Wiener (1884-1964)* – cel care „a creat curentul științific contemporan cunoscut sub numele de cibernetică”. Articolul era semnat de prof. univ. dr. Edmond Nicolau, care – oarecum surprinzător – nu-l menționa pe descoperitorul român Ștefan Odobleja.

Un amplu necrolog era dedicat acad. Sabba Ș. Ștefănescu (1902-1994) – unul dintre membrii de vază ai Academiei de Științe din România și ai Asociației Oamenilor de Știință din România.

Sabba Ș. Ștefănescu

Ca și în numerele precedente, se prezenta *Viața A.O.Ș.*, cu referiri la activitatea Comisiei Sisteme Generale, Comisiei de Investigare Pluridisciplinară a Istoriei și Arheologiei, Comisiei de Politologie, Centrului de Activități Manageriale, precum și a Filialelor Iași, Timișoara și Piatra Neamț.

Un moment semnificativ din istoria A.O.Ș.R s-a înregistrat în ziua de 31 mai 1994, când a avut loc festivitatea de primire în această instituție a savantului George Emil Palade, laureat al Premiului Nobel.

George Emil Palade

Ceremonia s-a desfășurat la Filiala Iași a Academiei Române. Cuvântul introductiv a fost rostit de Marțian Cotrău, după care prof. Gh. Scripcaru a citit textul „Laudațio”, iar prof. Vasile Câdea a rostit cuvântul omagial.

În Arhiva A.O.Ș.R se păstrează textul prezentat de Vasile Câdea, pe care-l redăm în continuare³²:

*Domnule Prof. George Emil Palade
Onorat Prezidiu,
Doamnelor și Domnilor,*

Este pentru mine un neașteptat privilegiu ca în numele A.O.Ș.R., a conducerii sale, a președintelui său, acad. N. Teodorescu, a cărui stare de sănătate nu i-a permis să fie prezent la acest fericit eveniment, precum și a mea, în calitate de copreședinte, să vă aduc salutul și gratitudinea noastră, Dv., unul din cei mai iubiți dintre pământeni (ca să-l parafrazez pe marele prozator Marin Preda), aici acasă la Iași – vechi și actual centru din cultura și spiritualitatea românească.

Cuvintele sunt puține pentru a defini copleșitoarea Dv. personalitate, Eminescul nostru în știință, deoarece așa ca și el, în domeniul fascinant al științelor biomedicale ne-ați proiectat în universalitate. Cred că n-ar fi rău dacă ați sădi un tei la Copou.

Acest popor a dat lumii valori cunoscute și recunoscute în știință și cultură: un Petru Cercel voievod erudit, un Cantemir al cărui nume strălucește pe frontispiciul Sorbonei din Paris, un Nicolae Olahus, Coandă fiu al Iașului ca și Dv., Constantinescu inventatorul sonicității, Racoviță, Babeș, Cantacuzino, Toma Ionescu, Levaditi, Iorga, Parhon, Eliade, Eugen Ionesco, Cioran și mulți alții.

Ca laureat al Premiului Nobel pentru medicină, Dv. D-le Profesor, ați adăugat încă un nestemat, un diamant, la această jerbă valorică ce ne-a scos din anonimat.

Forumul de săptămâna trecută de la Sinaia, prezidat de Dv. și inițiat de Academia Română și Fundația Culturală Română (ne pare rău că A.O.Ș.-ul n-a fost implicat) a demonstrat că hemoragia de materie cenușie din perioada vechiului regim, a împrăștiat în varii domenii științifice, valori

³² Ibidem, dos. 15/1995, f. 51-53.

incontestabile. Ele sunt răspândite pe toate meridianele lumii, începând cu S.U.A. cel mai mare beneficiar, Canada, Brazilia, în aproape toate țările europene, în Israel și terminând cu Africa de Sud, Australia și Noua Zeelanda etc.

Suntem total de acord cu Dumneavoastră când v-ați adresat ieri studenților de la cele două universități ieșene, ca poporul român are un potențial genetic valoric deosebit, care-i poate permite să depășească greutățile impuse de structurile vechiului regim, regim care ne-a ținut într-un izolaționism mai mult decât condamnat – vis-à-vis de dezvoltarea occidentală.

Referitor la unele opinii exprimate la Sinaia, când românii de pretutindeni au realizat miracolul de a se reuni într-un forum științific, apreciem la justa valoare pierderile morale și materiale pe care cei din diaspora științifică le-au suferit. Cauza este vechiul regim impus României de Uniunea Sovietică, iar noi cei care am rămas aici, deoarece nu mai este posibil fenomenul migrației în masă, nu putem fi culpabilizați. Este necesar să înțelegem corect fenomenul istoric, unic în felul sau în istoria modernă și contemporană.

În sistemul pe care-l știți, școala românească a supraviețuit, dascălii ei și-au făcut datoria și au instruit generații de tineri într-un regim de neobișnuit intelectual pentru ei, și-au păstrat în general competența și demnitatea.

Poporul român a născut în continuare valori care, aici acasă, în condiții dificile, inacceptabile, pentru cei ce-și desfășoară activitatea în confortul occidental, au menținut și dezvoltat pe cât a fost posibil flacăra științei și culturii.

Au apărut și s-au dezvoltat, bineînțeles păstrând distanța față de Occident, specialități de vârf în medicină, biologie (Institutul de Biologie Celulară condus de Acad. M. Simionescu), chimie, fizică, chiar și matematică.

Celor rămași aici, care au păstrat continuitatea așa cum au făcut-o strămoșii noștri de-a lungul vitregiilor vremii, cine le plătește daune morale sau materiale? În prag de pensie sau pensionari - aceste valori în condițiile de azi au un standard de viață inacceptabil.

Dacă ei ar fi lucrat în condițiile anterioare instaurării dictaturii comuniste, statutul lor social era desigur altul, nu ca cel de azi.

Dar să fim optimiști - știința românească poate renaște - soluții sunt; unele dintre ele au fost enunțate de Dv. în alocuțiunile de la Sinaia de ieri, altele de către profesorul Rugină - eminent economist, altele de către guvernanții noștri sau cei din opoziție. Trecerea de la socialism la economia de piață este un

experiment unic în istoria omenirii, și ca atare ridică probleme. Important este să facem o mutație în gândirea noastră, să ne debarasăm, să eliminăm amprente lăsate de sistemul egalitarist, necompetitiv și neconcurențial care adormea spiritul de inițiativă. Sigur acest proces nu se poate face rapid, schimbarea de mentalitate cere timp, se bazează pe o anumită instruire, într-un context socio-economic corespunzător.

Un prieten al meu, Prof. Peter Brucke, cardiocirurg din Linz, îmi spunea că austriecilor le-au trebuit 25 ani ca să realizeze standardele actuale.

Poate trebuie să se stingă o generație ca să realizăm ieșirea din infernul vechiului sistem. Ceva s-a schimbat totuși, și această schimbare este ireversibilă, așa cum sublinia președintele țării la Sinaia, asaltat fiind de mulți curioși să-i afle opinia.

De aceea D-le Profesor, aveți perfectă dreptate când ne spuneți că tineretului îi revin sarcina și datoria acestei renașteri „La vremuri noi, oameni noi” spunea cineva - și avea dreptate. Tineretul trebuie educat acasă și în Occident (de altfel aceasta era tradiția la noi) - în cele mai bune instituții de cercetare și învățământ, el trebuie să aibă libertate de mișcare, să fie profesor de exemplu și la Iași sau București, dar și la o universitate occidentală.

Important pentru factorii noștri de decizie actuali și viitori, este să reconsidere și să redea statutul real al omului de știință, să-i acorde importanța cuvenită purtătorului de inteligență, să-l scape de grija zilei de mâine, să-l cointereneze și material. În acest fel se poate stopa exodul sau scurgerea de inteligență. Fostul director al Institutului Weismann, spunea la Sinaia că, valorificarea inteligenței a adus Statului Israel un beneficiu de 16 miliarde dolari față de 20 miliarde în agricultură în 1993.

Pentru aceasta avem nevoie de o reformă a învățământului și o restructurare a activității de cercetare științifică corespunzătoare necesităților actuale. Avem un număr impresionant de institute de cercetare cu peste 30.000 cercetători care în majoritate sunt S.A. și S.R.L.

Un alt aspect al cercetării pentru moment este că trebuie să punem accentul pe cercetarea aplicativă cu consecințe rapide în relansarea economică și practică.

Cercetarea fundamentală este costisitoare și cu programe de lungă durată, ea presupune o bază materială deosebită, bază ce nu poate fi asigurată decât de un stat cu o economie dezvoltată.

A.O.Ș. prin cei peste 1.500 de membri ai săi, prin comisiile de specialitate de care dispune și prin deschiderea în exterior (membrii

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

corespondenți și/sau membrii de onoare admiși) - se implică în aceste imperative transformări prin care trecem.

Prezența și disponibilitatea Dv., precum și a altor personalități de certă valoare științifică, de a ne sprijini moral și material prin burse de formare și specializare, prin doctorate în instituțiile de învățământ și cercetare pe care le conduc, ne dau certitudinea că împreună vom depăși aceste momente grele prin care trecem, și România își va recăpăta locul cuvenit în rândul țărilor civilizate și prospere ale lumii.

Considerăm că știința este fără frontiere, fără culoare politică, ideologică sau de rasă, ea înobilează spiritul uman și ne deschide drumul spre descifrarea necunoscutelor. În numele acestui crez axiomatic toți cei născuți pe acest pământ, precum și urmașii lor își vor aduce obolul lor patriei de obârșie.

Ca un omagiu de cinste și recunoștință pentru tot ceea ce reprezentați în știința lumii și în știința României mame – vă acordăm titlul de Membru de Onoare al A.O.Ș.R.

G-ral. mr. prof.dr. VASILE CÂNDEA

*Co-președinte al Asociației Oamenilor de Știință din România
Membru titular al Academiei de Medicină*

În documentul de arhivă se menționează că profesorul George Emil Palade „a mulțumit pentru onoarea acordată în orașul său natal și a făcut unele considerații cu privire la cercetarea științifică din România și la rolul tineretului în refacerea țării”³³.

Președintele Vasile Cănde i-a oferit savantului o carte și o diplomă, iar George Emil Palade a semnat în *Cartea de onoare* a Asociației Oamenilor de Știință din România.

Tot la Iași s-a desfășurat, în ziua de 6 iunie 1994, o ședință a filialei locale, despre care președintele acesteia, Marțian Cotrău, trimitea la București următoarea informare³⁴:

*Asociația Oamenilor de Știință Filiala Iași
Nr. 25 din 8 iunie 1991*

³³ „Buletin informativ”, nr. 4 din mai-iunie 1994.

³⁴ Arhiva AOȘR, dos. 6/1993, f. 33.

Informare asupra conferinței: „Unitate națională – realizări, perspective”, susținută de dl. Acad. Gh. Platon, miercuri 6 iunie 1991.

După prezentarea conferențiarului în fața a 46 de participanți de către M. Cotrău, Acad. Gh. Platon dezvoltă un excurs în istoria poporului român, punctând momentele cruciale ale conștientizării noastre naționale și ale originii latine. Insistă cu documentarea istoricului onest asupra rolului Școlii Ardeleni și a urmașilor ei în deșteptarea noastră ca latini.

De asemenea, a evidențiat acel răscolitor Supplex Libellus Valachorum în atenționarea internațională asupra doleanțelor justificate ale românilor ardeleni.

Redeșteptarea românilor prin cultură și spirit de adaptare la vitregiile istoriei l-au determinat pe Guillaumont să afirme că la români au apărut <des lumières avant L’illuminsme>.

La discuțiile extrem de vii au participat domnii Slușanschi, Caraman, Crețu, Cireașă, Negoită, Ionesi și Cotrău.

În încheiere, s-au reiterat aprecierile pentru expunerea sobră, dar atât de plină de învățăminte.

Președinte

Prof. M. Cotrău

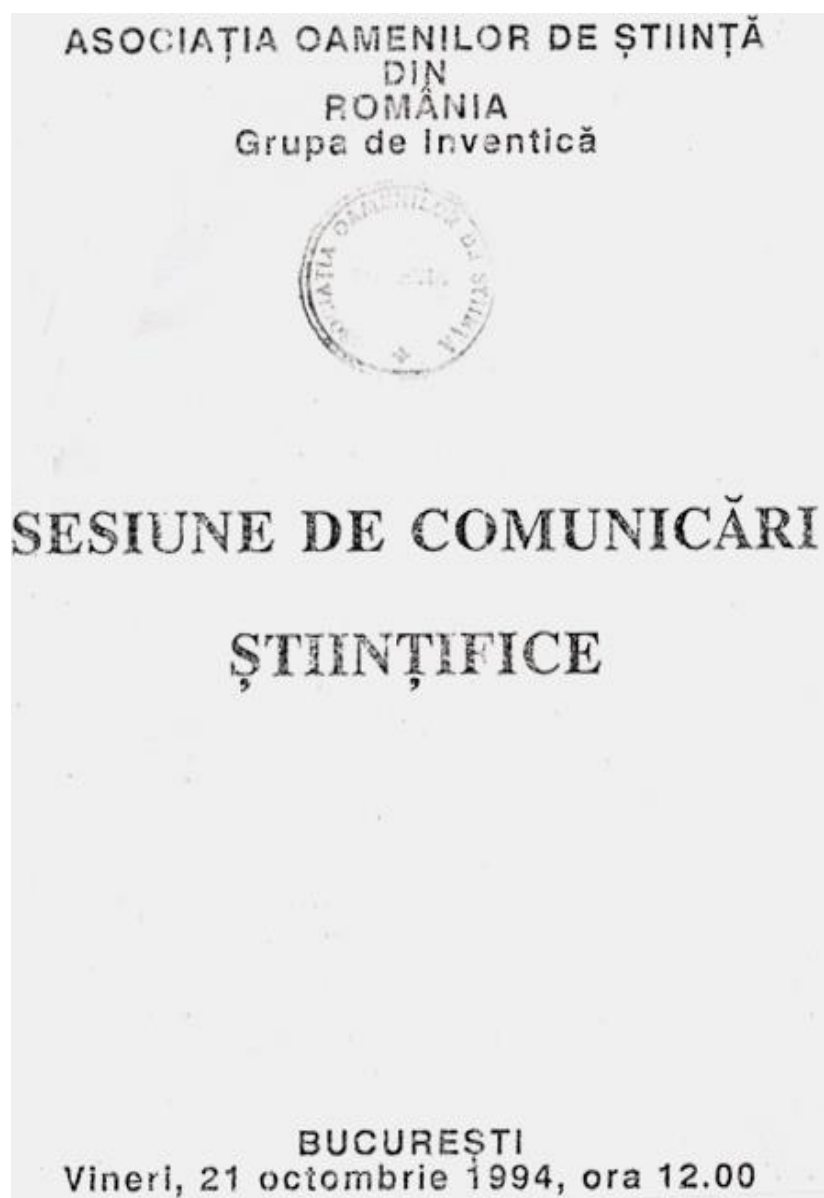
În zilele de 15-17 septembrie 1994 a avut loc la Constanța primul Congres național privind Astronomia în cultură³⁵, organizat de A.O.Ș.R, Institutul de Astronomie al Academiei Române și Academia Navală „Mircea cel Bătrân”. Despre această activitate a fost publicat un material în revista „Marea Neagră”, editată de Liga Navală Română³⁶.

Grupa de Inventică a Asociației Oamenilor de Știință din România a organizat la București, în ziua de 21 octombrie 1994, o sesiune de comunicări științifice, la care au contribuit și doi studenți,³⁷ așa cum rezultă din programul tipărit:

³⁵ Ibidem, dos. 6/1989, f. 87.

³⁶ *Tinerețe fără bătrânețe și viață după moarte*, în „Marea Noastră”, Revista Ligii Navale Române, Constanța, nr. 3, iulie-septembrie 2007.

³⁷ Arhiva AOȘR, dos. 14/1990-1996, f. 114 și 114 verso.

1. Sistem de filtrare pentru particulele solide din aerodispersiile secțiilor de aglomerare

ing. Laslu Gabriel

ing. Laslu Elena

2. Chestionar pentru autoanaliza preliminară a brevetabilității

ing. Sofan Eugeniu

3. Încercări privind o teorie a amortizării sistemelor bazată pe teoria fiabilității

ing. Marius Arghirescu

4. Pârghii și instrumente economice utilizate în politica de protecție a mediului în cadrul țărilor membre OECD

ing. Faighenov Marioara

5. Recenzia "Manualului de aplicare în practică a unui program de protecție a mediului înconjurător"

Student Mihăilă Daniel

Student Roicea Iulian

În octombrie 1994 a apărut un nou număr din „*Buletinul informativ*”, în care se prezenta activitatea celor șapte filiale (Iași, Târgu Mureș, Brașov, Cluj-Napoca, Timișoara, Galați, Constanța), a trei centre ale A.O.Ș.R. (Brăila, Piatra Neamț, Pitești) și a 8 societăți (între care și „Liga pentru Renașterea Daciei”).

În toamna anului 1994 s-au desfășurat adunări de dare de seamă și alegeri la nivelul filialelor A.O.Ș.R. În cadrul dezbaterilor s-a urmărit definirea cât mai clară a rolului și locului A.O.Ș.R. în societatea românească, precum și a structurii sale organizatorice.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Semnificative sunt cele consemnate în procesul-verbal al adunării generale a Filialei Iași a A.O.Ș.R. din 2 septembrie 1994³⁸:

Dr. Zărnescu I. a spus: „noi nu trebuie să copiem Academia [Română] și nici să devenim un sindicat al oamenilor de știință. Noi trebuie să facem ceva atractiv, să dovedim că tindem să devenim un sprijin al unei societăți democratice”.

Acad. Cristofor Simionescu „subliniază faptul că trebuie să realizăm o Asociație demnă de trecutul Iașului. Își exprimă părerea de rău cu privire la desființarea centrelor A.O.Ș. de la Vrancea, Bacău, Vaslui, Suceava”.

A fost ales în funcția de președinte al filialei A.O.Ș. prof. dr. doc. **Marțian Cotrău**, iar acad. Cristofor Simionescu în cea de președinte de onoare.

Marțian Cotrău, farmacotoxicolog, profesor universitar
(1923-1998)

Absolvent al facultății de Farmacie din București, s-a realizat din punct de vedere profesional la Iași, devenind unul dintre cei mai renumiți farmatotoxicologi din țară. A lucrat mai întâi în laboratorul de chimie alimentară și toxicologie din cadrul Institutului de Igienă iași, iar din 1964 s-a dedicat carierei universitare. A fost primul președinte al Societății române de Istoria Farmaciei, a condus Filialele din Iași ale Academiei de Științe Medicale și Asociației Oamenilor de Știință.

Doctor în medicină cu lucrarea Contribuții la studiul intoxicației etilice (1967), Curs de toxicologie (5 vol.), Otrava și viața (1993).

³⁸ Ibidem, dos. 11/1990-1995, f. 35-38.

După o amplă pregătire – care a durat aproape un an – **Adunarea Generală a Asociației Oamenilor de Știință din România** s-a desfășurat în ziua de **9 decembrie 1994**.

În raportul prezentat și în cadrul dezbaterilor s-au evidențiat realizările, dar mai ales greutățile cu care se confrunta Asociația, generate de situația financiară tot mai precară în care se afla, precum și de lipsa de interes al guvernanților pentru cercetarea științifică, fapt reflectat în alocațiile bugetare cu totul insuficiente (chiar derizorii, după aprecierea unor participanți).

Adunarea Generală din 9 decembrie 1994 a discutat proiectul de **Statut**, pe care l-a adoptat cu unele îmbunătățiri. Obiectivele urmărite erau similare cu cele prevăzute în Statutele anterioare, ale Academiei de Științe și ale Asociației Oamenilor de Știință. De această dată unele prevederi erau mai detaliate: contribuția la dezvoltarea științei și culturii, promovarea pe plan național a cercetărilor interdisciplinare; inițierea de relații și colaborarea cu organizații științifice și universități din străinătate; participarea la activitatea organizațiilor științifice internaționale; sprijinirea instituțiilor și unităților economice, a organizațiilor sociale pentru rezolvarea problemelor privind cercetarea științifică; promovarea tinerilor cercetători etc.

Se prevedeau activități mai diversificate și axate pe probleme cu adevărat esențiale pentru promovarea științei și culturii.

Cel mai important este faptul că s-a renunțat la structura extrem de stufoasă de după 1964, precum și la cea bazată pe asociațiile științifice (membri colectivi ai A.O.Ș.), revenindu-se la **organizarea pe secții**, așa cum fusese Academia de Științe.

Au fost stabilite 12 secții, după cum urmează:

- I. *Științe Matematice și Fizice*
- II. *Științe Chimice*
- III. *Științe Biologice*
- IV. *Științe Geonomice*
- V. *Științe Tehnice*
- VI. *Științe Agricole și Silvicultură*
- VII. *Științe Medicale*
- VIII. *Științe Economice, Juridice și Sociologice*
- IX. *Filozofie, Psihologie, Politologie*
- X. *Științe Istorice și Arheologice*
- XI. *Arte, Arhitectură, Comunicare Audiovizuală*
- XII. *Știința și Tehnologia Informației*

Secțiile erau similare cu cele ale Academiei de Științe, cu adaptări la noile realități. Rămâneau secțiile de bază – Matematică, Fizică, Chimie, Biologie, Științe Tehnice. Se nominalizau ca Secții distincte – Științele Medicale, Științele Istorice (împreună cu Arheologia) și Filosofia (împreună cu Psihologia și Politologia), Științele Economice (împreună cu cele Juridice și Sociologice). Secția de Geologie, Mineralogie și Geografie primea un nume mai general – Științe Geonomice. Apăreau secții noi, față de cele din 1943, și anume: Științele Agricole și Silvici; Arte, Arhitectură, Comunicare Audiovizuală; Știința și Tehnologia Informației.

Statutul din 1994 marca un pas decisiv pe calea revenirii la o organizație structurată ca o Academie și cu o selecție mai riguroasă a membrilor săi.

Se mențineau comisiile interdisciplinare, filialele, centrele, precum și societățile științifice – în calitate de membru colectiv ale A.O.Ș.R.

În fruntea tuturor acestor structuri aveau să fie alese personalități importante ale științei românești, inclusiv unii membri ai Academiei Române.

Era stabilită o mai mare exigență față de calitatea de membru al A.O.Ș.R. Puteau fi membri ai acestora persoane fizice sau juridice din România sau din străinătate, care desfășurau o activitate științifică, sau care participau la dezvoltarea științei. Solicitanții trebuiau să semneze o cerere tip și să primească recomandarea scrisă din partea a doi membri titulari ai A.O.Ș.R.; decizia de primire era analizată de Comitetul Director și luată de Consiliul Științific prin vot secret. S-au stabilit mai multe categorii de membri: de onoare, titulari, corespondenți, asociați, colectivi, susținători.

Forul suprem de conducere era *Adunarea Generală*, care se întrunea odată la patru ani. Între Adunările Generale acest rol revenea Consiliului Științific, organism nou înființat, alcătuit din personalități cu o activitate științifică recunoscută, provenind din toate structurile A.O.Ș.R., de la nivel central și teritorial.

La rândul său, Consiliul Științific alegea *Comitetul Director*, alcătuit din președinte de onoare, președinte ales, patru vicepreședinți, un secretar general științific, un secretar general executiv și un membru (prin rotație din rândul Comitetului Director).

Trecându-se la alegeri, s-a luat în considerare solicitarea președintelui Nicolae Teodorescu de a nu mai candida pentru o funcție de conducere, având în vedere vârsta înaintată (86 de ani). La propunerea lui Dorel Zugrăvescu,

Adunarea Generală a decis alegerea lui Nicolae Teodorescu în funcția de președinte de onoare al A.O.Ș.R.

Nicolae Teodorescu a fost cel mai longeviv președinte al A.O.Ș.R., remarcându-se prin capacitatea de a conduce „corabia” Asociației într-un context politic extrem de dificil și de a o fi „scos la liman” în decembrie 1989, când a direcționat-o pe noi căi de evoluție.

Prin vot secret, au fost aleși cei 61 de membri ai **Consiliului Științific**, și anume:

1. conf. univ. Constantinescu Nicolae
2. conf. univ. Fara Vladimir
3. prof. univ. Giurgiu Victor
4. acad. Săndulescu Aureliu
5. prof. univ. Mihuleac Emil
6. conf. univ. Murgu Horia
7. conf. univ. Neguș Silviu
8. prof. univ. Boroneanț Vasile
9. prof. univ. Hohan Ion
10. prof. univ. Sterian Paul
11. prof. dr. Neamțu Horia
12. Gr. mr. prof. Căndea Vasile
13. prof. univ. Calotă Constantin
14. prof. univ. Cătuneanu Vasile
15. dr. Godeanu Stoica Preda
16. dr. Popescu-Grosu Emilia
17. prof. dr. Zugrăvescu Dorel
18. acad. Sahini Victor-Emanuel
19. ing. Teodorescu Eugen
20. dr. ing. Dumitrescu Mihai
21. conf. univ. Caravia Paul
22. ing. Prunariu Dumitru
23. prof. univ. Trăsnea Ovidiu
24. red. Dregan Dușa Melania
25. dr. Constantin Dumitru
26. prof. dr. Bălăceanu-Stolnici Constantin
27. cerc. șt. Munteanu Emilian
28. dr. Carapancea Titus
29. cerc. șt. Spulber Cătălin

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

30. conf. dr. Godeanu Marioara
31. cerc. șt. dr. Petrescu Arcadiu
32. conf. univ. Stoian Rodica
33. drd. ing. Gruescu Mircea
34. cerc. șt. Munteanu Florin
35. prof. univ. Niculescu-Mizil Eugen
36. dr. ing. Guran Marius
37. conf. univ. Cotrău Marțian
38. prof. univ. Ionesi Liviu
39. prof. univ. Radu Adrian
40. prof. univ. Țarcă Mihai
41. prof. univ. Bumbaru Severin
42. prof. univ. Dan Valentina
43. dr. Pușcă Benone
44. prof. univ. Crăciun Gheorghe
45. acad. Pascu Ștefan
46. prof. univ. Boloș Vasile
47. prof. univ. Dordea Toma
48. prof. univ. Băcanu Gheorghe
49. prof. univ. Nichita Georgeta
50. prof. univ. Marin Ivan
51. prof. univ. Rădulescu Adrian
52. prof. univ. Chiriacescu Sergiu
53. prof. univ. Ința Ioan
54. dr. Păstârnac Nicolae
55. conf. univ. Năstase Mihai
56. prof. univ. Mircioiu Crișan
57. prof. univ. Negucioiu Aurel
58. prof. univ. Colan Horia
59. dr. Gheorghiu Gabriel
60. dr. Miron Ionel
61. dr. Andone Costache

Consiliul Științific a ales, prin vot secret, Comitetul Director. Academicianul Nicolae Teodorescu fusese ales de Adunarea Generală în calitate de președinte de onoare. Președintele ales a devenit prof. univ. dr. Vasile Căndea, reputat specialist în chirurgia cardiovasculară, cu contribuții

științifice larg cunoscute pe plan național și internațional. Profesorul Căndea, mai ales în ultimul deceniu, se dedicase „trup și suflet” Asociației Oamenilor de Știință din România.

În urma alegerilor **Comitetul Director** avea următoarea componență:

1. <i>Președinte de onoare</i>	Acad. Nicolae TEODORESCU
2. <i>Președinte ales</i>	Gr. mr. prof. dr. Vasile CÂNDEA
membru titular al Acad. de Șt. Medicale
4. <i>Vicepreședinte</i>	prof. Dorel ZUGRĂVESCU
membru corespondent al Acad. Române
4. <i>Vicepreședinte</i>	prof. dr. Horia NEAMȚU
5. <i>Vicepreședinte</i>	Acad. Ștefan PASCU
6. <i>Vicepreședinte</i>	prof. dr. doc. Marțian COTRĂU
7. <i>Secretar general științific</i>	prof. dr. Ion HOHAN
8. <i>Secretar general executiv</i>	economist Radu GÂRLAN
9. <i>Membru</i>	Acad. Victor SAHINI
10. <i>Membru</i>	dr. doc. Victor GIURGIU
11. <i>Membru</i>	prof. dr. Silviu NEGUȚ
12. <i>Membru</i>	conf. dr. Marioara GODEANU
13. <i>Membru</i>	conf. dr. Rodica STOIAN
14. <i>Membru</i>	prof. dr. Emil MIHULEAC

Pentru conducerea operativă a A.O.Ș.R. s-a ales un **Birou Permanent** al Comitetului Director format din:

<i>Președinte</i>	prof. univ. dr. Vasile CÂNDEA
membru titular al Academiei de Științe Medicale
<i>Vicepreședinte</i>	prof. univ. dr. Dorel ZUGRĂVESCU
membru corespondent al Academiei Române
<i>Secretar general științific</i>	prof. dr. Ion HOHAN
<i>Secretar general executiv</i>	economist Radu GÂRLAN
<i>Membru prin rotație</i> unul dintre membrii Comitetului Director	

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Vasile Căndea

Dorel Zugrăvescu

Ion Hohan

Din analiza acestor liste se constată că cei mai mulți membri ai Consiliului Științific erau cadre didactice universitare (profesori și conferențieri) precum și ingineri, medici, cercetători științifici.

Erau promovați câțiva tineri, inclusiv un doctorand (inginer).

În arhiva A.O.Ș.R. se păstrează fișe cu datele personale ale celor aleși:

Nr. crt.	Prenume și nume	Funcție A.O.Ș.	Specialitatea	Titlul științific	Funcție/loc de muncă
1.	Nicolae Victor Teodorescu	Președinte de onoare	matematică	academician	pensionar
2.	Vasile Căndea	Președinte	chirurgie cardiovasculară	membru titular al Academiei de Științe Medicale	Șef clinică Centrul de boli cardiovasculare al Armatei, Clinica de Chirurgie Cardiovasculară
3.	Dorel Gh. Zugrăvescu	Vicepreședinte	geofizică	membru corespondent al Academiei Române	Director Academia Română Institutul de Geodinamică
4.	Horia Neamțu	"	contabilitate	dr. Științe economice, profesor	Vicepreședintele curții de conturi
5.	Ștefan Pascu	"	istorie	academician	Președintele Filialei Cluj a Academiei Române
6.	Marțian Cotrău	"	toxicologie	dr. doc. prof universitar	Decan Institutul de Medicină și Farmacie Iași
7.	Ion Hohan	Secretar general științific	automatică	dr. prof. univ.	Președintele soc. tehnice Fiatest, Universitatea Politehnică București, Fac. de Automatică

8.	Radu Gârlan	Secretar general executiv	economie industrială		A.O.Ș.R.
9.	Victor Sahini	membru	chimie	academician	Prof. univ. Fac. de chimie Univ. București
10.	Victor Giurgiu	"	electronică	membru corespondent al Academiei Române	Cerc. șt. gr.I I.C.A.S.
11.	Silviu Neguț	"	geografie economică	dr., prof. universitar	Prodecan ASE Fac. Relații Externe
12.	Marioara Godeanu	"	biologie	conf. dr.	Cercet. la Centrul de Cercetări Biologice
13.	Rodica Stoian	"	electronică	conf. dr.	UPB, manager Romex-Phillips
14.	Emil Mihuleac	"	drept civil	dr., prof. univ.	pensionar

Pe baza Statutului au fost alese conducerile la nivelul secțiilor, comisiilor interdisciplinare, filialelor, centrelor, societăților științifice – membre colective ale A.O.Ș.R. , după cum urmează.³⁹

Secții:

SECȚIA ȘTIINȚE MATEMATICE

PREȘEDINTE

Acad. Aureliu SĂNDULESCU

SECRETAR ȘTIINȚIFIC

Dr. ing. Cătălin SPULBER

SECȚIA ȘTIINȚE CHIMICE

PREȘEDINTE

Acad. Victor SAHINI

SECRETAR ȘTIINȚIFIC

**Conf. univ. Dr. Ecaterina
ANDRONESCU**

SECȚIA ȘTIINȚE BIOLOGICE

PREȘEDINTE

**Conf. univ. Dr. Marioara
GODEANU**

SECRETAR ȘTIINȚIFIC

Cerc. șt. Cornelia GUJA

³⁹ Arh. AOȘR, dos. 14/1995, f. 4-6.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

SECȚIA ȘTIINȚE GEONOMICE

PREȘEDINTE	Prof. univ. Dr. Dorel ZUGRĂVESCU Membru corespondent al Academiei Române
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Cerc. șt. Dumitru STĂNICĂ

SECȚIA ȘTIINȚE TEHNICE

PREȘEDINTE	Acad. Radu VOINEA
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Dr. Ing. Corneliu Valentin PAU

SECȚIA ȘTIINȚE AGRICOLE ȘI SILVICE

PREȘEDINTE	Prof. Dr. Doc. Victor GIURGIU Membru corespondent al Academiei Române
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Dr. Ing. Dan ȘCHIOPU

SECȚIA ȘTIINȚE MEDICALE

PREȘEDINTE	Acad. Ștefan MILCU
VICEPREȘEDINTE	Prof. univ. Dr. Constantin DUMITRU
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Prof. Dr. Ioan NEDELCU

SECȚIA ȘTIINȚE ECONOMICE, JURIDICE ȘI ECONOMICE

PREȘEDINTE	Prof. univ. Dr. Emil MIHULEAC
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Drd. Arh. Gheorghe IONAȘCU

SECȚIA FILOSOFIE, PSIHOLOGIE ȘI POLITOLOGIE

PREȘEDINTE	Prof. univ. Dr. Ovidiu TRĂSNEA
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Conf. univ. Dr. Constanța CĂLINOIU

SECȚIA ȘTIINȚE ISTORICE ȘI ARHEOLOGIE

PREȘEDINTE	Prof. univ. Dr. Vasile BORONEANȚ
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Cpt. Rg. I. Emilian MUNTEANU

SECȚIA ARTĂ, ARHITECTURĂ ȘI COMUNICARE AUDIOVIZUALĂ

PREȘEDINTE

SECRETAR ȘTIINȚIFIC

**Prof. univ.
Dr. Doc. Răzvan THEODORESCU**
membru corespondent
al Academiei Române

**Conf. univ.
Dr. Horia MURGU**

SECȚIA ȘTIINȚA ȘI TEHNOLOGIA INFORMAȚIEI

PREȘEDINTE

SECRETAR ȘTIINȚIFIC

**Prof. univ.
Dr. Eugeniu NICULESCU-MIZIL**
Prof. univ. Dr. Paul STERIAN

Aureliu Săndulescu

Victor Sahini

Dorel Zugrăvescu

Radu Voinea

Ștefan Milcu

Vasile Boroneanț

Victor GIURGIU – inginer silvic, profesor universitar
(16 mai 1930)

După absolvirea facultății (1953) a lucrat în Centrala Ministerului Silviculturii, ca inginer principal la Direcția Fond Forestier, după care a devenit cadru didactic la Facultatea de Silvicultură din Brașov. În paralel a lucrat la Institutul de Studii și Proiectări Silvice, remarcându-se prin contribuțiile sale privind protecția pădurii.

În 1991 a fost ales membru corespondent, iar în 2009 membru titlu al Academiei Române.

Este creatorul Școlii românești de Auxologie forestieră.

A publicat, în țară și în străinătate, 400 de lucrări științifice, dintre care 35 tratate și monografii. Lucrări de referință: Despre productivitatea pădurilor (1961), Vârste optime pentru tăierea pădurilor din România (1962), Studiul creșterilor la arborete (1976), Conservarea pădurilor (1978).

Emil MIHULEAC – general, profesor universitar
(1915 – 2001)

Militar de carieră, s-a impus, mai ales după 1989, prin cercetările sale privind managementul, rolul întreprinderilor mici și mijlocii în dezvoltarea economiei naționale.

Lucrări: Bazele managementului, Managementul și principalele activități manageriale, Știința managementului.

Marioara GODEANU– biolog, profesor universitar

(25 prilie 1938 – 19 august 2014)

Doctor în biologie din 1973, a desfășurat o bogată activitate de cercetare privind tehnologiile de cultivare și valorificare a vegetației din Delta Dunării, tehnologii de epurare a apelor orășenești și industriale. Este o reprezentantă de seamă a ecologiei românești și nume de referință pentru cercetările în domeniul energiilor neconvenționale.

Premiată la Marile Saloane Internaționale de Inventică: în 1992 a obținut Marele Premiu de la Nürnberg la Salonul de Inventică.

Horia Ion NEAMȚU, profesor universitar

(n. 1950)

Absolvent al Academiei de Studii Economice din București (1973); doctor în economie – specialitatea contabilitate (1983). A îndeplinit mai multe funcții administrative, între care subsecretar de stat cu probleme economico financiare, șeful corpului de control economico-financiar al primului ministru, vicepreședinte la Curtea de Conturi a României.

În paralel a lucrat în învățământul superior, la Academia de Studii Economice – Facultatea de Contabilitate și informatică de Gestiune.

Lucrări: Contabilitatea unităților de construcții și transport (1982), Contabilitatea capitalului (1992), Bazele contabilității (1995).

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

COMISII INTERDISCIPLINARE

COMISIA DE STUDII INTERDISCIPLINARE

PREȘEDINTE	Acad. Ștefan MILCU
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Conf. univ. dr. Paul CARAVIA

COMISIA DE MANAGEMENT

PREȘEDINTE	Conf. univ. dr. Emil MIHULEAC
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Lector Cristina Marta SUCIU

FILIALE

FILIALA A.O.Ș.R. IAȘI Bd. Copou 8, cod poștal 6600, Tel. 032/14 70 75

PREȘEDINTE DE ONOARE	Acad. Cristofor SIMIONESCU
PREȘEDINTE	Prof. univ. dr. Marțian COTRĂU
VICEPREȘEDINȚI	Prof. univ. dr. Liviu IONESCU
	Prof. univ. dr. Mihai ȚARCĂ
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Prof. univ. dr. Aurelian SIMIONESCU
MEMBRI	Prof. univ. dr. Gheorghe MUSTAȚĂ
	Prof. univ. dr. Alexandru NEGOIȚĂ
	Prof. univ. dr. Costin MUNGIU
	Prof. univ. dr. Viorica UNGUREANU

FILIALA A.O.Ș.R. TG. MUREȘ Str. Gh. Marinescu 38, cod poștal 4300, Tel. 065/11 55 51

PREȘEDINTE	Prof. univ. dr. Ion PASCU
VICEPREȘEDINȚI	Prof. univ. dr. Fazakas BELA
	Prof. univ. dr. Vasile BOLOȘ
	Dr. vet. Roman MIRCEA
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Conf. univ. dr. Gheorghe CRĂCIUN

FILIALA A.O.Ș.R. BRAȘOV

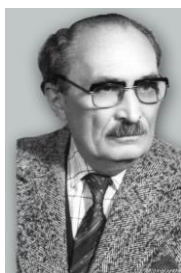
Bd. Eroilor 29, cod poștal 2200,
Tel. 068/1415 80

PREȘEDINTE	Prof. univ. dr. Sergiu CHIRIACESCU
VICEPREȘEDINȚI	Prof. univ. dr. Ioan INȚA Dr. vet. Nicolae PĂSTĂRNAC
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Dr. Vasile SECAȘIU
MEMBRI	Prof. univ. dr. Gheorghe DELIU Conf. univ. dr. Dimitrie CAZACU
SECRETAR	Conf. univ. dr. Ioan CLINCIU

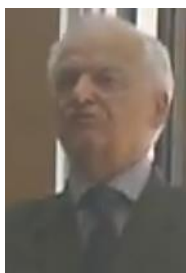
FILIALA A.O.Ș.R. CLUJ

Republicii 9, cod poștal 3400,
Tel. 064/19 72 50

PREȘEDINTE	Acad. Ștefan PASCU
VICEPREȘEDINȚI	Prof. univ. dr. Cristian MIRCIOIU Prof. univ. dr. Horia COLAN
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Conf. univ. dr. Ion Mihai NĂSTASE
MEMBRI	Prof. univ. dr. Aurel NEGUCIOIU Prof. univ. dr. Imre SZEKELY
SECRETAR	Conf. univ. dr. Ștefania KORY CALOMFIRESCU

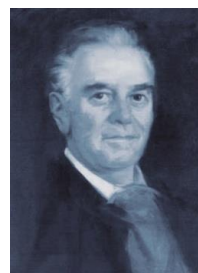
Cristofor Simionescu

Ion Pascu

Sergiu Chiriacescu

Ștefan Pascu

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

FILIALA A.O.Ș.R. TIMIȘOARA Str. Mihai Viteazul,
cod poștal 1900, Tel. 056/13 0294

PREȘEDINTE	Prof. univ. dr. Toma DORDEA
VICEPREȘEDINȚI	Prof. univ. dr. Gheorghe BĂCANU Prof. univ. dr. Marin IVAN
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Prof. univ. dr. Georgeta NICHITA
MEMBRI	Prof. univ. dr. Mircea POPOVICIU Prof. univ. dr. Vintilă CHIOREANU
SECRETAR	Conf. univ. dr. ing. Cornel JIRA

FILIALA A.O.Ș.R. GALAȚI Republicii 47, cod poștal 6200,
Tel. 036/41 89 32

PREȘEDINTE	Prof. univ. dr. Severin BUMBARU
VICEPREȘEDINȚI	Conf. univ. dr. Valentina DAN Prof. univ. dr. Benone PUȘCĂ
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Prof. univ. dr. Nicolae OANCEA
MEMBRI	Prof. univ. dr. Emil CREANGĂ Prof. univ. dr. Constantin MORARU

FILIALA A.O.Ș.R. CONSTANȚA Piața Ovidiu 12, cod poștal 8700

PREȘEDINTE	Prof. univ. dr. Adrian RĂDULESCU
VICEPREȘEDINȚI	Dr. Victor CIUPINĂ Dr. Ion VĂLEANU
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Dr. Aurel LUP
MEMBRU	Drd. Marius BELC

FILIALA A.O.Ș.R. BRĂILA - cod poștal 6600

PREȘEDINTE	Drd. ing. Gheorghe BORHAN
VICEPREȘEDINȚI	Dr. ing. Nicolae BĂLAN Drd. Gabriel GHEORGHIU
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Dr. ing. Gabriel LEȚ
MEMBRI	Dr. Nicolae FRĂȚILĂ Dr. Valeriu SÂRBU

FILIALA A.O.Ș.R. PIATRA NEAMȚ	- cod poștal 6600
PREȘEDINTE	Dr. Costache ANDONE
VICEPREȘEDINȚI	Dr. ing. Emil MARCOCI Dr. ing. Elena BUZESCU
SECRETAR ȘTIINȚIFIC	Dr. ec. Suzana GEANGALĂU
MEMBRI	Dr. Constantin MĂZĂREANU Dr. Ionel MIRON

Toma Dordea

Severin Bumbaru

Adrian Rădulescu

Petre Terzi

Neculai Grigore Mărășanu

Andrei Dorobanțu

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

***SOCIETĂȚI ȘTIINȚIFICE,
MEMBRE COLECTIVE A.O.Ș.R.***

SOCIETATEA ROMÂNĂ DE ECOLOGIE - Tel. 637 63 88

PREȘEDINTE **Dr. biol. Stoica GODEANU**
SECRETAR ȘTIINȚIFIC **Dr. biol. Mihaela PAUCA COMĂNESCU**

SOCIETATEA SPERIN - Tel. 623 15 43

PREȘEDINTE **Dr. ing. Petre TERZI**
SECRETAR ȘTIINȚIFIC **Dr. ing. Viorel BĂDESCU**

SOCIETATEA FIATEST – CENTRU EDUCAȚIONAL - Tel. 312 21 04

PREȘEDINTE **Prof. univ. dr. Ion HOHAN**
VICEPREȘEDINTE **Prof. univ. Lucia HOHAN**
SECRETAR ȘTIINȚIFIC **Ing. Camelia HOINĂRESCU**

SOCIETATEA PENTRU RENĂȘTEREA DACIEI - Tel. 223 49 58

PREȘEDINTE **Neculai Grigore MĂRĂȘANU**
SECRETAR ȘTIINȚIFIC **Lucia MANTA**

SOCIETATEA ROMÂNĂ PENTRU SPAȚIU - Tel. 650 42 22

PREȘEDINTE **Acad. Radu VOINEA**
SECRETAR ȘTIINȚIFIC **Prof. Alexandru SPĂTARU**

**FUNDAȚIA Internațională pentru Comunicare Audiovizuală – F.C.A. -
Tel. 211 67 43**

PREȘEDINTE **Dr. ing. Andrei DOROBANȚU**
SECRETAR ȘTIINȚIFIC **Dr. ing. Dan TRESTIENI**

În Arhiva A.O.Ș.R. se păstrează tabelul cu datele personale ale conducătorilor de secții:

Conducerile secțiilor științifice ale Asociației Oamenilor de Știință din România

Nr. crt.	SECȚIA	Funcția în cadrul secției	Nume, Prenume	Data/Locul nașterii	Studii	Titluri științifice	Specialitatea	Funcția
1.	Secția de științe matematice și fizice	președinte	SĂNDULESCU Aurelian	11.02.1932 București	Facultatea de Fizică	Academician	Fizică teoretică	Vicepreședinte al Academiei Române
		secretar științific	ȘTEFĂNESCU Eliade	11.05.1947 Neboiașu, Buzău	Facultatea de Fizică	Doctor în Fizică	Fizică și tehnologia componentelor	Cercetător I
2.	Secția de științe chimice	președinte	SAHINI Victor Aurel	30.08.27 Galăț	Facultatea de Chimie	Academician	Chimie fizică	Profesor universitar
		secretar științific	ANDRONESCU Ecaterina	07.04.1948 Mehedințai	Facultatea de Chimie industrială	Doctor în Chimie	Industria mater oxidice	Conferențiar universitar
3.	Secția de științe biologice	președinte	GODEANU Marioara	25.04.1938 București	Facultatea de Biologie	Doctor în Biologie	Epurare ape reziduale	Cercetător principal
		secretar științific	GUIA Cornelia	09.04.1939 Mihăileni, Botoșani	Facultatea de Fizică-matematică	Doctor în Științe	Antropologie fizică	Cercetător
4.	Secția de științe geonomice	președinte	ZUGRĂVESCU Dorel	25.11.1930 Râmnicu Vâlcea	Institutul de Mine	Doctor în Științe Geonomice, membru coresp. al Academiei Române	Geofizică	Director, cercetător
		secretar științific	STĂNICĂ Dumitru	09.03.1945 Mihăilești, Vâlcea	Facultatea de Geofizică	Doctor	Geofizică	Cercetător științific
5.	Secția de științe tehnice	președinte	VOINEA Radu	24.05.1923 Craiova		Academician		
		secretar științific	PAU Valentin Cornel	03.05.1945 București	I.P. București	Doctor în Științe tehnice	Mecanică fină	Șef secție
6.	Secția de științe agricole și silvice	președinte	GIURGIU Victor	16.05.1930 Moesti, Brașov	Facultatea de Silvicultură	Prof. Doctor doc., m-brucorep. al Acad. Române	Sivicultură	Cercetător științific, gr. I
		secretar științific	ȘCHIOPU Dan	04.10.1930 Galăț	Facultatea de Horticultură	Doctor inginer	Horticultură	Șef lucrări

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

7.	Secția de științe medicale	președinte	MILCU Ștefan	15.08.1903	Facultatea de Medicină	Academician	Endocrinologie	Pensionar
8.	Secția de științe economice, juridice și sociologice	președinte	MIHULEAC Emil	24.06.1915 Drăgășani, Iași	Facultatea de Drept, Academia Militară	Doctor în Drept și Științe economice	Drept civil	Pensionar, Prof. univ. asociat
9.	Secția de științe filosofice și politologice	secretar științific	IONAȘCU Gheorghe	15.04.1941 Bozieni de Sus, Neamț	Inst. de Arhitectură „Ion Mincu”			Arhitect
10.	Secția de științe istorice și arheologice	președinte	TRĂSNEA Ovidiu	19.11.1928 Orăștie	Facultatea de Drept	Doctor în Filosofie	Doctrină și sisteme politice	Profesor universitar
		secretar științific	CĂLINOIU Constanța	14.11.1947 Constanța	Facultatea de Drept		Expert parlamentar, drept	Expert parlamentar
		președinte	BORONEANȚ Vasile	28.12.1930 Conop, Arad	Facultatea de Istorie	Doctor în Istoria	Arheologie, sociologie, preist.	Muzeograf
		secretar științific	MUNTEANU Emilian	27.10.1936 București	Școala de Subofițeri de Marină		Navigație, comandă	Pensionar
11.	Secția de arte, arhitectură și audiovizual	președinte	THEODORESCU Răzvan	22.05.1939 București	Facultatea de Istorie	Doctor în Istorie, membru coresp. al Acad. Române	Evul mediu, epoca premodernă	Profesor universitar
		secretar științific	MURGU Horia	08.12.1949 Anina	I.P.B. Facultatea de Electronică		Componente electronice	Conferențiar universitar
		președinte	NICULESCU-MIZIL Eugeniu	20.01.1928 București	Fac. de Filozofie Fac. de Econom. Gen.	Doctor în Economie	Econ. industrială, cibernetică	Pensionar, Prof. univ. asociat
12.	Secția de știința și tehnologia informației	vicepreședinte	STERIAN Paul	[22.11.1946 Râca, Argeș]	[Fac. de Electronică și Telecomunicații]	[Prof. univ. Doctor ing.]	[Inginerie optică și Fotonică]	[Prof. universitar]
		secretar științific	SPULBER Catalin	[29.11.1950]	[I.P.B. Fac. Tehn. constr. de Mașini]	Doctor în Electronică	Tehnologia substanțelor organice	

Aceste date concrete permit o analiză mai detaliată, precum și unele considerații vizând contextul istoric de după 1989.

Pentru prima dată de la înființarea Academiei de Științe și apoi a Asociației Oamenilor de Știință, în fruntea acestei organizații nu se afla un membru al Academiei Române. De asemenea, în organele de conducere – Consiliul Științific și Comitetul Director – membrii Academiei Române ocupau un număr relativ mic de locuri.

La înființare, în 1956, din cei 20 de membri ai Comitetului Executiv ai Asociației Oamenilor de Știință, 15 erau membri titulari ai Academiei Republicii Populare Române și trei erau membri corespondenți ai acesteia. În 1963, doi dintre corespondenți au devenit titulari, apoi și cel de al treilea a fost ales membru corespondent și apoi membru titular (1974). Ca urmare, din 1974, doar secretarul general nu era membru al Academiei Republicii Socialiste România (denumirea țării după 1965).

În 1994, numai la nivelul președinților de secții, ponderea academicienilor era substanțială: trei membri titulari (Victor Sahini, Radu Voinea, Ștefan Milcu) și trei membri corespondenți (Dorel Zugrăvescu, Victor Giurgiu, Răzvan Theodorescu).

Desigur, ar fi cu totul exagerat să se aprecieze că, în 1994, Academia Română număra în rândurile sale tot ce era mai valoros în domeniile științei, culturii și artei din țara noastră. În fond, Academia R.P.R. și apoi a R.S.R. (simplă schimbare de titulatură, după cea a statului, survenită în 1965) a fost o instituție cu totul obedientă față de conducerea politică a țării, ajungând să primească directive de la Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie – „organ de partid și de stat”.

În 1974, Elena Ceaușescu a fost aleasă membru titular al Academiei R. S. România, iar în 1985 Nicolae Ceaușescu a fost votat în calitate de membru titular și președinte de onoare al acesteia. Pentru a nu-i umbri pe cei doi, a fost dată indicația de a nu se mai primi noi membri, fapt ce a condus la scăderea drastică a numărului de academicieni. Dacă în 1974 Academia R.S.R. număra 223 de membri, dintre care 96 titulari și 127 corespondenți⁴⁰, în 1989 rămăseseră doar 93 de membri, dintre care 34 titulari și 59 corespondenți⁴¹.

⁴⁰ Dan Berindei, *Istoria Academiei Române (1866-2006)*, București, Editura Academiei Române, 2006, p. 389.

⁴¹ Ibidem, p. 402.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Imediat după revoluția din decembrie 1989, Academia R. S. România a revenit la denumirea de Academia Română (26 decembrie 1989). A fost aleasă o nouă conducere, în frunte cu Mihai Drăgănescu (2 februarie 1990).

Alegerea de noi membri ai Academiei Române era o necesitate, deoarece mai mult de jumătate din locuri erau libere. Ca urmare, în 1990-1991 au avut loc mai multe Adunări Generale pentru completarea locurilor vacante.

La 22 ianuarie 1990 s-a decis ca 36 membri corespondenți să devină membri titulari,⁴² la 13 noiembrie 1990 au fost primiți 22 membri corespondenți, la 8 martie 1991 – alți 31 membri corespondenți,⁴³ iar la 19 decembrie 1991 încă 28 membri corespondenți.⁴⁴

În 1990-1991 au fost primiți în Academia Română 36 de membri titulari și 81 de membri corespondenți.

S-a repetat, într-un alt context istoric, situația din anii 1948-1952, când au fost primiți în Academia Republicii Populare Române nu mai puțin decât 38 membri titulari și 49 membri corespondenți.⁴⁵

Până în 1948 se folosea denumirea de „membru al Academiei Române”. Niciodată N. Iorga, C. I. Parhon sau Lucian Blaga nu au semnat cu „academician”. Prin „reforma” realizată în 1948 după modelul sovietic, s-a adoptat titlul de „academician” (după cel moscovit „akademik”). Ca urmare, persoane cu totul mediocre, precum Mihail Roller, au semnat de fiecare dată „acad.” (academician).

Este greu de presupus că acest ritm galopant din 1990-1991 de primire a noi membri în Academia Română a permis o analiză temeinică a activității științifice a fiecăruia în parte și că nu au existat influențe politice sau că subiectivismul (gelozia, invidia) nu au jucat un anumit rol. Faptul că o personalitate științifică de talia doctorului Vasile Căndea⁴⁶ nu și-a găsit locul în Academia Română este o dovadă grăitoare în acest sens.

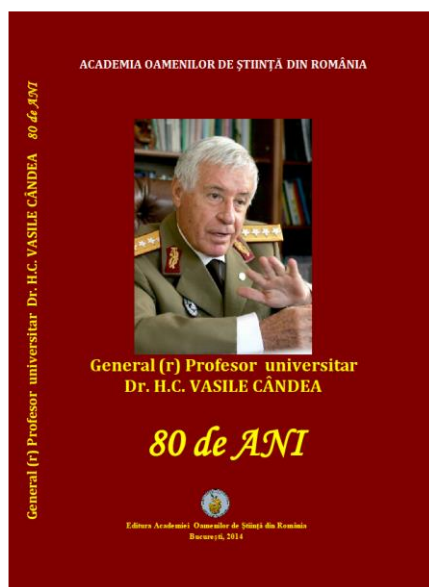
⁴² Ibidem, p. 405.

⁴³ Ibidem, p. 417.

⁴⁴ Ibidem, p. 419.

⁴⁵ Vezi, pe larg, Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicționar*, București, Editura Enciclopedică și Editura Academiei Române, 2003.

⁴⁶ Vezi, pe larg, *General (r) Prof. universitar Dr. H.C. Vasile Căndea. 80 de Ani*, Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2014.

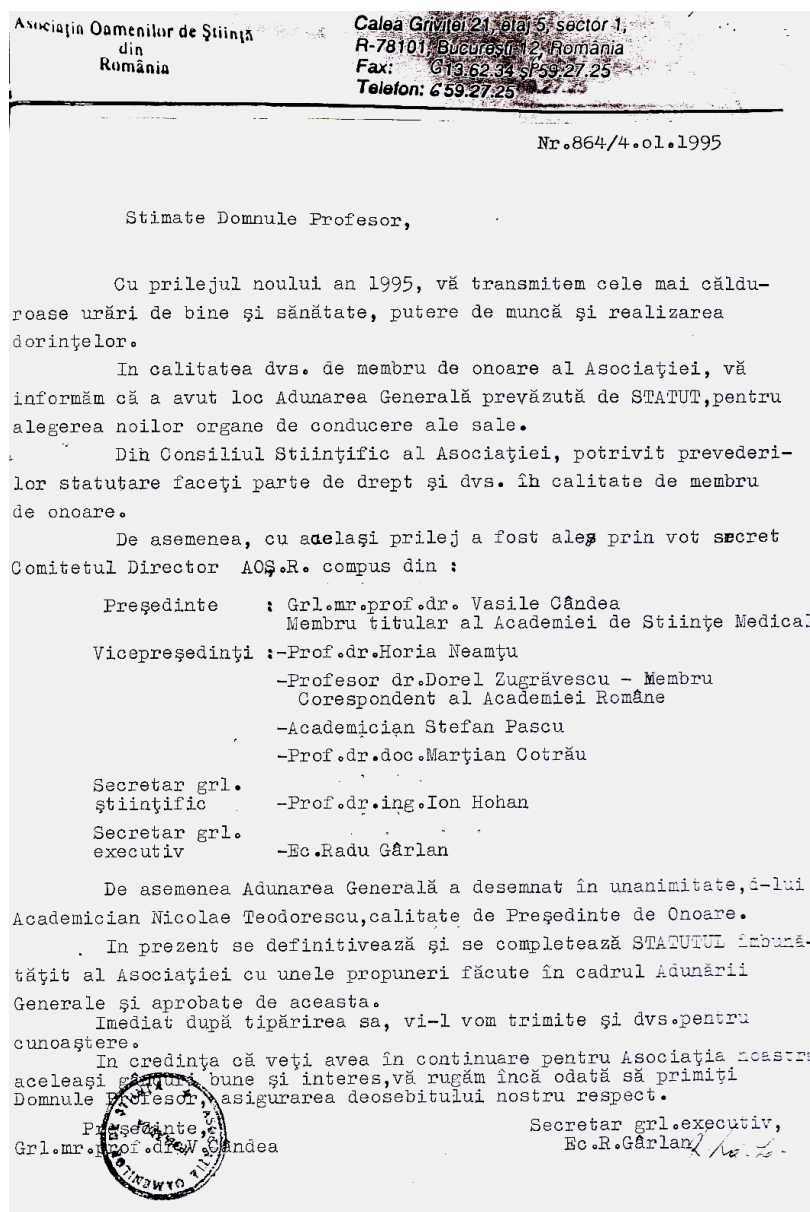
General (r) Prof. universitar Dr. H.C. Vasile Cândea. 80 de Ani,
Editura Academiei Oamenilor de Știință din România, București, 2014.
(coperta lucrării).

Pe de altă parte, Alexandru Bârlădeanu, vechi activist (din ilegalitate) al Partidului Comunist din România, a fost ales, în ziua de 2 februarie 1990, vicepreședinte al Academiei Române, deși activitatea sa științifică era modestă. Principalul său merit era acela că fusese coautor al „Scrisorii celor șase” adresate lui Nicolae Ceaușescu în martie 1989, prin care-i cerea înfăptuirea unor reforme în spirit gorbaciovist. Ca urmare, Alexandru Bârlădeanu a devenit membru al Frontului Salvării Naționale, constituit în seara zilei de 22 decembrie 1989. În mod cert, cel puțin în acest caz, criteriul politic a prevalat asupra celui științific.

Deoarece Nicolae Teodorescu nu a participat la Adunarea Generală din 1994, președintele Vasile Cândea și secretarul general executiv Radu Gârlan i-au trimis o scrisoare prin care îl informau despre hotărârile adoptate. Reproducem acest document:⁴⁷

⁴⁷ Arh. AOȘR., dos. 15/1995, f. 61.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

După Adunarea Generală s-a înregistrat o amplă activitate vizând aşezarea A.O.Ş.R. în noile structuri, atât la nivel central cât şi local.

Între dorinţa membrilor A.O.Ş.R. de a se implica în rezolvarea marilor probleme cu care se confrunta România, de a participa la elaborarea unui „proiect de ţară” şi realitatea concretă exista o uriaşă discrepanţă. Liderii politici, în covârşitoarea lor majoritate, nu aveau capacitatea de a-şi înţelege misiunea, fiind preocupaţi de propria lor agoniseală materială pe seama statului. Devalizarea economiei naţionale era o şansă pe care nu voiau să o rateze. Pentru ei istoria naţională nu prezenta nici un interes, lecţiile trecutului nu existau, ci doar „clipa”, „momentul”, care trebuiau valorificate cât mai rapid.

Pe aceşti politicieni îi deranja apelul la opera înaintaşilor, îi irita evocarea unor mari personalităţi care au asigurat dezvoltarea României. Ca urmare, au început ofensiva împotriva istoriei naţionale, ajutaţi fiind de unii intelectuali – autoprocamaţi exponenţi ai „societăţii civile” – care susţineau că istoria era o piedică în calea aspiraţiilor euro-atlantice ale românilor.

După 1989, au lipsit dezbaterile privind viitorul României, aşa cum se înregistraseră ele în alte perioade istorice decisive – după obţinerea Independenţei de Stat din 1877, sau după Marea Unire din 1918.

Din 1989, România nu numai că nu a cunoscut o redresare economică şi socială, ci a înregistrat o criză tot mai accentuată. Datele statistice⁴⁸ arată că, în 1993, comparativ cu 1990, produsul intern brut s-a diminuat cu 27%, inflaţia a crescut cu 140%, preţurile produselor de larg consum au sporit cu 2.987%. Câştigul salarial real reprezenta doar 58,9%, iar cifra şomerilor ajunsese la 1.164.705 persoane.

În acest context, Asociaţia Oamenilor de Ştiinţă din România se confrunta cu dificultăţi greu de surmontat.

La 12 decembrie 1994, gen. mr. prof. dr. Vasile Cândea şi economistul Radu Gârlan au adresat câte o scrisoare preşedintelui Camerei Deputaţilor – Adrian Năstase, preşedintelui Senatului – Oliviu Gherman, primului ministru – Nicolae Văcăroiu, ministrului de finanţe – Florin Georgescu, precum şi preşedinţilor comisiilor parlamentare ale celor două Camere, în care era prezentată situaţia A.O.Ş.R.

⁴⁸ Stan Stoica, *România după 1989. Enciclopedie de istorie*, Bucureşti, Editura Meronia, 2010, p. 372-373.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Era evocată perioada de început a acestei Asociații, când a fost subvenționată de guvern cu 300.000 lei anual și 15.000 dolari S.U.A. În 1980 aceste subvenții au fost anulate, o parte din sarcinile financiare ale A.O.Ș. fiind preluate de C.N.S.T. După 1990, A.O.Ș. a cunoscut o profundă reorganizare, în 1994 având peste 1.500 de membri, care activau în 14 comisii de specialitate, 10 filiale și centre, 8 societăți științifice – membre colective. Scrisoarea se încheia cu solicitarea unei subvenții de la bugetul de stat la nivelul anului 1956.

Ministrul de finanțe a trimis scrisoarea A.O.Ș.R. la Academia Română, deși între cele două instituții nu mai existau relații de ordin bugetar. La 3 februarie 1995, secretarul general al Academiei Române, Marius Pecula, transmitea acordul acesteia ca A.O.Ș.R. „*să primească de la Guvern o finanțare suplimentară de 200 milioane lei, să formeze o filă separată în bugetul Academiei Române. Aprobarea este valabilă pentru anul 1995. Menționăm că această aprobare nu implică nici un fel de interferență între activitatea Academiei Române și cea a A.O.Ș.R.*”.⁴⁹

Conducerea A.O.Ș.R. a urmărit obținerea unor fonduri din surse interne, în conformitate cu Statutul adoptat de Adunarea Generală.

Problema cotizațiilor și taxelor datorate de membrii A.O.Ș.R. a constituit obiectul dezbaterilor în Comitetul Director la 20 ianuarie 1995 și în Consiliul Științific din 27 ianuarie 1995. Pe această bază a fost adoptat următorul document⁵⁰:

⁴⁹ Arh. AOȘR., dos. 4/1991-1995, f. 58.

⁵⁰ Ibidem, dos. 14/ 1990-1996, f. 100.

Asociația Oamenilor de Știință din România	Calea Griviței 21, etaj 5, sector 1, R-78101, București-12, România Fax: 013.62.34 și 59.27.25 Telefon: 659.27.25
---	--

DECIZIA nr.73
din 3 februarie 1995

Având în vedere hotărârea Comitetului Director din 20.01.1995 și a Consiliului Științific AOS-R din 27.01.1995, luate în baza art. nr.17 din Statutul Asociației,

DECIDEM

1. Începând cu data de 1.02.1995 taxele de înscriere în AOS-R și cetizațiile membrilor săi, se vor încasa după cum urmează:

a) Cetizații

- membri titulari și corespondenți în activitate	10.000 lei pe an
- membri asociați	5.000 "
- membri pensionari cu venituri în afara pensiei	5.000 "
- membri pensionari fără alte venituri în afara pensiei	2.500 "
- membri șomeri	scutiți
- membri din Basarabia-Bucovina	scutiți
- membri din străinătate	50 \$ USA pe an

b) Scutiri conform Statutului

- membri de onoare
- membri în vârstă de 75 ani și peste, la 1.01.1995
- membre în vârstă de 70 ani și peste, la 1.01.1995

ambele categorii cu condiția de a avea o vechime de patru ani în asociație.

c) Taxe

- taxă de înscriere individuală în AOS-R	5.000 lei
- taxă de carnet individual	5.000 "
- denație insigne AOS-R (minimum)	2.500 "
- taxă înscriere membru colectiv AOS-R	100.000 "
- cetizație anuală membru colectiv	150.000 "
- membri susținători AOS-R -minimum	250.000 "

2. Filialele și Centrele AOS-R vor reține conform art.37 din Statut, 50% din încasările făcute conform litera a) din prezenta decizie.

3. Secretariatul și compartimentul contabil vor aduce la îndeplinire prezenta decizie.

PREȘEDINTE
 grl.-mr.prof.dr. V. Călușea

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Reține atenția faptul că exista o rubrică referitoare la membrii din Basarabia și din Bucovina, considerați ca aparținând țării comune, deoarece o altă categorie era a membrilor din străinătate. O curiozitate – caz unic în istoria Academiei de Științe și a Asociației Oamenilor de Știință – este aceea a „membrilor șomeri”, România permițându-și „luxul” de a nu asigura un loc de muncă pentru intelectualii săi de marcă, într-o vreme când pe plan mondial se înregistra o adevărată „vânătoare” a creierelor, știința fiind principalul motor al dezvoltării.

Pentru o estimare a ceea ce reprezentau sumele respective, menționăm că în 1995 salariile de bază medii lunare ale cadrelor didactice universitare erau următoarele: profesor – 520.000 lei, conferențiar – 430.000 lei, lector – 330.000 lei, asistent – 270.000 lei. La salariul de bază se adăuga sporul de vechime (care la profesor era 162.000 lei)

Pe de altă parte, conducerea A.O.Ș.R. a acționat pentru obținerea unor sponsorizări pentru rezolvarea problemelor privind sediul A.O.Ș.R. La 21 ianuarie 1995 a fost încheiată o *Convenție* între Societatea Mesagerii Sănătății (Eugenia Grosu Popescu) și Asociația Oamenilor de Știință din România (Vasile Cîndea) prin care respectiva Societate oferea A.O.Ș.R. „o parte din mobilierul strict necesar, precum și efectuarea curățeniei în spațiul respectiv”, din Calea Griviței, nr. 21, etaj 5.

De asemenea, Societatea urma să folosească acest spațiu, obligându-se să sponsorizeze A.O.Ș.R cu 160 dolari pe lună. Convenția era valabilă pentru întregul an 1995.⁵¹

La începutul anului 1995 **problema sediului** Asociației Oamenilor de Știință din România a devenit extrem de gravă, ca urmare a Hotărârii Guvernului condus de Nicolae Văcăroiu, luată la 30 ianuarie 1995, de a trece imobilul situat în Calea Griviței, nr. 21 din administrarea Regiei Autonome a Administrației Protocolului de Stat în administrația Ministerului de Interne.

În numele Comitetului Director, președintele Vasile Cîndea, vicepreședintele Horia Neamțu și secretarul general executiv Radu Gârlan au adresat secretarului general al Guvernului, Viorel Hrebenciuc, următoarea scrisoare:⁵²

⁵¹ Ibidem, f. 127.

⁵² Ibidem, dos. 15/1995, f. 62.

**Asociația Oamenilor de Știință
din
România**

**Calea Griviței 21, etaj 5, sector 1,
R-78101, București-12, România**
Fax: 013.62.34 și 59.27.25
Telefon: 659.27.25

**Stimate Domnule Viorel HREBENCIUC,
Secretar General al Guvernului**

În urma hotărârii Guvernului României Nr.69 din 30.01.1995, publicată în Monitorul Oficial al României partea I Nr.27, imobilul situat în București, Calea Griviței nr.21, sector 1, este trecut din administrarea Regiei Autonome "Administrația Patrimoniului Protocolului de Stat" în administrația Ministerului de Interne.

În acest imobil Asociația Oamenilor de Știință din România (înființată în 1956), ocupă etajul 5. Asociația, care continuă tradiția Academiei de Științe, fondată în 1936 și înglobată în 1948 la Academia Republicii Populare Române, după 1980 a fost marginalizată suprimându-i-se alocațiile guvernamentale în valută și lei, precum și sediul aflat într-un imobil pe bulevardul Dacia, astăzi o ambasadă.

După Decembrie 1989, Asociația Oamenilor de Știință s-a reorganizat, reunind în prezent peste 1600 personalități din țară, care activează în 12 secții și comisii de specialitate din București, în 10 filiale și centre din țară (Iași, Brașov, Cluj, Târgu Mureș, Galați, Constanța, Timișoara, Brăila, Piatra Neamț, Pitești), precum și în cadrul a 8 societăți științifice ca membre colective.

Din exterior fac parte din Asociația Oamenilor de Știință, 52 personalități științifice din SUA, Canada, Franța, Germania, Austria, Elveția, Italia, Luxemburg, Rusia, China, Africa de Sud, etc..

Din diaspora românească fac parte prof. Emil Palade (Premiul Nobel), prof. Anghel Rugina, Mihai Botez (neurolog) și mulți alții.

Activitatea Asociației este condusă pe baza unui Statut de rang academic, de către un Consiliu Științific compus din 61 persoane și un Comitet Director format din 23 persoane alese prin vot secret în Adunarea Generală la 9 decembrie 1994.

Dată fiind situația creată prin Hotărârea de Guvern recentă, respectuos apelăm la înțelegerea și generozitatea dumneavoastră pentru repartizarea unui imobil/spațiu corespunzător, din cele existente în Secția de Administrare a Clădirilor (S.A.C.) din subordinea Regiei Autonome a Protocolului de Stat.

Vă rugăm să primiți asigurarea stimei și grațitudinii noastre.

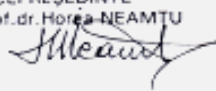
În numele Comitetului Director,

PREȘEDINTE
Gr. I. A. prof. dr. Vasile CANDEA

VICEPREȘEDINTE
Prof. dr. Horia NEAMTU

SECRETAR GENERAL EXECUTIV
Ec. Radu GĂRLAN

Se anexează:
Planul manifestărilor științifice pe anul 1994.

La vremea respectivă, Regia Autonomă a Protocolului de Stat deținea un fond important de imobile ce aparținuseră unor instituții desființate după revoluția din decembrie 1989 sau unor activiști ai vechiului regim, care au beneficiat de locuințe gratuite, cu deosebire în cartierul Primăverii din București.

În unele dintre acestea se instalaseră liderii noului regim, diferite organizații „civice” și neguvernamentale, dar mai existau clădiri care nu fuseseră repartizate. Ca urmare, solicitarea A.O.Ș.R. era pe deplin realistă.

Conducerea A.O.Ș.R. identificase un asemenea imobil drept care, la 17 mai 1995, îi scria lui Ioan Hidegutti, directorul Regiei, rugându-l „să fiți de acord și să aprobați repartizarea către asociația noastră a imobilului din Bulevardul Aviatorilor, nr. 86, aflat în Patrimoniul Regiei Dumneavoastră”.⁵³ Demersul nu a avut succes, respectiva clădire fiind repartizată Partidului Național-Liberal.

În paralel cu demersurile privind rezolvarea problemelor financiare și ale sediului, conducerea A.O.Ș.R. s-a preocupat de activitățile specifice acestei instituții.

Numărul 5 al „Buletinului informativ”, purtând mențiunea ianuarie–martie 1995, se deschidea cu articolul *Un nou stadiu al dezvoltării*, de prof. dr. Emil Mihuleac. La rubrica *Viața A.O.Ș.R.* era publicat un *Scurt istoric al Asociației* (nesemnlat), care conținea unele inexactități: datarea Hotărârii Consiliului de Miniștri nr. 1.012 la 30 martie 1956, în loc de 15 mai 1956; aprecierea că Academia de Științe a fost desființată „în urma unui proces intentat de Academia Română”, când în realitate a fost integrată în Academia Republicii Populare Române printr-un decret din august 1948; data morții lui Traian Săvulescu este 1963, în timp ce în respectivul articol se menționează că acesta a fost președintele A.O.Ș. până în 1968. În articol se menționa că în 1994, A.O.Ș.R. „reunește peste 1.600 de personalități reprezentative din toate domeniile științei”, care activează în 12 secții și comisii de specialitate din București, în 10 filiale și centre din țară, precum și 8 societăți științifice. În rândul membrilor se aflau 52 personalități științifice din S.U.A., Canada, Franța, Germania, Austria, Elveția, Italia, Luxemburg, Ungaria, Rusia, China, Africa de Sud, între care Christiaan Barnard, George Emil Palade și Anghel Rugină.

⁵³ Ibidem, f. 47.

În conformitate cu deciziile Adunării Generale, Comitetul Director al A.O.Ș.R. a stabilit la 5 februarie 1995 ca dosarele științifice ale membrilor A.O.Ș.R. să cuprindă:

- 1) cerere-formular tip;
- 2) două fotografii tip legitimație;
- 3) recomandarea scrisă a doi membri titulari ai A.O.Ș.R.;
- 4) memoriu de activitate (curriculum vitae) detaliat, potrivit unui model anexat;
- 5) aprobarea Comitetului de Conducere al filialei (centrului), semnată de președintele acesteia (acestuia).

În ședința sa din 21-22 martie 1996, Consiliul Științific a hotărât ca membrii A.O.Ș.R. să aibă, în mod obligatoriu, titlul științific de doctor.

Conducerea A.O.Ș.R. a decis organizarea în fiecare an a două sesiuni științifice la nivel național: una de primăvară, și cealaltă de toamnă.

Sesiunea științifică din primăvara anului 1995, organizată de A.O.Ș.R., s-a desfășurat în Aula Academiei Române, în ziua de 4 mai 1995. Lucrările au fost deschise de Vasile Cândea, care a prezentat comunicarea *Rolul omului de știință în societate*. Au mai prezentat comunicări Virgiliu Constantinescu, Ion Iliescu, Ștefan Milcu, Anghel Rugină, Paul Anghel și Doru Dumitru Palade.

A fost un bun prilej de a face cunoscută activitatea A.O.Ș.R.

Virgiliu N. Constantinescu

Anghel Rugină

Acad. Virgiliu Constantinescu, președintele Academiei Române, a afirmat că: „Asociația Oamenilor de Știință din România reprezintă o

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

«verigă» în lanțul instituțiilor angrenate în activitatea de cercetare științifică, alături de Academia Română, Ministerul Cercetării și Tehnologiei și de Universități.»⁵⁴

La rândul său, Ion Iliescu, a salutat „*revenirea în planul vieții științifice din România a Asociației Oamenilor de Știință din România, organizație nonguvernamentală prestigioasă.*”⁵⁵

Asemenea aprecieri au avut și o finalitate practică: A.O.Ș.R. a obținut pentru anul 1995 o subvenție în valoare de 230 milioane lei prin Ministerul Științei și Tehnologiei pentru salarizare și premiere, cheltuieli materiale și de capital.

În 1995 pe Statul de salarizare a A.O.Ș.R. figurau patru persoane: Radu Gârlan – secretar general executiv, cu normă întreagă; Elena Dumitrescu – contabil-șef, cu o jumătate de normă; Carmen Polizu, secretar-dactilograf, cu o jumătate de normă, și Cornelia Cazauleanu, tot cu o jumătate de normă⁵⁶.

La 19 iulie 1995, conducerea A.O.Ș.R. – prin președintele Vasile Câdea și secretarul general executiv Radu Gârlan – a înaintat ministrului științei și tehnologiei, Doru Dumitru Palade, propunerea de buget pe anul 1996 în valoare de 1,5 miliarde lei. Reproducem acest document⁵⁷:

⁵⁴ Acad. V. Constantinescu, *Rolul Academiei în dezvoltarea științei românești*, în: Prof. univ. dr. Vasile Câdea, *Rolul omului de știință în societatea de tranziție*, București, Editura pentru Știință și Educație, 1995, p. 13.

⁵⁵ Ion Iliescu, *România în epoca de tranziție*, Ibidem, p. 15.

⁵⁶ Arh. AOȘR, dos. 15/1995, f. 62.

⁵⁷ Ibidem, f. 37.

**Asociația Oamenilor de Știință
din România**

Calea Griviței 21, etaj 5, sector 1,
R-78101, București-12, România
Tel/Fax: 40-01-613.62.34.
Telefon: 40-01-659.27.25.

Nr. 1005 din 19.07.1995

MINISTERUL ȘTIINȚEI ȘI TEHNOLOGIEI

În atenția,
Domnului Ministru dr.ing. DORU DUMITRU PALADE

Datorită sprijinului dumneavoastră personal și a intervenției făcute de Ministerul dumneavoastră pe lângă organele în drept, anul 1995, a însemnat începutul reorganizării materiale a asociației noastre.

Acordarea pentru anul 1995 a unui volum de 230 milioane lei de la buget, prin Ministerul Științei și Tehnologiei, destinate unor cheltuieli de materiale și de capital, a însemnat posibilitatea efectivă, de a începe să realizăm unele dotări materiale strict necesare pentru început, acțiune pe care o considerăm a fi continuată cu sprijinul dumneavoastră și în anul 1996.

Efortul material necesar pentru anul 1996, însumează un volum de 1,5 miliarde lei, destinat celor trei capitole și anume:

	milioane lei
a) Cheltuieli de salarizare și premiere	300
Aceste cheltuieli sunt destinate acoperirii de indemnizații pentru personalul de conducere și execuție - sediul central, personalul de conducere și execuție - filiale, centre, premiile anuale A.O.Ș.R., deplasări în țară și străinătate, sprijin - finanțare filiale, centre, diverse - nominalizate ulterior.	
b) Cheltuieli materiale	350
Aceste cheltuieli sunt destinate acoperirii editării lunare a Buletinului Informativ, reviste, pliante, afișe, invitații, efectuare traduceri, organizare de manifestări științifice, cheltuieli - consumabile birou, poștă, telefon, service, protocol, diverse - nominalizate ulterior.	
c) Cheltuieli de capital	850
Aceste cheltuieli sunt destinate acoperirii necesarului de dotări pentru instalație tipografică de mică capacitate, completări dotări, dotări pentru filiale, centre.	

Pentru susținerea activității asociației noastre, pentru așezarea ei pe un făgaș normal, în comunitatea științifică românească, situație dorită și de dumneavoastră personal, vă rugăm să fiți de acord, ca prin Ministerul dumneavoastră să fie făcute intervențiile cuvenite, pentru prevederea și obținerea acestor sume la capitolul cercetare științifică - alte acțiuni.

În numele Consiliului Științific și al Comitetului Director A.O.Ș.R.,

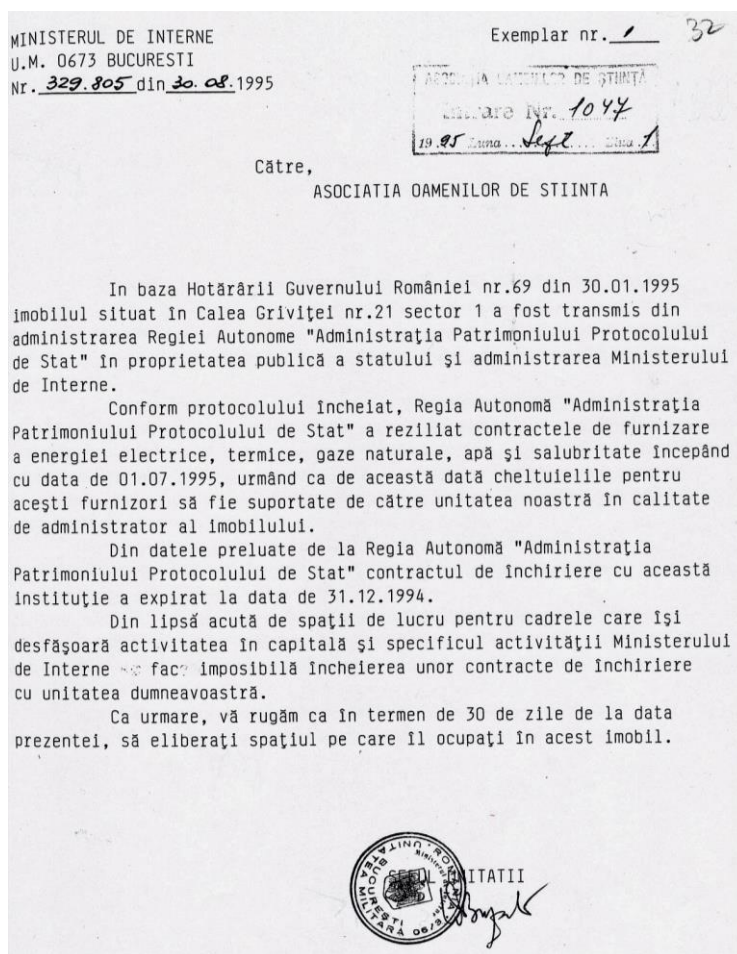

Președinte,
Grl.mr.prof.dr. Vasile Căndea

Secretar General Executiv,
Ec. Radu Gărlan

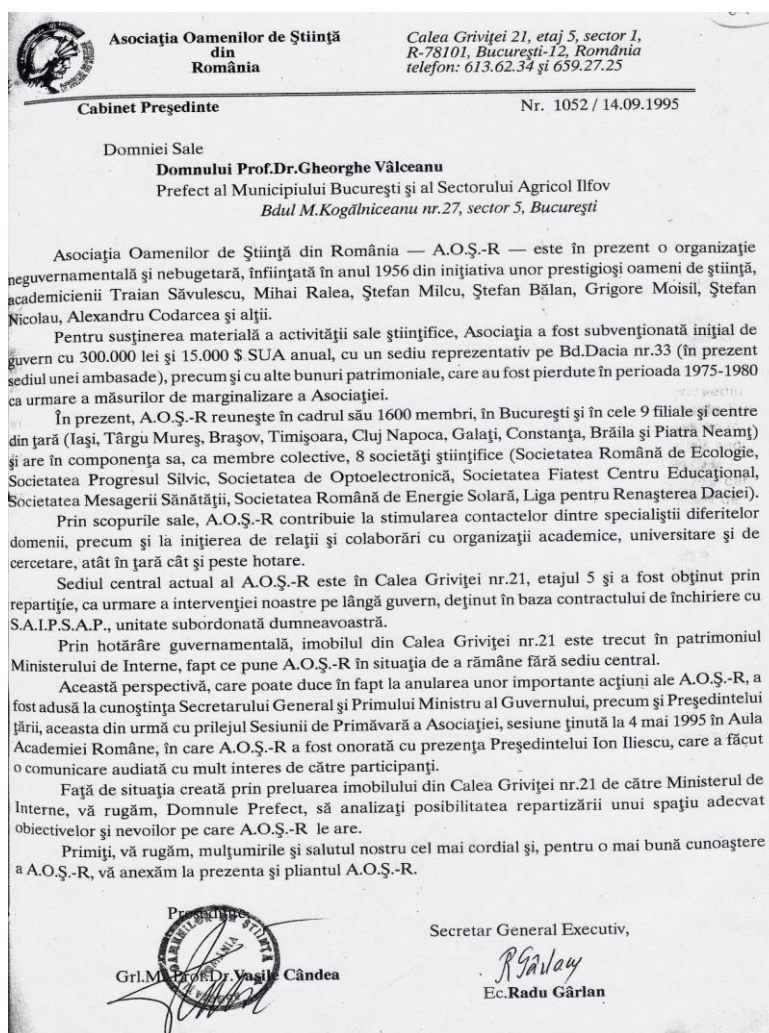
ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Între timp, situația sediului a devenit dramatică. Ministerul de Interne a adresat, la 30 august 1995, Asociației Oamenilor de Știință un adevărat ultimatum: în 30 de zile de la data primirii acestei înștiințări, să elibereze spațiul pe care îl ocupa în imobilul din calea Griviței nr. 21. Redăm acest document:⁵⁸

⁵⁸ Arh. AOȘR, dos. 15/1995, f. 32.

Conducerea A.O.Ș.R. și-a continuat demersurile, pentru obținerea unui sediu, adresându-se la 14 septembrie 1995 prefectului municipiului București, cu rugămintea de a analiza „posibilitatea repartizării unui spațiu adecvat obiectivelor și nevoilor pe care A.O.Ș.R. le are”.⁵⁹

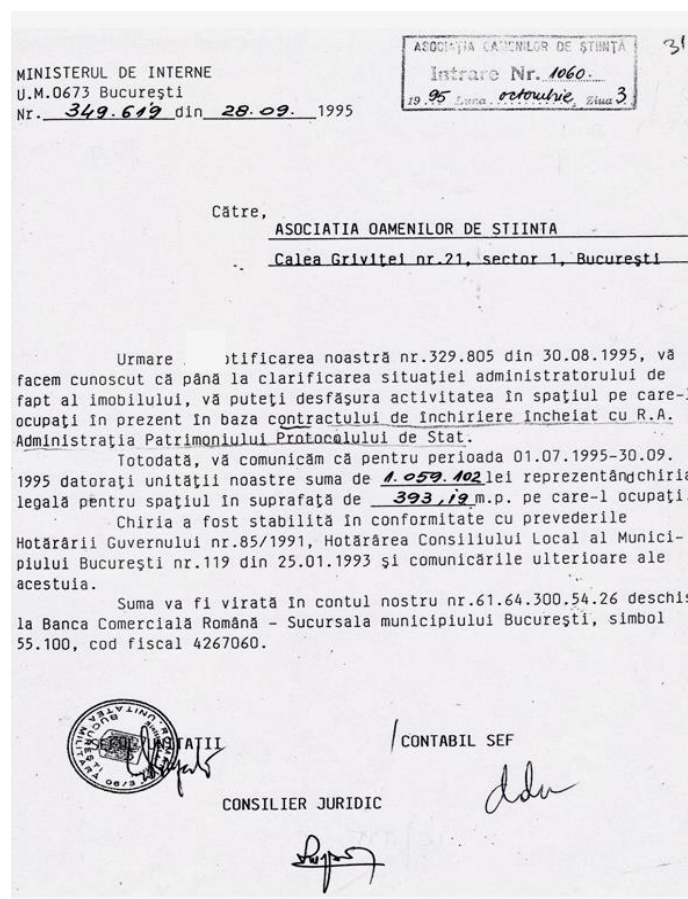

⁵⁹ Ibidem, f. 27

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Neprimind nici un răspuns din partea oficialităților, conducerea A.O.Ș.R. s-a adresat Ministerului de Interne cu propunerea privind încheierea unor contracte de închiriere pentru spațiile și serviciile aferente sediului din Calea Griviței nr. 21.

La rândul său, Ministerul de Interne a acceptat ca A.O.Ș.R. să-și desfășoare activitatea în spațiul pe care-l ocupa în Calea Griviței nr. 21, dar plătit „chiria legală”. La 28 septembrie 1995 era trimisă următoarea adresă:⁶⁰

⁶⁰ Ibidem, f. 31.

Deși se confrunta cu probleme financiare extrem de grele, A.O.Ș.R. a continuat să se implice activ în problematica vieții economice și sociale a României, urmărind să ofere soluții de rezolvare.

Astfel, Grupa de Inventică a A.O.Ș.R. a organizat în ziua de 15 decembrie 1995 o dezbatere pe tema Transferul tehnologic și montajul financiar pentru viabilitatea proiectelor în condițiile legislației actuale.⁶¹

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

COMISIA DE INVENTICĂ

- Presedinte : dr. ing. *Gabriel NASTASE*
- Vicepresedinte : ing. *Marioara FAIGHENOV*
- Secretar științific : drd. ing. *Roxana RADVAN*

Dezbaterea vor avea loc vineri, 15 decembrie 1995,
ora 13,00 în sala de sedințe din cadrul Asociației Oamenilor de
Știință, Calea Grivitei nr. 21, etj. 5, sector 1;
Telefon : 613.62.34; 659.27.25

Relatii ing. M. FAIGHENOV
Telefon: 650.20.94 / interior 417

ASOCIAȚIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ

INVITAȚIE

15 decembrie 1995

⁶¹ Ibidem, dos. 14/1990-1996, f. 115.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Membrii COMISIEI DE INVENTICA

Va invita sa luati parte la dezbateri cu tema:

“TRANSFERUL TEHNOLOGIC SI MONTAJUL
FINANCIAR PENTRU VIABILITATEA PROIECTELOR
IN CONDITIILE LEGISLATIVE ACTUALE”

Prezinta:

Ing. Ilie **NASTASE**

Consilier EXIMBANK

Și la nivelul filialelor se desfășura o activitate notabilă.

„Buletinul Centrului Interdisciplinar Brăila”, nr. 1/1996 cuprindea informații despre A.O.Ș.R. și despre Centrul Interdisciplinar Brăila, precum și studii Științifice privind:

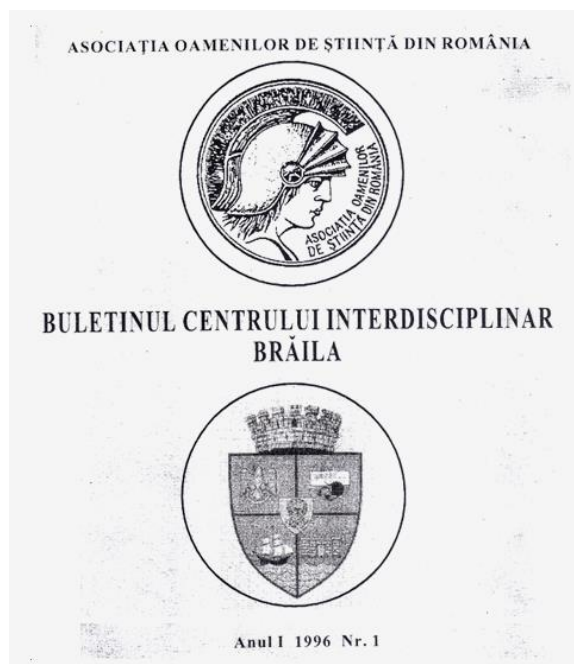
Pompa de căldură, alternativă pentru soluțiile clasice de încălzire a incintelor
(Dr. ing. N. Bălan),

Modelarea numerică a regimului tranzitoriu în elemente de comandă hidraulică proporțională
(Conf. dr. ing. G. Axinti),

Vibrații armonice asimetrice
(ing. Ștefan Daschievici și ing. drd. Luiza Tomulescu),

Viticultura pe nisipurile brăilene
(Dr. ing. Gabriel M. Leț),

Scleroza în plăci
(medic primar dr. Mădălina Ionescu) etc.

Conducerea aleasă în decembrie 1994 a decis să acționeze în direcția schimbării denumirii Asociației Oamenilor de Știință din România în Academia Oamenilor de Știință din România.

Firește ar fi fost să se revină la denumirea inițială - Academia de Științe din România - dar acest fapt putea genera complicații, în primul rând în relația cu Academia Română.

În 1948, Academia de Științe din România a fost „integrată” în Academia Republicii Populare Române, devenită Academia Republicii Socialiste România și apoi Academia Română. În decretul respectiv se menționa că „toate bunurile mobile și imobile” ale Academiei de Științe din România trec în „patrimoniul” Academiei Republicii Populare Române.

Revenirea la denumirea Academia de Științe din România presupunea și refacerea patrimoniului propriu. Solicitarea de identificare a acestui patrimoniu ar fi generat, cu certitudine, reacția negativă a Academiei române. Este semnificativ faptul că, nici după 68 de ani (în 2016) de la acel

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

act, procesul verbal de predare-primire între Academia de Științe și Academia Republicii Populare Române nu a putut fi consultat.

Ca urmare, s-a optat pentru o formulă mai simplă (și mai comodă): înlocuirea cuvântului Asociație. cu cuvântul Academie.

Congresul urma să decidă o asemenea modificare; a fost conceput ca un eveniment aniversar: 40 de ani de la înființarea Asociației Oamenilor de Știință din România.

Congresul trebuia să dezbată o temă de mare actualitate – *Știința la sfârșit de mileniu*, cu mai multe subteme, privind societatea informațională, societățile în tranziție, știința-democrația și libera inițiativă, oamenii de știință din România și din diaspora, inventica românească în lume.

A fost elaborat proiectul *Statutului Academiei Oamenilor de Știință din România*, prin care se realiza o restructurare masivă și așezarea acesteia pe temelii academice. La bază se aflau secțiile științifice, pe specialități, care să dezbată și să aprofundeze probleme esențiale privind domeniile respective. De asemenea, se introduceau criterii mai ferme privind calitatea de membru al Academiei Oamenilor de Știință din România.

La nivelul conducerii A.O.Ș.R. s-a desfășurat o muncă extrem de intensă (și discretă) privind propunerile de membri ai Biroului Permanent, precum și de președinți de secție, de comisii, departamente, filiale.

De asemenea, pentru avizarea societăților științifice care urmau să facă parte din Academia Oamenilor de Știință în calitate de membri colectivi. S-a discutat și s-a stabilit denumirea premiilor acordate de A.O.Ș.R., care să poarte numele unor personalități științifice din domeniile respective.

Pentru conferirea unui prestigiu și a unei vizibilități cât mai largi Congresului ce urma să aibă loc, au fost inițiate mai multe măsuri privind lista participanților și a invitațiilor, alegerea locului de desfășurare, organizarea secțiunilor științifice și desemnarea moderatorilor. Conducerea A.O.Ș.R. a decis să solicite președintelui României, Ion Iliescu, să accepte ca lucrările Congresului să se desfășoare sub „înaltul” său patronaj.

La 11 decembrie 1995 a fost trimisă următoarea scrisoare:⁶²

⁶² Arh. AOȘR, dos. 15/1995, f. 14.

*Asociația Oamenilor de Știință
din
România*

*Calea Grivitei nr. 21, etaj 5, sector 1
R- 78101, București - 12, România
fax/telefon: 6.13.62.34 și 6.59.27.25*

Nr.1147 din 11. XII.1995

**Stimate Domnule
Presedinte ION ILIESCU**

Asociația Oamenilor de Știință din România - A.O.S. - R. -, organizează în luna mai 1996, **Primul Congres A.O.S. - R.**, manifestare științifică prilejuită printre altele și de împlinirea a 40 de ani de la înființarea sa (aprilie 1956).

Manifestarea este programată a se desfășura pe parcursul a două zile, cu comunicări în plen și pe secții.

Tematica acestui **Prim Congres A.O.S. - R.** va fi :

“Știința la sfârșit de mileniu”,

urmand a se pune în discuție ca subteme:

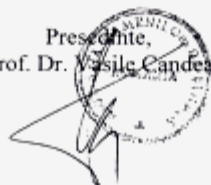
- *Oamenii de știință și Societatea informațională;*
- *Știința în societățile în tranziție;*
- *Știința, democrația și libera inițiativă;*
- *Oamenii de știință din România și Diaspora;*
- *Invenția românească în lume.*

Participarea la această manifestare deosebit de importantă pentru viitorul științei în România, va fi onorată atât de personalități din comunitatea științifică din țară, cât și din viața științifică internațională.

Comitetul Director al A.O.S. - R. va roaga să acceptați ca lucrările acestui **Congres**, să se desfășoare sub **Înaltul Dumneavoastra Patronaj**.

În numele Comitetului Director, cu deosebită considerație,

Presedinte,
Prof. Dr. Vasile Candea

Secretar Grp. Executiv,
Ec. Radu Garlan

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Au fost invitate conducerile Academiei Române și ale altor instituții de știință, cultură și de învățământ.

Se estima că vor participa circa 350 de persoane din țară și din străinătate (S.U.A., Canada, Germania, Franța, Belgia, Serbia, Rusia, Ucraina, Polonia și Republica Moldova).⁶³

Au fost realizate *diplome de participant*.⁶⁴

A fost alcătuit programul pe zile și pe ore, s-a stabilit organizarea a cinci secțiuni cu tematică distinctă și au fost nominalizați moderatorii acestora:

⁶³ Ibidem, dos. 14/1995, f. 42.

⁶⁴ Ibidem, dos. 2/1996, f. 47.

SECȚIUNEA 1: Oamenii de știință și societatea informațională

Moderator: *Prof. dr. Dorel Zugrăvescu,*
membru corespondent al Academiei Române

SECȚIUNEA 2: Oamenii de știință și societatea informațională

Moderator: *Prof. univ. dr. Emil Mihuleac*

SECȚIUNEA 3: Știința, democrația și libera inițiativă

Moderator: *Prof. univ. dr. ing. Ion Hohan*

SECȚIUNEA 4: Inventica românească în lume

Moderator: *Prof. univ. dr. Nicolae Naum*

SECȚIUNEA 5: Știința la sfârșit de mileniu

Moderator: *Prof. dr. Răzvan Theodorescu*
membru corespondent al Academiei Române

Programul a fost tipărit și trimis – odată cu invitația – persoanelor avute în vedere, care erau rugate să-și anunțe înscrierea (până la 15 martie 1996).

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

S-au făcut demersuri pentru obținerea unei săli reprezentative și cu o largă vizibilitate, astfel ca lucrările Congresului să beneficieze de o mediatizare cât mai bună. A fost închiriată o sală în Palatul Republicii (Parlamentului), care a fost amenajată special pentru acest eveniment.

Lucrările Congresului s-au deschis în dimineața zilei de 22 mai 1996, în prezența președintelui României, *Ion Iliescu*. În sală se aflau: *Eugen Simion* – vicepreședinte al Academiei Române, *Marius Sabin Peculea* – secretarul general al Academiei Române, *N. N. Constantinescu* – președintele Secției de Științe Economice, Juridice și Sociologie a Academiei, fost secretar general al Academiei Române în perioada 1990-1994, *Mihnea Gheorghiu* – președintele Secției de Arte, Arhitectură și Audiovizual a Academiei Române, *Nicolae Cajal* – președintele Secției de Științe Medicale a Academiei Române și alte personalități. Erau prezenți invitați din Republica Moldova, Ucraina, Bulgaria, Polonia, Franța, Iugoslavia, Belgia, S.U.A., Federația Rusă, Israel, Argentina, Grecia, Canada, Spania. Mulți dintre aceștia erau români din diaspora.

Președintele României, *Ion Iliescu*, a adresat participanților următorul mesaj:

Stimați oaspeți, onorat auditoriu,

Îmi face o deosebită plăcere să salut participanții la Primul Congres al Asociației Oamenilor de Știință din România, care se desfășoară sub genericul semnificativ „Știința la sfârșit de mileniu”. Doresc, de asemenea, să adresez cele mai clade urări de bun venit celor care își au originea pe pământul României, cât și celorlalți invitați, prieteni ai poporului român.

Asociația Oamenilor de Știință din România, înființată acum 40 de ani, din inițiativa unor distinși oameni de știință, dintre care amintim pe Traian Săvulescu, Mihai Ralea, Ștefan Milcu, Ștefan Bălan, Grigore Moisil, Ștefan Nicolau, Alexandru Codarcea ș.a. s-a manifestat în timp prin activități de larg interes în comunitatea științifică a țării.

Congresul Asociației Oamenilor de Știință, prin genericul său, își propune realizarea unei aprecieri a ceea ce știința reprezintă la sfârșit de mileniu: speranța soluționării problemelor complexe cu care se confruntă omenirea.

Congresul este semnificativ și prin faptul că Asociația Oamenilor de Știință din România își propune să reconsidere și să amplifice rolul pe care îl poate avea, prin asigurarea unei comunicări active între oamenii de știință din România și de peste hotare, mai ales în perioada istorică pe care o parcurgem, încărcată de responsabilitatea față de viitorul țării noastre și al omenirii, în contextul tendințelor de globalizare, susținute de progresul științific și tehnologic contemporan.

România parcurge o perioadă dificilă, de reconstrucție, pregătindu-se, prin opțiunile pe care le-a exprimat, să facă față cerințelor de aliniere la standardele specifice Uniunii Europene și comunității Euro-Atlantice. Oamenii de știință, prin specificul muncii și trăirii lor, își pot aduce un aport deosebit la acest deziderat, susținut prin consens de toate forțele politice reprezentate în Parlament care, în urmă cu un an, au semnat declarația de susținere a aderării României la Uniunea Europeană. Strategia de aderare elaborată cu această ocazie a fost rezultatul unei largi dezbateri, în care cercetătorii, oamenii de știință, au avut o contribuție remarcabilă.

Este plăcut să constatăm că, în împrejurări deosebite, în perioade de importanță crucială pentru soarta poporului nostru, românii, indiferent de locul unde sunt destinați să trăiască, sunt uniți în gânduri și simțire. Așa cum o dovedește Dumnezeu voastră la acest Congres, propunându-și un cât de mic aport la prosperitatea României, la cultivarea imaginii ei în lume.

Remarcând tematica extrem de generoasă, numărul și calitatea comunicărilor ce urmează a fi prezentate, precum și nivelul înalt de reprezentare al participanților, urez succes deplin lucrărilor Congresului,

La tot mai multe și strălucite aniversări Asociației Oamenilor de Știință din România!

În continuarea programului, Vasile Căndea, președintele A.O.Ș.R. , a prezentat o amplă comunicare științifică, din care cităm:

Titlul alocuțiunii mele „Știința la sfârșit de mileniu”, reprezintă un subiect vast, care poate face obiectul nu numai al unui congres ca al nostru, ci și al unui șir imens de volume, volume care practic nu s-ar putea epuiza. Nouă nu ne rămâne decât să facem câteva considerațiuni, câteva reflecții prin care să arătăm că acumulările științifice, inventica și inovațiile acumulate până la acest sfârșit de veac au pregătit și pregătesc marele salt care practic schimbă

fundamental viața noastră pentru mileniul trei. În fond, ceea ce s-a făcut în acest mileniu pregătește viitorul. Dar cum putem concepe noi acest viitor? După opinia unor futurologi, viitorul nostru poate fi conceput ca o prelungire a prezentului, prelungire care nu va fi rectilie, ci plină de contradicții, conflicte și zig-zag-uri, care așa cum spunea Alvin Toffler, fac din acest viitor o permanentă surpriză pentru noi. Din vastitatea problematicii, m-aș opri numai la câteva, pentru ca apoi să-mi pot permite să-mi exprim unele gânduri despre realitățile noastre contemporane.

Una dintre acestea este **problema energetică**, problemă care preocupă nu numai comunitatea științifică internațională ci și alte categorii, între care oamenii de afaceri, oamenii politici etc.: de exemplu, astăzi știm cu toții că exploatarea zăcămintelor naturale de combustibili fosili, care formează baza societății industriale, nu mai poate continua la infinit, deoarece, mai devreme sau mai târziu, ele se vor epuiza și nu există nicio posibilitate de a le refăce. Vor apărea penurii, care se resimt și acum în varii domenii, penurii cu consecințe imprevizibile.

O altă problemă la sfârșit de mileniu o ridică **dezvoltarea tehnologiilor nucleare**, care, pe lângă progresul pe care ni-l aduce în față, creează mari probleme nu numai de cost, ci și de depozitarea deșeurilor nucleare. Aceste realități deloc optimiste au stimulat cercetarea științifică spre găsirea altor resurse, altor baze energetice, cu totul noi. Se caută noi alternative, dar care necesită bani și multă imaginație. S-au antamat la acest sfârșit de mileniu proiecte ambițioase, care merg de la baterii fotovoltaice, ce transformă lumina solară în electricitate, la acelea de folosire a unor baloane purtătoare de generatoare eoliene, de la care se transmite electricitatea. Se vor folosi posibilitățile geotermale, care de altfel se și folosesc, sau electricitatea obținută prin forța valurilor. S-au proiectat tehnologii care să transforme energia solară în electricitate etc. etc. Toate acestea, combinate cu modalități noi de depozitare și înmagazinare, deschid posibilități uluitoare între care, de exemplu, supraconductibilitatea. Remarcăm că aceste tehnologii sunt, în majoritate, în stadiu inițial de cercetare și dezvoltare, unele dintre ele poate nu vor fi utilizabile, iar altele sunt în iminență sau deja în aplicarea lor pe scară largă, comercială. Ceea ce trebuie să reținem este că noile tehnologii vor contribui la crearea unei noi baze energetice, care va proveni din surse inepuizabile – regenerative. De fapt aceasta este preocuparea actuală a unei mari categorii de oameni de știință. Dezvoltarea noilor tehnologii presupune dezvoltarea unor noi discipline ca electronica cuantică, teoria informației, biologia moleculară,

oceanologia, nucleonica, ecologia și științele spațiale. Toate acestea au influențat la rândul lor noi industrii de al căror beneficiu profităm, calculatoarele electronice de prelucrarea datelor, construcțiile aerospațiale, produsele petrochimice complexe, semiconductorii, comunicațiile avansate și multe, multe altele; spațiul extraterestru și oceanele oferă imense posibilități pentru dezvoltarea și perpetuarea speciei umane; pentru mileniul trei, dezvoltarea industriei biologice va aduce probabil cele mai interesante surprize. Un comentator științific, Richie Cohler, spunea, cu ani în urmă, că exact cum am procedat cu materialele plastice și metalele, fabricăm în prezent materiale vii.

Noile tehnologii vizează să introducă enzime în automobile pentru a supraveghea gazele de eșapament și a transmite date despre poluare unui microprocesor, care va regla apoi parametrii motorului. Vorbim despre microbi metalofagi, care vor putea fi folosiți pentru extragerea oligoelementelor din apele oceanelor.

Comunicările din Secțiuni au aprofundat anumite aspecte privind știința la sfârșitul mileniului III, subliniind importanța acesteia pentru promovarea noilor descoperiri din domeniile informaticii și inventicii, afirmarea democrației și liberei inițiative, traversarea mai rapidă a perioadei de tranziție prin care trecea România etc.

Între cei care au prezentat comunicări s-au aflat: Toma Dordea, Radu Voinea, Dorel Zugrăvescu, Dorin Dumitru Prunariu, Emil Mihuleac, Dorin Sarafoleanu, Vasile Boroneanț, Răzvan Theodorescu, Constantin Vlad, Sergiu Chiriacescu, Ion N. Chiuță.

Dorin Dumitru Prunariu

Dorel Zugrăvescu

Dorin Sarafoleanu

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Răzvan Theodorescu

Constantin Vlad

Ion N. Chiuță

După încheierea părții științifice, s-a trecut la probleme organizatorice.

La propunerea generalului profesor universitar doctor Vasile Câdea, *Congresul a decis ca Asociația Oamenilor de Știință din România să-și schimbe numele în **Academia Oamenilor de Știință din România**.*

Au fost aprobate proiectul de Statut și Regulamentul de funcționare a Academiei.

Din analiza celor două documente, rezultă că Structura A.O.Ș.R. a continuat să fie stufoasă. S-a menținut organizarea secțiilor de specialitate. De această dată nu mai figura secția Artă, Arhitectură și Comunicare, dar au fost aprobate trei noi secții: *Științe Militare, Mass-media și Teologie*.

Alături de filiale și comisii s-a înființat o nouă structură – *Departamentele A.O.Ș.* În același timp, s-au menținut, în calitate de membri colectivi, câteva societăți și asociații științifice, precum și institute.

Congresul a ales organele de conducere în următoarea componență:

BIROUL PERMANENT al ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Președinte: G-ral locotenent (r) Prof. univ. dr. H.C. **Vasile Câdea**

Vicepreședinți: Prof. univ. dr. **Horia Neamțu**
Academician **Aureliu Săndulescu**
Prof. univ. dr. **Dorel Zugrăvescu**
membru corespondent al Academiei Române

Secretar general științific:

Prof. asoc., CSP I, dr. ing. **Ion Alexandru Plăviciușu**

SECȚIILE ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA
și **PREȘEDINȚII** acestora:

1. Științe Matematice și Fizice - Academician **Aureliu Săndulescu**
2. Științe Chimice - Academician **Victor Sahini**
3. Științe Biologice - Conf. dr. **Marioara Godeanu**
4. Științe Geonomice - Prof. univ. dr. **Dorel Zugrăvescu**
5. Științe Tehnice - Academician **Radu Voinea**
6. Științe Agricole și Silvicultură - Prof. dr. doc. **Cristian Hera**
7. Științe Medicale - Prof. dr. H.C. **Vasile Cândea**
8. Științe Economice, Juridice și Sociologice - Prof. univ. dr. **Emil Mihuleac**
9. Filosofie, Psihologie - Academician **Mihai Drăgănescu**
10. Științe Istorice și Arheologice - Prof. dr. **Vasile Boroneanț**
11. Știința și Tehnologia Informației - Prof. dr. **Adrian Rusu**
12. Științe Militare - Gl. C.A. (r) **Valentin Arsenie**
13. Mass Media - **Ion Cristoiu**
14. Teologie (Nu a fost desemnat președinte)

Vasile Cândea

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Horia Ion Neamțu

Aureliu-Emil Săndulescu

Dorel Zugrăvescu

Ion Alexandru Plăviciosu

Cristian Hera

Valentin Arsenie

COMISIILE și PREȘEDINȚII acestora:

Comisia de Management

(Nu avea președinte)

Comisia de Studii Interdisciplinare

Academician **Mihai Drăgănescu**

DEPARTAMENTELE ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA erau conduse astfel:

Departamentul de Comunicare și Relații interne și Internaționale (Nu avea președinte)

Departamentul pentru Promovarea Cercetărilor și Studiilor Efectuate prin Contract

Prof. asoc. CSP I dr. ing. **Ion Alexandru Plăviciosu**

A fost desemnată și conducerea **FILIALELOR ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA:**

<i>Filiala Iași</i>	Dr. Mihai Țarcă
<i>Filiala Tg. Mureș</i>	Prof. dr. Marius Sabău
<i>Filiala Brașov</i>	Prof. dr. Sergiu Chiriacescu
<i>Filiala Cluj</i>	Acad. Ștefan Pascu
<i>Filiala Timișoara</i>	Acad. Toma Dordea
<i>Filiala Galați</i>	Prof. dr. Emil Constantin
<i>Filiala Constanța</i>	Prof. dr. Victor Ciupină
<i>Filiala Piatra Neamț</i>	Dr. Costache Andone

Au fost validate **SOCIETĂȚILE ȘTIINȚIFICE – MEMBRI COLECTIVI** și conducerea lor, astfel:

Asociația Generală a Inginerilor din România

Președinte - Dr. ing. Mihai **Mihăiță**
Secretar executiv - Dr. ing. Cristian **Mihail**

Societatea Română pentru Spațiu

Președinte - Acad. Radu **Voinea**
Secretar executiv - Prof. Alexandru **Spătaru**

Institutul Național de Cercetare - Dezvoltare pentru Optoelectronică

Președinte - Constantin **Cavaleru**

Institutul de Optoelectronică

Director General - Dr. ing. Teodor **Necșoiu**

Max Engineering 95 – Societate de consulting

Director general - Ifrim **Șandru**
Director adjunct - Constantin **Isac**

Asociația Inginerilor Constructori Proiectanți de Structuri

Director general - Dr. ing. Petru **Vernescu**

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

A fost stabilită **DENUMIREA PREMIILOR ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA**, și anume:

❖ <i>Grigore Moisil</i>	– Matematică
❖ <i>Șerban Țițeica</i>	– Fizică
❖ <i>Costin Nenițescu</i>	– Chimie
❖ <i>Emil Pop</i>	– Biologie
❖ <i>Radu Botezatu</i>	– Geonomie
❖ <i>Aurel Vlaicu</i>	– Științe Tehnice
❖ <i>Petre S. Aurelian</i>	– Agricultură, Silvicultură
❖ <i>Carol Davila</i>	– Medicină
❖ <i>Virgil Madgearu</i>	– Economie, Management
❖ <i>Constantin Noica</i>	– Psihologie, Filosofie
❖ <i>Dimitrie Cantemir</i>	– Istorie, Arheologie
❖ <i>Mareșal Constantin Presan</i>	– Științe Militare

Grigore Moisil

Șerban Țițeica

Costin Nenițescu

Emil Pop

Radu Botezatu

Aurel Vlaicu

Petre S. Aurelian

Carol Davila

Virgil Madgearu

Constantin Noica

Dimitrie Cantemir

Constantin Presan

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Congresul a beneficiat de o anumită mediatizare – mai ales ședința de deschidere la care a participat președintele României – dar nu la nivelul sperat de conducerea A.O.Ș.R. La vremea respectivă presa scrisă și audio-vizuală se axa pe prezentarea unor evenimente conjuncturale, promovând subcultura și can-can-urile de cea mai joasă speță, făcea propagandă unor „dive” etc.

Din structura Biroului Permanent al A.O.Ș.R. a dispărut postul de secretar general executiv. Acest post fusese ocupat de economistul Radu Gârlan, a cărui stare de sănătate se agravase în ultimele luni (avea să înceteze din viață în decembrie 1996, la vârsta de 75 de ani).

În conformitate cu hotărârea Adunării Generale, Biroul Permanent a stabilit în ședința din 24 mai 1996 să fie întocmit dosarul în vederea schimbării denumirii *Asociației* în **Academie**.

După realizarea acestuia, s-a întrunit, în ziua de 4 iulie 1996, Consiliul Științific al **ACADEMIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA** care a decis să se întreprindă demersurile necesare pentru obținerea unei Hotărâri judecătorești privind schimbarea denumirii și înscrierea acesteia în registrul persoanelor juridice, în conformitate cu legislația în vigoare.

Dosarul cuprindea următoarele documente: Copia Statutului; Copie după Regulamentul de funcționare; Copie după Hotărârea Consiliului de Miniștri nr. 1012/1956; Copie după Procesul-verbal al ședinței din 4 iulie 1996 a Consiliului Științific.

Dosarul a fost depus la Judecătoria Sectorului 1 din București de inginer Mihai Sindile în ziua de 25 septembrie 1996, iar decizia a fost adoptată la 3 octombrie 1996, în ședință publică.

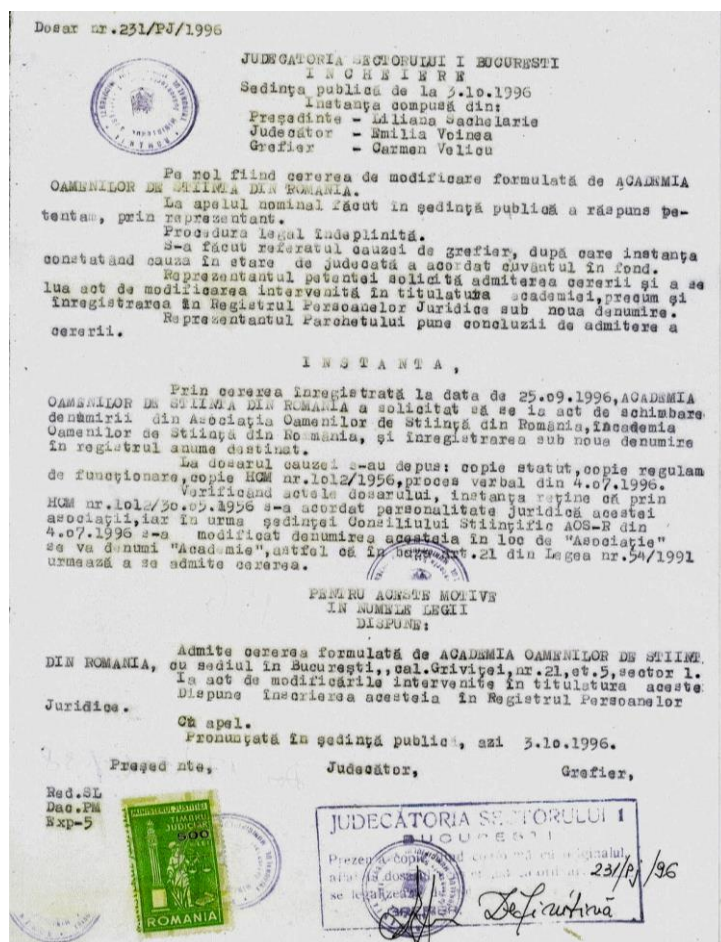
Această instanță „lua act de modificarea intervenită în titulatura Academiei”, drept care dispune:

„Admite cererea formulată de ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA, cu sediul în București, Cal. Griviței, nr. 21, et. 5, sector 1

la act de modificările intervenite în titulatura acesteia.

Dispune, înscrierea acesteia în registrul Persoanelor Juridice,”

Reproducem, în copie, documentul din 3 octombrie 1996:

Ziua de 3 octombrie 1996, când prin decizie judecătorească, s-a adoptat titulatura de Academia Oamenilor de Știință, marchează trecerea la o nouă etapă în evoluția acestei instituții, înființată în martie 1935.

După o activitate de patru decenii, *Asociația Oamenilor de Știință* revenea la denumirea inițială, de Academie, și anume *Academia Oamenilor de Știință* – ceea ce însemna trecerea la o calitate superioară, caracterizată prin exigență, implicare, prestigiu științific și, nu în ultimul rând, continuarea unei tradiții validate de istorie.

CONCLUZII

Academia de Științe din România, înființată în 1935, și-a încetat activitatea în 1948, când - printr-un Decret al Marii Adunări Naționale - a fost "integrată" în Academia Republicii Populare Române, organizată după modelul impus de ocupantul sovietic.

După moartea lui Stalin în martie 1953, a urmat o anumită destindere în relațiile dintre Uniunea Sovietică și România, noul lider de la Kremlin, N. S. Hrușciiov, îngăduind conducerii de la București, în frunte cu Gheorghe Gheorghiu-Dej,, să ia unele inițiative privind politica internă și externă.

În timpul lui Stalin, relațiile internaționale ale României se limitau aproape exclusiv la statele socialiste. Primirea țării noastre în Organizația Națiunilor Unite (decembrie 1955) a creat premisele stabilirii de contacte diplomatice cu statele capitaliste și cu cele în curs de dezvoltare. După zece ani de tensiuni și acuzații reciproce, era dificil să se ajungă la un climat de încredere, care să permită un dialog constructiv.

Una dintre căile folosite de regimul de la București pentru implicarea României în viața internațională a fost încurajarea relațiilor dintre oamenii de știință. A fost avută în vedere Federația Mondială a Oamenilor de Știință înființată în 1946, cu sediul la Londra, care urmărea să asigure dezvoltarea relațiilor dintre oamenii de știință, să promoveze interesele acestora, să apere și să sprijine libertatea cercetării științifice la nivel național și internațional.

În decembrie 1955, din inițiativa mai multor intelectuali, în frunte cu Traian Săvulescu, președintele Academiei R.P.R., s-a înființat un Comitet de organizare, care a purces la înființarea Asociației Oamenilor de Știință din Republica Populară Română.

După pregătirile necesare, în ziua de **23 martie 1956** s-a desfășurat **Adunarea Generală**, care a adoptat *Statul Asociației Oamenilor de Știință* în care se preciza că aceasta urmărea să stimuleze "activitatea de creație științifică", să contribuie la "întărirea legăturilor cu cercurile științifice din străinătate", fapt ce "va influența favorabil asupra dezvoltării științei noastre și asupra cunoașterii peste hotare a rezultatelor ei". Acest scop era promovat de Federația Mondială a Oamenilor de Știință, la care A.O.Ș. dorea să se afilieze.

Potrivit Statutului, membrii A.O.Ș. erau de două categorii: colectivi (cei care făceau parte din asociații științifice), și individuali (oameni de știință care își însușeau Statutul și “luptau pentru aducerea lui la îndeplinire”).

Organul suprem de conducere era Adunarea Generală, iar conducerea operativă era asigurată de Comitetul Executiv al A.O.Ș.. În funcția de **președinte** al A.O.Ș. a fost ales **Traian Săvulescu**.

În încheierea Adunării Generale din **23 martie 1956** participanții au semnat **Actul constitutiv** al Asociației Oamenilor de Știință (A.O.Ș.) din R.P.R., sub forma unui proces-verbal. La **30 mai 1956** a fost semnată **Hotărârea Consiliului de Miniștri**, care avea un singur articol: “Autoriză înființarea Asociației Oamenilor de Știință din Republica Populară Română”. A.O.Ș. continua activitatea Academiei de Științe din România în noul context istoric.

Sediul provizoriu al A.O.Ș. a fost stabilit în localul Uniunii Societăților de Științe Medicale din **strada Progresul** nr. 8-10.

Principala deosebire consta în privința membrilor: ASR avea un număr redus de membri, organizați în secții științifice, în timp ce A.O.Ș. se baza pe membri colectivi. După Adunare Generală au fost transmise decizii privind aderarea la A.O.Ș. din partea mai multor societăți (asociații, uniuni) științifice, astfel că numărul de membri a ajuns la peste 41.000 (cei mai mulți proveneau de la Uniunea Societăților Medicale – 21.052).

În 1958 s-au înființat filiale ale A.O.Ș. în centrele universitare, cu misiunea de a coordona activitatea societăților științifice din zona respectivă. Prin specialiștii săi, A.O.Ș. a participat la elaborarea și aplicarea programelor privind dezvoltarea economică și culturală a României, mai mulți dintre membrii săi ocupând funcții importante - miniștri, rectori, decani, șefi de catedră, directori ai unor institute de cercetare științifică, de stațiuni experimentale etc.

Din 1958, au fost editate “Caietele A.O.Ș.”, în care erau publicate comunicări științifice susținute la simpozioanele desfășurate la nivel central și local. Tirajul unui număr era de 1.500 exemplare.

În ziua de 1 aprilie 1956, Comitetul Executiv al F.M.O.S. a decis primirea în această organizație a A.O.Ș. din România. Două luni mai târziu, la 13 iunie 1956, a fost stabilită cotizația: 500 lire sterline pe an. La reuniunea din 1957, Ștefan Milcu, vicepreședinte al A.O.Ș.-România, a fost ales membru în Comitetul Executiv al F.M.O.S.

În 1961, Asociației Oamenilor de Știință din România i s-a încredințat misiunea de a tipări ediția în limba franceză a revistei “Lumea științifică”. Ca urmare, Corneliu Penescu a fost ales în Consiliul Editorial al F.M.O.S..

Cheltuelile erau asigurate de Secretariatul General al Consiliului de Miniștri, care transfera A.O.Ș. suma de 2.000 lei anual, plus plata a doi redactori. Revista era se tipărită în 3.200 exemplare, fiind expediată asociațiilor membre ale F.M.O.S., precum și unor personalități științifice din țară și din străinătate.

Din 1962, A.O.Ș. a participat la activitatea *Mișcării Pugwash*, inițiată de savantul englez Bertrand Russel, prin care oamenii de știință erau antrenați în lupta pentru o lume fără arme nucleare. În 1968, cadrul A.O.Ș. s-a constituit *Comitetul Național Pugwash*, care a organizat în România mai multe manifestări consacrate obiectivului promovat de respectiva mișcare.

Traian Săvulescu a încetat din viață la 23 martie 1963, funcția de președinte interimar al A.O.Ș. fiind îndeplinită de Ștefan Milcu.

Adunarea generală a A.O.Ș., desfășurată în ziua de **20 decembrie 1963**, a adoptat un nou *Statut*, prin care era mai bine stabilită calitatea de membru A.O.Ș. Acesta trebuia să aibă diplomă universitară sau echivalentă, publicații în reviste de specialitate, invenții recunoscute etc. A fost votat *Regulamentul* de organizare și funcționare a A.O.Ș., care detalia prevederile din *Statut*. Între acestea și o evidență mai atentă a membrilor, care erau datori să completeze o fișă personală, în care era înscrisă și plata cotizației anuale. În funcția de **președinte** al A.O.Ș. a fost ales filosoful **Athanase Joja**, președintele Academiei R.P.R..

Athanase Joja a fost confirmat în calitate de membru al Comitetului Executiv al F.M.O.S.. Ședința respectivului Comitet Executiv urma să se desfășoare în anul 1964 în România. Pentru a se prezenta cât mai bine la acest eveniment, conducerea A.O.Ș. a făcut demersuri pentru obținerea unei clădiri cu 7-8 camere, “menită să contribuie la buna desfășurare a activității Asociației Oamenilor de Știință în țară și mai ales la ridicarea prestigiului Asociației noastre peste hotare”. De asemenea, s-a solicitat repartizarea unui autoturism. Demersurile întreprinse au avut ca rezultat acordarea unui **sediu** provizoriu în **Piața Romană nr. 1**, precum și a unui autoturism.

La reuniunea Comitetului Executiv al F.M.O.S., desfășurată în București în zilele de 22 iunie - 5 iulie 1964, au participat personalități marcante ale științei contemporane din 44 de state, în frunte cu C. F. Powell, laureat al Premiului Nobel, președintele F.M.O.S.

După adoptarea Declarației C.C. al P.M.R. din aprilie 1964, prin care se afirma decizia României de a promova o politică bazată pe principiile independenței și suveranității naționale, țara noastră și-a extins relațiile externe, devenind un centru al diplomației mondiale. În noul context, liderii de la

București, în frunte cu Nicolae Ceaușescu, nu mai aveau nevoie de un intermediar pentru promovarea liniei sale politice.

Acest fapt a condus la diminuarea rolului internațional al A.O.Ș., activitatea sa fiind orientată tot mai mult spre rezolvarea unor probleme științifice interne. Urmărind accelera dezvoltării economice a României, conducerea P.C.R. a hotărât, în decembrie **1965**, crearea **Consiliului Național al Cercetării Științifice (C.N.C.S.)**, cu misiunea de a coordona activitatea din acest domeniu la scara întregii țări.

A.O.Ș. a participat la cercetările vizând valorificarea superioară a resurselor naturale, promovarea progresului tehnic, aplicarea celor mai noi cuceriri ale științei în procesul de producție. Semnificativ este simpozionul *Aplicațiile sistemului informatic în economie*, desfășurat în decembrie 1968, la care au participat peste 500 de specialiști, dintre care 112 din străinătate (U.R.S.S., Belgia, Elveția, Israel, S.U.A., Canada etc). În noiembrie 1970, A.O.Ș. a organizat simpozionul internațional *Cibernetica în biologie și medicină*.

Pentru nivelul la care se afla atunci știința românească în acest domeniu, este semnificativ faptul că profesorul Nicolae Teodorescu, vicepreședinte al A.O.Ș., a fost solicitat, în calitate de expert, de secretarul general al O.N.U., la redactarea *Raportului privind aplicațiile tehnologiei calculatoarelor pentru dezvoltare*. În aprilie 1970, ședința Grupului de lucru s-a desfășurat în București, iar raportul a fost publicat în 1971 ca document al O.N.U.. După moartea lui Athanase Joja, la 8 noiembrie **1972**, în funcția de **președinte** al A.O.Ș. a fost ales **Nicolae Teodorescu**.

Consiliul Național al Cercetării Științifice a fost reorganizat, în martie 1971, devenind **Consiliul Național pentru Știință și Tehnologie (C.N.S.T.)**, cu misiunea de a elabora planul unic de cercetare științifică la nivelul întregii țări. Prin decretul din mai 1973, C.N.S.T. a devenit “organ de partid și de stat” pe lângă Consiliul de Miniștri. Ca urmare, A.O.Ș. trebuia să înainteze propriile programe acestui Consiliu care, la rândul său, le supunea aprobării Consiliului de Miniștri în vederea finanțării.

În aria de preocupare a A.O.Ș. s-au aflat probleme importante, între care cele de ecologie, domeniu relativ nou pe plan mondial. Pe această linie a fost organizat, în noiembrie 1973, simpozionul *Resursele naturale și mediul înconjurător*. Prin Hotărârea Consiliului de Miniștri din **15 mai 1973**, societățile și asociațiile științifice **nu mai beneficiau de alocații bugetare**, acestea urmând să se autofinanțeze. Ca urmare, câteva organizațiile care făceau parte din A.O.Ș.,

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

confruntate cu propriile lor dificultăți financiare, nemaiputând plăti cotizația, au renunțat la calitatea de membru colectiv al A.O.Ș.

La rândul său, Asociația a trecut la organizarea membrilor individuali în cadrul unor secții științifice după modelul Academiei de Științe din România și a Academiei Române. O statistică din 1974 preciza că A.O.Ș. avea 351 membri, dintre care 329 bărbați și 22 femei. Un alt material indica cifra de 939 membri, dintre care 718 în București și 221 în filiale din țară.

Printr-o adresă a Cancelariei C.C. al P.C.R. din **25 iunie 1974** se făcea cunoscut că “în urma acțiunii de folosire rațională a spațiilor”, **sediul A.O.Ș.** a fost mutat în localul **Casa Oamenilor de Știință** din strada Cosmonauților, unde i s-au închiriat 60 de metri patrați.

La **9 iunie 1975** a apărut Hotărârea Comitetului Politic Executiv al C.C. al P.C.R. prin care activitatea Asociației Oamenilor de Știință era **coordonată de C.N.S.T.** Printr-o altă hotărâre, din 29 aprilie 1976, A.O.Ș. nu mai putea avea personal salariat. În acel an în schema de personal existau 5 posturi, dintre care un secretar executiv, doi referenți de specialitate, un dactilograf și un curier, la care se adăuga un consilier juridic cu un sfert de normă.

Guvernul României a decis, în 1976, ca A.O.Ș. să nu mai plătească cotizația în calitate de membru al F.M.O.S..

Trecerea A.O.Ș. la noua condiție, de organizație coordonată de C.N.S.T., s-a făcut relativ lent, pentru a-și putea continua activitatea pe baza programelor aflate în derulare. C.N.S.T. a aprobat menținerea subvenției de 2.000 lei și a două posturi pentru realizarea revistei “Lumea științifică” (tehnoredactare, tipărire, expediere). De asemenea, a aprobat editarea unui “Buletin” în care erau tipărite comunicările susținute în cadrul A.O.Ș. (în limba română, cu rezumate în engleză). A fost continuată activitatea în cadrul F.M.O.S. și Mișcării Pugwash, delegații A.O.Ș. primind pașapoarte de serviciu și diurna legală, chiar dacă era vorba despre deplasări costisitoare (ca de exemplu în Indonezia sau în India).

A.O.Ș. a organizat, cu sprijinul C.N.S.T., manifestări științifice cu un puternic **impact național și internațional**. Între acestea, conferința *Istoria dreptului*, cu participarea unor specialiști din 14 state (în 1974), simpozionul *Problematika integrării științei în viața economică* și *Congresul internațional de apicultură* (ambele în 1975). Un moment de referință a fost *Congresul internațional de acupunctură științifică și de tehnologie aplicată*, desfășurat la București în zilele de 27-30 mai 1977, cu participarea a circa

900 de specialiști, dintre care 400 din statele Occidentale (S.U.A., Franța, R. F. Germania, Italia etc)

Din 1976, A.O.Ș. s-a implicat în desfășurarea *Școlilor internaționale de vară*, organizate de Ministerul Educației și Învățământului.

În 1978, Nicole Teodorescu a prezidat reuniunea științifică *Învățământul post-universitar în domeniul științelor de bază (exacte)*.

În martie 1979, A.O.Ș. din România a anunțat Comitetul Executiv al F.M.O.S. că renunță la realizarea revistei “Le Monde Scientifique”, această activitate fiind preluată de Uniunea Inginerilor și Tehnicienilor din Franța. Ca urmare, a încetat finanțarea de la buget a respectivei publicații și au fost radiate posturile respective.

La insistența Academiei R.S.R., în noiembrie 1984, A.O.Ș. a trebuit să părăsească spațiul închiriat în Casa Oamenilor de Știință, astfel că **sediul** său a fost mutat în clădirea Fundației Elias din **strada Gabriel Péri**, nr. 1, unde i s-a oferit o cameră de 20 metri pătrați.

Prevederea statutară potrivit căreia Adunarea Generală a A.O.Ș. “se întrunește obligatoriu de două ori pe an” s-a dovedit a fi cu totul nerealistă. În acel context politic era necesară aprobarea “forurilor superioare”, iar repetatele demersurile făcute de conducerea A.O.Ș. au rămas fără răspuns. Ca urmare, Biroul Comitetului de Conducere, descompletat prin decesul majorității membrilor, a trebuit să ia decizii esențiale, unele dintre acestea contrazicând Statutul A.O.Ș. Astfel, s-a hotărât încheierea unor **contracte de ceretare științifică** și de studii cu instituțiile interesate. În intervalul 1979-1985, A.O.Ș. a semnat 15 contracte în valoare de 224.200 lei și i-a plătit pe câțiva colaboratori din institutele de cercetare și de învățământ cu 168.800 lei. O altă decizie s-a referit la **extinderea cadrului organizatoric**, prin înființarea de noi structuri. S-a ajuns la o extindere considerabilă, atestată de un document din 1986, în care se menționa că A.O.Ș. avea 5 filiale, 9 comisii și 46 colective științifice.

La mijlocul anilor 1980, s-au înregistrat evenimente importante pe arena internațională, care aveau să ducă la modificarea **raportului de forțe** stabilit la sfârșitul celui de-al Doilea Război Mondial.

Criza economică prin care trecea Uniunea Sovietică l-a determinat pe Mihail Gorbaciov, ales în funcția de secretar general al P.C.U.S. în martie 1985, să încerce reformarea regimului prin *perestroika* și *glasnosti*. Liderii occidentali au realizat că un regim totalitar nu putea fi nici transparent, nici reformat, drept care l-au încurajat pe Gorbaciov pe drumul care avea să ducă la prăbușirea Uniunii Sovietice. Gorbaciov a urmărit să determine și celelalte

state socialiste să adopte măsuri similare, drept care a manevrat pentru promovarea unor lideri tineri, receptivi la politica de reforme.

Nicolae Ceaușescu a respins politica lui Gorbaciov, fapt ce a tensionat puternic relațiile cu Kremlinul. La rândul lor, băncile occidentale, în primul rând FMI, care împrumutaseră guvernul român pentru realizarea unor mari obiective economice, au refuzat să accepte reeșalonarea plății datoriilor contractate, iar guvernele occidentale, care-l apreciaseră pe Nicolae Ceaușescu pentru politica de independență față de U.R.S.S., au început să critice tot mai vehement politica regimului de la București, acuzându-l că nu respecta drepturile omului. Apreciind că România nu putea tolera amestecul în treburile sale interne, Nicolae Ceaușescu a propus, iar Comitetul Politic Executiv a aprobat, ca România să achite rapid, înainte de termen, **datoria externă**. A urmat forțarea exportului, inclusiv a produselor alimentare de primă necesitate, pentru procurarea valutei necesare, fapt ce a dus la introducerea de cartele și rații de consum. A fost diminuat importul de petrol și gaze, recurgându-se la reducerea consumului de energie, inclusiv a celui casnic.

Din 1981 s-a înregistrat o scădere dramatică a nivelului de trai, fapt ce a creat o puternică stare de nemulțumire în rândul populației. Aceste măsuri au afectat și activitatea A.O.Ș., astfel că participarea membrilor săi la manifestări științifice internaționale s-a diminuat. Nu a fost o întrerupere a acestor relații, datele concrete arătând că în anii 1979-1984 reprezentanții A.O.Ș. au participat la 51 reuniuni științifice desfășurate peste hotare.

Conducerea A.O.Ș. a pus accentul pe organizarea unor activități interne, cel mai adesea în colaborare cu alte instituții, care puteau asigura susținerea financiară (materială). Dintre cele mai reușite simpozioane se remarcă *Noi tehnologii, noi sisteme, progrese ale științei contemporane. Realități și perspective* (noiembrie 1983) și *Probleme moderne ale agriculturii* (martie 1984), sesiunea științifică *Inteligența naturală - inteligența artificială* (noiembrie 1987).

În cadrul A.O.Ș. activa o echipă de studii interdisciplinare, care analiza *civilizația geto-dacilor*, cu deosebire a vestigiilor din Munții Orăștiei, susținând că au identificat existența “unuia dintre cele mai avansate observatoare astronomice ale antichității, unic în felul său”. În colaborare cu Societatea de Matematică au fost organizate dezbateri cu tema *Aplicații ale matematicii și informaticii în istorie și arheologie*, în atenție aflându-se sanctuarul de la Sarmizegetusa. Cea mai amplă manifestare din afara granițelor la care A.O.Ș. a participat în acea perioadă a fost *Forumul internațional al științelor*, desfășurat

la Moscova în iulie 1986, prilej cu care delegația română a prezentat șapte comunicări.

În 1988-1989, conducerea A.O.Ș. și-a intensificat eforturile pentru obținerea aprobării de a organiza Adunarea Generală. Se argumenta că de la precedentă Adunare Generală, desfășurată în 1963, au survenit modificări importante privind statutul A.O.Ș., iar din cei 21 membri ai Comitetului Executiv mai erau în viață doar 7. Și Comisia de cenzori era descompletată, din cei trei membri aleși de Adunarea Generală mai trăia doar unul singur. C.N.S.T. și-a însușit aceste argumente și a apreciat că se impunea o nouă hotărâre de guvern, care să o înlocuiască pe cea din mai 1956. S-a lucrat la un proiect de Statut, care să țină seama de situația survenită prin coordonarea activității A.O.Ș. de către C.N.S.T.. Proiectul, împreună cu Expunerea de motive, au fost înaintate Academiei R.S.R. (la 17 august 1989) și Consiliului Legislativ (la 12 septembrie 1989) pentru aviz.

Între timp, A.O.Ș. a continuat să desfășoare activități notabile, din rândul cărora se detașează simpozionul *Contribuția tinerilor cercetători privind mecanizarea, automatizarea și electronizarea economiei naționale* (mai 1989), cu o participare extrem de numeroasă, în cadrul căruia s-au prezentat 187 de comunicări.

Deși România a reușit să-și achite întreaga datorie externă în martie 1989, restricțiile privind aprovizionarea cu produse alimentare și în privința folosirii energiei au fost menținute, fapt ce a amplificat starea de nemulțumire a populației.

În vara anului 1989 s-a aplicat “principiul dominoului” - înlăturarea succesivă a regimurilor socialist-totalitare din Europa - începând cu Polonia, continuând cu Ungaria, R.D. Germană, Cehoslovacia, Bulgaria, astfel că în decembrie a venit rândul României.

Printr-o simplă coincidență, imediat după întâlnirea președinților S.U.A. și U.R.S.S., George Bush și Mihail Gorbaciov, în Malta (2-3 decembrie) au avut loc *Zilele academice clujene*, o amplă manifestare științifică la realizarea căreia s-a implicat A.O.Ș. prin Filiala Transilvania (4-9 decembrie).

Peste două săptămâni a izbucnit revoluția, mai întâi la Timișoara (17 decembrie), apoi “în toată țara”. În ziua de 22 decembrie 1989, Nicolae Ceaușescu a părăsit clădirea C.C. al P.C.R., act ce marca **sfârșitul regimului** socialist-totalitar. A urmat o perioadă plină de speranțe și de entuziasm, existând credința că începea o etapă de libertate, de dezvoltare și prosperitate pentru întregul popor.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Partidul Comunist Român a dispărut instantaneu, structurile de conducere ale vechiului regim au fost dizolvate de noua putere reprezentată de Frontul Salvării Naționale, în frunte cu Ion Iliescu. În ziua de 25 decembrie, după un simulacru de proces, Nicolae Ceaușescu și Elena Ceaușescu au fost condamnați la moarte și executați.

La 26 decembrie în cadrul A.O.Ș. s-a constituit Comitetul Provizoriu al F.S.N., care a aderat la Platforma-program a F.S.N., exprimându-și voința de a contribui la dezvoltarea democratică a României. C.N.S.T. și-a încetat existența, astfel că A.O.Ș. a revenit la statutul de organizație neafiliată unei instituții guvernamentale sau politice.

Foarte curând, entuziasmul s-a transformat în dezamăgire. După 22 decembrie 1989, nu numai că nu a urmat o perioadă de dezvoltare și prosperitate, dar România a intrat într-un haos economic, social și politic. Prin atitudinea sa, guvernul nu numai că nu a contribuit la normalizarea situației, ci a adâncit stările conflictuale.

A.O.Ș. s-a oferit să contribuie la elaborarea programelor de dezvoltare a României democratice, dar nu a găsit interlocutori. Institutele de cercetare științifică erau devalizate, multe dintre ele încetându-și activitatea, în Universități se organizau greve studențești cu revendicări politice, în stradă aveau loc altercații între susținătorii și adversarii F.S.N..

Ziua de **19 octombrie 1990** a avut loc **Adunarea Generală** a A.O.Ș., care a adoptat noul *Statut*. Articolul 1 prevedea: "Asociația Oamenilor de Știință din România-A.O.Ș. - este o organizație neguvernamentală și independentă a oamenilor de știință. Ea militează pentru solidaritatea și demnitatea morală și socială a oamenilor de știință, pentru progresul cunoașterii pus în slujba salvării ființei umane și a mediului său de existență și contribuie la dezvoltarea științei în România, la promovarea ideilor noi și a rezultatelor valoroase obținute de știința din țara noastră, în cercetare și în creația intelectuală". După cum se observă, în titulatura A.O.Ș. a fost inclus numele țării - România.

Se menținea prevederea potrivit căreia A.O.Ș.R avea membri colectivi (asociații, societăți) și membri individuali. Se institua categoria membrilor de onoare, acordat unor "personalități de prestigiu din țară și din străinătate".

În structura A.O.Ș.R se aflau filiale, subfiliale, centre, comisii și grupe de specialitate. Se făcea precizarea că filiala trebuia să aibă cel puțin 100 de membri, subfiliale minimum 30 de membri, iar centrele independente minimum

50 de membri. Organul suprem de conducere era Adunarea Generală, care se întrunea odată la 4 ani.

Adunarea Generală din 19 octombrie 1990 a ales Consiliul de Conducere și Biroul Executiv. În funcția de **președinte** al A.O.Ș.R a fost reales matematicianul **Nicolae Teodorescu**. Au fost aprobate comisiile de sinteze disciplinare și președinții acestora, precum și filialele și centrele A.O.Ș.R, inclusiv președinții lor.

În martie 1991, Regia Autonomă a Administrației Protocolului de Stat a repartizat pentru **sediul** A.O.Ș.R etajul 5 din clădirea fostului Institut de Matematică din **Calea Griviței** nr. 21

Activitatea A.O.Ș.R a fost intensă. În 1992 a editat revista “Știința 2000”, care se tipărea în 5.000 exemplare. În 1993 -1995 a publicat un “Buletin informativ”, în care erau tipărite studii și comunicări științifice, precum și informări despre activitatea filialelor și centrelor A.O.Ș..

În august 1992 s-a încheiat un *Acord de colaborare* între Asociația Oamenilor de Știință din România și Asociația Oamenilor de Știință din Republica Moldova.

Un moment important istoria A.O.Ș.R l-a constituit primirea în rândurile sale a savantului George Emil Palade, laureat al Premiului Nobel, în mai 1994.

Situația numerică a membrilor A.O.Ș.R era neclară. În 1993 a apărut un “Anuar cuprinzând membrii titulari ai Asociației Oamenilor de Știință din România”, din care rezulta că aceasta avea 973 membri.

Totuși, în pliantul difuzat în același an și în perioada următoare se aprecia că A.O.Ș.R avea 1.600 de membri. Realitatea este că nu s-a putut stabili niciodată cifra exactă a acestora. Numărul mare de membri constituia un argument în fața oficialităților, pentru a solicita sprijin financiar și logistic.

În primii ani de după 1989, A.O.Ș.R a obținut subvenții de la bugetul de stat pentru acoperirea cheltuielilor curente.

A.O.Ș.R a organizat sau s-a implicat în desfășurarea mai multor manifestări științifice prestigioase, între care: seminarul *Fenomene sinergice*; masa rotundă *Ziua internațional a mediului*; conferința națională *Energii regenerabile*; simpozionul *Ecologie - necesitate pentru supraviețuire*; congresul național *Astronomia în cultură*

Deteriorarea situației economice și mai ales inflația galopantă au afectat puternic A.O.Ș.R, care a fost nevoită să închirieze o parte din spațiul primit, în schimbul unor sume cu care să facă față cheltuielilor curente.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Pe acest fond s-a desfășurat **Adunarea Generală din 9 decembrie 1994**, care a marcat un pas important pe calea revenirii la situația Academiei de Științe, fondată în 1935. Noul Statut prevedea organizarea pe X Secții științifice. Membrii erau de mai multe categorii: de onoare, titulari, corespondenți, asociați, colectivi și susținători. Cei care solicitau primirea în A.O.Ș.R. trebuiau să prezinte: cerere-tip semnată, două fotografii tip legitimație, memoriu de activitate (CV), recomandarea a doi membri titulari, aprobarea Comitetului de Conducere a filialei (centrului) A.O.Ș.R., semnată de președintele acestuia.

Se mențineau comisiile interdisciplinare, filialele, centrele și societățile științifice (în calitate de membru colectiv).

Au fost alese organele de conducere - Consiliul Științific, Comitetul Director, Biroul Permanent al Comitetului Director, președinții comisiilor interdisciplinare, filialelor, centrelor, societăților științifice.

Având în vedere vârsta înaintată (86 ani), Nicolae Teodorescu a decis să nu mai candideze pentru o funcție de conducere, fiind proclamat președinte de onoare. În calitate de **președinte** al A.O.Ș. a fost ales medicul **Vasile Câdea**.

Conducerea A.O.Ș.R. a hotărât să organizeze două sesiuni științifice naționale în fiecare an - una primăvara și cealaltă toamna. Pe parcursul anului activitățile științifice erau organizate de filiale, centre și comisii.

Sesiunea științifică din primăvara anului 1995 s-a desfășurat în Aula Academiei Române, având ca temă *Rolul omului de știință în societate*. La rândul lor, filialele, centrele și comisiile au organizat o multitudine de activități, unele au editat publicații proprii impunându-se în viața cultural-științifică a localității sau instituțiilor respective.

În urma demersurilor făcute la Guvern, A.O.Ș.R. a obținut o subvenție pentru anul 1995 acoperind salariile celor patru persoane, dintre care trei încadrate cu o jumătate de normă, precum și pentru alte cheltuieli curente.

La 30 ianuarie 1995, guvernul a hotărât trecerea imobilului din Calea Griviței nr. 21 în administrația Ministerului de Interne. Ca urmare, acest Minister a cerut A.O.Ș.R. să "elibereze" spațiul pe care-l ocupa. Au fost făcute demersuri la Guvern, la Regia Autonomă a Protocolului de Stat, la Prefectura Capitalei, dar fără rezultat. Până la urmă, A.O.Ș.R. a propus Ministerului de Interne să-i închirieze camerele de la etajul V, iar acesta a transmis că acceptă plata chiriei începând cu 1 iulie 1995.

După Adunarea Generală din decembrie 1994, conducerea A.O.Ș.R. a acționat pentru schimbarea denumirii acesteia în Academia Oamenilor de

Știință din România. Nu s-a considerat util să se revină la denumirea inițială - Academia de Științe din România - pentru a nu complica relațiile cu Academia Română. În 1948 Academia de Științe din România fusese “integrată” în Academia R.P.R., care a preluat “toate bunurile mobile și imobile” ale acesteia, iar identificarea și restituirea lor era dificilă, întrucât procesul-verbal de predare-primire era greu de obținut.

Pe de altă parte, s-a avut în vedere ca acest eveniment să se desfășoare în cadrul **Primului Congres al A.O.Ș.R.**, care să marcheze 40 de ani de la înființarea acesteia. Tema Congresului era *Știința la sfârșit de mileniu*.

Paralel cu pregătirea științifică a acestui Congres, s-au desfășurat multiple activități privind partea organizatorică: redactarea proiectului de Statut și de Regulament ale Academiei Oamenilor de Știință din România, selecționarea persoanelor pentru organele de conducere, denumirea premiilor A.O.Ș.R etc.

Primul Congres al A.O.Ș.R s-a desfășurat în zilele de 22-24 mai 1996 în prezența președintelui României, Ion Iliescu, a altor personalități ale vieții publice, culturale și științifice, precum și a unor oaspeți de peste hotare (Republica Moldova, Franța, Polonia, Federația Rusă, Canada, S.U.A., Argentina etc).

După partea științifică a urmat Adunarea Generală care a aprobat documentele puse în dezbateră.

La propunerea lui Vasile Cândea s-a votat schimbarea **denumirii** din Asociația Oamenilor de Știință din România în **Academia Oamenilor de Știință din România**.

Au fost alese organele de conducere - Biroul Permanent al Academiei Oamenilor de Știință, președinții secțiilor, comisiilor, departamentelor, filialelor, societăților afiliate.

În funcția de **președinte** al Academiei Oamenilor de Știință din România a fost ales **Vasile Cândea**.

De asemenea, s-a stabilit numele premiilor ce urmau a fi acordate de A.O.Ș.R.

Pe baza hotărârii Adunării Generale s-a trecut la întocmirea dosarului care urma să fie înaintat Judecătoriei Sectorului 1. Întrunit în ziua 4 iulie 1996, Consiliul Științific a validat dosarul și a împuternicit persoanele care urmau să reprezinte instituția în fața instanței.

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

În ziua de **3 octombrie 1996**, Judecătoria Sectorului 1 București a luat “act de modificarea intervenită în titulatura Academiei”, drept care

“ *DISPUNE:*

Admite cererea formulată de ACADEMIA OAMENILOR DE ȘTIINȚA DIN ROMÂNIA, cu sediul în București, Cal. Griviței, nr. 21, et.5, sector 1

la act de modificările intervenite în titulatura acesteia.

Dispune înscrierea acesteia în Registrul Persoanelor Juridice”.

Ziua de 3 octombrie 1996 marchează trecerea într-o nouă etapă în istoria uneia dintre cele mai importante instituții științifice din România.

Timp de patru decenii, Asociația Oamenilor de Știință a continuat mesajul Academiei de Știință din România, aducând o contribuție semnificativă la promovarea valorilor intelectuale pe plan intern și internațional, asigurând baza necesară trecerii la un nou statut și anume Academia Oamenilor de Știință din România.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

I. Izvoare

a) Arhive

- Arhiva Academiei Oamenilor de Știință din România (1956-1996)
- Arhiva C.C. al P.C.R. Cămară (1962, 1968, 1974, 1989)

b) Documente publicate

- *Anuar cuprinzând membrii titulari ai Asociației Oamenilor de Știință din România*, 1993, (f.a)
- *Anuarul Statistic al României* (1937, 1938, 1990)
- Florin Banu și Liviu Țăranu, *Aprilie 1964. "Primăvara de la București"*. Cum s-a adoptat "Declarația de independență" a României? [*Stenograma ședinței Plenare a C.C. al P.M.R. din 15-22 aprilie 1964*], București, Editura Enciclopedică, 2004
- *Buletinul oficial al Marii Adunări Naționale* (1952, 1971, 1973, 1968)
- Ion Calafeteanu (coordonator), *Când Europa arde...Ședințele C.P.Ex. și ale Biroului Permanent al C.P.Ex. din anul 1989. Documente*, București, Editura IRRD, 2015
- Nicolae Ceaușescu, *România pe drumul desăvârșirii construcției socialiste*, vol. 3, București, Editura Politică, 1969
- Idem, *România pe drumul construirii societății socialiste multilateral dezvoltate*, vol. 19, București, Editura Politică, 1989
- Idem, *Raport la cel de-al XIV-lea Congres al Partidului Comunist Român. 20 noiembrie 1989*, București, Editura Politică, 1989
- *Colecția de Hotărâri și Dispoziții ale Consiliului de Miniștri al Republicii Populare Române* (1956)
- *Declarație cu privire la poziția Partidului Muncitoresc Român în problemele mișcării comuniste și muncitorești internaționale adoptată de Plenara lărgită a C.C. al P.M.R. din aprilie 1964*, București, Editura Politică, 1964

- Gheorghe Gheorghiu-Dej, *Articole și cuvântări. 1961-1962*, București, Editura Politică, 1962
- Elena Negru și Gheorghe Negru, “*Cursul deosebit*” al României și supărarea Moscovei. *Disputa sovieto-română și campaniile propagandistice antiromânești din U.R.S.S. (1965-1975). Studiu și documente*, vol. I (1965-1975), Chișinău, 2013
- Dumitru Preda și Mihai Retegan, 1989. *Principiul dominoului. Prăbușirea regimurilor comuniste europene*, București, Editura Fundației Culturale Române, 2000
- *Programul Partidului Comunist Român de făurire a societății socialiste multilateral dezvoltate și înaintarea a României spre comunism*, București, Editura Politică, 1974
- *Relațiile româno-chineze. 1975-1981. Documente*. Coordonator ambasador Romulus Ioan Budura, București, 2015
- *România și “războaiele minții”: manipulare, propagandă și dezinformare (1978-1989)*. Studiu introductiv, selecția documentelor și indice de nume Florin Banu, Târgoviște, Editura Cetatea de Scaun, 2013
- *P.C.R. și intelectualii în primii ani ai regimului Ceaușescu (1965-1972)*. Ediție de documente elaborată de Alina Pavelescu și Laura Dumitru, Arhivele Naționale ale României, 2007
- Ioan Scurtu (coordonator), *România. Retragera trupelor sovietice. 1958*, București, Editura Didactică și Pedagogică, 1996

c) Memorii

- Nicolae M. Constantinescu, *Politica științei este altceva decât politica în știință. Cum și de ce a murit Costin D. Nenițescu*, în “*Revista de Politică a Științei și Sociometrie*”. Seria nouă, vol. 4, nr.1, martie 2015
- Florin Constantiniu, *De la Răutu și Roller la Mușat și Ardeleanu*, București, Editura Enciclopedică, 2007
- Silviu Curticeanu, *Mărturia unei istorii trăite. Imagini suprapuse*, București, Editura Albatros, 2000
- *Față în față cu Petre Roman. O convorbire cu Vartan Arachelian*, București, Editura Cartea Românească, 1996

- *Marele șoc din finalul unui secol scurt. Ion Iliescu în dialog cu Vladimir Tismăneanu*, București, Editura Enciclopedică, 2004
- Violeta Năstăsescu, *Elena Ceaușescu. Confesiuni fără frontiere*, București, Editura Niculescu, 2011
- Constantin Olteanu, *O viață de om. Dialog cu jurnalistul Dan Constantin*, București, Editura Niculescu, 2012
- Dumitru Popescu, *Elefanții de porțelan. Scene și personaje în umbra Cortinei de Fier*, București, Editura Match, f.a.

d) Presă

- “Adevărul”, ziar independent (1990, 1992, 1994, 1996)
- “Buletin informativ”. Asociația Oamenilor de Știință (1994)
- “România liberă”, ziar independent (1990, 1994, 1996)
- “Scânteia”, organ al C.C. al P.C.R. (1968, 1971, 1974, 1989)
- “Scânteia poporului”, cotidian politic și social (1989)

II. Lucrări și studii

- Nichita Adăniloaie, *Monografia Societății de Științe Istorice din România*, București, 2009
- Ion Alexandrescu, Ion Bulei, Ion Mamina, Ioan Scurtu, *Enciclopedia partidelor politice din România (1862-1994)*, București, Editura Mediaprint, 1995
- Dan Berindei, *Istoria Academiei Române (1866-2006)*, București, Editura Academiei, 2006
- Jean-Marie le Breton, *Europa Centrală și Orientală între 1917-1990*, București, Editura Cavallioti, 1996
- Michel Castex, *Un mensonge gros comme le siècle. Roumanie, histoire d’une manipulation*, Paris, 1990
- Vasile Cândea, *Rolul omul de știință în societatea de tranziție*, București, Editura pentru Știință și Educație, 1995
- 4, București, 1994
- *General (r) profesor universitar dr. H.C. Vasile Cândea. 80 de ani*, București, Editura AOȘR, 2014
- Dinu C. Giurescu (coordonator), *Istoria românilor*, vol. X. *România în anii 1948-1989*, București, Editura Enciclopedică, 2013

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

- *Istoria politicii externe românești în date*. Coordonator Ion Calafeteanu, București, Editura Enciclopedică, 2003
- *Membrii C.C. al P.C.R.. 1945-1989. Dicționar*. Coordonator Florica Dobre, București, Editura Enciclopedică, 2004
- Constantin Moraru, *Politica externă a României. 1958-1964*, București, Editura Enciclopedică, 2008
- Mihai Retegan, *1968 din primăvară până în toamnă*, București, Editura RAO, 2014
- *România contemporană*. Coordonator Gheorghe Surpat, Editura Politică, 1988
- *România. Supraviețuire prin diplomatie în anii războiului rece*, vol. 2. Coordonator Nicolae Ecobescu, București, 2013
- Dorina N. Rusu, *Membrii Academiei Române. Dicționar*, București, Editura Enciclopedică și Editura Academiei, 2003
- Ioan Scurtu, *Istoria contemporană a României (1918-2007)*, București, Editura Fundației România de Măine, 2007
- Idem, *Revoluția Română din decembrie 1989 în context internațional*, București, Editura Publicațiilor pentru Străinătate, 2009
- Ioan Scurtu și Ștefan Iancu, *Scurtă istorie a Academiei Oamenilor de Știință din România*, București, Editura AOȘR, 2010
- Ioan Scurtu și Corneliu Mihail Lungu, *Istoria Academiei de Științe din România. 1935-1948*, București, Editura RAO, 2014
- Gérald Selys, *Minciuni mass-media*, București, Editura Scripta, 1990
- *Sfârșitul perioadei liberale a regimului Ceaușescu. Minirevoluția culturală din 1971*. Ediție Ana-Maria Cătănuș, București, INST, 2005
- Stan Stoica, *România după 1989. Enciclopedie de istorie*, București, Editura Meronia, 2010
- Nicolae Teodorescu, *Asociația Oamenilor de Știință din România. Istorie, relații, structură și funcționalitate*, revista "Știința 2000", nr. 1/1992
- Iulian Văcărel, *Politici fiscale și bugetare în România. 1990-2000*, București, Editura Expert, 2001
- Larry L. Watts, *Ferește-mă Doamne de prieteni... Războiul clandestin al blocului sovietic cu România*, București, Editura RAO, 2011

Index alfabetic

A

Adăniloaie, Nichita	41, 70, 181
Adăniloaie, Nicolae	182
Adler, Ladislau	66
Agârbiceanu, Ion	117
Agrigoroaiei, Ion.....	232
Alexandrescu, Ion	257
Alifanti, Mircea	66
Almășan, Bujor.....	54
Anastasatu, C.	68
Andone, Costache.....	286, 303, 314, 348
Andronescu, Ecaterina.....	306
Anghel, Paul	328
Angheluță, Florica	139
Anghene, Mircea	77
Antoci, Elena	72
Anton, Ion.....	82, 87, 90, 234, 265
Antonescu, Petre.....	66
Anwar el Sadat, Muhammad	179
Apostol, Ionică	172, 191, 199, 202, 203, 213, 214, 215, 234, 250, 261, 263, 265
Apostolescu, Carmen.....	222
Arachelian, Vartan.....	256
Aristotel	135, 136, 140
Arseni, Constantin	221, 227, 233, 235
Arsenie, Valentin	346, 347
Aslan, Ana	68
Atanasiu, Ion.....	28
Atanasiu, V.	74
Aurelian, Petre S.....	349, 350
Axinti, G.	335

B

Babeș, Victor	292
Balaban, Alexandru	225
Baltac, Vasile.....	235
Baltă, N.....	227

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Barb, Eleonora	212
Barnard, Christiaan.....	327
Barnard, Marius Stephanus.....	190
Basov, N.	214
Battelli, Angelo	29
Băcanu, Gheorghe	303, 313
Bădăluță.....	45
Bădăraș, Eugen.....	21, 28, 29, 36, 50, 52, 74
Bădescu, Viorel	315
Bălan, Nicolae	313, 335
Bălan, Ștefan.....	21, 25, 54, 55, 56, 60, 61, 82, 86, 87, 89, 91, 92, 108, 234, 255, 265, 341
Bălăceanu-Stolnici, Constantin.....	261, 302
Bărlădeanu, Alexandru	60, 320
Bărliba, Maria Cornelia	225
Bela, Fazakas	311
Belc, Marius	313
Beliș, Mariana	172, 203, 213, 214
Benedek, Tiberiu	66
Berbente, Cornel	191
Bercovici, Martin.....	117
Berindei, Dan.....	156, 255, 318
Bianchi, Ana-Maria	261
Bielous, V.	225
Bilciurescu, Virgil	66
Bisquard, Paul.....	15, 58, 60, 108
Bistrițeanu, Al.....	70
Bîrzea, Cezar	223
Blaga, Lucian	319
Boboc, Alexandru	232, 250
Bocșan, Nicolae.....	250
Bodiul, Ivan Ivanovici	147
Bodnăraș, Emil	51, 109, 110
Boldan, Emil.....	70
Bolintineanu, Alexandru.....	217
Boloș, Vasile.....	303, 311
Bolovan, Ioan	250
Bolyai, J.	64
Bondrea, Aurelian.....	216
Borel, E.....	64

Borhan, Gheorghe	265, 313
Boroneanț, Vasile	261, 264, 302, 307, 344, 346
Botez, Constantin I.	88
Botez, Demostene	117
Botezatu, Radu	223, 234, 349, 350
Bratu, Emilian.....	21, 25, 35, 36, 79
Brânzeu, Pius	286
Brejnev, Leonid	126, 128, 147, 178, 179
Broz Tito, Josip	179
Brucke, Peter	294
Budeanu, Constantin.....	21, 61, 62, 78, 79, 80
Bulei, Ion	257
Bumbaru, Severin	261, 303, 313, 314
Bunghez, Gh.	151
Burghele, Theodor	151, 152
Bush, George.....	246, 247, 360
Buzescu, Elena	314

C

Caffe, Mihail.....	66
Cajal, Nicolae	68, 220, 233, 255, 286, 341
Calafeteanu, Anca.....	139, 140
Calotă, Constantin	302
Cantacuzino, Ioan	292
Cantemir, Dimitrie.....	292, 349, 350
Carafoli, Elie.....	82, 86, 87, 90, 91, 234
Caraman.....	296
Carapancea, Titus	302
Caravia, Paul.....	218, 261, 302, 311
Carol al II-lea	211
Carol I	211, 213
Carter, Jimmy	178, 179
Castex, Michel.....	256
Cavaleru, Constantin	348
Cazacu, Boris.....	189
Cazacu, Dimitrie	312
Cazauleanu, Cornelia	329
Călinescu, George.....	88
Călinoiu, Constanța	307
Căruțașu, Mihail	4, 12

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Cătuneanu, Vasile	224, 234, 302
Câdea, Vasile..12, 189, 190, 220, 232, 233, 261, 263, 265, 283, 292, 295, 302, 303, 304, 305, 319, 320, 322, 325, 328, 329, 342, 345, 346, 364	
Ceașescu, Alexandra.....	139
Ceașescu, Elena	180, 184, 185, 186, 205, 210, 211, 251, 255, 256, 318, 361
Ceașescu, Nicolae.114, 125, 126, 127, 128, 129, 130, 136, 147, 148, 155, 163, 178, 179, 182, 184, 185, 187, 209, 210, 211, 213, 240, 242, 246, 251, 253, 254, 255, 256, 257, 278, 318, 320, 356, 359, 361	
Cercel, Petru	292
Cernat, Manuela	223
Cernătescu, Radu	21, 61, 62, 63, 78, 80
Cernea, Emil	77, 158
Ceterchi, Radu	219
Chioreanu, Vintilă	313
Chiper, Ioan	236
Chiriacescu, Sergiu.....	289, 303, 312, 344, 348
Chiricuță, Ion	221, 233
Chițimia, Ioan C.	189
Chițoran, Dumitru	235
Chiuță, Ion N.	344, 345
Chwolson, Orest	29
Cioară, Gheorghe	137
Ciogolea, G.....	68
Cioran, Emil	292
Ciorăscu, Florin	74
Cireașă	296
Ciupină, Victor	313, 348
Clinciu, Ioan	312
Coandă, Henri.....	292
Cocheci, Vasile	286
Codarcea, Alexandru	21, 32, 36, 82, 86, 87, 91, 92, 234, 341
Cohler, Richie	344
Cojocaru, Constantin	223, 260, 261, 264
Cojocaru, G.....	224
Colan, Horia	250, 303, 312
Coman, Eleonora	139
Comănescu, Ion	77
Condurachi, Emil.....	221, 233
Constantin, Dumitru	302, 307
Constantin, Emil	348

Constantin, Sabina	222
Constantinescu, George (Gogu).....	50, 292
Constantinescu, Liviu	227, 260, 261, 264, 265, 286
Constantinescu, Miron.....	136
Constantinescu, N.N.....	232, 341
Constantinescu, Nicolae	302
Constantinescu, Nicolae M.	138
Constantinescu, Virgiliu N.	328, 329
Constantinescu-Iași, Petre	21, 50, 70, 82, 86, 87, 130, 132, 234
Constantiniu, Florin	147, 232
Copoiu, Nicolae.....	260, 262
Corvianu, A.	172
Cosmin, Eva	290
Costăchel, O.	68
Costea, Ștefan	216
Coșea, Mircea	232
Coteanu, Ion	31, 70
Cotrău, Marțian.....	230, 232, 243, 250, 261, 263, 265, 266, 288, 292, 295, 296, 299, 303, 304, 305, 311
Crăciun, Constanța	60
Crăciun, Em.	81
Crăciun, Gheorghe.....	303, 311
Creangă, Emil	313
Creangă, Ion	31, 49
Crețeanu, B.	52
Crețu	296
Cristea, Alexe	68
Cristea, M.	68
Cristescu, Cornelia	224
Cristoiu, Ion.....	346
Cronț, Gheorghe	158
Csendes, L.	50
Cucu, Vasile	72
Curceanu, Mihail	70

D

Daicoviciu, Constantin	49, 70
Damian, Ascanio	66, 82, 87, 90, 119, 234, 265
Dan, Valentina.....	303, 313
Dascălu, D.	219

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Daschievici, Ștefan.....	335
Davidoglu, Anton	74, 75
Davila, Carol.....	349, 350
Dayan, Moshe.....	179
Dăianu, Daniel	232
Dediu, Ion.....	282, 283
Deliu, Gheorghe	312
Demetrescu, Gheorghe	64
Demetrescu, R.	57
Diamandescu, L.	229
Dimitriu, Antigona	139
Dimitriu, Paul	158
Dobrescu, D.....	234
Doicescu, Octav.....	66, 125
Dordea, Toma	261, 263, 265, 303, 313, 314, 344, 348
Dorobanțu, Andrei	314, 315
Dragomirescu, Ion	70
Drăgan, Ion.....	216, 232, 235
Drăganu, Tudor.....	250
Drăgănescu, Coriolan	117
Drăgănescu, Mihai.....	216, 222, 233, 235, 319, 346, 347
Drăgănescu, V.	219
Drăghici, D.	151
Dregan Dușa, Melania	302
Drimer, Dolfi	222
Drîmba, Ovidiu.....	221, 233
Dubcek, Aleksander.....	126, 128
Duculescu, Victor	226
Duiliu, Marcu	66
Duma, A.	156
Dumitrescu, Elena	287, 329
Dumitrescu, M.	229
Dumitrescu, Mihai	302
Dumitrescu-Bușulenga, Zoe	223, 232, 233, 255, 286
Dumitriu, Anton	226
Dumitru, Dumitru	198
Dumitru, N.S.	226, 229
Dușu, Alexandru	221

E

Eaton, Cyrus S.	56
Ecevit, Bülent	179
Ecobescu, Nicolae	106
Eliade, Mircea.....	292
Elisabeta a II-a.....	178, 255
Elțin, Boris	246
Eminescu, Yolanda.....	77
Emmanuel, David	64
Enache, E.....	225
Enache, Mircea	214
Enculescu, Ovidiu.....	12
Enescu, Constantinovici	263
Eșianu, V.	220

F

Fara, Vladimir.....	259, 302
Făgărășanu, Ion.....	68
Feld, B.T.....	171
Ferdinand.....	211
Filip, Ioan	77, 81
Filipescu, Miltiade	34, 35
Fischer, Hans	138
Flonta, Mircea.....	226, 250
Florescu, Gheorghe I.....	236
Florescu, Mihail.....	187, 191, 205, 207, 210, 234, 235, 286
Fodor, Iosif	77
Fontaine, André	106
Frache, Oscar.....	49
Frățilă, Nicolae	313

G

Gâdea, Suzana	191, 235
Gârlan, Radu.....	240, 260, 261, 263, 280, 288, 289, 304, 306, 320, 322, 325, 329, 351
Geangalău, Suzana	314
Georgescu, Florin.....	322
Georgescu, Gheorghe	139
Georgescu, Valentin Al.	158
Ghandi, Indira.....	171

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Ghelmegeanu, Mihai	77
Gheorghiu, Gabriel	261, 303, 313
Gheorghiu, Ion Traian	133
Gheorghiu, Mihnea	137, 235, 255, 286, 341
Gheorghiu, Octav	74
Gheorghiu-Dej, Gheorghe	13, 51, 54, 85, 86, 106, 114, 353
Gherghel, I.	222
Gherman, Oliviu.....	152, 322
Gigea, Petre	209
Gionea, Vasile	158
Giosan, Nicolae	60, 61
Giscard d'Estaing, Valéry.....	178
Giurescu, Dinu C.	251
Giurgiu, Victor.....	234, 259, 260, 261, 264, 265, 302, 304, 306, 307, 309, 318
Gîdea, Suzana	218
Godeanu, Marioara	261, 263, 290, 303, 304, 306, 310, 346
Godeanu, Stoica Preda.....	261, 264, 282, 302, 315
Godeanu, Ștefan	290
Goldstein, L.	151
Golgonțiu, T.	49
Gomulka, Wladislav	128
Gorbaciov, Mihail.....	212, 213, 242, 247, 358, 359, 360
Gaur, Alexandru	31, 70, 189
Grigorescu, Dana	229
Grosu Popescu, Eugenia	259, 325
Gruescu, Mircea	303
Grümberg, Boris	66
Guboglu, Mihail	70
Guillarmont, Patrick	296
Guja, Cornelia.....	306
Guran, Marius.....	219, 303
Gusti, Gustav	66
Guțu Romalo, Valeria.....	31

H

Haiduc, Ionel	250
Hanga, Vladimir	250
Harnaj, Veceslav.....	170
Hăulică, Dan	223
Hera, Cristian.....	198, 346

Herbst, Constantin	72, 83
Herseni, Traian	88
Hidegutti, Ioan	327
Hohan, Ion	287, 290, 302, 304, 305, 315, 340
Hohan, Lucia	315
Hoinărescu, Camelia.....	315
Hrebenciuc, Viorel.....	325
Hrușcirov, Nikita Sergheevici.....	51, 106, 246, 353
Hua Guofeng	178
Hulubei, Horia	54, 74, 79, 117

I

Iacob, Caius	59, 60, 74, 79, 81, 83, 250, 255
Iancu, Iova	219
Iancu, Mihai.....	72
Iancu, Ștefan	235
Ianoși, Ioan	223
Ianovici, Virgil	72
Ibrăileanu, Garabet	30, 88
Ichim, V.....	151
Ifrim, Mircea.....	220
Ilea, Theodor.....	117
Iliescu, Ion.....	253, 328, 329, 337, 341, 361, 364
Înța, Ioan.....	303, 312
Ionașcu, Gheorghe	307
Ionașcu, Traian	77
Ionesco, Eugen	292
Ionescu, Dionisie	112
Ionescu, Grigore	66
Ionescu, Liviu	311
Ionescu, Mădălina	335
Ionescu, Mihai	72
Ionescu, Toma	292
Ionescu-Șișești, Gheorghe	26, 79, 82, 87, 90, 234
Ionescu-Șișești, Ileana	216
Ionescu-Șișești, Vlad	198
Ionesi, Liviu.....	296, 303
Ionică, Apostol	243, 244
Iordan, Iorgu	21, 30
Iorga, Nicolae	292, 319

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Iosif, Elisabeta	262
Isac, Constantin	348
Isac, Mihaela.....	261
Ispas, I.	224
Istrati, Gavril.....	70
Ivan, Marin	313
Ivanov, I.....	89
Ivașcu, Marin	191, 215, 229, 233, 250

J

Jinga, Ionel	198
Jira, Cornel	313
Jivkov, Todor.....	128, 246
Joja, Athanase...54, 60, 79, 82, 83, 84, 86, 87, 92, 108, 110, 115, 117, 130, 134, 135, 150, 160, 234, 355, 356	
Joliot-Curie, Frédéric	15

K

Kádar, János	128
Kennedy, John Fitzgerald.....	106
Kircheschläger, Rudolf.....	179
Kory Calomfirescu, Ștefania	261, 312
Kreingler, Arthur	221

L

Lalescu, Traian.....	74
Laurian, Radu Octav.....	66
Lazăr, Ion.....	61
Lăzărescu, Dan A.	158
Lebesgue, H.L.....	64
Lecca, Gheorghe.....	44
Lepădatu, Gheorghe.....	261
Leț, Gabriel.....	313, 335
Levaditi, Constantin	292
Levi-Civita, Tullio	75
Lévy, Paul.....	75
Lipatti, Valentin.....	226, 233
Lobacevski, N.....	64
Locar, Marcel	66

Lörincz, Ladislau	181, 182
Lungu, Corenliu Mihail	1, 3, 369
Lup, Aurel	313
Lupașcu, Cornel.....	72
Lupeni, Voicu	219

M

Maciu, Vasile.....	21, 70
Macovei, Gheorghe	21, 27, 28, 79
Macovescu, George.....	217, 233
Madgearu, Virgil	349, 350
Maicu, Horia.....	66
Malek, I.	114
Malița, Mircea	250, 255
Mamina, Ion	257
Manolescu, N.....	220
Manoliu, Maria	31
Manta, Lucia.....	315
Marcoci, Emil	314
Marcu, Duiliu	40, 41
Marcus, Solomon.....	191, 219, 232, 233, 236
Mare, Călina	225
Marga, Andrei.....	250
Marin, Ivan	303
Marinescu, C.G.....	250
Martalogu, N.....	74
Mateescu, Dan	286
Maurer, Ion Gheorghe	21, 51, 79, 155
Maximilian, C.....	224
Mănescu, Corneliu	51, 106, 124
Mănescu, Manea	155
Mărășanu, Neculai Grigore.....	259, 314, 315
Măzăreanu, Constantin	314
Mârza, Vasile.....	49
Miclău, Paul.....	189
Mihai I.....	211
Mihail, Cristian.....	348
Mihail, N.D.....	228
Mihăilescu, Ion	219
Mihăiță, Mihai	348

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Mihoc, Gheorghe	74, 82
Mihul, Constantin	74, 81
Mihuleac, Emil	229, 261, 264, 302, 304, 306, 307, 309, 311, 327, 340, 344, 346
Milcu, Ștefan	13, 16, 17, 21, 42, 43, 50, 59, 61, 68, 78, 79, 80, 82, 83, 86, 87, 92, 119, 120, 121, 130, 141, 151, 182, 203, 218, 232, 233, 234, 236, 250, 255, 260, 261, 264, 265, 288, 307, 308, 311, 318, 328, 341, 354
Milea, L.	217
Milicescu, Emilia	70
Mircea, Augustin	119
Mircea, Roman	311
Mircioiu, Cristian	312
Mircioiu, Crișan	230, 261, 303
Miron, Ionel	303, 314
Mischie, Al. Constantin	263
Miskolsky, Dezideriu	79
Mitulescu, Ioan	216
Mîciu, Mircea	216
Mîntulescu, Șt.	225
Mîrza	44
Moca, Gheorghe	226
Moisil, Grigore C.	21, 36, 50, 74, 75, 82, 86, 87, 91, 234, 341, 349
Momcillo, Luburici	77
Moraru, Constantin	313
Moraru, Ioan	213, 225
Mrazec, Ludovic	28
Mungiu, Costin	311
Munteanu, Emilian	302, 307
Munteanu, Florin	303
Munteanu, Octav	21, 72
Mureșan, Camil	286
Mureșan, Tiberiu	228, 235
Murgeanu, Gheorghe	21, 33, 34, 36
Murgescu, Costin	191, 217, 233
Murgu, Horia	302, 308
Murgulescu, Ilie	54, 60, 61, 79
Musceleanu, Christian	57
Mustăță, Gheorghe	311

N

Naschitz, Anița	77
-----------------------	----

Nasta, Marius.....	21
Nasta, Vlad	198
Naum, Nicolae.....	340
Năstase, Adrian.....	217
Năstase, Gabriel.....	259
Năstase, Ion Mihai.....	230, 261, 303, 312
Neamțu, Horia Ion	302, 304, 305, 310, 325, 345, 347
Necșoiu, Teodor	348
Neculce, Ion.....	31
Nedelcu, Ioan.....	307
Negoită, Alexandru	296, 311
Negucioiu, Aurel	303, 312
Neguț, Silviu.....	221, 261, 288, 289, 302, 304, 306
Nenițescu, Costin D.	54, 82, 86, 87, 90, 91, 92, 102, 137, 138, 234, 349
Nestorescu	68
Nica, Th.	45
Nichita, Georgeta.....	261, 303, 313
Nicolae, N.M.	226
Nicolau, A.	222
Nicolau, Edmond.....	141, 227, 232, 233, 291
Nicolescu, Miron	74, 137, 140
Niculescu, Alexandru	31
Niculescu-Mizil, Eugeniu	218, 260, 261, 263, 264, 265, 290, 303, 308
Nistor, Ion.....	55, 56
Nițulescu, Stelian.....	21
Nixon, Richard	147
Noebels, H.J.....	114
Noica, Constantin	349, 350
Noirhomme, Philippe.....	190
Novacu, Valeriu.....	74, 82, 87, 90, 130, 234, 265
Nyárády, Julius Erasmus	21, 36

O

Oancea, Nicolae.....	313
Odobleja, Ștefan	291
Olahus, Nicolae	292
Olteanu, Ioan	217
Olteanu, Mircea	151, 152
Oprea, Florea.....	265
Oțetea, Andrei.....	55, 56, 70

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

P

Palade, Doru Dumitru	328, 329
Palade, George Emil	291, 292, 295, 327
Panait, Marin	61
Panaiteescu Perpessicius, D.	70
Pandur, Teodor	290
Papadopol, Vasile	77
Paraschivescu-Bălăceanu, Constantin	77, 82, 87, 92, 102, 234
Parhon, Constantin I.	43, 292, 319
Parpală, Gheorghe	198
Pascu, Ion	311, 312
Pascu, O.	230
Pascu, Ștefan... 210, 215, 229, 230, 233, 250, 262, 263, 265, 266, 286, 303, 304, 305, 312, 348	
Pau, Corneliu Valentin	307
Pauca Comănescu, Mihaela.....	315
Păstârnac, Nicolae	303, 312
Păun, Mariana.....	215
Păușescu, Efaustodiu	220, 229
Pârvu, Ilie	250
Peculea, Marius Sabin	341
Penescu, Corneliu .52, 53, 54, 55, 56, 79, 82, 83, 86, 87, 92, 108, 110, 117, 123, 130, 135, 140, 148, 149, 150, 152, 154, 157, 160, 172, 180, 182, 183, 203, 234, 354	
Petcu, V.	89
Peterfi, Ștefan	82, 87, 90, 234
Petică, Cătălina	4
Petrașcu, Gheorghe.....	66
Petre, Zoe.....	221
Petrescu, Andrei	4, 12
Petrescu, Arcadie	221, 262
Petrescu, Arcadiu.....	303
Petrescu, Gabriela.....	4
Petrescu, Mircea.....	171
Petrescu-Coman.....	68
Petricu, Constantin	72
Petrovici, Emil.....	49
Philippide, Alexandru.....	30, 31
Pintilie, C.	229
Pintilie, Constantin	198
Pîrvu, Ilie	222, 223, 226

Platon, Gheorghe	286, 296
Plăviciosu, Ion Alexandru	347
Poenaru-Bordea, Ion	259
Pohonțu, Ion	77
Polizu, Carmen	329
Pompeiu, Dimitrie.....	64, 74, 75
Pop de Popa, Ioan	151, 152, 262
Pop, Emil	349, 350
Pop, G.	33
Pop, Ion Aurel	250
Pop, Tiberiu	227
Popa, Lazăr	77
Popențiu, Florin	224, 262, 263
Popescu Mohora	72
Popescu, Adrian.....	229
Popescu, Cristian	217
Popescu, Dan	226
Popescu, Dumitru	182, 185
Popescu, I.M.	219
Popescu, Maria D.	217
Popescu, Mihai ...	57, 58, 79, 82, 87, 92, 117, 121, 124, 139, 157, 191, 202, 203, 207, 234
Popescu, Miron.....	290
Popescu-Brădiceni, Angela	228
Popescu-Buzeu, Mitică	81
Popescu-Grosu, Emilia	302
Popescu-Neveanu, Paul	225
Popișteanu, Cristian	229
Popoviciu, Mircea.....	313
Popoviciu, Tiberiu	74
Postolache, Tudorel.....	232
Poward, prof.	58, 60
Powell, Cecil Frank.....	15, 55, 114, 135, 355
Preda, Dumitru	247
Preda, Marin	292
Predescu, V.....	68
Predoi, Mariana	228
Presan, Constantin	349, 350
Proca, Alexandru	64
Proca, Eugen.....	233

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Prodescu, V.....	68
Prodescu, Vasile	92
Prodescu, Victor	83
Prunariu, Dumitru.....	217, 225, 233, 302, 344
Puia, Ion.....	198
Purica, Ionel.....	191, 232, 250
Pușcă, Benone.....	303, 313

R

Racoviță, Emil	292
Radu, Adrian.....	303
Raicu, N.	224
Ralea, Mihai	17, 21, 50, 82, 83, 86, 87, 234, 341
Raveica, Titus	232
Rădulescu, Adrian	262, 265, 303, 313
Rădulescu, Ion	72
Rădulescu, Silvia	72
Răduleț, Remus.....	25, 82, 86, 87, 92, 102, 115, 130, 132, 234
Răuță, Corneliu.....	198
Reagan, Ronald.....	212
Rebreanu, Mircea	77
Reindhardt, M.....	32
Retegan, Mihai	106, 126, 247
Reza Pahlavi, Mohammad (Aryamehr)	179
Ripan, Raluca	49, 79, 82, 87, 90, 92, 234
Robu, Vladimir	31
Roller, Mihail	319
Roman, Petre.....	256, 257
Roman, Tiberiu.....	21, 74, 83
Romanovici.....	45
Romel, Barbu.....	229
Roșca, Alexandru	225
Roșca, Lucia	227
Rotblat, J.....	56
Rudeanu, V.	223
Rugină, Anghel.....	291, 293, 327, 328
Ruscanu, Gheorghe.....	263
Rusk, Dean	106
Russell, Bertrand	56
Rusu, Adina	139, 140

Rusu, Adrian.....	346
Rusu, Dorina N.....	319
Rusu, Oliviu.....	17, 18, 21, 25, 42, 43, 45, 52, 57, 59, 60

S

Sabău, Marius	348
Sahini, Victor Emanuel ...	213, 214, 215, 225, 233, 234, 250, 255, 262, 263, 265, 286, 302, 304, 306, 308, 318, 346
Sandi, Ana-Maria	217
Sanielevici, Emil.....	72
Sanielevici, S.	64
Sarafoleanu, Dorin.....	344
Săhleanu, Victor	141, 250
Sălăgeanu, Nicolae	21, 25, 72, 81, 82, 84, 86, 87, 130
Săndulescu, Aureliu Emil	262, 265, 286, 302, 306, 308, 345, 346, 347
Săndulescu, Mircea.....	262, 264, 265
Săndulescu, Mircea Ion	286
Săndulescu, Nicolae.....	148
Săvulescu, Traian	13, 16, 17, 21, 25, 26, 60, 61, 78, 79, 80, 327, 341, 354
Sârbu, Valeriu.....	313
Schiopu, Dan	307
Schmidt, Helmut.....	178
Schnapp, Bernard	72
Scripcaru, Gh.....	292
Scurtu, Ioan.....	1, 3, 50, 125, 213, 235, 242, 250, 256, 257, 282, 367, 368, 369
Secașiu, Vasile.....	312
Sik, Otto.....	126
Simion, Eugen	341
Simionescu, Aurelian	311
Simionescu, Cristofor ..	49, 79, 82, 86, 87, 90, 117, 191, 210, 215, 225, 230, 233, 234, 250, 265, 286, 299, 311, 312
Simionescu, Gh. D.....	74
Simionescu, M.	293
Simionescu, N.....	228
Sipot, Cătălina	229
Sleyes, Gérald.....	256
Slușanschi	296
Spătaru, Alexandru	315, 348
Spulber, Cătălin	262, 302, 306
Stalin, I.V.	13

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Stamcevic, V.	218
Stănășilă, Octavian.....	232, 234
Stănescu, Florin	199, 262
Stănică, Dumitru	307
Stătescu, Constantin	77
Steinhardt, Nicolae	189
Sterian, Paul.....	191, 213, 214, 215, 217, 219, 234, 243, 260, 262, 264, 265, 302, 308
Stoian, Rodica.....	303, 304, 306
Stoica, Chivu	38, 114
Stoica, Ion.....	216, 228
Stoica, Stan.....	322
Stoica, Valer	228
Stoichiță, Alexandru	191, 211, 213, 214, 215, 216, 217, 222, 226, 230, 233, 234, 235
Stoilow, Simion	21, 61, 64, 78, 79, 80
Stroe, Gheorghe.....	263
Stroian, Nicolae	262
Suchianu, Dumitru Ion	88
Suciu, Cristina Marta	311
Surcan, Doru Marian	224
Surdu, Alexandru.....	250
Szekely, Imre	312

Ș

Șandru, Ifrim.....	348
Șendrulescu, Ion.....	236
Șoptereanu, Virgil.....	55
Ștefan, Tudor	216, 221, 227
Ștefănescu, Eliade.....	219
Ștefănescu, Sabba Ș.	291
Știrban, Marcel	250
Ștrempel, Gabriel.....	250

T

Takács, Ludovic	49, 149
Tarde, Gabriel	88
Tarnavschi, Ion T.....	72
Tănăsescu, Flavian	191
Teaci, Dumitru.....	198
Teodor, Pompiliu	250

Teodorescu, Eugen	302
Teodorescu, Nicolae .21, 52, 74, 82, 83, 86, 87, 91, 92, 115, 117, 119, 130, 133, 140, 141, 149, 151, 154, 160, 172, 174, 176, 177, 180, 183, 187, 191, 198, 202, 203, 204, 207, 209, 210, 211, 214, 215, 233, 234, 235, 243, 244, 250, 255, 262, 263, 265, 279, 282, 283, 284, 286, 288, 292, 301, 302, 303, 304, 305, 320, 356, 362	
Teodorescu, Petre	68, 120
Teodorof, Eftimie	45
Terzi, Petre	259, 262, 264, 314, 315
Theodorescu, Răzvan	221, 232, 308, 318, 340, 344, 345
Tipei, Nicolae	117
Todoran, Eugen.....	265
Toffler, Alvin.....	343
Tomulescu, Luiza	335
Trăsnea, Ovidiu	262, 302, 307
Trestieni, Dan	315
Truția, Athanasie	152
Tudor, Ștefan	262
Tudoran, Eugen.....	266

T

Țarcă, Mihai	262, 303, 311, 348
Țițeica, Gheorghe	64, 74, 75
Țițeica, Șerban.....	349

U

Ulbricht, Walter	128
Ungureanu, Viorica.....	311
Ursu, Ioan.....	137, 148, 185, 186, 205, 209, 210, 245

V

Vardeanu, Constantin	21
Vasilescu, N.....	68
Vasiloiu, Cristina	262
Văcărel, Iulian	256
Văcăroiu, Nicolae	322, 325
Văduva-Poenaru, Ion	262, 263, 264, 266, 284
Văideanu, G.	222
Văleanu, Ion	313
Vâlcovici, Victor	89

ISTORIA ASOCIAȚIEI OAMENILOR DE ȘTIINȚĂ DIN ROMÂNIA

Vernescu, Petru.....	348
Vesa, Vasile	250
Vianu, Tudor.....	70
Vintilă, Petronela	151
Vîlcu, Rodica	191
Vlad, Constantin	344, 345
Vlad, Ion	189
Vlaicu, Aurel	349, 350
Vlăduț, Nicolae	215
Vlăduț, Nicolae	213
Vlăsceanu, Lazăr	222
Voiculescu, Marin	68, 216, 232
Voiculescu, Vlad	221, 260, 262, 264, 265, 286
Voiculeț, N.	229
Voinea, Radu	89, 172, 203, 210, 235, 250, 286, 307, 308, 315, 318, 344, 346, 348
Voinescu, I.....	229
Volterra, Vito	75
Vulcănescu, Romulus	158, 223

W

Watts, Larry L.	129
Wiener, Norbert.....	291

Z

Zaharia, Crizante	61
Zălaru, M.C.	228
Zărnescu, I.	299
Zugrăvescu, Dorel ..	250, 262, 263, 265, 266, 283, 301, 302, 304, 305, 307, 308, 318, 340, 344, 345, 346